

Dit tijdschrift wordt als objectieve documentatie uitgegeven.

De artikels geven de opvatting van de schrijvers weer, onafhankelijk van de meening der Bank.

Bij het overlijden van den heer Marcel Morren,

Censor van de Nationale Bank van België,

Voorzitter van het Discontocomité der Bijbank te Antwerpen.

Op 13 November 1939, overleed te Antwerpen, na een langdurige ziekte, de heer Marcel Morren, lid van ons College der Censoren. In hem verliest de Bank een der meest gezaghebbende leden van dit College.

Hoofd van een belangrijke in den graanhandel gespecialiseerde firma, genoot de overledene, in de Antwerpsche zakenwereld, een achting die aan zijn advies een gansch bijzondere waarde gaf. En zoo kwam het, dat hij, in diverse economische en commerciële vereenigingen, een zeer actieve rol is gaan spelen.

Hij was met name herhaaldelijk voorzitter van de Scheids- en Verzoeningskamer voor Granen en Zaden, te Antwerpen, hoedanigheid in dewelke hij aan tal van internationale conferenties te Londen en Hamburg heeft deelgenomen.

De heer Marcel Morren was op de verschillende taken welke hij, in zijn verderen levensloop, zou te vervullen hebben, uitstekend voorbereid. Na schitterende studiën op de Deutsche school en op het Koninklijk Atheneum te Antwerpen, was hij zijn vorming op het Handelsinstituut te Leipzig, waar hij twee jaar verbleef, gaan voltooien. Naderhand zocht hij zich te bekwamen in den graanhandel en toog naar Londen, alwaar hij zich door een belangrijke graanfirma, als stagiair, liet opnemen. Te Antwerpen teruggekeerd, werkte hij er enkele jaren samen met zijn vader, om, ten slotte, naar Buenos-Ayres af te reizen alwaar hij zich met de aankopen van granen voor de Antwerpsche firma zou belasten.

In 1894, komt hij voor goed naar België terug om zijn vader in het besturen van het Huis bij te staan. En toen deze laatste, in 1908, het tijdelijke met het eeuwige verwisselde, nam hijzelf de directie van de firma ter hand en richtte van meet af aan dezer voornaamste bedrijvigheid op den handel in brouwerijgerst, dien hij met de groote brouwerijen en mouterijen van België, Frankrijk, Duitschland en Zwitserland zocht te drijven.

Deze stoere werker besteedde, daarenboven, nog een deel van zijn tijd aan andere werkzaamheden dan deze van zijn eigen Huis. Uitgeweken naar Parijs tijdens den oorlog van 1914-1918, nam hij voor zich een ruim deel in de organisatie van het oorlogswerk « Het Pakje voor den Krijgsgevangene ». Na het conflict, nam hij terug plaats in de organismen van openbaar nut, waar hij, wegens zijn grondige zakenkennis, werkelijk op zijn plaats was.

Voor de Nationale Bank van België, is hij, meer dan dertig jaar, een verlicht medewerker geweest, eerst als lid, later als voorzitter van het Discontocomité der Bijbank te Antwerpen en nog later als Censor, gedurende meer dan tien jaar. Van al deze opdrachten, heeft Marcel Morren zich steeds gewetensvol gekweten; van zijn plichten had hij een hoogen dunk en van zijn verantwoordelijkheid een diep besef. Eerlijk en rechtschapen, had hij de genegenheid weten te winnen van al wie tot hem naderde.

De Nationale Bank van België zal van de toegenege medewerking van den heer Marcel Morren een trouw aandenken bewaren.

ECONOMISCHE TOESTAND VAN BELGIË

(October 1939)

I. — ALGEMEEN OVERZICHT.

Het nieuwe aspect van de economische evolutie die de oorlogstoestand aan België opdringt, krijgt stilaan vasteren vorm. Waar de verstoringen in de industriële en financiële organisatie, de te heelen kwalen en de nieuwe behoeften, thans duidelijk te onderscheiden zijn, liggen, anderszins, de middelen om daaraan te verhelpen niet steeds in ons bereik, en, in vele gevallen, kunnen deze middelen bezwaarlijk worden toegepast. Benevens het vraagstuk van de productie, dat door de eigen technische middelen kan opgelost worden, is er de grondstoffenvoorziening, die tot het buitenlandsche en politieke plan behoort. Wat betreft het probleem der prijzen en openbare financiën, hier zijn niet alleen de meeningen omtrent de te geven theoretische oplossing verdeeld, maar de voorgestelde maatregelen uiterst uiteenlopend; ze zijn even talrijk als de bestaande politieke groeperingen.

* * *

Thans is de meest onmiddellijke en meest noodzakelijke bezorgdheid, te weten onder welke voorwaarden de industrie verder zal kunnen doorwerken. Het welslagen op dit gebied zal voor de economische, financiële en sociale toekomst van het land beslissend zijn.

De taak der regeering is buitengewoon moeilijk in dit opzicht, te meer daar de onvoldoende voorbereiding van het Departement van Economische Zaken voornamelijk zeer belemmerend heeft gewerkt. De aankondiging van de reorganisatie van dit departement moet een gunstig onthaal vinden, op voorwaarde, dat tevens de coördinatie tusschen dit departement en de andere betrokken ministeries doorgevoerd worde in verband met de economische organisatie van het land.

De aandacht gaat vooral naar den toestand in de steenkolenindustrie, die thans meer dan ooit de hoeksteen vormt van 's lands industriële structuur. Onafhankelijk van de blokkade, is deze industrie genoodzaakt haar productie op te voeren wegens de toegenomen vraag, waaraan zij thans niet kan voldoen zonder intèring der voorraden. In October was, na verbetering in de personeel-situatie, de opdelving het normale niveau nabij. Maar, door de gebeurtenissen,

is een grootere productie noodzakelijk geworden, zowel om te voldoen aan de binnenlandsche behoeften als om voordeel te halen uit de exportmogelijkheden. De verbetering in de extractie kon slechts worden bereikt dank zij een vertraging in de voorbereidingswerken, die weldra zullen dienen te worden uitgevoerd. Ook staan de demobilisatie van de mijnarbeiders en de kwestie van de herziening van den werktijd aan de orde.

Het ijzer- en staalbedrijf heeft met Frankrijk een accord gesloten voor de levering van ertsen. Daardoor is het mogelijk voort te werken, zij het in een langzamer tempo dan vóór den oorlog, maar met ruimere marges tusschen kost- en verkoopprijs. Hierdoor is de gietijzerproductie, die in September gevallen was tot 76 pCt. van het tempo van Augustus, in October opnieuw gestegen, tot 91 pCt. Door de sterke vraag, heeft de industrie ook het aandeel der afgewerkte producten kunnen vergrooten. De respectievelijke indexcijfers voor afgewerkte staalproducten zijn 76 en 108. In verband hiermede is de cokesproductie, in October, 101 pCt. geweest.

Naar het wil voorkomen, is de toestand in de industrieën der niet-ijzerhoudende metalen veel onzekerder; cijfergegevens zijn niet beschikbaar.

In de meeste takken van het textielbedrijf is de productie toegenomen. Het jute-bedrijf, bv., werkt thans op volle kracht en het aanbod kan niet worden verhoogd. In de door de crisis fel getroffen vlasspinnerijen wordt sterke herneming gemeld. Er is ook herstel, zij het minder krachtig, in de katoenindustrie. Sedert eind October, blijkt de grondstoffenvoorziening vrij goed te zijn verzekerd in de textielbedrijven. Tenslotte wijzen de cijfers van de wol droogerijen te Verviers eveneens op herstel sedert eind September, maar hier zal zich weldra het probleem der grondstoffen stellen.

Meest getroffen zijn de bedrijvigheid in de haven te Antwerpen en het groefbedrijf. Met onze eigen krachten kunnen wij, helaas, aan dezen toestand niet verhelpen.

Daarentegen, is belangrijke herneming waar te nemen in de meeste fabrieken van de mechanische constructie en in den scheepsbouw.

Op de tweede plaats komt het prijsprobleem.

De kwartaalindexcijfers, berekend door het Economisch Research-Instituut te Leuven, komen de officiële indexcijfers aanvullen.

Van Juli op October, is het officieel indexcijfer der groothandelsprijzen met 23,8 pCt. gestegen. Het indexcijfer overdrijft eenigszins de werkelijkheid, daar de invoerproducten in te grooten getale vertegenwoordigd zijn. Het indexcijfer van het Economisch Research-Instituut te Leuven, slaat op een grooter aantal producten en geeft dan ook juister de reële evolutie weer; het is slechts met 16,5 pCt. gestegen.

De betekenis van deze cijfers ligt nochtans vooral in het verloop der sub-groepen.

Gezamenlijk genomen, is er vrijwel gelijke hausse voor industriele en agrarische prijzen; de eerste stijging met 16,6 pCt., de tweede met 16,4 pCt. Hierin zijn nochtans uiteenlopende bewegingen der sub-groepen verdoken.

De stijging van de industriele prijzen is algemeen en slaat vrijwel in gelijke mate op alle productiestadia. Zeer opmerkelijk is, dat de grondstoffen en half-fabrikaten een tendens vertoonen om het niveau der voorspoedsperiode van 1937 te benaderen. De indexcijfers der eindproducten overtreffen dit niveau. Thans komen opnieuw hoogconjunctuurprijsverhoudingen tot stand, waarbij de verkoopters hun wil opdringen aan de koopers. In tijden van normale hoogconjunctuur, zijn de verkoopters van eindproducten in dit opzicht minder bevoordeeld; thans schijnt de toestand anders te zijn, vooral wat betreft de diverse eindproducten, maar niet voor mineralen, noch textielproducten. Het wil dus voorkomen, dat de fabricage-marges belangrijk verruimd zijn, ook al kan niet van een veralgemeenden toestand van hamstering- en windhandel worden gesproken.

In de landbouwprijzen zijn uiteenlopende bewegingen waar te nemen, waardoor een zekere ontredde-ning is ontstaan onder de producenten. De prijzen der akkerbouwgewassen werden in het zog der wereldmarkten getrokken en de agrarische productiegoederen gingen denzelfden weg op; de veehouderijproducten lagen daarentegen gedrukt, zoowel wegens de verminderde vraag naar boter, als wegens het overvloedig aanbod van vee. Dit aanbod komt los tengevolge van de mobilisatie van de landbouwarbeiders en de hooge voederprijzen.

Het indexcijfer der kleinhandelsprijzen is in September met 1 pCt. gestegen, met 6,2 pCt. in October, met 2,3 pCt. in November, of, in totaal met 9,5 pCt. Dit heeft voor gevolg een reële stijging van de kosten van levensonderhoud, die volgens het officiële indexcijfer, na seizoenscorrectie, 1,4 pCt. bedraagt.

Het indexcijfer der kleinhandelsprijzen geeft niet het werkelijke prijsverloop weer, daar voor de bere-

kening ervan de uitheemsche producten in te grooten getale in aanmerking komen; welnu, deze worden thans plots met verschillende kosten bezwaard, kosten die niet op de eigenlijke binnenlandsche producten wegen.

Aldus is de stijging met 7,2 pCt. van de eerste twee maanden, tot een beloop van 4,1 pCt. toe te schrijven aan twaalf producten (tien uitheemsche en twee vetten) die gemiddeld met 29,3 pCt. zijn gestegen. Welnu, zij vertegenwoordigen niet 10 pCt. van het totale verbruik. Daarentegen, zijn dertien voornamelijk voedingsproducten, die 47,8 pCt. van het verbruik vertegenwoordigen, slechts met 0,47 pCt. gestegen, met een terugslag van 0,11 pCt. op het indexcijfer. Voegen wij daaraan toe, dat het zich hier dan nog maar om een normale seizoensstijging handelt.

De stijging der kleinhandelsprijzen had evenwel haar gewone gevolgen op de loonen. De uurverdiensten, die reeds vóór de toepassing der loonsverhogingen hoog te noemen waren, zijn aldus met meerdere procenten gestegen. Deze toestand zal nochtans veranderen wanneer de geheele nationale huishouding zich naar de nieuwe omstandigheden zal hebben gericht, door de aanpassing der binnenprijzen aan de nieuwe productiekosten. Het is te betreuren, dat de stijgingen der invoerprijzen aldus gevolgen hebben gehad voor de binnenprijzen, zonder ook maar aan iemand blijvend voordeel te verzekeren.

* * *

De ontwikkeling van de productie en van de prijzen wordt dus in aanzienlijke mate beïnvloed door de voorwaarden van onzen buitenlandschen handel.

De algemeene cijfers van dezen handel toonen ons, dat de arbeid voor den uitvoer op een belangrijk peil kon worden gehandhaafd. Vergeleken met andere neutrale landen, is de toestand van België in dit opzicht niet uitermate slecht te noemen, zooals blijkt uit onderstaande cijfers (in miljoenen van de nationale geldeenheid).

LAND	INVOER			UITVOER		
	August.	Sept.	October	August.	Sept.	October
België	1.776	930	1.151	2.030	1.469	1.607
Nederland	127	106	124	92	66	52
Zwitserland	150	98	171	120	55	95

Van Augustus op October, is de handelsbalans van België voortdurend verbeterd, terwijl, in Zwitserland en Nederland, de invoer steeds verder beneden het peil van den uitvoer is gedaald. In absolute cijfers, zijn de verkopen van België en Zwitserland slechts met 20,8 pCt. gedaald, deze van Nederland, daarentegen, met 43,5 pCt. De invoer van Zwitserland vertoont een herstel van 14 pCt., deze van Nederland een verderen achteruitgang met 2,4 pCt., deze van België met 35,2 pCt. Deze factor is niet bepaald gun-

stig te noemen daar hieruit hinder ontstaat voor de nationale productie. Nochtans is daarin, van September op October, in de drie landen verbetering gekomen, en wel van 74,5 voor Zwitserland, 22,6 pCt. voor België en 17 pCt. voor Nederland. Ook de uitvoer is verbeterd in de eerste twee dezer landen; de stijging bedraagt 72,7 in Zwitserland, 9,3 pCt. in België, terwijl de verkoopen van Nederland met 21,2 pCt. zijn teruggelopen. Een beoordeeling van de toekomst zal evenwel pas mogelijk zijn, wanneer de detailgegevens van de cijfers van October en November zullen gekend zijn.

Op dit oogenblik, is het kenmerkende feit, dat de uitvoer beter stand houdt dan de invoer, waardoor zodoende ruimere disponibiteiten worden gevormd om het land te helpen zijn betalingen vóór de verscheping te doen.

Er blijkt nochtans een zeer groote afwijking te bestaan tusschen de huidige cijfers van den buitenlandschen handel en deze van de periode onmiddellijk vóór den oorlog. Het land teert dus voor een deel op zijn reserves, die trager worden aangevuld dan ze verbruikt worden. Bij voortduring van dezen toestand zou het volstrekt noodzakelijk zijn minder te verbruiken of de nationale productie op te voeren. Het is in deze richting dat al de inspanningen moeten gaan.

Aan te teekenen is verder, dat het batig saldo van onze handelsbalans zich handhaaft op een cijfer dat in onze geheele geschiedenis nooit werd bereikt; onze metaalreserves zijn er des te minder door achteruitgelopen.

In verband met den loop van den buitenlandschen handel, zal het zeeverkeer vermoedelijk meer dan elk andere bedrijvigheid onder den oorlog te lijden hebben; 45 pCt. van het verkeer te Antwerpen is, inderdaad, lamgelegd. Men weet wat overblijft voor de voorziening der Belgische markt, die reeds genootzaakt is, zichzelf te bedruipen.

Ondanks de verschillende belemmeringen in de voorziening, heeft de vermeerderde vraag in verschillende bedrijfstakken niet alleen prijsstijging, maar ook heraanwerving van personeel ten gevolge. Dit is te zien aan de werkloosheidscijfers, na seizoencorrec-

tie. Het is interessant even de cijfers van 1937 met deze van 1938 te vergelijken. In de tweede week van September was, tengevolge van de mobilisatie, het werkloozental met 63.000 toegenomen. In de eerste week van November; waren deze algeheel geresorbeerd. Het blijkt nochtans, dat belangrijke verschuivingen hebben plaatsgegrepen in de werkloosheid, al naar gelang de streken en industrieën.

* * *

De herinrichting en de verhooging van de productie, die de algemeene economische toestand en de evolutie van den uitvoerhandel opdringen, liggen ten grondslag aan de belastingspolitiek, waarvan de bases onlangs door de regeering werden bepaald. Alleen een onder gezonde economische voorwaarden vermeerderde productie, kan toeneming van nieuwe spaarmiddelen doen ontstaan, alsmede verbetering van de kapitaalmarkt. Deze elementen zijn voor de Schatkist een essentiele vereischte tot het instellen van een sluitend stelsel van financiering van de mobilisatie, waarbij het bestaande prijsniveau en de belangen van alle kapitaalbezitters worden gevrijwaard.

Het financieel program van de regeering gaat uit van deze eenvoudige waarheid, dat er slechts drie middelen bestaan om de buitengewone mobilisatieuitgaven te financieren: een definitieve overdracht van gelden van particulieren op den Staat, door middel van belastingheffing; een tijdelijke overdracht door middel van leening, waarbij de definitieve verdeling van den last naar latere begrotingen wordt verschoven, en het beroep op het crediet, dat slechts een tijdelijk karakter mag aannemen, ten einde alle inflatorische gevolgen te vermijden.

Het belastingontwerp dat aan de Wetgevende Kamers werd voorgelegd, vormt het eerste stadium in de verwezenlijking van een financieel program om te voorzien in de nieuwe uitgaven. Hoe belangrijk deze belastingen ook zijn, toch schijnt de fiscale druk niet tot het uiterste te zijn opgevoerd. In andere landen, met name in Groot-Brittannië, waar de financieele ervaringen van den vorigen oorlog hun vruchten hebben afgeworpen, is de verhouding der door belastingen te dekken uitgaven niet onaanzienlijk grooter dan in België.

II. — FINANCIËLE MARKTEN.

DE WISSELMARKT.

Contant. — Door den band, was de markt koopster van deviezen, vooral in den loop van de eerste helft der maand.

De dollar steeg geleidelijk van *bg* 5,94 tot *bg* 5,985, en bleef op dit laatste cijfer liggen tot 16 October. Naderhand liep hij tot *bg* 5,955 terug, en rond dit

punt bleven vraag en aanbod in evenwicht verscheidene dagen lang. Vervolgens werd de markt weer vaster en trapsgewijze liep de dollar op tot *bg* 6,02, om, 31 October, opnieuw in te zakken tot *bg* 6.

Het meerendeel der deviezen hebben de dollarhousse gevolgd, doch in gematigd tempo. Na eerst te zijn vooruitgeschreden van *bg* 23,81 tot *bg* 24,21, heeft pond sterling den terugweg aanvaard tot *bg* 23,765,

doch herwon geleidelijk het prijsgegeven terrein tot zoowat *bg* 24. Fransche franc ging parallel mee. Gulden en Zwitsersche frank deden ten laagste resp. *bg* 316 en *bg* 133,55 en ten hoogste *bg* 319,40 en *bg* 134,90, om iets onder dezen laatsten koers te eindigen.

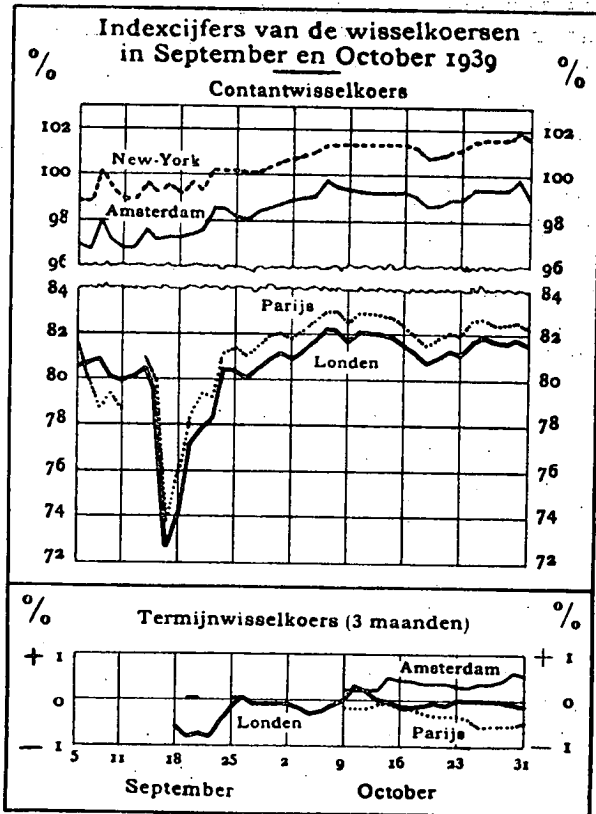
Volgende opstelling vertoont de evolutie van deze beide valuta's van 2 tot 31 October 1939 :

	Notering per 2 October	Notering per 31 October	Hoogste	Laagste
			tusschen beide data	
Pond sterling	23,81	24,—	24,21	23,765
Dollar	5,945	6,—	6,02	5,9515
Fransche franc	13,51	13,605	13,71	13,475
Gulden	316,75	318,70	319,40	316,—
Zwitsersche frank	134,10	134,55	134,90	133,55

Reichsmark schommelde eerst tusschen *bg* 237,50 en *bg* 240, deed later *bg* 242 en eindigde op *bg* 241,80.

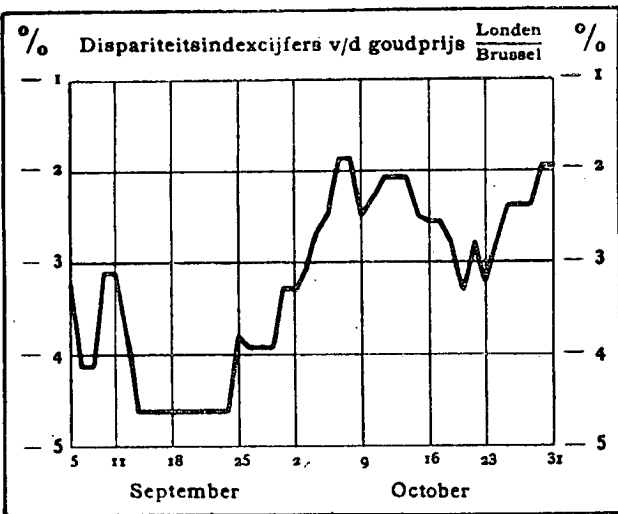
De Italiaansche lira, genoteerd als naar gewoonte, steeg van *bg* 29,9625 tot *bg* 30,3490.

De Skandinavische kronen wisten hun positie te versterken. De wisselkoers op Stockholm liep vooruit van *bg* 141,80 tot *bg* 143,50, om later verhandeld te worden tegen *bg* 142,875. Oslo steeg van *bg* 135,10 tot *bg* 136,90, en nadien tot *bg* 136,35. Deensche kroon herwon een paar punten, waar ze van *bg* 114,95 op *bg* 116,50 kon gaan liggen, om daarna vasten voet te krijgen in de buurt van *bg* 116.

De indexcijfers van den contantwisselkoers worden op willekeurige basis berekend.

De indexcijfers der termijnwisselkoersen op drie maanden worden berekend in procenten van den contantwisselkoers.

(1) Het dagelijksch dispariteitsindexcijfer van den goudprijs te Londen en te Brussel wordt berekend met behulp van onderstaande formule :

$$\frac{\text{Sterlingprijs van 1 kg. fijn goud te Londen} \times \text{Pondenkoers te Brussel}}{\text{fr. 33.193,50}}$$

Kanadeesche dollar die, aan het begin der maand, *bg* 5,49 deed, heeft 18 October enig terrein moeten prijsgeven, waar hij, op gezegden datum, verhandeld werd tegen *bg* 5,285; de volgende dagen is hij tusschen *bg* 5,30 en *bg* 5,37 blijven hangen.

Escudo bewoog zich van *bg* 21,40 tot *bg* 22,05.

Termijn. — Behalvé voor den gulden, die zijn disagio op één maand, zag stijgen van *fr* 0,01 tot *fr* 0,03, en dat op drie maanden, van *fr* 0,03 tot *fr* 0,10, zijn de termijnnoteringen vrijwel onveranderd gebleven. Dollar op één en op drie maanden, worden resp. met een opgeld van *fr* 0,10 en *fr* 0,30 verhandeld. Pond sterling op één maand moet *fr* 0,10 afstaan en *fr* 0,125 op drie maanden. Voor dezelfde periode doet het disagio op den Franschen franc *fr* 0,05 en *fr* 0,30.

Agio en disagio op de voornaamste termijnvaluta's

(in pCt. per jaar van den contantkoers).

	Londen		Parijs		Amsterdam		New-York	
	1 mnd	3 mnd	1 mnd	3 mnd	1 mnd	3 mnd	1 mnd	3 mnd
Aug. maandgem.	-1,39	-1,10	-0,29	-0,16	+0,35	+0,42	+1,09	+1,46
September »	-1,54	-1,77	-0,84	pari	+0,58	+0,19	+4,35	+4,52
October »	-0,17	-0,85	-0,52	-0,97	+1,64	+1,38	+3,43	+4,37
16 October	-0,12	-0,24	pari	-0,60	+1,56	+1,76	+3,96	+4,36
23 »	pari	+0,08	pari	-1,20	+1,92	+1,28	+3,36	+4,36
30 »	-0,72	-0,20	-0,84	-2,04	+2,28	+2,52	+3,84	+3,84
6 November...	-0,96	-0,52	-0,84	-1,48	+2,28	+2,28	+3,24	+3,36

GELDMARKT.

In September was de monetaire evolutie gekenmerkt door een geleidelijke, maar langzame en beperkte verzachting van de monetaire gevolgen der hevige schokken die vóór de internationale politieke crisis, aan het eind van Augustus, werden waargenomen.

Wanneer men de weekstaten van de Bank per 7 September en per 5 October, onderling vergelijkt, constateert men, inderdaad, dat de bankbiljetten in omloop met *fr* 202 miljoen waren verminderd, dat de gezamenlijke zichtverplichtingen met *fr* 478 miljoen waren teruggelopen, dat het binnenlandsch credit door de Bank verstrekt met *fr* 494 miljoen was afgenomen, terwijl de goudvoorraad en de buitenlandsche deviezen practisch onveranderd op *fr* 22 duizend 800 gehandhaafd bleven.

Van 5 op 26 October, is de biljettenomloop andermaal achteruitgelopen, met *fr* 385 miljoen, terwijl de vermindering van de totale zichtverplichtingen iets kleiner was. In tegenstelling tot de vorige periode evenwel, is het binnenlandsch credit van de Bank met *fr* 188 miljoen toegenomen. Per saldo, is de reserve aan goud en deviezen van de Bank met *fr* 562 miljoen verminderd.

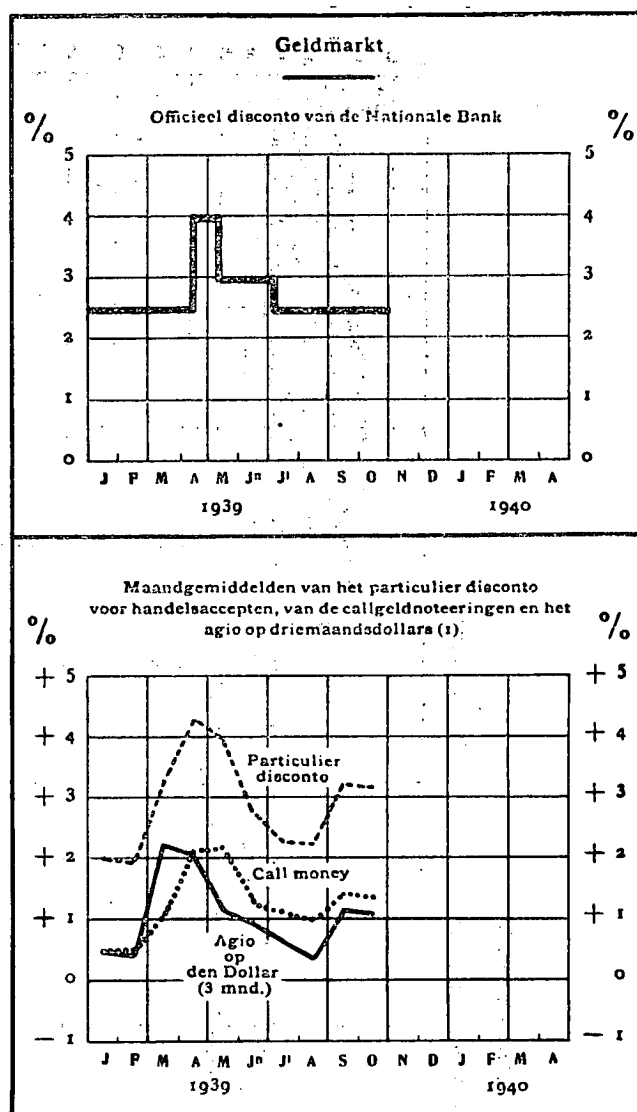
In de eerste helft van November, werd deze beweging voortgezet, bij zooverre, dat, van 26 October op 16 November, de fiduciaire circulatie — per 15 November — een nieuw maximumcijfer van *fr* 27.611 miljoen 474.000 bereikte, terwijl de gezamenlijke zichtverplichtingen evenwel beneden het vroeger, op 7 September, bereikte maximumpeil bleven. Het binnenlandsch credit nam met *fr* 1.301 miljoen toe. De goudreserves en de deviezen van de Bank waren met *fr* 584 miljoen afgenomen.

Aangestipt zij, evenwel, dat tot een beloop van *fr* 300 miljoen, de vermindering van den goudvoorraad van de Bank geen verband houdt met metaal-exporten. Het gaat hier om operatiën, tusschen Bank en Schatkist, die dus niets te maken hebben met de goudreserves van het land. Voorts zijn sommige schommelingen het gevolg van de operatiën der Bank op de termijnvalutamarkt.

Vergelijkende staat van de Nationale Bank van België in October 1939.

(Maandgemiddelden, in miljoenen franken.)

	T. o. v. Sept. 1939	T. o. v. October 1938
ACTIVA.		
Goudvoorraad	— 73	+ 1.696
Buitenlandsche deviezen en goudwaarden	— 271	+ 664
Binnenlandsche wissels	+ 327	+ 246
Beleeningen op Belgische overheidsfondsen ..	— 332	+ 481
PASSIVA.		
Bankbiljetten in omloop	— 154	+ 3.698
Rekening-courantsaldi :		
Schatkist	— 11	— 444
Diversen	— 131	— 1.027
Totaal	— 142	— 1.471
Onmiddellijk opvraagbare verbintenissen	— 296	+ 2.227

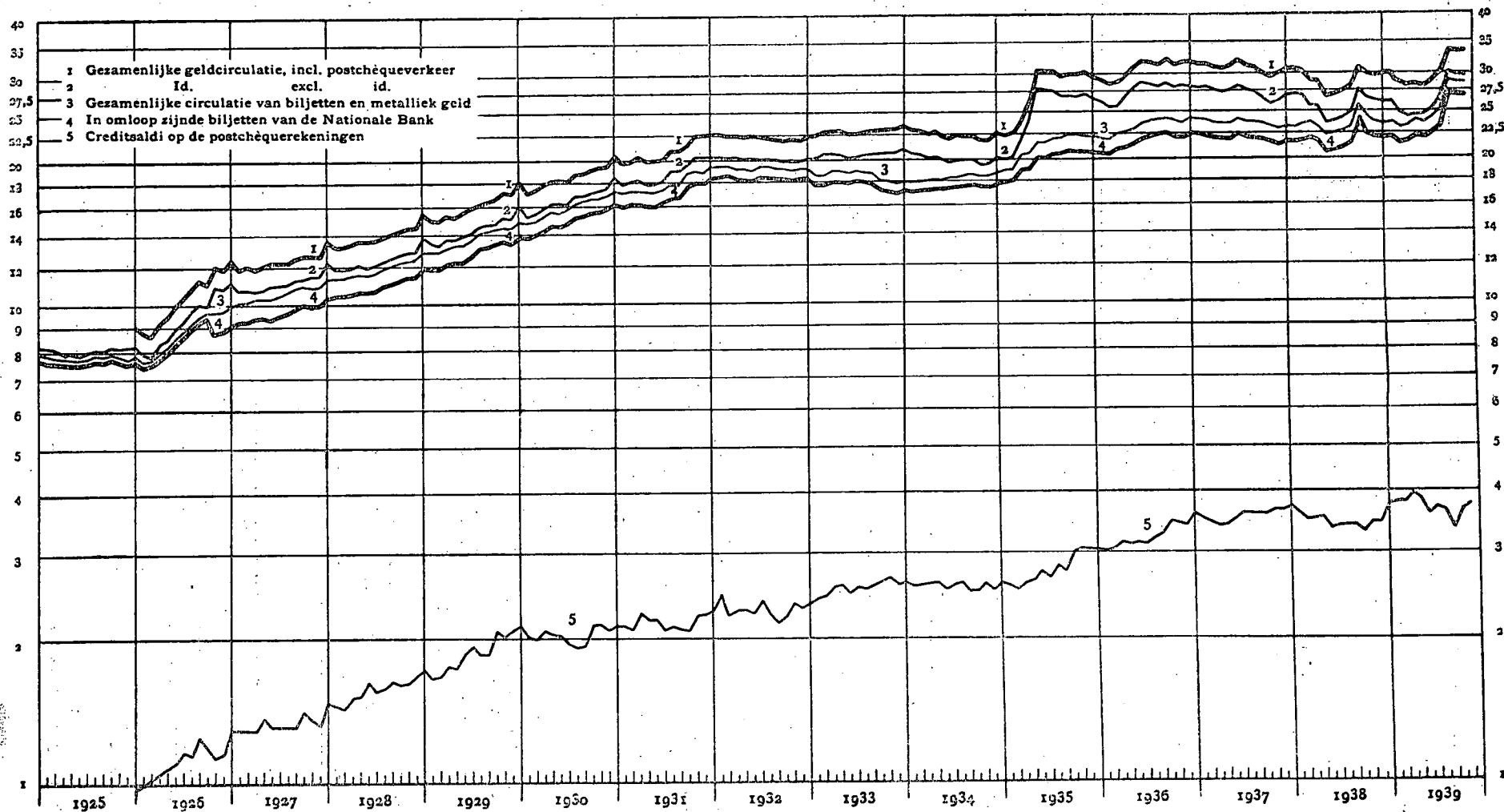
De agio's zijn uitgedrukt in procent van den contantkoers op basis van drie maand.

Dit zijn de hoofdkenmerken van de bewegingen in de weekstaten van de Bank sedert begin September tot medio-November. Op een jaar afstand, is de biljettencirculatie met 23 pCt. toegenomen, de gezamenlijke opeisbare verplichtingen van de Bank met 13 pCt., en het binnenlandsch credit van de circulatiebank, met 119 pCt. Daar deze bewegingen, practisch, op de laatste drie maanden slaan, is het niet ondienstig hier hun economische beteekenis nader toe te lichten.

Herinneren wij vooreerst, dat de biljetten van de Bank slechts één element zijn van de geldcirculatie hier te lande. Deze laatste bestaat immers ook nog uit metaalgeld, de biljetten voor rekening van het Groothertogdom Luxemburg, de rekening-courantsaldi bij de Nationale Bank (Schatkist en anderen), het girotegoed op de postchequerekeningen en, tenslotte, het zichttegoed in de banken. Behalve deze laatste, zijn deze verschillende elementen weergegeven

De geldomloop

In milliarden franken, aan het begin van elke maand

in de grafiek van de monetaire circulatie en samengeteld op een datum liggend tusschen den 4ⁿ en den 10ⁿ van elke maand (1).

De eerste vaststelling bij het onderzoek van deze grafiek is, dat de toeneming — zoowel in absolute als in relatieve waarde — van de aldus begrepen geld-circulatie, veel kleiner is dan men op grond van de uitzetting der biljettencirculatie van de Bank zou vermoeden. T.o.v. Juli, is deze circulatie met 4.516 miljoen of 19,8 pCt. toegenomen; de geldomloop, in ruimen zin, excl. het zichtgoed in de banken, was slechts met *fr* 3.184 miljoen of 7,3 pCt. gestegen (2). De onderlinge vergelijking dezer cijfers bevestigt, dat, in zekere mate, de uitzetting van de biljettencirculatie in de laatste maanden, slechts te beschouwen is als een wijziging in den vorm van de geldcirculatie; deze wijziging is het gevolg van een toegenomen liquiditeitszorg van publiek, particulieren en ondernemingen, in verband met den loop der

**Globale toestand der banken op 30 Juni
en op 30 September 1939**
(in duizenden franken).

ACTIVA	30 Juni 1939	30 Sept. 1939	+	—
A. — Spaargelden (artikel 15, koninklijk besluit n ^o 42).				
B. — Beschikbare en vlottende middelen :				
Kas, Nationale Bank, Post-rekening	978.197	1.281.262	303.065	—
Callgeld	785.204	388.089	—	397.115
Bankiers	3.006.423	2.621.637	—	384.786
Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen	408.969	359.048	—	49.921
Andere te innen waarden op korten termijn	1.616.928	1.284.636	—	332.292
Wissels	3.364.662	3.681.674	317.112	—
Prolongaties en beleeningen op effecten	1.135.365	862.494	—	272.871
Debiteuren wegens verstrekte acceptaties	956.375	935.784	—	20.591
Diverse debiteuren	5.474.426	5.207.482	—	266.944
Effecten :				
a) Belegde wettelijke reserve.	149.458	149.394	—	64
b) Belgische overheidsfondsen.	3.498.331	3.589.564	91.233	—
c) Buitenlandsche overheidsfondsen	33.825	308.431	274.606	—
d) Bankaandeelen	323.859	332.905	9.046	—
e) Andere fondsen	602.210	713.822	111.612	—
Diverse	225.705	240.817	15.112	—
Niet gestort kapitaal	53.504	53.256	—	248
Totaal beschikbare + vlottende middelen	22.613.341	22.010.295	—	603.046
C. — Vastgelegde middelen :				
Oprichtings- en eerste inrichtingskosten	4.545	6.725	2.180	—
Gebouwen	331.455	328.480	—	2.975
Participaties in dochtermaatschappijen voor immobiliën	170.969	170.213	—	756
Vorderingen op dochtermaatschappijen voor immobiliën	97.887	95.722	—	2.165
Materieel en meubilair	13.416	13.309	—	107
Totaal vastgelegde middelen	618.272	614.449	—	3.823
Totaal Activa	23.231.613	22.624.744	—	606.869

PASSIVA	30 Juni 1939	30 Sept. 1939	+	—
A. — Spaargelden (artikel 15 koninklijk besluit n ^o 42).				
B. — Opvraagbaar :				
Bevoorrechte of gewaarborgde schuldeischers	219.257	687.219	467.962	—
Callgeld	27.695	34.567	6.872	—
Bankiers	1.299.349	1.175.280	—	124.069
Moedermaatschappij, filialen, en dochtermaatschappijen ..	226.869	174.448	—	52.421
Geaccepteerde wissels	957.715	937.119	—	20.596
Andere te betalen waarden op korten termijn	538.079	484.689	—	53.390
Crediteuren wegens wissels ter incasso	800.921	766.229	—	34.692
Deposito's en crediteuren op rekening-courant :				
a) Dadelijk opvraagbaar en op ten hoogste dertig dagen ..	13.798.223	12.982.985	—	815.238
b) Op meer dan 30 dagen	1.487.447	1.439.966	—	47.481
Obligatiën en kasbons	29.492	28.971	—	521
Nog te storten bedragen op effecten en deelnemingen ..	245.701	252.117	6.416	—
Diversen	268.316	358.630	90.314	—
Totaal opvraagbaar	19.899.064	19.322.220	—	576.844
C. — Niet opvraagbaar :				
Kapitaal	2.677.821	2.649.702	—	28.059
Niet beschikbare reserve wegens uitgiftepremie	64.217	64.219	2	—
Wettelijke reserve (artikel 13, koninklijk besluit n ^o 185) ..	151.985	151.546	—	439
Beschikbare reserve	392.706	390.608	—	2.098
Reservefonds	45.820	46.389	569	—
Totaal niet opvraagbaar	3.332.549	3.302.524	—	30.025
Totaal Passiva	23.231.613	22.624.744	—	606.869

internationale gebeurtenissen. Opmerkelijk is, dat deze liquiditeitszorg slechts momenteel haar invloed op het netto-girotegoed van de postchèquerekeningen heeft gehad. Deze liggen, aan het begin van November, ongeveer op hetzelfde peil als begin Juli. De zichtrekeningen in de banken zijn dus het meest aan de gebeurtenissen onderhevig geweest.

De gecombineerde balansen der Belgische banken per 30 September, geven ons een juister kijk van de terugslagen der gebeurtenissen van de laatste maanden op de banken.

Ten overstaan van den bankstaat per 30 Juni, constateert men een vrij belangrijke vermindering der deposito's, vooral der deposito's en rekening-courantsaldi op zicht en op ten hoogste één maand. De deposito's en rekening-courantsaldi op zicht en op ten hoogste één maand, die nog slechts *fr* 12.983 miljoen vertoonden, zijn op *fr* 815 miljoen gevallen. De rekeningen op méér dan één maand zijn daarentegen meer stabiel, op *fr* 1.440 miljoen. Ze zijn met slechts *fr* 47 miljoen verminderd. Deze onttrekkingen van depositogelden hebben de banken genoopt in ruimere mate hun toevlucht te nemen tot het herdisconto bij de Bank, een evolutie die tot uitdrukking komt in vermeerderingen van resp. *fr* 468 miljoen en *fr* 458 miljoen (3).

Op de actiefzijde, ziet men een vermeerdering van de kasgelden met *fr* 303 miljoen, terwijl het call-geld vermindert met *fr* 397 miljoen en de posten « ban-

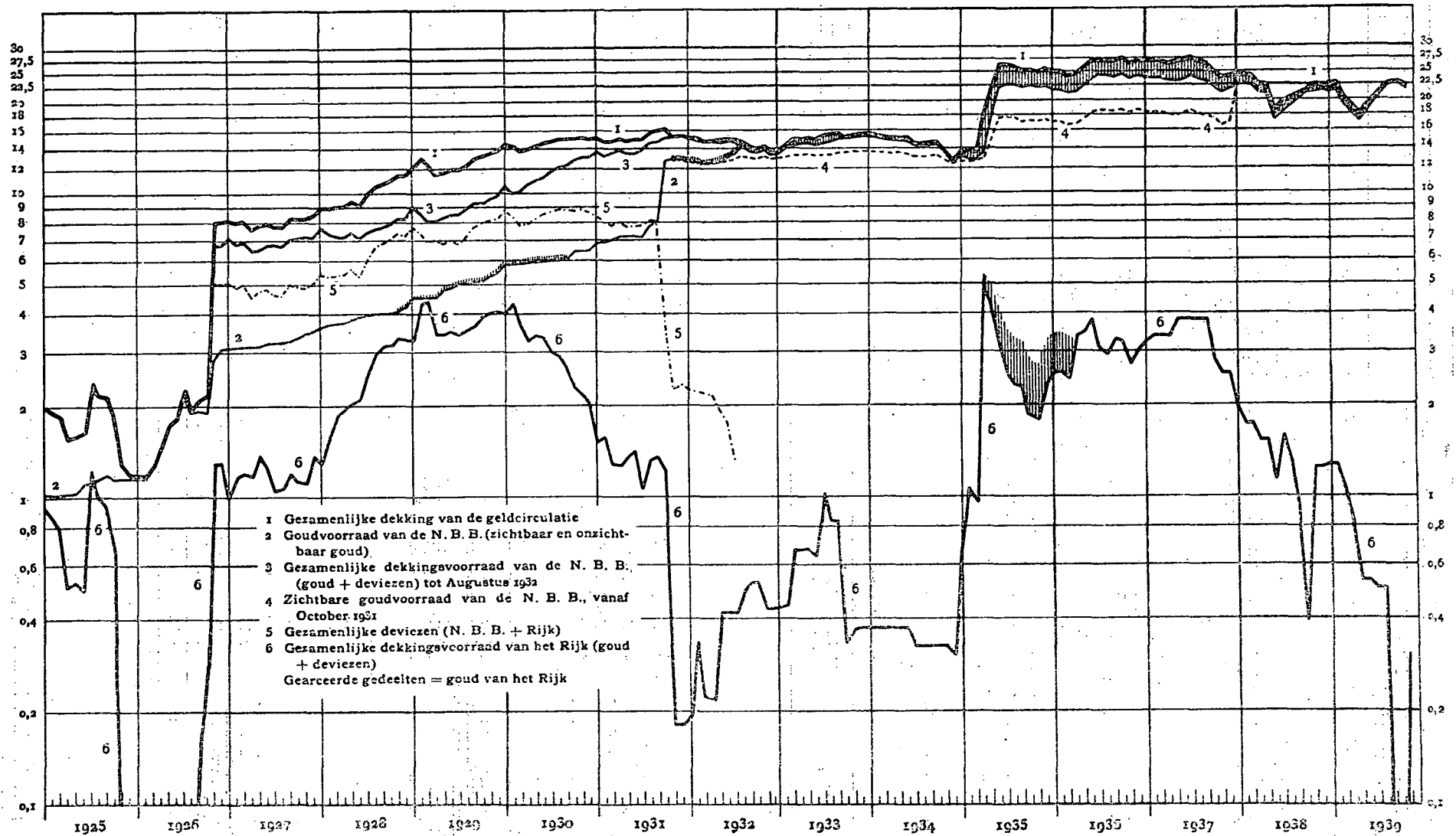
(1) Dit statistisch materiaal wordt omschreven in de bijdrage van Prof. Dr L.-H. DUPRIEZ : « De monetaire ontwikkeling in België van 1925 tot 1938 », *Tijdschrift voor Inlichting en Documentatie van de Nationale Bank van België*, April 1939, blz. 283.
(2) Op grond van de statistische gegevens van begin October.

(3) Zonder rekening te houden met het herdisconto bij andere instellingen, zoowat 120 miljoen.

Dekking van de geldcirculatie

In milliarden franken, aan het begin van elke maand

* (*) De kromme 3, gezamenlijke dekkingreserve van de Nationale Bank van België, loopt na 1931 door, beneden de kromme 1 waarvan ze gescheiden is door arceering, voorstellende het goud van het Rijk; sedert Augustus 1932 loopten de krommen 2 en 3 samen. In 1935-1936, geeft de kromme 6 de officiële waarde van het goud aan, in het gearceerde gedeelte is rekening gehouden met de reële waarde op een devaluatievoet van 28 pCt.

kiers » en te « innen waarden op korten termijn » met fr 767 miljoen. Terwijl het bezit aan wissels en andere handelspapier met fr 317 miljoen toeneemt, is er een vermindering, met fr 21 miljoen, van de « debiteuren wegens verstrekte acceptatie », van fr 267 miljoen voor de « diverse debiteuren », van fr 273 miljoen voor prolongaties en beleeningen op effecten. Het effectenbezit is met fr 486 miljoen toegenomen, waarvan fr 274 miljoen overeenstemmen met de toeneming van het bezit aan buitenlandse publieke fondsen. Om onjuiste interpretaties te voorkomen, is aan te tekenen, dat sommige dezer wijzigingen, met name deze aan het volume van de prolongaties en voorschotten op effecten en aan het volume van de buitenlandse publieke fondsen, meer schijn dan werkelijkheid zijn en verband houden met

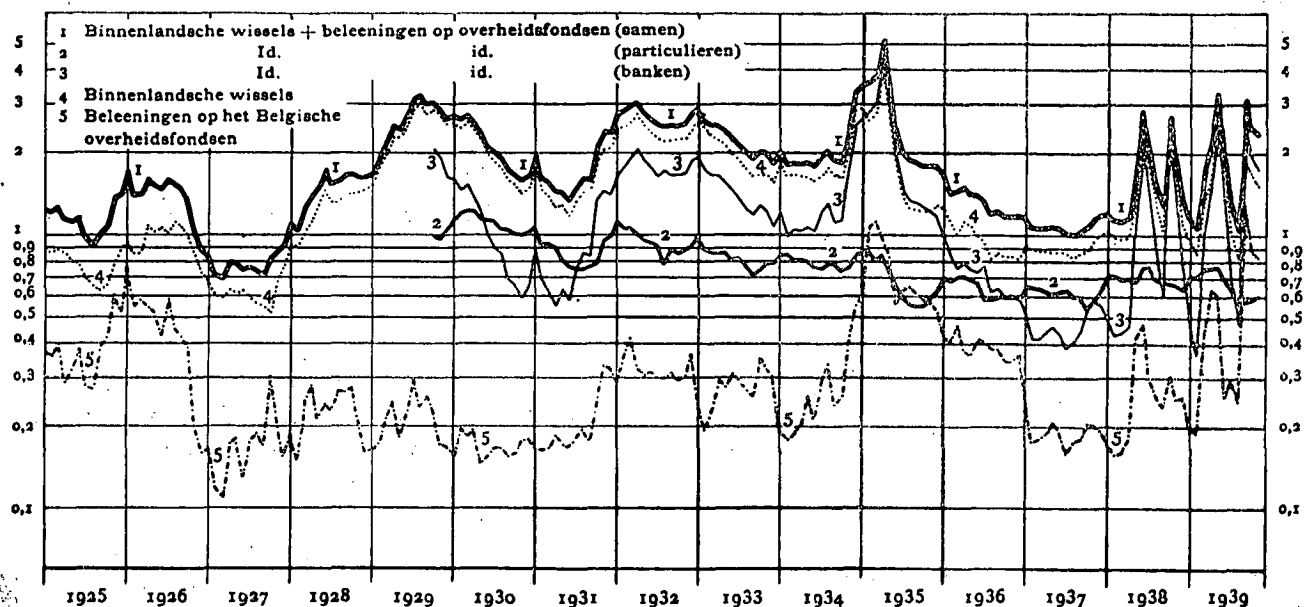
aanpassingen die noodig waren ten gevolge van het failleren eener buitenlandse financiële instelling.

Rekening gehouden met het zichttegoed in de banken, is de totale geldcirculatie van het land belangrijk kleiner dan het maximale cijfer van 1937. In Juli 1937, heeft deze circulatie fr 50.440 miljoen bedragen. Zij is geleidelijk afgenomen sedert dit tijdstip en heeft een eerste minimum bereikt in Juni 1938, met fr 42.406 miljoen. In Februari 1937, was zij opnieuw gestegen tot fr 44.810 miljoen. In Mei 1939 werd, met fr 41.958 miljoen, een nieuw minimum bereikt. In Juli was het cijfer opnieuw tot fr 43.403 miljoen geklommen en begin October was de circulatie om en nabij fr 46.587 miljoen (4).

(4) De uitzetting van de geldcirculatie in ruimen zin, maar excl. het zichttegoed in de banken — grafiek 1 — is, praktisch, sedert begin September ten einde geloopt.

GRAFIEK III.

Het binnenlandsch crediet door de circulatiebank verstrekt onder den vorm van disconto van handelspapier en voorschotten op publieke fondsen In milliarden franken, aan het begin van elke maand

De bewegingen van de totale geldcirculatie weerspiegelen zich in de variaties van de dekking dezer circulatie en in de variaties van het binnenlandsch crediet door de circulatiebank en door de gezamenlijke banken verstrekt.

Herinneren wij vooreerst, dat de elementen van deze dekking in de eerste plaats zijn het goud en de deviezen van de Bank, t.t.z. de dekking in traditioneelen zin, en vervolgens het goud- en deviezenbezit van de Schatkist. Het dient nauwelijks te worden onderlijnd, dat de bewegingen van deze twee soorten dekking een zeer uiteenlopende economische interpretatie toelaten. De hoegrootheid van het goudbezit

van den Staat, staat rechtstreeks in verband met den algemeenen toestand van de Schatkist. Het ware verkeer de variaties van dit bezit door eigenlijk gezegde monetaire oorzaken te willen verklaren.

Deze reserves worden aangelegd of besteed, op grond van beweegredenen die niets te maken hebben met het mechanisme van het internationaal monetair evenwicht, dat den omvang van den goud- en deviezenvoorraad van de Nationale Bank regelt. Waar dit bezit moet gevoegd worden bij de reserves van de Circulatiebank voor het beoordeelen van de netto-saldi der internationale kapitaalbewegingen in een bepaalde periode, hebben, daarentegen, de goudre-

erves van de circulatiebank alléén betekenis voor de interpretatie van de bewegingen der monetaire circulatie in de mate waarin de evolutie dezer laatste door goudbewegingen wordt bepaald (5).

Uit dit laatste oogpunt beschouwd, vertoonen de bewegingen van de reserves aan goud en deviezen van de Nationale Bank, een zeer nauwe correlatie met de bewegingen van de totale geldcirculatie. Wanneer wij ons beperken tot de jaren 1937, 1938 en 1939, zijn de maxima, inderdaad, gelegen in Juli 1937 en in Februari 1939, de minima in Juni 1938 en Mei 1939. Deze correlatie bestaat eveneens in de tendenties, die, afgezien van de gebeurtenissen dezer laatste maanden, naar de daling gericht zijn, eerst, vrij scherp in de tweede helft van 1937 en het eerste halfjaar van 1938, langzamer sedert dit tijdstip. In werkelijkheid mag worden gezegd, dat de dalende tendenties van de totale geldcirculatie in deze laatste periode, nauwelijks zichtbaar zijn.

In omloop zijnde bedragen aan Schatkistcertificaten, voor rekening van Staat en Kolonie
(in duizenden franken).

ULTIMO DER MAAND	Staat	Belgisch-Congo	Ruanda-Urundi	Totaal
1939 Juni	550.000	566.004	140.000	1.256.004
Juli	800.000	494.004	140.000	1.534.004
Augustus ..	1.680.000	496.504	140.000	2.316.504
September ..	1.795.000	494.504	138.000	2.427.504
October ...	2.685.000	487.004	138.000	3.310.004

Aanbestedingen van Schatkistcertificaten op drie maanden voor rekening van den Staat
(in miljoenen franken).

DATA	Aangeboden bedragen	Verhouding van de gevraagde tot de aangeboden bedragen	GEMIDDELTE RENTESTANDEN		In omloop zijnde bedrag
			van de inschrijvingen	van de toewijzingen	
1 September	40	1,—	2,50	2,50	500
8 »	40	1,—	2,50	2,50	500
15 »	40	1,05	2,617	2,62	500
22 »	40	1,025	2,624	2,62	500
29 »	40	1,075	2,62485	2,62	500
6 October ..	50	1,20	2,7333	2,73	500
13 » ..	40	1,25	2,75	2,75	500
27 » ..	40	1,45	2,7427	2,74	500

Wanneer men de absolute bedragen van de geldcirculatie en van de goud- en deviezenreserves van de Bank vergelijkt op de data waarop zich de verschillende maximapunten voordeden, kan men vaststellen, dat, van Juli 1937 op Februari 1938, de geldcirculatie met *fr* 5.630 miljoen is teruggelopen, en de goudreserves van de Bank met *fr* 2.444 miljoen verminderd. Wanneer men daarna dezelfde elementen vergelijkt per Juli 1937 en begin Augustus 1939, stelt

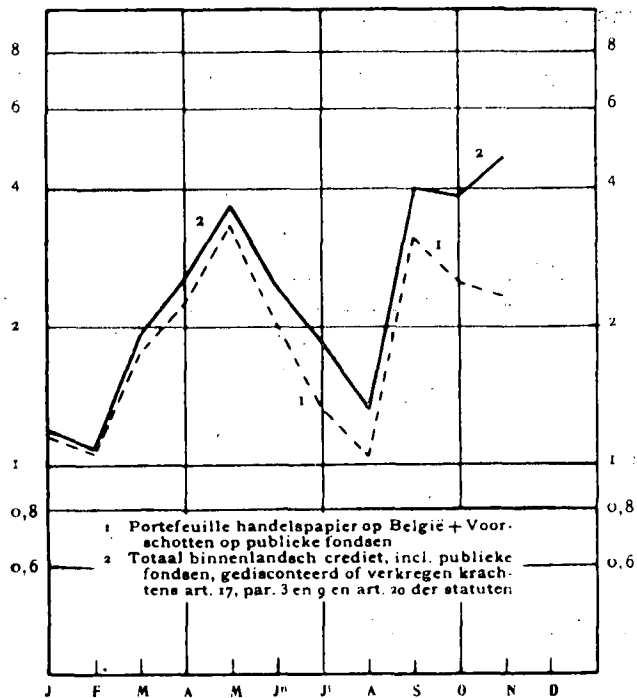
(5) Voorbehoud moet evenwel worden gemaakt voor het goud dat de gelden van derden waarborgt (postchequerekeningen). Ten aanzien evenwel van het geringe bedrag dezer waarborg, kan hier geen rekening mede gehouden worden.

men verschillen vast van nagenoeg gelijke grootte, t.t.z. *fr* 5.667 miljoen voor de totale geldcirculatie en *fr* 2.336 miljoen voor de goudreserves van de Bank. De variaties van het netto zichttegoed in de banken buiten beschouwing gelaten, is de vermindering van de totale geldcirculatie in de betrokken periode, nog slechts *fr* 1.914 miljoen.

GRAFIEK IV.

Het gezamenlijk binnenlandsch crediet van de Nationale Bank in 1939

In miljarden franken, aan het begin van elke maand

Deze cijfers doen veronderstellen, dat de vermindering van de totale geldcirculatie, sedert het eind van het eerste halfjaar van 1937 tot Juli 1939, aan twee verschillende soorten factoren is toe te schrijven.

De inwerking van den eersten factor, t.w. de uittocht van kapitalen, werd geneutraliseerd door de geleidelijke mobiliseering van het goudbezit van de Schatkist. Zoo is de totale metaaldekking (Bank en Schatkist) van Juli 1937 op Augustus 1939, met *fr* 5.680 miljoen verminderd, terwijl het goudbezit van de Nationale Bank, in denzelfden tijd, slechts met *fr* 2.336 miljoen afnam. De tweede factor is de geleidelijke vermindering van het door de banken verstrekte crediet in het binnenland en meer bepaald door de particuliere banken, in verband met de verslapping der zaken. Het door de Nationale Bank verstrekte binnenlandsche crediet, dat van Juli 1937 op Augustus 1939, een vermeerdering van zoowat *fr* 330 miljoen te zien geeft, is dus totaal vreemd aan dit verschijnsel.

Het kenmerk van de evolutie der totale geldcirculatie in de jongste maanden is, dat, in tegenstelling met wat voorheen het geval was, het binnen-

landsch crediet van de Bank, in deze evolutie, een overwegende rol speelt, rol die zij, sedert lang, nog slechts in uitzonderlijke gevallen en tijdelijk vervulde, in tijden van monetaire spanning, zooals tabel III voor de laatste twee jaar aantoonde. De druk komt in deze grafiek telkens duidelijk tot uitdrukking in een snelle stijging van het binnenlandsch crediet van de Bank, stijging die trouwens weldra wordt geresorbeerd, zoodra de druk afneemt. Bij vergelijking, wordt de aard van dezen druk — van externen oorsprong in Mei 1938 en September 1939 — duidelijker op grafiek II betreffende de totale dekking van de geldcirculatie.

Het door grafiek III voorgestelde binnenlandsch crediet bevat evenwel slechts het door particulieren,

banken of financiële instellingen gecedeerde handelspapier, alsmede voorschotten op Belgische publieke fondsen; daarin zijn niet begrepen de gediscoteerde Schatkistcertificaten, noch de openbare fondsen door de Bank verworven krachtens artikel 17 harer statuten. Het is zonder meer duidelijk, dat, voor de beoordeeling der evolutie van het door de Bank in het binnenland te verstrekken crediet, deze laatste operatiën, logisch, bij de voorgaande dienen te worden gevoegd. Waar, tot aan het eerste kwartaal van het loopend kalenderjaar, deze operatiën konden verwaarloosd worden, mogen zij het thans niet meer, zooals blijkt uit grafiek IV. In totaal dus is, in de maanden September en October, het binnenlandsch crediet van de Circulatiebank verder toegenomen.

III. — OPENBARE FINANCIËN.

Vóór het uitbreken der vijandelijkheden, had de Minister van Financiën een begrotingsplan voor 1940 uitgewerkt. Op 10 November, werd een aanvullend program bekendgemaakt.

* * *

De ramingen voorkomend op de begroting voor 1940, houden geen rekening met de gebeurtenissen welke wij sedert begin September beleven. Zij hebben dus enkel een retrospectieve beteekenis, behalve in de mate waarin de gewone burgerlijke uitgaven den terugslag van de gebeurtenissen niet ondervinden. Waar, zooals de Minister van Financiën het in de algemeene toelichting tot de begroting zegt, de gewone begroting, in weerwil van de wisselvalligheden, met behulp der Staatsontvangsten in evenwicht moet worden gehouden, toch zijn evenwel de vooruitzichten in verband met deze ontvangsten overschreden en zijn de pogingen om tot evenwicht te komen, op een geheel ander plan moeten hernomen worden.

Over den begrotingsstand van 1939, aan het begin der vijandelijkheden, geeft de toelichting bijzonderheden aan waaruit kan worden afgeleid, dat de oorspronkelijke vooruitzichten in verband met de uitgaven, ten bedrage van fr 11.583 millioen, opgevoerd zijn geworden tot fr 12.070 millioen, en dit met behulp van nieuwe credietopeningen en ondanks de inkringing van bestaande credieten met zowat fr 158 millioen. De economische crisis en de politieke omstandigheden zijn de voornaamste oorzaken van deze verhooging. Om aan deze verhooging der uitgaven het hoofd te kunnen bieden, werden de bronnen van ontvangsten die eerst op fr 11.700 millioen waren geschat, doch aan de verwachtingen niet hebben beantwoord, door middel van nieuwe beschikkingen of van wijzigingen aan de bestaande reglementeering opge-

voerd en wel in dezen zin, dat de registratie-, hypotheek-, successie- en zegelrechten zouden worden verhoogd evenals de jaarlijksche taxe op de vereenigingen zonder winstbejag; dat eveneens zou worden verhoogd het percentage van zekere met het zegel gelijkgestelde taxes; dat nieuwe middelen zouden worden gecreëerd (motorrijtuigen, rijwielen, enz.) en de wetgeving in zake belasting op de inkomens zou worden gewijzigd. Rekening gehouden met deze nieuwe middelen, schenen de ontvangsten (ad fr 11.752 millioen) tegen de uitgaven (ad fr 11.950 millioen) op fr 198 millioen na ult. Augustus, te moeten opwegen. Rekening gehouden met de royeering van tal van credietverleeningen waartoe jaarlijks aan het einde van het begrotingsjaar wordt overgegaan, zou, practisch gesproken, de gewone begroting in evenwicht hebben kunnen sluiten.

Het ontwerp van begroting voor 1940 vertoonde een batig saldo van fr 23 millioen, de uitgaven zijnde geschat op fr 11.633 millioen. Dit evenwicht kon niet worden bereikt dan door middel van inkrimpingen die vaak meer schijn waren dan werkelijkheid, en door middel van nieuwe hulpbronnen waarvan de opbrengst onzeker is.

De inkrimpingen slaan, in hoofdzaak, op de wedden en pensioenen en op den werkloozensteun.

De begroting leunt aan op het voorstel de wedden en loonen op coëfficiënt 105 uit te betalen. De regering is van oordeel, dat deze basis moet gehandhaafd blijven, zelfs in geval van verhooging van het indexcijfer der kleinhandelsprijzen. Moest dit geval zich voordoen, dan zal de glijdende schaal waarop de wedden van het Staatsapparaat worden uitbetaald, momenteel worden geschorst. In hoeverre dit ontwerp zal becritiseerd worden, en aanleiding geven tot sociale reacties, zal afhangen van zijn terugslag op het peil der werkelijke bezoldigingen, peil dat niet kan worden voorzien in aanwezigheid van

ongunstige politieke factoren en in de afwezigheid tevens van een nauwkeurig juist georiënteerde prijs-politiek, waarop, in zekere mate, de regeering niet kan ageeren.

Daarenboven, steunt de begrooting op de veronderstelling, dat een algemeen ontwerp van verplichte verzekering tegen werkloosheid aan het begin van 1940 zal van kracht worden. In dit ontwerp zal het beginsel worden aanvaard van de gezamenlijke tusschenkomst der verzekerden, der werkgevers, der provinciën, der gemeenten en van al wie een bron van inkomen in den arbeid vindt. Hiervan wordt een bezuiniging van zoowat fr 310 millioen verwacht. Deze vermindering is hoofdzakelijk van boekhoudkundigen aard, daar ze alleen uitloopt op een verplaatsing van den last, vermits de gemeenschap de bedragen verschuldigd blijft — stellig in grootere mate — welke de Staat zou moeten afdragen hebben.

De nieuwe middelen omvatten met name de heffing der belasting op de electriciteitsmaatschappijen, waarvan reeds sprake was toen het evenwicht van de vorige begrooting moest worden verzekerd; de invoering van een taxe ten laste van de burgers die bij het leger den bij de wet voorgeschreven termijn niet hebben uitgediend; de invoering van een taxe op de personenvennootschappen; de toekenning aan de Schatkist van het bedrag der vernielde of te loor gegane lijfrentezegels, van de dividenden, de interesten, bedragen en voordeelen verbonden aan verjaarde aandelen, onderaandeelen en obligatiën aan toonder; de bijdrage van de Kolonie in de interventie van de Schatkist ten bate van *S.A.B.E.N.A.*

Het ontwerp van begrooting heeft trouwens geen ander dan een historisch belang. Geen enkel van de nieuwe problemen immers, die slechts met den noodigen moed en vaste theoretische grondslagen zullen op te lossen zijn, wordt onder het oog genomen.

* * *

Deze moed en deze theoretische grondslagen maken de basis uit van de verklaring afgelegd, 10 November, door den heer Minister van Financiën, vóór de vereenigde Kamer- en Senaatcommissies.

Toen zegde de Minister: « Het algemeen doel der financieele politiek kan als volgt worden bepaald: al het mogelijke doen om de inflatorische krachten tot een minimum te herleiden en tegelijk de essentiele behoeften van het Land in zake militaire zekerheid en voorziening bevredigen.

» Daarom is bestendige coördinatie van de economische politiek der Regeering hoofdzaak, want de problemen in verband met de prijzen, de wisselkoersen, de fiduciaire circulatie, de Staatsleeningen, het belastingwezen en de economische organisatie, zijn innig met elkaar verbonden en het gaat niet op ze afzonderlijk te behandelen. Een algemeene leiding is noodig, die de interventies in zake prijzen, productie en financies aan algemeene nauwkeurig bepaalde doeleinden ondergeschikt maakt.

» België's munt en crediet zijn, op bevredigende wijze, de moeilijkheden te boven gekomen inherent aan het ontstaan van het buitenlandsch conflict en aan de mobilisatie van het leger. De toestand had evenwel toch gevaarlijk kunnen worden, zoo de Regeering niet onmiddellijk een politiek was gaan voeren waarbij de stijging der prijzen en de stijging van de kostende prijzen der productie tot een minimum konden worden herleid.

» Om deze reden, moet zooveel als maar eenigszins mogelijk is, alle uitzetting van de monetaire circulatie die niet in verhouding tot de economische bedrijvigheid van het land zou zijn, worden vermeden en streng ingeperkt gehouden.

» Ergo, een politiek van coördinatie, een arbeidspolitiek en een prijzenpolitiek.

» En steeds in denzelfden gedachtengang, een belastingspolitiek en naderhand een leeningspolitiek.

» In zake belastingen, moeten alle krachten tot het uiterste worden ingespannen, want aan den eenen kant zijn de gespaarde gelden onvoldoende om al de aanvullende uitgaven te dekken en er zal nog heel wat tijd verlopen eer aan leeningen in het buitenland zal kunnen worden gedacht; aan den anderen kant, worden leeningen op de binnenlandsche markt onmogelijk, zoo het publiek tot het besluit moet komen, dat, bij voortduur, al te aanzienlijke middelen aan het credietstelsel worden gevraagd.

» De fiscale inspanning moet dus zeer snel worden doorgedreven als hoofdbestanddeel van het algemeen plan, en wel op een wijze die den terugkeer van het vertrouwen bij het publiek in de hand werkt, waar dit laatste ziet, dat er met de budgetaire noodwendigheden niet zal worden geschipperd.

» Deze inspanning moet derwijze worden opgevat, dat ze, door den aard zelf van de gevraagde prestaties, den indruk geeft dat de belasting bij den oorlogsduur beperkt zal blijven en, dat ze, onder opzicht van algemeene economische politiek, de volgende resultaten oplevert:

» In de eerste plaats een rem zijn voor de toename van de inkomens in zekere takken van bedrijvigheid, waar rechtstreeksche interventie onuitvoerbaar is.

» Ten tweede, voor zekere goederen de strooming van de vraag of van de consumptie indijken, in geval er met deze restrictie economische belangen gemoeid zijn.

» Ten slotte, al de andere groote nationale belangen vrijwaren.

» Alleen op een politiek als de hooger geschetste, zal een leeningspolitiek kunnen worden voortgebouwd, waarmede dan, aan den eenen kant, een deel van de Staatsbehoeften zal kunnen worden bevredigd en, aan den anderen kant, de inflatie vermeden, met de in vorming zijnde spaargelden naar 's Staats spaarkassen te lokken. »

Deze richtlijnen zijn economisch algeheel verantwoord; ze niet toepassen, al zijn de opgelegde offers nog zoo zwaar, ware een fout waarvan de gevolgen wellicht onmetelijk zouden zijn. De landen die ze, vóór den oorlog, bij het opstellen van hun financieel programma, hadden over het hoofd gezien, treden ze een voor een bij.

De contróle op het verbruik en de richting waarin de spaargelden worden geleid, liggen sedert lang de financiering van de openbare uitgaven in Duitschland, Italië en Japan, ten grondslag; ook in Frankrijk en Engeland zullen ze weldra een rol beginnen te spelen, met, wel te verstaan, hier en daar eenig weifelen en aarzelen dat te begrijpen is, als men de lange traditie en het plotse accres van de financieele behoeften van deze landen onder het oog neemt.

Ziehier het beeld geschetst door den Minister van Financiën waar hij zich aan een schatting waagt van de onkosten die voor het Land uit de mobilisatie van het leger zijn voortgevloeid :

Van 1 October 1939 tot 31 December 1940, zal, zoo het leger op den huidige voet wordt gehouden, de mobilisatie kosten ..... fr 4 1/2 milliard

Voor dezelfde periode en behoudens diepgaande wijziging van onzen economischen toestand, zal de inzinking van de fiscale ontvangsten t.o.v. de vooruitzichten gemaakt vóór het begin der vijandelijkheden, geschat mogen worden op ..... 1 1/2 milliard

Ten slotte, bedraagt de buitengewone begrooting voor 1940, waarin voor 1 1/2 milliard legeruitgaven voorkomen ..... 2 1/2 milliard

Totaal : fr 8 1/2 milliard

In tot dusver niet bepaalde verhoudingen, zal dit bedrag worden gedekt door de belasting, de leening en desnoods door beroep op het crediet van de Circulatiebank.

Het belastingsprogramma van de regeering omvat, in de eerste plaats, benevens de middelen vooropgesteld in de algemeene toelichting tot de begrooting en waarvan hooger gewag wordt gemaakt, verhooging der directe belastingen, w.o., vooraan, de belasting op de buitengewone winsten, die, ten slotte, maar een supertaxe is bij uitzondering gelicht op de schijf van de winsten die de normale van in den vredes-tijd overschrijden. Het te lichten percentage zal 70 pCt. bedragen, wegens het feit, dat op de restecrende 30 pCt. desgevallend de mobiliënbelasting zal worden geheven. Anderszins, is er een *ristorno* voorzien, zoo gedurende het jaar dat volgt op dit tijdens hetwelk de getaxeerde winsten werden behaald, er verlies wordt geboekt dat ten minste 30 pCt. van deze winsten belooft.

De andere nieuwe directe belastingen, welke vanaf 1 Januari a.s. toegepast zullen worden, zullen gelicht worden onder den vorm van opdecimes, zoodat ze zullen kunnen wegvallen zoodra de toestand het zal toelaten.

Voorzien zijn aldus : één decime op de nationale crisistaxe, twee decimes op de bedrijfsbelasting, één decime op de mobiliënbelasting, één decime op de autotaxe. Rekening gehouden met de militaire belasting, met de belasting op de electriciteitsmaatschappijen en op de personenvennootschappen, alsmede met de belasting op de buitengewone winsten, die op 75 millioen wordt geschat, voorziet men dat de directe belastingen zoowat 487 millioen meer zullen opleveren dan voorheen.

De overdrachtstaxe die thans 2,75 pCt. is, wordt op 3,50 pCt. gebracht. Daarenboven zullen sommige tot nog toe niet getaxeerde goederen, eveneens worden belast. Daar men echter den terugslag op de kosten van levensonderhoud wil vermijden, zal de belasting geheven bij het slachten van vee, niet worden verhoogd. Gehoopt wordt, dat de verhooging op hooger bedoelde goederen, die dadelijk wordt toegepast, 509 millioen zal geven.

Zullen eveneens dadelijk worden toegepast de volgende verhoogingen :

Een aanvullende taxe van 50 centimes per liter benzine. Om het bestaande verschil tusschen de diverse carburatiemiddelen te behouden, zullen benzol, gasoil en zware oliën gelijkwaardig worden getaxeed.

Het accijsrecht op de lucifers zal van 2,50 centimes tot 5 centimes per doosje worden verhoogd.

Op tabakken, sigaren en sigaretten wordt een verhooging van rechten gelegd die, door den band, 12 1/2 pCt. bedraagt.

Het accijsrecht op koffie, zal voortaan fr 1 per kilogram zijn. Hier zij aangestipt, dat dit recht geen grooten invloed op de markt zal hebben, daar de huidige gemiddelde prijs van één kilogr. koffie (fr 4,40) vermeerderd met het accijsrecht van fr 1 per kilogr., nog niet eens de waarde bereikt van één kilogr. koffie in 1933 (fr 6), toen het inkomrecht op deze waar met fr 1,35 werd opgevoerd.

De rechten op de uitheemsche vruchten werden verhoogd met 21 centimes per kg. voor de bananen, met 18 centimes per kg. voor de citroenen en de sinaas-appelen.

Het accijsrecht op het bier wordt met één decime verhoogd.

Van deze laatste belastingen wordt verwacht, dat ze 447 millioen zullen opbrengen.

Het totaal zal dus 1.443 millioen bedragen, de huidige verhouding tusschen directe belastingen, verbruiksbelastingen en zegelbelastingen blijven zoo ongeveer gehandhaafd.

Waar dit belastingsplan onbeduidend is, vergeleken met den aangroei van de uitgaven en het tempo waarin ze toenemen, is het duidelijk dat de regeering

ruim beroep zal moeten doen op de kapitaalmarkt zoodra de omstandigheden daarvoor eenigszins gunstig zullen zijn en dat, in afwachting van betere tijden, zij voort het crediet van de Circulatiebank zal moeten aanspreken.

IV. — DE GRONDSTOFFENMARKTEN.

Op de sterke prijsstijging van September volgde een zekere reactie, die reeds aan het begin van October zichtbaar was. Dooreengenomen heeft zij niet sterk gedrukt op de noteringen welke oriëntatie naar de hausse bleef gehandhaafd en in November zelfs scherper werd.

In de evenwichtsverstoringen tusschen de markten onderling, in verband met de restricties en contrôles en de transportmoeilijkheden en -risico's, is onder-tusschen niets veranderd. Groot-Brittannië en Frankrijk bevinden zich nog in het stadium der organisatie van hun oorlogseconomie. Stellig, de groote lijnen hiervan zijn in de laatste weken steeds klarer geworden, maar de praktische gevolgen van deze transformatie voor den wereldhandel en met name voor den handel met de neutralen zijn nog steeds onzeker. De nauwe economische samenwerking waartoe deze twee oorlogvoerende landen hebben besloten, moet gevoelig inwerken op de algemeene voorwaarden waarin deze beide landen zich verder zullen ontwikkelen. Ook zal moeten te rade worden gegaan bij de in dergelijke gevallen steeds leerrijke lessen der geschiedenis, ten einde aldus een grondslag te hebben voor de vermoedelijke oriëntatie van de wereld-economie tijdens de vijandelikheden.

Na de groote prijsstijging in September, waren de markten der uitheemsche granen, dooreengenomen, zwak gestemd tijdens de geheele maand October. Omstreeks het eind dezer maand, heeft zich echter herneming afgeteekend zonder dat, over 't algemeen, de maxima-prijzen van September opnieuw konden bereikt worden.

Op de *graanmarkt*, drukken de groote wereldvoorraden bij voortdoring op de prijsevolutie.

Volgens de nieuwe officieele ramingen van den Canadeeschen oogst, zou deze 479 millioen bushel bedragen, tegen 350 millioen in 1938 en 182 millioen in 1937. Daar de loopende Canadeesche behoeften voor het jaar op 120 millioen bushel worden geschat, en rekening gehouden met een *carry-over* van 102 millioen bushel, bestaande per 1 Augustus jl., bedragen de beschikbare hoeveelheden 461 millioen bushel. Door sommigen wordt het vermoedelijke *carry-over* op 1 Augustus e.k. op meer dan 200 millioen bushel geraamd, wat een ruim voldoende reserve beteekent om de markt te beschermen tegen een mogelijk tekort van den oogst van 1940.

Verzendingen van tarwe en tarwemeel.

Bron : *Broomhall's Corn Trade News.*

TIJDVAK (1)	VERZENDINGEN (2)		
	naar Europa	naar de andere landen	Totaal
	(in duizenden quarters)		
1935-1936	44.790	17.304	62.094
1936-1937	59.614	14.809	74.423
1937-1938	51.100	12.889	63.989
1938-1939	56.631	18.476	75.107
1938-1939 (3)	16.145	3.585	19.730
1939-1940 (3)	11.367	3.046	14.413

- (1) Het tarwejaar begint 1 Augustus.
 (2) Tarwemeel werd herleid tot tarwe in korrel tegen 70 pCt.
 (3) Van begin Augustus tot 6 November.

Verzendingen van maïs.

Bron : *Broomhall's Corn Trade News.*

TIJDVAK (1)	VERZENDINGEN		
	naar Europa	naar de andere landen	Totaal
	(in duizenden quarters)		
1935-1936	39.548	5.349	44.897
1936-1937	38.352	8.963	47.315
1937-1938	40.115	7.901	48.016
1938-1939	34.348	369	34.717
1938-1939 (2)	24.428	245	24.673
1939-1940 (2)	15.950	700	16.650

- (1) Het maïsjaar begint 1 April.
 (2) Van begin April tot 4 November.

In Australië bedraagt de oogstopbrengst volgens een voorloopige raming, 180 millioen bushel, of 26 millioen bushel méér dan één jaar tevoren. De voor den uitvoer beschikbare hoeveelheden zouden aldus 125 millioen bushel bedragen. Te Londen wordt nochtans betwijfeld of meer dan een derde van deze hoeveelheid zal kunnen verscheept worden, wegens de moeilijkheden van de zeescheepvaart.

Ofschoon geen officieele statistieken zijn gepubliceerd betreffende de graansituatie in Argentinië, werden de voorraden in dit land per eind October op 12 millioen bushel geschat. Toen werden reeds ern-

stige moeilijkheden gemeld in de entreposeering; deze zullen nog vergrooten bij het binnenhalen van de nieuwe oogstopbrengsten. Deze laatste worden op minimaal 30 miljoen bushel geraamd.

Verzendingen van gerst en haver.

Bron: *Broomhall's Corn Trade News*.

TIJDVAK (1)	GERST	HAYER
	Verzendingen (in duizenden quarters)	
1935-1936	10.056	3.095
1936-1937	8.286	3.647
1937-1938	9.827	3.995
1938-1939	9.646	2.890
1938-1939 (2)	4.120	759
1939-1940 (2)	1.842	594

(1) Het graanjaar begint 1 Augustus.
(2) Van begin Augustus tot 7 November.

In de Vereenigde Staten, daarentegen, zijn de voor uitvoer beschikbare hoeveelheden eenigszins verminderd, daar, bij toepassing van de *Farm Act*, enkele reserves werden gevormd. Volgens de *George Broomhall's Corn Trade News*, bedroegen deze reserves 190 tot 200 miljoen bushel, of iets minder dan het *carry-over* per 1 Juli jl., dat op 254 miljoen bushel werd geschat. Het verbruik in de Veree-

nide Staten bedroeg 700 miljoen bushel en, waar de oogst van 1939, 736 miljoen bushel heeft bedragen, zouden de voor export beschikbare hoeveelheden onder deze omstandigheden nauwelijks de 100 miljoen bushel overtreffen. Men kan, anderszins, vaststellen, dat de Vereenigde Staten slechts weinig pogingen schijnen aan te wenden tot het uitbreiden van hun verkoopen in het buitenland en, dat het *Federal Surplus Commodity Corporation* aarzelt de politiek van de uitvoersubsidieering voort te zetten. In werkelijkheid zijn de uitvoeren gedaan krachtens het Amerikaanse subsidieplan, slechts van weinig beteekenis geweest sedert het begin der vijandelijkheden.

Te Antwerpen, was de markt der uitheemsche granen in October en begin November vast gestemd; de omzetten waren evenwel beperkt. Belangrijk aanbod van Canadeesch en Argentijnsch graan drukte op de prijzen. In 't algemeen wordt hierin geen hausse meer verwacht vóór de komende oogsten. De aankopen van tarwe en tarwemeel, die bij het begin der vijandelijkheden door den graanhandel, de maalderij, de broodbakkerij en zelfs door de bevolking, werden gedaan, zullen de vraag veeleer doen verminderen. De aanvoeren per schip, vooral uit Argentinië en Noord-Amerika, hebben bijgedragen tot de wederaanvulling der voorraden die, per medio-November, op ca. 75.000 ton werden geschat, tegen 30.000 à 40.000 ton aan het begin van October.

Noteeringen voor uitheemsche granen te Antwerpen.

(Noteering « cif » beschikbaar, omgerekend in Belgische franken.)

GRAANSOORT	14 Sept.	21 Sept.	28 Sept.	4 October	11 October	18 October	25 October	2 November	8 November
Manitoba III Atlantic ..	111	114	114	110	111	110	111	113	112
Rosafé	89	96	101	94	96	89	90	89	94
Hardwinter I	—	109	108	101	103	103	100	104	110
Lijnzaad	188	214	225	209	205	196	189	195	197
La Plata-Mais	97	108	104	100	99	97	96	98	103
Gerst 64/65 kg.	111	114	115	110	100	101	99	100	102
Rogge 72/73 kg.	101	106	108	104	102	103	90	90	92

Wekelijksche middenprijzen van enkele landbouwproducten op de toonaangevende markten van België.

WEEK	TARWE Goede handelssoort 100 kg.	ROGGE 100 kg.	HAYER 100 kg.	GERST 100 kg.	SPELT 100 kg.	BOTER de kg.	EIEREN per stuk	AARDAPPELEN		CICHOREI 100 kg.	STROOVLAS 100 kg.
								Gelder-scheMuiszen 100 kg.	Indus-trie-aard-appelen 100 kg.		
								N.R.	106,33		
1930 September 4 tot 10	112,50	103,33	78,—	108,16	84,—	17,53	0,56	28,—	32,—	100,—	102,37
11 tot 17	128,40	116,50	93,33	124,80	89,—	19,29	0,73	33,—	35,31	115,—	107,12
18 tot 24	134,30	119,33	92,80	147,50	95,—	20,41	0,83	35,75	37,89	115,—	121,87
25 tot 1 October	134,30	118,66	89,—	150,62	97,50	18,35	0,81	33,75	38,—	102,50	123,75
October 2 tot 8	134,30	118,75	88,20	151,37	99,50	17,74	0,73	33,25	37,18	102,50	130,62
9 tot 15	134,10	115,25	87,40	149,—	99,—	17,19	0,73	32,75	37,27	109,—	131,—
16 tot 22	133,90	113,—	87,—	145,50	100,—	18,22	0,83	33,66	36,46	110,—	134,75
23 tot 29	133,80	110,25	85,20	144,—	97,—	20,81	0,89	33,87	36,87	110,—	135,37
November 30 October tot 5	134,20	109,33	93,10	142,75	95,50	20,47	0,87	32,25	36,37	109,50	124,66
6 tot 12											

Voor maïs, was de markt flauw gestemd tijdens de geheele maand October. Er kwam nochtans een lichte heropleving voor tarwe; de verzendingen van maïs zijn belangrijk kleiner dan verleden jaar op overeenkomstig tijdstip. De vooruitzichten blijven in dit opzicht overigens weinig bemoedigend. Naar het wil voorkomen, zullen de Europeesche behoeften aan Amerikaanse maïs lager zijn dan de vooruitzichten. Terwijl sommige markten niet meer te bereiken zijn, zijn de absorptiemogelijkheden van andere markten beperkt door de vermindering van het verbruik. Bij deze te verwachten ongunstige ontwikkeling van de

vraag, komt een oervloedig aanbod. Voor het maïsjaar eindigend 31 Maart e.k., worden de beschikbare hoeveelheden Amerikaansche maïs op 3.165 miljoen bushel geraamd, of 370 miljoen bushel méér dan het normale binnenlandsche verbruik der Vereenigde Staten en van de exporten van dit land. Anderdeels geeft de vooruitgang van de Argentijnsche cultuur tot op heden algeheele bevrediging, bij zooverre, dat het niet als uitgesloten moet worden beschouwd, dat, na de onvoldoende oogsten van de twee voorafgegaane campagnes, de opbrengst ditmaal uiterst overvloedig zou kunnen zijn.

Katoennoteringen te Antwerpen.

SOORTEN	Basis van de notering	1 ^e September	6 September	13 September	27 September	4 October	18 October	25 October
Amerikaansche Middling I'	Cif Antwerpen in cents per lb.	9,02	9,36	10,76	10,19	10,21	9,99	10,09
Indische Oomrah, type 215 Ralli.....	Cif Antwerpen in pence per lb.	5,40	5,52	—	6,67	—	5,95	5,97
Kongo-katzen, type Elkad.	Cif Antwerpen in cents per lb.	9,12	9,76	10,66	10,29	10,11	10,24	10,29

Suiker.

Uitvoerquota's en werkelijke exporten.

Suikerjaar van 1 September 1938

tot 31 Augustus 1939

(in metrieke tons).

Bron : International Sugar Council.

GEBIEDEN	Export-quota voor het jaar eindigend op 31 Augustus 1939	EXPORTEN OP DE VRIJE MARKT										Verschil in + of in — t. o. v. de quota	
		Sept.- Januari 1938-1939	Februari 1939	Maart 1939	April 1939	Mei 1939	Juni 1939	Juli 1939	Augustus 1939	Totaal September-Augustus 1938-1939	1938/39	1937/38	
		A. Vrije markt :											
België (incl. Belgisch-Kongo)	—	— 1.483	— 6.226	— 8.915	— 9.886	— 6.864	—	—	—	— 33.374 (1)	33.374 (1)	—12.206 (1)	
Brazilië	54.000	39.402	31	4.285	3.048	60	15	1.208	6.000	54.049	+ 49	— 8.870	
Cuba	1.018.502	383.957	63.477	116.958	68.434	97.425	93.170	94.102	133.921	1.051.444	+32.942	+ 4.674	
Tsjecho-Slowakije ..	274.977	80.233	17.395	25.248	18.450	28.739	23.110	8.040	—	201.215 (1)	73.762 (1)	26.644 (1)	
Dominik. Republiek.	405.746	30.526	58.667	63.992	64.295	80.502	53.861	27.325	26.578	405.746	—	25	
Duitschland	80.000	360	136	3.787	2.792	3.384	967	4.022	—	14.456 (1)	65.544 (1)	4.918 (1)	
Haiti	39.070	5.563	7.658	4.767	9.737	2.013	1.133	6.046	2.149	39.066	— 4	6	
Hongarije	32.400	2.878	1	10	17	4	140	14	37	3.101	—29.299	— 4.748	
Nederland (incl. overzeesche gebiedsdeelen)	1.065.082	376.280	85.043	88.384	74.608	84.935	125.289	136.798	96.375	1.067.612	+ 2.530	— 711	
Peru	303.500	113.967	20.814	16.801	12.978	9.809	15.044	23.053	29.844	242.310	—61.190	—34.348	
Polen	93.000	21.602	3.140	1.077	3.575	5.298	12.749	2.021	—	49.462 (1)	43.538 (1)	11.288 (1)	
Portugal (incl. overzeesche gebiedsdeelen)	25.000	5.557	652	242	966	879	900	316	—	2.234 (1)	22.766 (1)	—	
U. S. S. R. (incl. de exporten naar Mongolië, Tannu, Tuva en Sin-Kiang)	161.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
TOTAAL...	3.567.277	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
B. Britsche voorkeurmärkten :													
Britsch Imperium...	1.097.587	310.951	41.502	115.017	132.476	125.636	158.774	82.381	—	966.737 (1)	130.850 (1)	119.682 (1)	
Australië	465.801	316.632	586	73	147	179	63	37.659	—	355.339 (1)	110.462 (1)	100.441 (1)	
Zuid-Afrika. Unie....	237.968	134.256	7.981	54	107	117	26.945	25.170	44.294	238.368	+ 400	— 183	
TOTAAL...	1.801.356	761.839	50.069	115.036	132.516	125.698	185.782	145.210	—	—	—	—	

(1) Deze cijfers vertegenwoordigen respectievelijk :

a) De totale exporten;

b) Het verschil tusschen de uitvoerquota en de werkelijke netto-exporten;

c) De werkelijke netto-exporten in de overeenkomstige periode van het suikerjaar 1937-1938.

Terwijl de *gerst*-prijs vrij vast bleef na de daling van begin October, is de roggeprijs aan het eind van de maand nog verder teruggelopen. Begin November brak vastere tendens door.

Volgens het Internationaal Landbouwinstituut te Rome, zou de *rogge*-opbrengst — geschat op 540 miljoen centenaren — vrijwel gelijk zijn aan de record-opbrengsten van het vorige jaar. Zij zouden 11 pCt. grooter zijn dan de gemiddelden der jaren 1937-1938.

Op de *suiker*-markt, was, in October, een lichte koersdaling waar te nemen. Vermoedelijk zal de beslissing van het Cubaansche Instituut tot het onmiddellijk vrijgeven van 300.000 t. uit de 500.000 t., die in principe, pas het volgend jaar geëxporteerd zouden mogen worden, en dit naar de Vereenigde Staten, alleen, aan deze daling wel niet vreemd zijn. Van de 300.000 vrijgekomen ton, zijn 100.000 ton bestemd voor de wereldmarkt en 200.000 ton voor de Vereenigde Staten. Ook was de New-Yorksche markt zeer zwak gestemd tijdens den geheelen duur van de maand October, zoowel voor beschikbare waar als op termijn. De prijzen van het beschikbare zijn begin November verder gedaald; op termijn, daarentegen, waren, na een aanvankelijke gedrukte stemming, de commercieele aankopen, en de speculatie aanleiding ertoe, dat heropleving kwam in de noteeringen, die sterk aantrokken.

Ook te Londen, waren de noteeringen dooreengenomen naar de baisse gericht, onder den druk van dezelfde factoren. De vooruitzichten op een vermindering van het suikerverbruik in verschillende invoerlanden en het bericht, dat de Tsjechische industrie geraffineerde suiker levert aan de neutralen, hebben eveneens de koersen beïnvloed.

In België zijn de prijzen voor het beschikbare, na een daling aan het begin van October, vast gebleven, ondanks den aanvoer van nieuwe suiker. Op termijn was practisch geen verandering te constateeren. Begin November deed zich een lichte hausse voor, zoo op contant als op termijn.

Belgische suikernijverheid (in tons ruwe suiker).

Bron: *Haljmaandelijksch Tijdschrift van de Tiensche Raffinaderij* volgens gegevens van het Ministerie van Financiën.

TIJDVAK (1)	Productie	Verbruik	Voorraaden op het eind van het tijdvak
1935-1936	240.947	244.815	63.177
1936-1937	343.101	250.019	52.242
1937-1938	239.440	252.095	73.995
1938-1939	194.986	247.533	27.122
1938 September	—	21.590	51.816 (2)
1939 September	100	31.177	10.741 (2)

(1) Het suikerjaar begint 1 September.
(2) Einde September.

Blijkens de gegevens van het *Internationale Rubber Regelingscomité (I.R.R.C.)* bedroegen de totale netto-exporten van rubber, in September, 93.781 ton tegen 84.862 ton in Augustus. Voor de eerste drie kwartalen van het jaar, beliepen deze exporten 706.114 ton tegen 668.160 ton in 1938. In denzelfden tijd steeg het zichtbare wereldverbruik van 660.852 ton tot 794.728 ton. De voorraden vertoonen een tendens tot verminderen. Per eind Augustus, bedroegen de voorraden buiten de gecontroleerde gebieden, nog slechts 370.446 ton tegen 540.868 ton in Augustus 1938. In de Vereenigde Staten, zijn de voorraden nog amper de helft van het vorige jaar.

Ruwe rubber.

Bron: *International Rubber Regulation Committee.*

Quota van het vierde kwartaal 1939 = 75 pCt.
eerste kwartaal 1940 = 80 pCt.

TIJDVAK	EXPORTEN OP DE WERELDMARKT				VERBRUIK			VOORRADEN		Notering te Londen voor Standard ribbed smoked sheet (in pence per lb. van 0,4536 kg.)		
	Gecontroleerde gebied.		Niet gecontroleerde gebieden	Totaal netto-exporten	Zichtbaar wereldverbruik	Overschot (+) of tekort (-) van de totale exporten t. o. v. het verbruik	aan het eind van het tijdvak	Verhouding in procenten tot het verbruik van de jaarperiode eindigend op de aangegeven maand	Gemiddelde notering	Hoogste	Laagste	
	Netto exporten	Overschot (+) of deficit (-) t. o. v. de toegelaten exporten										van het tijdvak
(in duizenden Engelsche tons van 1.016 kg.)												
1936	838,5	+ 5,0	25,9	864,4	1.037,9	- 173,5	538,0	51,8	7 3/4	11 3/16	6 1/4	
1937	1.131,7	- 1,6	32,7	1.164,4	1.095,1	+ 69,3	644,8	58,9	9 1/2	13 7/16	6 11/16	
1938	838,4	+ 26,8	32,0	870,4	933,0	- 62,6	594,8	63,8	7 7/32	8 1/2	5 5/16	
1939 Januari	83,4	+ 14,2	3,7	87,1	88,4	- 1,3	584,4	61,4	7 31/32	8 3/16	7 9/16	
Februari	68,0	- 2,1	2,9	70,9	83,1	- 12,1	567,9	58,4	7 31/32	8 1/4	7 11/16	
Maart	66,6	- 2,5	3,1	69,7	94,2	- 24,5	544,3	55,2	8 5/32	8 3/8	7 7/8	
April	71,5	+ 4,5	2,9	74,4	85,7	- 11,2	517,6	51,7	7 31/32	8 1/16	7 7/8	
Mei	65,2	- 3,8	2,7	67,9	88,4	- 20,4	510,7	50,5	8 1/16	8 5/16	7 7/8	
Juni	59,0	- 9,5	2,4	61,4	90,1	- 28,7	499,0	48,5	8 1/4	8 5/16	8 3/16	
Juli	93,3	+ 13,3	2,7	96,0	86,6	+ 9,4	497,3	47,7	8 9/32	8 7/16	8 3/16	
Augustus	81,9	- 1,7	3,0	84,9	95,0	- 10,1			8 5/8	8 13/16	8 7/16	
September	90,8	+ 8,2	3,0	93,8	83,2	+ 10,6			9 25/32	10 3/4	9 1/4	
October									(1) 10 5/24	11 3/16	9 1/2	

(1) Voorloopig gemiddelde.

De zeer vaste tendensen op de rubbermarkt in de laatste maanden, waardoor te Londen de noteringen tot boven het gemiddelde van 1937 zijn gestegen, en op een nog veel hooger niveau in de Vereenigde Staten, mogen nochtans de werkelijke vooruitzichten niet uit het oog doen verliezen, die, ondanks alles, onzeker zijn. In de laatste maanden en thans nog, worden belangrijke aankopen gemeld. Tot op zekere hoogte worden deze aankopen in de hand gewerkt door de prijsdispariteiten tusschen de verschillende markten. Waar de prijs te Londen sedert eind Augustus j.l. slechts met 20 pCt. is gestegen, was de hausse te New-York 40 pCt. Vrij hoge prijzen werden eveneens betaald voor de in Nederlandsch-Indië verschepte rubber. Zoo men de tijdelijke invloeden terzijde laat die zich op deze markt lieten gelden in de laatste maanden, en men slechts rekening houdt met de diepere factoren die de vermoedelijke richting van de vraag bepalen, komt men tot de vaststelling, dat deze factoren niets steeds gunstig zijn voor een toename van de vraag. De uitschakeling van de Deutsche markt, de vermindering van de vraag naar sommige weelde-artikelen waarin rubber toepassing vindt, de beperkingen aan het particuliere en openbare autoverkeer in de oorlogvoerende en in de neutrale landen, gaan gepaard met een vermindering der behoeften. De vermindering zal wellicht ruim gecompenseerd worden door het verhoogde militaire verbruik. Anderdeels, zijn de aankopen in de Vereenigde Staten belangrijk toegenomen in de laatste twee maanden, in een verhouding die, naar het wil voorkomen, het werkelijke verbruik ver overtreft. Wat er tenslotte ook van zij, zeker is het, dat de bestaande wereldvoorraden een nieuwe veiligheidsmargin opleveren, die met name meer dan voldoende is om de markt te vrijwaren voor de mogelijke gevolgen van de rubberaankopen die, ingevolge de *barter*-overeenkomst tusschen Groot-Brittannië en de Vereenigde Staten, moeten geschieden. Het is niet bekend in welke mate reeds aankopen werden gedaan voor deze transactie, die, in beginsel, in Maart e.k. moet afgedaan zijn. Wat er ook van zij, de verhooging van de uitvoerquota tot 80 pCt. voor het eerste kwartaal van 1940, quota die hooger blijkt te zijn dan de marktbehoefte, is in dit opzicht geruststellend. Dit per-

centage, het hoogste sedert het laatste kwartaal van 1937, toen het 90 pCt. bedroeg, stemt overeen met een toeneming groot 23.500 ton, van de ter beschikking van de markt gestelde hoeveelheden, welke, derhalve, in principe, voor het kwartaal, 308.300 ton zullen bedragen.

Tot dusver, blijken deze beschouwingen slechts weinig indruk op de markt te hebben gemaakt. De tendenties zijn vast gebleven. De omstandigheid, dat te Londen geen maximumprijs werd bepaald door de regering, hierin afwijkend van wat voor de voornaamste grondstoffen en met name voor tin, is geschied, doet veronderstellen, dat de Britsche overheid de huidige prijzen niet als te hoog beschouwt. Dit is, laten wij het onderstrepen, een eigen gezichtspunt, dat niet noodzakelijk door den buitenstaander niet-producent moet worden gedeeld.

Reuzel, spek en vetten.

« Cif »-prijzen, in dollars, te Antwerpen.

	11 Oct.	19 Oct.	26 Oct.	2 Nov.	7 Nov.
Zuivere Noord-Amerikaan- sche reuzel	20 7/8	22 1/8	21 1/4	20 1/4	20
Vet spek (fat backs) 12/14 lbs.	22 3/8	24 1/8	22 3/4	22 1/8	—
Rundsvet (Extra oleo-oil).	—	—	—	—	24 1/2

Ook de markten van andere koloniale producten, als palmpitten, palmolie en aardnoten, waren, in October, vooral naar hausse gericht. De 15 pCt.-verhoging der rivierkrachten in Kongo aan het begin der maand, is aan deze evolutie zeker niet vreemd. Voor *palmolie* was de tendentie iets gemakkelijker aan het begin van November. De noteringen van *palmpitten* en *aardnoten* bleven, daarentegen, gehandhaafd.

Het bericht, dat de Britsche regering, den geheelen *cacao*-oogst van Accra (Goudkust) en deze van Lagos (Nigeria) heeft opgekocht, heeft niet veel bijdragen tot het verbeteren der prijzen, die, in hun geheel genomen, nog steeds naar de baisse gericht zijn. Deze aankopen vertegenwoordigen zoowat de helft van den wereldoogst en moeten aan de Britsche regering de marktcontrôle verzekeren.

Noteeringen van enkele koloniale producten te Anwerpen.

Bron : N. V. Bunge, Antwerpen.

SOORT	Basis van de notering	4 October	11 October	17 October	24 October	31 October	7 November	14 November
Rubber : Kongo smoked sheets.	fr./kg.	14,—	14,50	14,50	14,—	14,50	14,75	14,50
Palmpitten Kongo	fr./1.016 kg.	1.850,—	2.000,—	2.075,—	2.125,—	2.100,—	2.100,—	2.100,—
Palmolie :								
Plantage Kongo	fr./100 kg.	320,—N	325,—	360,—	355,—	370,—	355,—N	352,50
Kongo gewone soort	fr./100 kg.	265,—N	270,—	290,—	285,—	290,—	280,—	275,—
Grondnoten Kongo	fr./1.016 kg.	2.600,—N	2.650,—N	2.850,—	2.900,—N	2.750,—	2.900,—	2.900,—N
Kopal Congo, gewone ongesort- teerd	fr./100 kg.	285,—	300,—	300,—	310,—	300,—	300,—	300,—
Cacao, gewone soort (1)	fr./50 kg.	330,—N	315,—	310,—	295,—	300,—	285,—	290,—
Santos-koffie	fr./kg.	6,75	6,70	6,—	6,—	6,—	6,—	6,—
Koffie Kongo Robusta, gewone soort	fr./kg.	6,—	6,—	6,—	6,—	6,—	6,—	6,—

(1) Gemiddelde prijs van Akkra, Bahia, Thomé en/of Kongo.

Beweging van de markt van behaard leder te Antwerpen in October 1939.

Bron : *Grisar & Co, Antwerpen.*

	Plata en Rio-Grande droog	Plata en Rio-Grande gezouten	Gedroogd en gezouten Diverse gedroogde soorten	Diverse gezouten soorten	Kalfsvellen vachettes, geitenvellen	Totaal	Overeenstemmende cijfers	
							1937	1938
Voorraad einde September	2.440	—	1.598	—	232	4.270	38.042	58.493
Aanvoeren in October	900	26.854	2.450	—	—	30.204	91.512	55.560
TOTALEN	3.340	26.854	4.048	—	232	34.474	129.554	112.053
Verkoopen in October	—	—	2.332	—	67	2.399	9.330	36.827
Transito in October	3.340	26.854	1.716	—	165	32.075	120.218	75.226
	900	26.854	1.310	—	—	29.064	65.335	30.925
Voorraad einde October	2.440	—	406	—	165	3.011	54.883	44.301
Aanvoeren sedert 1 Januari	55.063	332.635	90.270	24.090	853	502.911	960.361	678.871
Verkoop sedert 1 Januari	1.021	96.794	41.525	10.496	1.026	150.862	194.305	200.519
Transito sedert 1 Januari	54.563	256.826	55.070	20.399	—	386.858	729.303	491.689

Op de uitvoermarkten ondergingen de *koffie*-prijzen geen noemenswaarde veranderingen. Begin October zijn de *koffie*-noteeringen te Antwerpen een weinig ingezakt. Dit is te verklaren door de kalmte op de markt, als gevolg van de vroegere voorzieningen en de vrij ruime aanvoeren.

De over 't algemeen kalme markt van *behaard leder* heeft, in October, vrij talrijke prijsschommelingen te zien gegeven. Grootte koopers zijn de Vereenigde Staten en Groot-Brittannië, en, naar het wil voorkomen, werden zeer groote hoeveelheden *leder* verhandeld.

Te Antwerpen zijn de prijzen van *frigo-rundvleesch*, na, begin October, rond 15,25 cent *FOB* te hebben genoteerd voor zware en 14 cent voor mindere soorten, geleidelijk afgebrokkeld tot resp. 13 cent en 12,5 cent. Omstreeks medio-October, kwam een lichte herneming die de zware soorten tot 14,25 cent deed stijgen. Eind October, waren de noteeringen opnieuw tot 13,75 cent gedaald. De verkoop bij inschrijving van 6 October, van 22.000 Paraguay en Colon Liebig ossen en koeien, stoomend, gaf lichtjes achteruitgelopen prijzen t.o.v. den verkoop van 26 September. Later werd een aanbod voor rekening van de Britsche looierij geweigerd, ook al waren de prijzen gestegen.

De beweging van de haven van Antwerpen vooral wat betreft de verkoopen, blijft belangrijk beneden het peil van verleden jaar op overeenkomstig tijdstip. Van de eene maand op de andere, zijn de voorraden te Antwerpen nog verminderd.

Wat betreft inheemsche *leders*soorten, blijven de moeilijkheden tot het bekomen van huiden en *leder* uit Nederland, Groot-Brittannië, Frankrijk en Zweden onveranderd voortbestaan. Het schijnt nochtans dat sommige veilingen van huiden op de Franse markt opnieuw zouden toegelaten zijn.

Op de openbare verkoopen te Brussel, op 12 en 13 October, werden gemiddeld de volgende hausses opgeteekend t.o.v. de prijzen van September : koeien

en ossen, 18 pCt.; stieren, 20 pCt.; kalveren en schapen, 33 pCt.

Tijdens een vergadering in het Departement van Economische Zaken, is tusschen de vertegenwoordigers der Groepeerings van de Belgisch-Luxemburgsche Looierij, van de Federatie van de Belgische Beenhouwers en Spekslagers, van de Lederhalle te Brussel en van de Huiden- en Lederhandel, een overeenkomst gesloten om de maximale hausse van de prijzen voor alle soorten huiden en *behaard leder* te beperken tot 33 pCt. van de prijzen die werden betaald op den verkoop te Brussel in Augustus 1939, en dit voor alle Belgische syndicaten. Voor het geval, dat dit plafond door het aanbod zou worden overschreden, werd overeengekomen, dat de verkooporganismen de aangeboden partijen zouden terugtrekken om tot een minnelijke verdeling tusschen de koopers over te gaan.

Na de bedrijvigheid van September op de markten van *leder* en gelooide huiden, zijn de zaken eenigszins vertraagd. De invoeren blijven gering en de exporten zijn uiterst klein. De groote hoeveelheden *leder* die in September werden verkocht, zijn overigens maar in kleinere hoeveelheden in verwerking genomen.

Wat betreft kleine behaarde vellen, is de markt van zware konijnenvellen zeer vast gebleven. De verbetering die werd waargenomen in haarsnijderijen, zoowel voor de spinnerij als voor de hoedenmakerij verzekert een goeden gang van zaken. De export gaat evenwel met veel moeilijkheden gepaard. In de verrij is de toestand minder goed. De verzendingsmoeilijkheden naar onze gewone aankooplanden, veroorzaakten de tijdelijke stopzetting van de exporten en zelfs van de fabricage. Ook, werd in de geappreteeerde producten niet de hausse waargenomen, die werd geconstateerd voor de producten bestemd voor de snijderij. Voor den export bestond nochtans, bij voortdoring, belangstelling voor grijze geappreteeerde producten.

Zooals wij het vroeger reeds hebben onderstreept, maakt de oorlogstoestand in Europa het voorshands niet meer mogelijk de evolutie van de markten der niet-ijzerhoudende metalen naar haar juiste waarde te beoordeelen. De overvloedige en nauwkeurige statistieken, die men in de laatste jaren had weten

samen te stellen, worden nog slechts op onvolledige wijze gepubliceerd en zelfs de solidariteit in de evolutie der noteringen op de markten, is verstoord wegens de beperkingen in den internationalen goederenruil.

Tin.

Quota : derde kwartaal 1939 = 120 pCt.

Quota : vierde kwartaal 1939 = 100 pCt.

Bronnen : Verbruik, productie, exporten en voorraden : *Statistical Bulletin of the International Tin Research and Development Council.*
 Noteering te Londen : *The Metal Bulletin.*
 Noteering te New-York : *Wirtschaft und Statistik.*

TIJDVAK	Zichtbaar wereldverbruik (1)	Wereldproductie (1)	EXPORTEN OP DE WERELDMARKT		TOTAAL DER VOORRADEN (3)		CONTANTNOTEERING VAN TIN	
			Reële exporten (2)	Overschot(+) of tekort (-) der geautoriseerde exporten (2)	Absolute cijfers (4)	In pCt. van het jaarlijksch verbruik	te Londen	te New-York
							Standard contant	Straits
(in duizenden Engelsche tons van 1.016 kg.)					pCt.	(in £ per Eng. ton van 1.016 kg.)	(in cents per lb. van 0,4536 kg.)	
1936.....	159,9	179,9	153,6	- 20,3	26,7	17	204-12- 8 7/20	46,44
1937.....	199,1	207,9	179,7	- 32,5	36,3	18	242- 6- 6 7/10	54,34
1938.....	161,5	148,7	119,4	+ 5,5	49,4	33	189-12- 0	42,30
1939 Januari.....	11,3	15,8	13,3	+ 5,1	52,0	35	215-11- 4 3/7	46,44
Februari.....	11,0	10,1	7,7	- 0,5	49,5	33	214- 0- 8 1/4	45,70
Maart.....	13,6	8,6	5,0	- 3,3	50,9	34	215-10- 2 14/23	46,21
April.....	14,3 (*)	11,7	9,1	+ 1,8	50,1	33	218-10- 7 1/2	47,07
Mei.....	13,8 (*)	9,1	6,9	- 0,3	43,8	29	225-14- 9 3/11	49,02
Juni.....	11,4 (*)	7,4	5,3	- 2,0	39,4	26	227-12-10 1/11	48,84
Juli.....	12,2 (*)	14,2 (*)	12,2	- 8,6	39,5	25	229-18- 4	48,54
Augustus.....	15,1 (*)	9,6 (*)	7,2 (*)	- 13,6 (*)	34,6	22	229-18- 9	48,74
September.....	11,5 (*)	23,4 (*)	20,8 (*)	-	39,4	25	229- 8- 9	nominaal
October.....							229-19- 5 19/22	55,28 (*)

(1) Productie of verbruik der bij het Kartel aangesloten of niet-aangesloten landen met uitsluiting alleen van het ter plaatse, in China, geraffineerd en verbruikt tin.

(2) Exporten van de bij het Kartel aangesloten landen : Belgisch-Kongo, Bolivia, Fransch Indo-China, Malakka, Nederlandsch-Indië, Nigeria en Siam.

(3) Hierin begrepen de gezamenlijke zichtbare wereldvoorraden, plus het carry-over in Malakka en in Europa, alsook de voorraden der smelterijen.

(4) Jaarcijfers : gemiddelde van de voorraden aan het einde der maand; maandcijfers : voorraden aan het einde der maand.

(*) Voorloopige cijfers.

Koper.

Bronnen : Verbruik : *Quin's metal* en *The Metal Bulletin.*
 Productie : *Quin's metal* en *The Metal Bulletin.*
 Voorraden : *Quin's metal* en *The Metal Bulletin.*
 Noteeringen : { Koper te Londen : *The Metal Bulletin.*
 Koper te New-York : *Wirtschaft und Statistik.*

TIJDVAK	Zichtbaar verbruik van geraffineerd koper	PRODUCTIE VAN		Voorraden geraffineerd koper (aan het einde van het tijdvak)	GEMIDDELTE KOPERNOTEERINGEN		
		blijster koper	geraffineerd koper		te Londen		te New-York
					Standard contant	Electrolytisch	Electrolytisch
(in duizenden metrieke tons)				(in £ per Engelsche ton van 1.016 kg.)	(in cents per lb. van 0,4536 kg.)		
1936.....	(1) 2.093,9	(1) 1.670,5	(1) 1.983,8	(2) 320,0	38- 9- 7	42-17- 8 1/10	9,47
1937.....	(1) 2.378,3	(1) 2.257,1	(1) 2.534,0	(2) 428,0	54-10- 7 1/5	60- 1- 7	13,17
1938.....	1.769,3	1.761,2	1.757,2	414,7	40-14-11 9/10	45-16-10	10,00
1939 Januari.....	136,6	159,6	157,4	435,5	43- 3- 3 9/14	48 18- 1 1/7	10,01
Februari.....	135,7	146,7	147,6	447,3	42- 4- 6	47-16- 9	9,80
Maart.....	143,9	148,7	155,4	462,7	42-19- 6 18/23	48-11- 3 15/23	9,96
April.....	139,4	145,4	150,9	474,2	42- 1- 5 1/12	48- 5- 0	9,89
Mei.....	156,3	149,7	154,6	472,6	41-13-11 17/44	47-18- 8 7/22	9,82
Juni.....	163,7	146,8	157,1	466,0	42- 0- 5 35/44	47-19- 0 9/22	9,84
Juli.....	164,6	148,9	143,5	444,9	42-18- 9 5/14	49- 2- 9 4/7	10,06
Augustus.....					44-14- 5 23/44	50-18- 3 6/11	10,31
September.....					46- 0- 0 (4)	51- 0- 0 (4)	11,41 (3)
October.....					46- 0- 0 (4)	51- 0- 0 (4)	12,24 (3)

(1) Cijfers gepubliceerd door *Metallgesellschaft.*

(2) Naar *Moody's Economist Services.*

(3) Voorloopige cijfers.

(4) Officieele maximumprijs.

Tijdens de geheele maand October, werd de *tin*-markt beheerscht door een zeer groote vraag uit de Vereenigde Staten. Dit land neemt grooter voorzorgen opdat de tinschaarschte, waaronder het in 1914-1918 zoozeer heeft geleden, zich niet opnieuw zou voordoen, en heeft practisch alle beschikbare hoeveelheden aangekocht. Groot-Brittannië daarentegen, heeft weinig gekocht, daar de producenten in de andere landen een prijs bekomen die hooger is dan den officiëlen maximumkoers. Zodoende zijn de beschikbare hoeveelheden in Groot-Brittannië buitengewoon klein geworden. Omstreeks medio October, beschikte het land slechts over 4.000 ton (1), waarvan, om diverse redenen, slechts onbeduidende hoeveelheden beschikbaar waren. Men vergelijke dit bedrag met de verschepingen van de Straits, die in October alleen de 10.000 ton overtroffen, bijna algeheel ter bestemming van de Vereenigde Staten. Men verwacht nochtans een verbetering van den toestand ingevolge verhooging der exportquota's.

Zooals blijkt uit bijgaande tabel, is de wereldproductie sterk toegenomen. Blijkens de voorloopige cijfers gepubliceerd door het *International Tin Committee*, bereikte zij in September jl. een recordcijfer met 23.400 long ton, tegen 9.600 ton in Augustus en 9.800 ton in September 1938. Uitgevoerd werd 20.800 ton, tegen 7.200 ton in Augustus. In denzelfden tijd constateert men een lichte toeneming der voorraden, die van 34.600 ton stijgen tot 39.400 ton.

Het *International Tin Committee* heeft kort geleden de exportquota's voor het vierde kwartaal van het loopend jaar van 70 tot 100 pCt. verhoogd, terwijl het tevens berichtte, dat de quota's voor het eerste kwartaal van 1940 niet beneden de 60 pCt. zullen liggen. Ten overstaan van de vermindering der reserves, na de belangrijke verzendingen der laatste weken, zal dit quotum de producenten toelaten tenminste tot Maart 1940, op 100 pCt. van hun capaciteit te produceeren.

Aan den *Buffer Pool* kan bezwaarlijk nog betekenis gehecht worden ten aanzien van de marktregeling. In October heeft de *Pool* iederen dag kleine hoeveelheden beschikbaar tin — van 25 tot 50 ton — vrijgegeven aan de Londensche markt. Blijkens een rapport, dat begin van November verscheen, beschikte de *Buffer Pool*, op dezen datum, nog over ca. 2.000 ton tin.

Te Londen werd de notering onveranderd op £ 230 gehandhaafd. Te New-York verliepen de prijzen regelmatigiger dan de vorige maand. In October was de prijs gemiddeld 55,28 cent. Begin November ging Straits-tin tegen 54 cent van de hand.

Wat België betreft, zijn sommige moeilijkheden ontstaan in verband met de contrôle der geallieerden op de invoeren der neutralen. Aan deze laatsten wordt niet toegestaan méér te importeeren dan noodig

(1) Daarin zijn begrepen de door den *Buffer Pool* aangehouden hoeveelheden.

is voor hun binnenlandsche behoeften, berekend op grond van de importen der laatste drie jaren, groot respectievelijk 1.336 metrieke ton in 1936, 1.520 ton in 1937 en 1.618 ton in 1938. Om te beletten, dat het in Belgisch-Kongo gewonnen cassiteriet en tin zouden worden aangeslagen, hebben onze producenten besloten naar België geen grooter hoeveelheden te zenden, dan deze die door de contrabande-contrôle worden toegestaan. Hierdoor zal het Metallurgisch Bedrijf van Hoboken nog slechts op een beperkte activiteit kunnen voortwerken. De rest zal gesmolten worden in de fabriek te Manono die over twee of drie maanden in staat zal zijn de geheele Kongoleesche productie te behandelen.

De massale *koper*-aankopen te New-York, die bij het begin der vijandelijkheden werden waargenomen, ruimden de plaats voor een meer normalen gang van zaken. Het Europeesch verbruik blijft niettemin zeer hoog in verband met de koortsige bedrijvigheid in de bewapenings- en ammunitiefabrieken, met name in Groot-Brittannië, in Frankrijk en in Duitschland.

Tijdens de eerste negen maanden van het loopend jaar, bedroegen de verkoopen in de Vereenigde Staten 654.133 *short* ton, tegen nauwelijks 514.067 ton in het geheele jaar 1938. In de periode gaande van April tot September alléén, beliepen de verkoopen 590.147 ton. De cijfers voor October ontbreken nog, maar het *Metal Bulletin* is van oordeel, dat ze belangrijk beneden deze van September zullen liggen, in welke laatste maand zij 183.626 ton bedroegen. De productie in de Vereenigde Staten gaat in versneld tempo voort; wanneer de verkoopen voor export evenwel op het huidige hooge peil blijven, mag verwacht worden dat de voorraden zullen ingetceerd worden.

Naar het wil voorkomen, zal de binnenlandsche prijs van 12,50 cents niet zeer lang meer kunnen gehandhaafd blijven, wegens de veel hogere prijzen bij den uitvoer. Ofschoon de regering, begin November, 500 ton heeft aangekocht tegen 12,50 cent, werden prijzen van 12,75 cent en zelfs van 13,125 cent gemaakt op de vrije markt.

Te Londen blijven de beperkingen aan de verkoopen in de *Metal Exchange* integraal gehandhaafd. In de betrokken kringen wordt nochtans steeds de hoop gekoesterd, dat binnen min of meer afzienbaren tijd een soepeler regeling zal kunnen worden gevonden. De maxima-prijzen van £ 46.0 voor *standard cash* en van £ 51.0 voor electrolytisch koper werden onveranderd gehandhaafd.

Men verneemt, dat, ondanks de hogere prijzen op de andere markten, de koperproducenten van het Britsche Rijk besloten hebben in de eigen behoeften te voorzien tegen den officiëlen koers, wat tevens doet veronderstellen, dat alle restricties werden verzaakt.

Het *zink*-verbruik is thans zeer groot, zoowel in Europa als in de Vereenigde Staten.

Gemiddelde noteringen van lood en zink.

Bronnen : Notering te Londen : *The Metal Bulletin*.
Notering te New-York : *Wirtschaft und Statistik*.

TIJDPAK	LOOD		ZINK	
	te Londen	te New-York	te Londen	te New-York
	Good soft pig, current month	Spot	Good ordinary Brands, current month	East St-Louis spot
	in £ p. Eng. ton van 1.016 kg.	in cents per lb. van 0,4536 kg.	in £ p. Eng. ton van 1.016 kg.	in cents per lb. van 0,4536 kg.
1936 ...	17-11-11 7/10	4,70	14-18- 4 3/5	4,90
1937 ...	23- 6- 6 1/8	6,01	22- 5- 1 19/20	6,52
1938 ...	15- 5- 3 4/5	4,74	13-19- 9 1/2	4,61
1939 :				
Januari ..	14-10- 8 3/14	4,83	13-13- 7 4/7	4,50
Februari ..	14- 5- 7 7/8	4,80	13-10- 5 1/4	4,50
Maart ...	14-13- 2 11/23	4,82	13-14- 6 18/23	4,50
April ...	14- 6- 8 5/6	4,78	13- 8-10 1/4	4,50
Mei	14- 9- 7 10/11	4,75	13-14- 4 7/44	4,50
Juni	14-11- 3 15/44	4,80	14- 0- 5 5/11	4,50
Juli	14-15- 0 5/7	4,85	14- 4- 8 3/7	4,52
Augustus ..	16- 0- 9 6/11	5,04	14-12- 6 15/22	4,72
Septemb. ..	16-12- 6 (1)	5,50 (2)	15- 0- 0 (1)	6,25 (2)
October ..	16-12- 6 (1)	5,50 (2)	15- 0- 0 (1)	6,50 (2)

(1) Officieele maximumprijzen.
(2) Voorloopige cijfers.

Evenals voor de andere metalen werd de zinkprijs te Londen door het Ministerie van Ravitaillering

officieel vastgesteld op £ 15. De prijzen op andere markten beloopten vrijwel het dubbel daarvan. Te New-York, zijn de gemiddelde noteringen nog een weinig aangetrokken, en gingen van 6,25 cent in September tot 6,50 cent in October. In België ging zink aan het einde van October, tegen £ 28/10/- van de hand.

Naar het wil voorkomen, zal de Belgische industrie de Britsche markt verliezen, waar jaarlijks zoowat 5.000 ton zink werden afgezet.

Evenals voor de andere niet-ijzerhoudende metalen is er steeds goede vraag naar lood. Wegens het gesloten blijven van de *Metal Exchange*, kan men zich moeilijk een denkbeeld vormen van de juiste evolutie dezer markt. De officieele koersen te Londen zijn ongewijzigd; op de Amerikaansche markt bleven de gemiddelde noteringen van October onveranderd gehandhaafd op het niveau van de vorige maand, t.t.z. op 5,50 cent, tegen 5,05 cent aan het einde van Augustus. Naar het heet, zijn de zeer hoge prijzen op het vasteland — juiste noteringen zijn moeilijk te bekomen — het gevolg van de vertraagde aanvoeren tengevolge van de Britsche contrabande-contrôle en niet van een reële verhooging der vraag.

V. — GROOT- EN KLEINHANDELSPRIJZEN.

LOONPOLITIEK.

Op de stijging van het indexcijfer der groothandelsprijzen, met 18,9 pCt. in September, volgde een hausse van 6 pCt. van het indexcijfer der kleinhandelsprijzen, in October. T.o.v. Augustus, bedraagt de stijging der kleinhandelsprijzen 6,6 pCt. Ingevolge de bestaande collectieve overeenkomsten, heeft deze laatste hausse voor gevolg gehad, dat in al de industrieën, voor dewelke, in de contractueele beschikkingen, een nauw verband werd gelegd tusschen de evolutie van de loonen en deze van de kleinhandelsprijzen, loonsverhoging plaats vond.

De verhoging met 12 pCt. van de steenkolenprijzen, tengevolge van de hausse met 5 pCt. van de mijnwerkersloonen en mede tengevolge van de stijging der goederenprijzen, schenkt gelegenheid tot beoordeeling van de tendenties die de evolutie bij prijzen en loonen en dezer logisch onderling verband beheerschen en bevestigt tegelijkertijd de gegrondheid van de opmerkingen dienaangaande, in onze jongste kroniek over de groot- en kleinhandelsprijzen, naar voren gebracht.

De verhoging van de groothandelsprijzen, die, in den loop van de maand September, zoodanig snel in haar werk is gegaan, dat haar indice boven het vroegere in Juli 1937 bereikte maximum is gaan liggen, heeft, in October, haar gang aanzienlijk vertraagd,

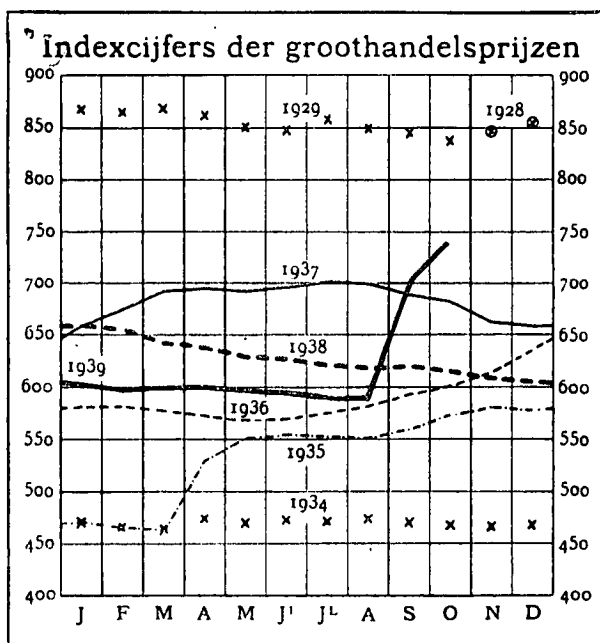
bij zooverre, dat, in verhouding tot de maand September, tal van noteringen, in October, eenigszins achteruit zijn gegaan. Daarentegen, zijn er andere die nog zijn gestegen, en wel derwijze, dat, alles bijeengenomen, en van de eene maand op de andere, de hausse nog zoowat 4,1 pCt. vertegenwoordigt. Onder de productengroepen die nog gevoelig gestegen zijn, dienen vernoemd: petroleum en zijn derivaten (+ 14 pCt.), vette stoffen (+ 16 pCt.), vlas (+ 19 pCt.), harshoudende producten (+ 23 pCt.) en tabak (+ 14 pCt.). De groep der voedingsproducten is met 2 pCt. teruggegaan.

Wat nu het indexcijfer der kleinhandelsprijzen betreft, waarvan de hausse voor de maand October zoowat 6 pCt. vertegenwoordigt, constateert men, dat de volgende producten, meer in 't bijzonder, door de gebeurtenissen werden getroffen (het verhoogingspercentage heeft betrekking tot de maand Augustus): kaas (+ 11,8 pCt.), rijst (+ 22,9 pCt.), boonen (+ 30,2 pCt.), zout (+ 13,5 pCt.), gebroken erwten (+ 14 pCt.), reuzel (+ 19,8 pCt.), ossenvet (+ 26,4 pCt.), zachte zeep (+ 74,8 pCt.). Deze acht producten geven, t.o.v. de maand Augustus, een gemiddelde verhoging van 26,7 pCt. te zien en vertegenwoordigen, zij alleen, 3,8 punten van de stijging van het indexcijfer. Donauboonen en zachte zeep nemen, zij alleen, ca. 2 punten van de indexverhoging voor hun rekening.

Indexcijfers der groothandelsprijzen in België.

(Basis : April 1914 = 100.)

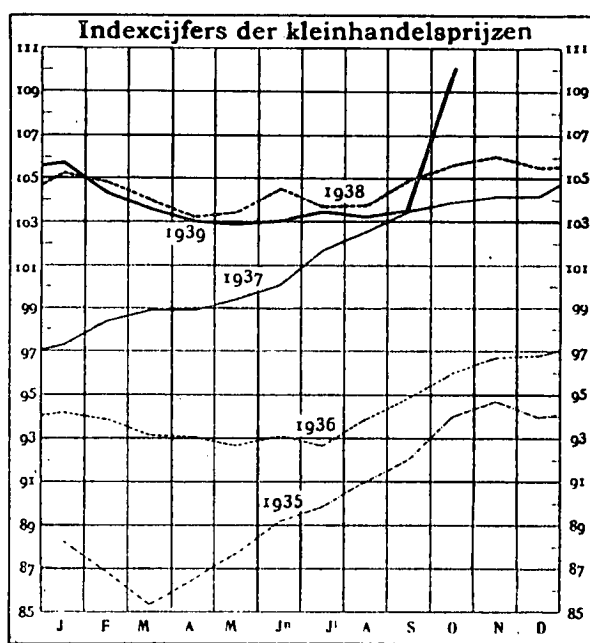
CATEGORIE VAN PRODUCTEN	Aanta producten	Indexcijfers voor October 1939	VERMEERDERING OF VERMINDERING				Relatieve toename of vermindering t. o. v. het beslag tot Juli 1939 pCt.
			t. o. v. Septemb. 1939		t. o. v. October 1938		
			in absolute cijfers	in relatieve cijfers (pCt.)	in absolute cijfers	in relatieve cijfers (pCt.)	
Voedingswaren	16	639	- 14	- 2,1	+ 110	+ 20,8	+ 28,1
Brandstoffen	4	871	—	—	+ 34	+ 4,1	+ 3,6
Teer en derivaten	3	729	+ 46	+ 6,7	+ 158	+ 27,7	+ 46,4
Metaalproducten	17	807	+ 28	+ 3,6	+ 118	+ 17,1	+ 20,3
Petroleum en derivaten	7	1.266	+ 151	+ 13,5	+ 356	+ 39,1	+ 38,4
Ceramische producten	9	854	- 5	- 0,6	- 5	- 0,6	- 1,2
Glasproducten	3	626	—	—	+ 77	+ 14,0	+ 2,0
Chemische producten	12	632	+ 17	+ 2,8	+ 23	+ 3,8	+ 11,9
Kunstmeststoffen	5	530	+ 3	+ 0,6	+ 11	+ 2,1	+ 5,4
Vetstoffen	7	706	+ 79	+ 12,6	+ 264	+ 50,7	+ 71,8
Textielproducten (gezamenlijke)	19	722	+ 50	+ 7,4	+ 139	+ 23,8	+ 31,5
Wolproducten	5	686	+ 12	+ 1,8	+ 103	+ 17,7	+ 27,5
Vlasproducten	5	973	+ 158	+ 19,4	+ 121	+ 14,2	+ 36,1
Jutewaren	2	585	—	—	+ 199	+ 51,6	+ 23,9
Katoenproducten	7	613	—	—	+ 120	+ 24,3	+ 27,7
Bouwmaterialen	14	842	+ 20	+ 2,4	+ 71	+ 9,2	+ 10,1
Harsproducten	2	894	+ 172	+ 23,8	+ 364	+ 68,7	+ 84,3
Huiden en leder	9	626	+ 50	+ 8,7	+ 148	+ 31,0	+ 32,9
Tabak	1	727	+ 91	+ 14,3	+ 227	+ 45,4	+ 33,4
Papier	1	747	+ 32	+ 4,5	+ 97	+ 14,9	+ 16,0
Rubber	1	152	+ 9	+ 6,3	+ 11	+ 7,8	+ 10,1
ALGEMEEN INDEXCIJFER	130	735	+ 29	+ 4,1	+ 118	+ 19,1	+ 23,7

* Maxima- en minimapunten bereikt door de indices.
Basis : April 1914 = 100.

Zoo nu bij de hoogervernoemde producten, koffie wordt gevoegd (+ 3,1 pCt.), cacao (+ 2,8 pCt.), chocolade (+ 7,2 pCt.) en olie (+ 5,3 pCt.), alle artikelen van buitenlandsche herkomst, dan is de gemiddelde stijging 19,3 pCt. De invloed daarvan op het indexcijfer, vertegenwoordigt daarentegen, 4,1 punten.

Steken tegen deze verhoogingen af, de voedingswaren van dagelijksch gebruik, die, t.o.v. Augustus, slechts luttel gestegen zijn : 1,5 pCt. voor brood, 1,5 pCt. voor aardappelen, 3,9 pCt. voor melk, 4,2 pCt. voor de twee boternoteeringen, 3,2 pCt. voor

Jaar 1935 tot 1938 : Oud indexcijfer 1914 teruggebracht op basis van het nieuw indexcijfer : jaar 1936 tot 1938 = 100.
Jaar 1939 : nieuw indexcijfer.

suiker. Margarine loopt met 4,2 pCt. terug. Vleesch, dat vertegenwoordigd is door zes noteeringen, is aan het teruggaan en wel met gemiddeld 1,4 pCt. tot dusver. In totaal, zijn deze dertien producten van dagelijksch verbruik (1) met 1,5 pCt. gestegen, wat ca. drie hondersten van één punt van het gezamenlijk indexcijfer der kleinhandelsprijzen, vertegenwoordigt.

(1) Eieren werden buiten tel gelaten, hun hausse staande ruim in verband met den tijd van het jaar.

Voor kleding, bedraagt gemiddeld de hausse 2,5 pCt. Alleen breiwool steeg nogal gevoelig : 9,6 pCt.

Het indexcijfer van de kosten van levensonderhoud, is, wegens zijn weging, slechts met 3,4 pCt. gestegen, in verhouding tot de maand September, en komt aldus terug op het peil van October 1938 en 1937 liggen. De stijging van den prijs der voedingswaren, bedraagt zoowat 5,1 pCt.; de kosten voor huisvesting en meubelen is met 0,4 pCt. gestegen; deze voor verwarming en verlichting met 1,4 pCt. en, ten slotte, deze voor kleding, met 2,8 pCt. Zooals uit volgende beknopte opstelling moge blijken, wijzen, op één jaar afstand, de kosten voor voeding nog op een vermindering van 2,5 pCt.; alleen deze van de verwarming en de verlichting vertoonen stijging van eenig belang.

	INDEXCIJFERS VAN DE KOSTEN VAN LEVENSONDERHOUD (III ^e categorie)		
	Index van October 1939	Verhooging t. o. v. September 1939 pCt.	Verhooging t. o. v. October 1938 pCt.
Voeding	178,6	5,1	— 2,5
Huisvesting en meubelen	408,0	0,4	0,6
Verwarming en verlichting ...	203,6	1,4	3,4
Kleding	257,2	2,8	4,4
Hygiënische, moreele en sociale behoeften	184,8	0,2	0,7
Gezamenlijk indexcijfer	206,2	3,4	— 0,4

Deze enkele gegevens en dit kort statistisch commentaar volstaan om na te gaan in hoever het indexcijfer van de kleinhandelsprijzen thans nog een maatstaf oplevert waarmede met voldoende juistheid de evolutie van de kosten van levensonderhoud kan worden gemeten, rekening gehouden met de substitutie-mogelijkheden die in de gewone consumptie voorkomen.

Wat te dezer ook de meeningen mogen wezen, volledig gesteld blijft de fundamentele kwestie of het ja dan neen, in de huidige omstandigheid, gepast is het bestaande verband tusschen loon en variaties in de kosten van levensonderhoud, in stand te houden. In 's Lands huidige conjunctuurstand, inzonderheid na de onlangs toegekende loonsverhoogingen — wegens het stijgen van het indexcijfer der kleinhandelsprijzen — moet ze, zonder verder nutteloos uitstel, worden opgelost.

Laten wij eerst en vooral constateeren, dat, zoo, in zekere opzichten, de ervaring van deze laatste twee maanden eenige klaarheid heeft helpen brengen in sommige aspecten van 's Lands economischen toestand, deze laatste, in menig ander opzicht, verre van verzekerd is. Toegegeven moet evenwel worden, dat het inkomen van de Belgische volksgemeenschap, in haar geheel genomen, sedert het begin der vijandelijkheden, gevoelig is afgenomen. Trouwens, de mobi-

lisatie van een aanzienlijk deel onzer arbeidende bevolking, verlamt de bedrijvigheid en de politieke onzekerheid hangt drukkend boven onze markt met het gevolg, dat het zakenleven achteruitloopt; de restricties, toevallig of gewild, die wij ons moeten getroosten in zake ruilverkeer met het buitenland en vooral met de oorlogvoerende landen, ontnemen ons de markten waar onze nijverheid en handel hun producten plachten af te zetten. De vraag stelt zich nu, of deze inkrimping van het nationaal inkomen van tijdelijken aard is, of van blijvenden. Wie weet het? Wat er ook van zij, men zal, voorzichtigheidshalve, goed doen, voor onbepaalden tijd, het inkomen waarover het land zal kunnen beschikken, tamelijk laag te schatten.

Hoofdzak is nu onmiddellijk dezen teruggang van het nationaal inkomen trachten te remmen, hetzelfde te steunen en het zelfs trachten te verbeteren overal waar het maar eenigszins mogelijk is; daar ligt de taak die, in werkelijkheid, ten grondslag ligt aan de oplossing van al de andere problemen van het oogenblik en o.m. dit van de openbare financiën. Het is dus, van uit dit oogpunt, dat het probleem der loonen in de huidige conjunctuur moet worden beschouwd.

Welnu, de evolutie der prijzen, die, in den loop der jongste weken, in België, werd waargenomen, en waarvan de hausse op de prijzen slechts een aparte uiting is, vertolkt feitelijk twee onderscheiden soorten van invloed, t.w. aan den eenen kant, moeilijkheden bij de voorziening van goederen die hoofdzakelijk worden ingevoerd en bijgevolg, betrekkelijke schaarschte aan beschikbare goederen, en aan den anderen kant, het accres van zekere productiekosten, accres waartegen wij niets vermogen, vermits het overeenstemt met de hausse die zich op zekere internationale markten heeft voorgedaan, alsmede met de verhooging der vervoer- en assurantiekosten op de in het buitenland gekochte goederen.

Van uit louter economisch standpunt gezien, is het zonder meer duidelijk dat, in de mate waarin de hausse op de prijzen uitsluitend den invloed van den eersten factor vertolkt, de gevolgen daarvan geenszins door verhooging der loonen geneutraliseerd wordt. Integendeel, gesteld, dat de voorzieningen onvoldoende zijn en de prijzenhausse op de Belgische markten zijnde niet van dien aard — in algemeenen regel althans — dat ze uitbreiding van het aanbod in de hand werkt, is loonsverhooging allesbehalve een middel om het bestaande gebrek aan evenwicht van de baan te helpen; integendeel. Het aangewezen middel onder dergelijke omstandigheden, is contrôle op de prijzen event. gepaard met rantsoeneering, en niet verhooging eener koopkracht die, waar ze niet aan het koopen dezer zeldzame goederen kan worden besteed, er zich andere zoekt aan te schaffen op gevaar af van het evenwicht der andere markten nog meer te verstoren.

Stellig, toegegeven moet worden, dat de schaarschte aan gewoonlijk ingevoerde goederen van dien aard is, dat ze aanzet zoo niet tot voortbrenging, in de landen, van diezelfde goederen, dan toch tot deze van substitutiegoederen. Om deze reden, zien we dan ook niet in, waarom — onder de huidige omstandigheden althans — er prijsverhoogen zouden worden geduld die niet door den kostenden prijs der productie zouden verantwoord kunnen worden, noch waarom men gunstig gestemd zou zijn ten overstaan van loonsverhoogen, alleen maar om de koopkracht zoodanig op te voeren, dat deze goederen koopbaar worden. De aanpassingen welke deze wijzigingen aan de voorzieningsvoorwaarden van de markt, vanwege de nationale industrie, laten vermoeden, vinden trouwens voldoende prikkel in de betrekkelijke inactiviteit bij het meerendeel onzer nijverheidstakken. Aan den anderen kant, is er de noodige koopkracht voor de aanschaffing dezer goederen voorhanden, vermits, bij veronderstelling, wordt toegegeven, dat ze voor den aankoop dezer ingevoerde goederen, niet meer kan worden aangewend. Ergo, het probleem is niet deze koopkracht te verhoogen, maar ze te mobiliseeren en ze zoodanig te richten, dat ze voor 's Lands huishouding heilzaam wordt.

In de mate waarin de prijsstijging den invloed van den tweeden factor vertolkt, te weten de verhooving van zekere invoerprijzen, van welkdanigen oorsprong zij trouwens ook weze, een zulke evolutie beteekent, in werkelijkheid, wijziging aan de voorwaarden waaronder wij onze producten tegen buitenlandsche kunnen ruilen, wijziging die voor onze huishouding allesbehalve heilzaam is in de mate waarin ze niet door een toenemend volume onzer uitvoeren kan worden ondervangen. In allen gevalle, deze daling in den ruilvoet van onzen buitenlandschen handel, beteekent, dat de productiviteit van den Belgischen arbeid, beoordeeld naar het volume der ingevoerde goederen, afgenomen is en, dat, bijgevolg, een grooter volume goederen moet worden uitgevoerd om hetzelfde quantum als voorheen te kunnen blijven invoeren. Onder dergelijke omstandigheden moet, zoo rekening wordt gehouden met de veelvuldige elementen die, op dit oogenblik reeds, den wezenlijk kostenden prijs van onze producten voor de buitenlandsche cliënteel aan 't opdrijven zijn, loonsverhooving verre van voordeel te zijn, een gevaar worden voor het volume onzer uitvoeren. De kosten voor vervoer en zeeverzekering zijn aanzienlijk gestegen, de stoomende goederen zijn blootgesteld aan tal van risico's, en, ten slotte, worden, om politieke redenen, onze leveringen op min of meer langen termijn, als onzeker beschouwd.

Onder deze voorwaarden, moet loonsverhooving, als antwoord op de daling van den ruilvoet van onzen buitenlandschen handel, nadeelig uitvallen, niet noodzakelijk ten koste van de uitvoerstreamingen die met de oorlogvoerende landen worden gehandhaafd en aan vrij inelastische behoeften beantwoorden, doch stellig

ten koste van de uitbreidingsmogelijkheden dezer streamingen naar andere markten toe, uitbreiding die, ten slotte, als onontbeerlijk te beschouwen is, zoo men het nationaal inkomen ietwat wil opvoeren en stellig wenschelijk zoo men de gelegenheden onder het oog neemt die zich thans voor ons voordoen om voet te krijgen op de markten waar voorheen de oorlogvoerende landen optraden. Bijgevolg, is er, in den tijd dien we beleven, geen andere politiek te volgen, wil men de arbeiders-inkomens doeltreffend beschermen, dan een rationeele, die niet bestaat in een starre verdediging van het reële loonniveau, maar in een streven naar verhooving van des arbeiders rechtstreeksch aandeel in den opbouw van het nationaal inkomen, m.a.w. getracht moet worden de verlaging van zijn productiviteit (2) goed te maken door middel van verhooving zijner productie.

Dit zijn de grondredenen waarom, onder de huidige omstandigheden, en van uit onmiddellijk oogpunt, een inelastisch verband tusschen de loonen en de evolutie van de kosten van levensonderhoud, niet zonder gevaar zou zijn voor de economische bedrijvigheid van het Land. Stellig, al de industrieën zouden niet evenveel van zulk een verband te lijden hebben. Feitelijk, zouden enkele onder hen — met name de bevoorreedigde wijl ze een niet in te krimpen vraag bevredigen — heelemaal niet of maar weinig lijden, op korten termijn althans. Doch, dit zijn uitzonderingsgevallen. Geheel anders is de toestand van de industrieën welke niet onder dezelfde gunstige voorwaarden arbeiden, hetzij, dat de concurrentie de prijzen die ze mogen vragen beperkt, hetzij, dat wegens verminderde koopkracht hunner cliënteel, hun bedrijvigheid afneemt. Voor deze nijverheden, kunnen, wegens het voeren van een dergelijke bezoldigingspolitiek, de personeelbezettingmogelijkheden niets anders dan ongunstig beïnvloed worden, dit ten koste van den bezettingsgraad der bevolking en, bijgevolg, ten slotte ook, ten koste van het inkomen dat, ondanks de event. toegestane verhooving der unitaire loonen, aan deze bevolking verzekerd is.

Gaat men het probleem nu anders na, t.t.z. niet van uit een onmiddellijk standpunt, maar op langeren termijn, dan komt men tot dezelfde conclusies.

Sedert 1937, is, inderdaad, de evolutie van prijzen en loonen in ons land, vergeleken met andere landen, niet zeer bemoedigend geweest. Gevolg aan de hausse der prijzen en het stijgen der loonen, die in België, tot in 1938, hebben aangehouden, mede wegens het inzakken van het pond sterling vanaf de tweede helft van dit jaar, is de veiligheidsmarge die ons prijzenstelsel, in 1937, nog vertoonde, geleidelijk aan 't verdwijnen gegaan. Er mag dan ook worden gezegd, dat, op den vooravond der vijandelijkheden, de prijzen en loonen op een vrij hoog peil stonden in België. Loonsverhooving kan dezen toestand niet verbeteren.

(2) Beoordeeld in functie van de waarde der ingevoerde goederen.

Zoo men rekening ermede houdt, dat de totale onzekerheid in zake het relatieve peil, waarop, t.o.v. dit van verschillende landen, ons prijzenstelsel zal gaan liggen, een buitengewoon groote voorzichtigheid in zake loonen gebiedt, dan zal men ook allicht den angst begrijpen waarmede door enkelen nog grootere loonsverhoogen worden tegemoet gezien dan degene welke zich, onder begunstiging van het stelsel der collectieve overeenkomsten, zoo pas ten onzent hebben afgeteekend, terwijl, reeds, de objectieve voorwaarden waaronder onze huishouding werkt, ze geenszins rechtvaardigen.

Voegen wij er ten slotte nog aan toe, dat te dezer en op dit oogenblik, voorzichtigheid des te wensche-lijker is, daar de economische en sociale gevolgen eener verkeerde loonpolitiek, niet onmiddellijk en in geheel hun omvang naar voren treden. Dit zal nl. ook in deze tijden het geval zijn, nu dringende behoeften bevredigd moeten worden onafhankelijk van welkdanige prijzenbeschouwing en de mobilisatie van het leger een indrukwekkend aantal werkloozen aan de blikken van den statistischen waarnemer ont-trekt. Vroeg of laat, nochtans, zal er keert moeten worden gemaakt en teruggekomen tot een normaleren stand van zaken, waar deze voorbijgaande factoren ophouden te werken. De problemen die met dezen terugkeer zullen opduiken, zijn op zichzelf ernstig genoeg zonder dat wij, door onbedachtzaamheid, ons geval nog zouden verergeren waar wij de condities zelf hunner vlugge en gelukkige oplossing, t.w. een

vrij gunstig prijzen- en loonenstelsel, in het gedrang brengen. Moesten wij van nu af aan dit gevaar over het hoofd zijn en onze politiek niet aanpassen, dan zou het land al met eens tegenover moeilijkheden komen te staan waarvan het den ernst niet beseft. En wat erger is, het zou er niet eens den aard van inzien en tevens weigeren de echte oorzaak dezer moei-lijkheden onder het oog te nemen om ze zoo maar aan enkele andere factoren toe te schrijven die het zich door de politieke en sociale invloeden van het oogenblik zou laten wijsmaken.

De onlangs in zake loonen genomen beslissingen, zijn allesbehalve van de voorafgaande beschouwingen uitgegaan. De overeenkomsten werden zonder de minste restrictie nageleefd, zonder maar eenigszins acht te slaan op het feit, dat de omstandigheden waarin ze moesten worden toegepast — en welke eigenlijk hun opportuniteit ten grondslag lagen — zich diepgrondig hadden gewijzigd. Het voorloopig indexcijfer der loonen voor September was op 117,9 gaan liggen, t.t.z. op een peil dat niet zoo heel veel tegen dit van aan het begin des jaars afstak; naar alle waarschijnlijkheid zal het den coëfficiënt 120 ruim overschrijden, rekening gehouden met de zoo pas toegekende verhoogen. Op dit peil vervoegt het, ja, overschrijdt het zelfs, het vroegere maximum dat in den loop van de eerste helft van 1930 werd bereikt. Terloops zij vermeld, dat, op dit tijdstip, het indexcijfer der kleinhandelsprijzen zoowat 8,5 pCt. hooger lag dan het huidige.

VI. — DE INDUSTRIELE BEDRIJVIGHEID.

STEENKOLENINDUSTRIE.

De steenkolenmarkt heeft zich uitermate bedrijvig getoond, zoo in huisbrand als in nijverheidskolen. De vastheid was vooral opvallend in het compartiment der vette nijverheidskolen; tal van ondernemingen hebben stelselmatig bestellingen die niet van hun gewone cliënteel uitgingen, moeten van de hand wijzen.

Bij den uitvoer werd de vraag hand over hand drin-gender. De verschepingen naar Frankrijk, Zwitser-land en Italië namen voortdurend toe. Spanje is, sedert het einde van den burgeroorlog, begin Novem-ber, voor de eerste maal, weer op de markt ver-schenen.

De statistische gegevens over onzen buitenlandschen handel, voor de eerste acht maanden van 1939, beves-tigen de opmerkingen gemaakt bij het verschijnen der cijfers over de eerste helft van dit jaar. Onze steenkolenuitvoer gaat gevoelig vooruit, bij zoover dat hij thans 3.500.000 t. vertegenwoordigt, tegen

2.800.000 t. in 1938. Frankrijk, dat ons voornaamste afzetgebied is, heeft lichtjes haar inkoop opgevoerd zoodat ze van 2.227.000 t. op 2.301.000 t. zijn gaan liggen; op Frankrijk volgt Nederland met 518.000 t. Nog andere markten wijzen op ernstigen vooruit-gang, vooral de Italiaansche, die, van het eene jaar op het andere, haar bestellingen verdubbeld heeft. Bij den invoer, gaat de destijds vermelde inkrimping voort haar gang, wat te zien is aan het volume onzer aankopen: 2.500.000 t. in 1939 tegen 3.200.000 t. in 1938. De invoeren uit Duitschland vertoonen een fellen teruggang, waar ze van 1.770.000 t. tot 1.251.000 t. zijn geslonken. Ver achter Duitschland, komen Engeland met 498.000 t. en Nederland met 436.000 t.

In September, is het volume van de productie teruggegaan wegens de mobilisatie van een vrij aan-zienlijk gedeelte van het mijnpersoneel. Sindsdien is er ietwat verbetering gekomen, maar ze blijft toch nog onvoldoende voor de binnenlandsche behoeften en voor den uitvoer die voortdurend toeneemt, onze steen-kolenschat zijnde een onzer kostbaarste ruilmid-delen.

Hier een cijferopstelling betreffende de gezamenlijke steenkolenproductie in den loop van de eerste tien maanden van 1939 :

Productie van brandstoffen
(in tons).

	Steenkolen	Cokes	Steenkoolbriketten
1939 September	2.408.790	419.220	125.800
October	2.512.680	473.800	155.260
10 maanden 1939	24.961.740	4.185.770	1.195.570
10 maanden 1938	24.478.810	3.916.020	1.431.340
Verskil 1939	+ 482.930	+ 269.750	- 235.770

Het aantal arbeiders, zoo onder- als bovengrondsche, is, aldus, in den loop van September, aanmerkelijk verminderd, zooals trouwens blijkt uit onderstaande cijfers met de variaties in de personeelbezetting :

TIJDVAK	AANTAL ARBEIDERS TIJDENS DE EXTRACTIONSDAGEN			
	aderwerkers	ondergrondsche (incl. aderwerkers)	bovengrondsche	onder- en bovengrondsche te zamen
1937 Maandgemiddelde ..	17.999	86.532	38.337	124.869
1938 Maandgemiddelde ..	18.709	91.378	38.959	130.338
1939 Juli	18.173	90.068	39.492	129.560
Augustus	18.029	88.764	38.386	127.150
September	16.252	81.376	35.441	116.817
October	16.539	83.287	36.794	120.081

Al met al, sloeg, op een gegeven oogenblik, de personeelreductie op zowat 10.000 man, hetzij 8 pCt. van de geheele bezetting. Sindsdien, heeft de militaire overheid een zeker aantal mijnarbeiders terug naar huis gestuurd. De vermindering in de personeelbezetting trof vooral de ondergrondsche arbeiders, welker gezamenlijk aantal van 88.764 tot 81.376 terugliep. Dit feit in aanmerking genomen, bleef de productie bevredigend, daar het rendement per man gevoelig is toegenomen.

TIJDVAK	PRODUCTIE PER ONDERGRONDSCHEN ARBEIDER (in kg.)		
	aderwerkers	ondergrondsche (incl. aderwerkers)	onder- en bovengrond. te zamen
1939 Maandgemiddelde	5.576	1.137	780
1938 Maandgemiddelde	5.457	1.090	756
1939 Juli	5.629	1.100	755
Augustus	5.698	1.121	769
September	5.789	1.139	787
October	5.866	1.142	787

* * *

In den loop van de maand November, hebben zich in de steenkolenindustrie twee feiten voorgedaan, die hier dienen vermeld : de hausse van 12 pCt. op de steenkolen en de indiening van het verslag over het kolenvraagstuk in zijn geheel, uitgebracht door de heeren Tschoffen en Yernaux, die daartoe opdracht hadden gekregen tengevolge van het sluiten der Flénumijnen.

De verhooging met 12 pCt., werd op heftige critiek onthaald. De heer Capiou, directeur-generaal bij de Belgische Kolencentrale (*Office belge des Charbons*), verantwoordde de verhooging in dezer voege : « Verhooging der kolenprijzen had sedert lang reeds moeten plaats vinden, daar de grondstoffen, mijnhout, metalen, cement, olie en smeervet, kabels, carburatiemiddelen, enz. met 15 à 40 pCt. in prijs waren gestegen. T.o.v. de maand Augustus, waren, in October, de uitgaven, per opgedolven ton, met meer dan fr 10 gestegen. Herleid tot de verkoopbare ton en in verhouding tot den verkoopprijs, geeft dit een hausse van 8 pCt.

» Aan den anderen kant, heeft, op haar jongste vergadering, de gemengde Mijncommissie verhooging van het indexcijfer geconstateerd. Al hebben ze heel wat voorbehoud gemaakt nopens de geldigheid van dit cijfer, hebben niettemin de mijnbazen 5 pCt. loonsverhooging toegestaan. Deze verhooging van de directe en indirecte loonen herleid tot den prijs van de verkoopbare steenkool, vertegenwoordigt een nieuwe verhooging van 4 pCt., zonder rekening te houden met den teruggang in de productie wegens de mobilisatie en met den kostprijs van October. Tot dusver, is de extra-conventionele verhooging van 7 1/2 pCt. onaangeroerd gebleven, doch de mijnbazen beweren hun rechten op deze loonen (1) niet prijs te geven. »

De juistheid van deze ietwat elliptische rechtvaardiging niet te na gesproken, dient men open oog te hebben voor den waarschijnlijksten terugslag van de hausse op de huishouding van het Land, dit vooral wegens haar groote beteekenis.

De terugslag van deze hausse moet uit een driedubbel oogpunt worden beschouwd : eerst uit dit van haar inwerking op de kosten van levensonderhoud — hier slaat het probleem meer in 't bijzonder op den huisbrand —, ten tweede, uit dit van haar uitwerkselen op het algemeen stelsel der grootnijverheidsprijzen — hier slaat het probleem inzonderheid op de industriekolen — en, ten slotte, uit dit van haar terugslag op het relatieve peil der steenkolenprijzen in België in verhouding tot de buitenlandsche.

Op het nieuwe indexcijfer der kleinhandelsprijzen, staat de steenkool op het cijfer 111,3. Onder deze voorwaarden, vertegenwoordigt 12 pCt. hausse, een verschil van 2,4 tienden van één punt van het index-

(1) *Le Soir*, van 12 November 1939.

cijfer. Daar evenwel de steenkolenprijs den gas- en electriciteitsprijs rechtstreeks beïnvloedt, mag men zich eraan verwachten, dat de onmiddellijke terugslag van deze hausse ietwat sterker zal zijn.

In de electriciteitsdistributie is de inwerking van den factor steenkool op den gemiddelden kostprijs per kWh. moeilijk te berekenen en is daarenboven uitermate veranderlijk. Aangenomen mag evenwel worden, dat in de laagspanningdistributie bedoelde inwerking op zowat 5 à 10 pCt. neerkomt. *Boekhoudkundig* gesproken, kan een verhooging met 12 pCt. op den steenkolenprijs, geen onmiddellijke zeer aanzienlijke gevolgen hebben.

Wat nu het gas betreft, hier zou de interventiecoëfficiënt in den kostprijs niet nauwkeuriger kunnen worden vastgesteld. Gaat men zich, evenwel, in zake prijs van het gas, aan de officieele tarievenformule houden, dan vertegenwoordigt het verschil een verhooging van 7,2 pCt.

Al met al en rekening gehouden met den terugslag op den gas- en electriciteitsprijs, mag worden gezegd, dat de jongste hausse op den steenkolenprijs van dien aard is, dat ze het indexcijfer van de kleinhandelsprijzen met zowat één halfpunt zal verhoogen.

In het indexcijfer van de kosten van levensonderhoud (3e categorie) hebben steenkool, gas en electriciteit tezamen slechts een wegingscoëfficiënt van 4,4 pCt. Onder deze voorwaarden mag worden aangenomen, dat de onmiddellijke terugslagen van de hausse der steenkoolprijzen op het indexcijfer van de kosten van levensonderhoud, eveneens hoogstens een halfpunt zullen bedragen.

Andere productiegoederen, als daar zijn de producten der metaalindustrie en zekere bouwmaterialen, worden door den steenkolenprijs sterk beïnvloed. Ziehier, op grond een in 1938 verzamelde documentatie (welke tot dusver weinig of niets van haar waarde heeft verloren) in hoever, betrekkelijk gesproken, de steenkolenprijs op den kostprijs van de diverse nijverheden inwerkt :

IJzer- en staalnijverh.	30 pCt	Chemische nijverheden :	
Zinkindustrie	35-40 pCt	Zwavelzuur	1,5 pCt
Aardewerkindustrie	10 pCt	Superfosfaat	4,3 pCt
Gleiswerkindustrie	11 pCt	Kaliumsulfaat	3 pCt
Bekleedingstegels	14 pCt	Textielnijverheden :	
Papierfabrieken	11 pCt	Katoenspinnerijen	2 pCt
Glasfabrieken	9 pCt	Katoenweverijen	1 pCt
Zeepziederijen	1 pCt	Wolweverijen	1 pCt
Appretuur en verven	27 pCt	Vlasspinnerijen	3 pCt
		Vlasweverijen	2 pCt
		Jutespinnerijen	2,5 pCt

In de distributie van electrischen stroom, komt de steenkolenprijs tusschenbeide voor 20 à 25 pCt. en, in 1938, was men van oordeel, dat de electriciteit voor zowat 4 pCt. kon worden geteld in het berekenen van den kostprijs der afgewerkte producten. Voor de zware industrie, die zowat de 4/5 van de voortbrenging der electrische centrales verbruikt, vertegen-

woordigt een variatie van *f*: 10 per ton op den steenkolenprijs, een variatie van ca. 1,5 centime per kilowatt-uur.

Deze gegevens, hoe benaderend ook op een oogenblik, dat felle prijsschommelingen — vooral bij den invoer — niet van de lucht waren, toonen evenwel aan, dat de steenkolenprijs een factor is die des te minder mag worden voorbijgegaan daar deze gegevens, welke op gemiddelde kostprijzen aanleunen, de waarheid eenigszins geweld aandoen. Trouwens, telkens als er een concurrentiekwestie wordt gesteld, is het niet zoo zeer de gemiddelde kostprijs die in aanmerking komt, dan wel de kostprijs van de bijkomende eenheid. Welnu, op deze basis beschouwd, wordt de inwerking van den steenkolenprijs op den kostenden prijs der productie, heel wat zwaarder, vooral in zekere industrieën waar de exploitatieuitgaven gepaard gaan met bestendige betrekkelijk aanzienlijke lasten.

In zake de betrekkelijke evolutie der steenkolenprijzen in België t.o.v. Groot-Brittannië, moet worden aangestipt, dat, onder de huidige voorwaarden, de Britsche markt, in dit opzicht, niet meer als volstrekt betrouwbare referentiebasis kan doorgaan. Dit belet evenwel niet, dat, welk standpunt men te dezer ook moge innemen, onze huishouding er klaarblijkelijk alle belang bij heeft, dat de hausse op de brandstof lager worde gehouden dan degene die zich gebeurlijk op de Britsche markt zou afteekenen.

Wil men nu het verloop van de betrekkelijke prijzen beoordeelen, dan moet natuurlijk rekening worden gehouden met de wijzigingen in de muntpariteiten van pond sterling en Belgischen frank. Eenmaal de correcties, daartoe, aan de nominale noteeringen aangebracht, constateert men, dat, op de basis van 1930, het Engelsch prijzenniveau, dat na de devaluatie van 1935, met 50 pCt. hooger lag dan dit van de Belgische prijzen, nog slechts 30 pCt. was aan het begin van 1937, 15,2 pCt. aan het begin van 1938 en 2,2 pCt. aan het begin van 1939. Ten slotte, lag het, in Juni jl., met 2,2 pCt. lager dan het Belgische, terwijl het, in Juni 1938, nog 7,6 pCt. hooger stond.

**Dispariteitsindexcijfers van groothandelsprijzen
van steenkolen
in België en in Groot-Brittannië.
Basis : 1930 = 100.**

Janaari 1931	+ 19,7	Juni 1931	+ 32,3
1932	+ 21,8	1932	+ 25,3
1933	+ 29,3	1933	+ 24,8
1934	+ 38,3	1934	+ 23,9
1935	+ 27,2	1935	+ 52,6
1936	+ 54,7	1936	+ 43,0
1937	+ 30,1	1937	+ 25,1
1938	+ 15,2	1938	+ 7,6
1939	+ 2,2	1939	- 2,4

Deze enkele statistische gegevens toonen aan, dat in den loop van het laatste decennium, het betrekkelijk groothandelsprijzenniveau der Belgische steenkolen nooit zoo ongunstig is geweest.

De statistische gegevens tot beoordeeling van het betrekkelijk verloop dezer prijzen tijdens de jongste maanden ontbreken. Voor Groot-Brittannië slaat het laatste indexcijfer op de maand September en vertoont een hausse die de perken van de normale seizoenfluctuaties niet overschrijdt. Sindsdien, zijn er, evenwel, op de Engelsche markt, verhoogingen gekomen, die volgens de noteeringen welke wij onder het oog hebben, zowat 10 pCt. zouden bedragen.

Voor België, loopen de statistieken uitgaande van de Belgische Kolencentrale (*Office Belge des Charbons*) niet verder dan de maand Juni. Van toen af en tot September, zijn de prijzen van *Obechar* niet veranderd, afgezien van de seizoenkorting op huisbrand, die van maand tot maand afnam. Groot gevaar kan er niet worden geloopt met het indexcijfer der Belgische groothandelsprijzen voor September en October lichtjes hooger te leggen dan het peil van aan het begin des jaars.

Geschat mag worden, dat, onder deze voorwaarden, het dispariteitsindexcijfer van de groothandelsprijzen der Engelsche en Belgische steenkolen, in September, op — 16 pCt. lag (tegen — 2,4 pCt. in Juni) terwijl, tengevolge van de hausses die onlangs in Groot-Brittannië werden waargenomen en waartoe in België werd besloten, het dispariteitsindexcijfer zowat — 15 pCt. zal vertegenwoordigen, gesteld, dat het pond sterling gestabiliseerd werd op de koersen waartegen het aan het begin van het jaar verhandeld werd.

Deze statistische aanwijzingen, hoe conjunctureel en approximatief ook, wijzen met voldoende nadruk op de gevaarlijke tendenties van het huidige verloop der steenkolenprijzen in België. Deze prijzen stijgen sneller te onzent dan in Groot-Brittannië, terwijl, objectief gesproken, een dergelijk phenomeen door niets te rechtvaardigen is en, daarentegen, de omzichtigheid gebiedt, dat deze prijzen zichtbaar lager dan de Engelsche worden gehouden.

* * *

De opdracht waarmede, van regeeringswege, de heeren Tschoffen en Yernaux werden belast, werd als volgt in haar voornaamste punten omschreven :

1) Een onderzoek instellen nopens den toestand van de steenkolenindustrie in 't algemeen en de Flénumijnen in 't bijzonder;

2) Opzoeken welke de directe of indirecte loonen en voordeelen zijn welke aan het personeel van de steenkolenmijnen worden uitgekeerd en zien of ze in verhouding zijn tot de kosten van levensonderhoud en tot den geleverden arbeid;

3) Opzoeken of de thans deficitair werkende mijnen, en inzonderheid deze van Flénu, nog productief zijn of het kunnen worden gemaakt en onder welke voorwaarden;

4) Een ontwerp van balans-type opmaken dat door al de steenkolenmijnuitbatingen aangenomen zou kunnen worden, derwijze dat ze onder mekaar kunnen vergelijken.

De verscheiden constataties voortvloeiend uit de enquêtes van de heeren Tschoffen en Yernaux, hebben enkele dingen in het licht gesteld waarvan wij de voornaamste hierna opgeven :

Van 1930 tot 1935, werd de crisisperiode door de steenkolenindustrie hard aangevoeld; normale afschrijvingen en herbeleggingen waren totaal uitgesloten. Slechts vanaf 1935, kon aan deze verrichtingen weer aandacht worden geschonken.

De afschrijvingen en herbeleggingen tijdens de periode 1929-1938, liggen lager dan deze van vóór den oorlog, tijdens de periode 1906-1913. De vluchtige voorspoedsperiode van 1938 schonk mogelijkheid tot herbeleggen. Ettelijke jaren van dien aard, en de leemte der afschrijvingen en herbeleggingen ware, in zekere mate, vergeten geweest.

De gemiddelde bruto-winsten van de jaren 1929-1938, liggen lager dan deze uit de jaren 1906-1913.

Ze zijn klaarblijkelijk onvoldoende om de technische uitrusting in stand te houden zonder dewelke het beconcurreren van het buitenland een doode letter blijft.

De invloeden van diverse factoren in den kostprijs voor de maand Augustus 1939, vallen als volgt uiteen :

a) *Arbeidskrachten en sociale lasten :*

Bovengrondsche arbeiders	11,60 pCt.
Ondergrondsche arbeiders	35,90 pCt.
Sociale lasten	10,60 pCt.

Tezamen : 58,10 pCt.

b) *Grondstoffenverbruik* .....

27,90 pCt.

c) *Allerlei uitgaven* (incl. deze van

eerste inrichting) .....

13,80 pCt.

Er werd voorgesteld een nieuwe arbeidsorganisatie in te voeren : het beginsel der 45-urige werkweek zou worden aangenomen, niet voor elke week, doch voor het gemiddelde van drie achtereenvolgende weken waarvan twee van zes dagen en eene van vijf dagen, met acht uren per dag aanwezigheid in de mijn.

Bij een doode tijd van 1 uur 40 per dag, zou de werkelijke arbeidsduur 6 u. 20' bedragen. In de Fransche mijnen bedraagt hij 6 u. 21' à 6 u. 26'.

Op die manier zouden de niet gewerkte dagen (wettelijke, plaatselijke of toevallige) met uitzondering van de betaalde verlofdagen, kunnen worden ingehaald, althans de mogelijkheid ervan onder het oog genomen.

Moest deze nieuwe indeeling er komen, dan zou de jaarproductie met ca. 8 pCt. kunnen worden opgevoerd en, aan den anderen kant, de kostprijs der steenkolen met 5,85 pCt. verlaagd.

De steenkolenproductie is thans om opportunitaire redenen op enkele putten geconcentreerd; natuurlijk op de Kempische mijnen en op enkele nieuwe putten van het Zuiderbekken. De oude steenkolenmijnen heeft men in nieuwe opdelvingscentra moeten hergroepeeren.

Steenkolenstockeering is onontbeerlijk voor de regelmatigheid der extractie en tevens een waarborg voor den arbeider, dat hij het geheele jaar door regelmatig werk zal hebben: een organisme voor het warranteeren der voorraden en dat tevens leeningen tegen verminderde rentevoet (2 pCt. b.v.b.) zou verstreken, zou aan de met deficit werkende mijnen een kostbare hulp zijn.

Wat deze laatste betreft, het is niet gemakkelijk algemeene steunformules onder het oog te nemen, trouwens de soorten verschillen van mijn tot mijn.

Het denkbeeld om de ingevoerde steenkolen per categorie te contingentereen, werd geopperd.

De deskundigen zijn, in zake algemeenen toestand van de steenkolenmijnen, tot de volgende conclusies gekomen :

a) De uitbating van de Belgische mijnen is allesbehalve gemakkelijk; ondanks de onbetwistbare hoedanigheden van onze arbeidskrachten, blijft het rendement per arbeidsdag ver beneden van wat het aan den overkant onzer grenzen is. Het verschil, ten nadeele van de Belgische mijnen, loopt van het enkelvoudige tot het dubbele;

b) Nochtans, vraagt het nationaal belang de instandhouding van de mijnbedrijvigheid in de diverse bekkens; behalve dat hun sluiting aan België een der zeldzame grondstoffen zou onttrekken die het bezit en het tevens zou berooven van een ruilmunt die in het internationaal verkeer niet kan worden gemist, zou zij de werkloosheid gevaarlijk toespitsen en een bedreiging zijn voor het economisch leven van de gewesten aan en omtrent de gesloten mijnen;

c) De werving van arbeidskrachten voor het mijnwerk, wordt met den dag moeilijker;

d) Zonder wijziging der exploitatie- of der arbeidsvoorwaarden, zijn al onze mijnondernemingen bedreigd, enkele veroordeeld.

De heeren Yernaux en Tschoffen hebben om aan de waargenomen onvolkomenheden te verhelpen, een en ander in het midden gebracht. Hun suggesties liggen thans ter studie. Het gaat over :

1° Betere technische organisatie van den arbeid.

Hier meenen echter de deskundigen, dat er niet veel op grooter rendement der mijnen moet worden gehoopt, althans niet in de naaste toekomst, daar al onze mijnen, over 't algemeen, degelijk uitgerust zijn;

2° Betere commercieele organisatie, tot verbetering, vooral, van den toestand der groot- en kleinhandelaars. Dit is evenwel maar een detailkwestie;

3° Opsporingen met het oog op nieuwe toepassingen van steenkolen, kwestie die nog steeds binnen het laboratorium wordt behandeld;

4° Verlichting der financieele lasten. In dit opzicht schijnen de deskundigen de meening toegedaan, dat het belang van allen den schuldeischers gebiedt regelingen aan hun debiteuren toe te staan. Zonder evenwel, te dezer, een nauwkeurige conclusie te kunnen voorleggen, waarvan de toepassing ongeveer voor alle onder het oog genomen toestanden gangbaar zou zijn, stellen ze voor : óf een verlaging der contractueele rente, óf omzetting van de obligaties in preferente aandeelen, dit alles voorafgegaan van een niet te vermijden kapitaalsverlaging. Onder gunstig advies, stellen ze nog de oprichting voor van een steunkas tot verleening van hulp aan de deficitaire mijnen, kas die gevoed zou worden door heffingen op de winsten behaald door de meestwelvarende mijnen;

5° Tusschenkomst der publieke lichamen. Ziehier wat hieromtrent het verslag te lezen geeft :

« 't Is de oplossing uit « gemakzucht »; ze stelt een gevaarvol precedent dat, ten gepasten oogenblikke, door al de in moeilijkheden verkeerende industrieën zal worden ingeroepen. Toch moet het niet *a priori* worden verworpen, en, om er de waarde van te beoordeelen, zullen wij niet uit het oog verliezen, dat het algemeen belang vooral in het gedrang komt wanneer het zich om steenkolennijverheid begint te handelen...

» De tusschenkomst van de publieke lichamen gebeurde onder den vorm van contingentereingen en vergunningen. Mijnbazen en arbeiders verlangen, dat deze maatregelen zouden worden versterkt. Wij zijn van oordeel, dat ze, ten hoogste, kunnen worden behouden.

» Wij meenen de aandacht van de Regeering te moeten vestigen op de noodzakelijkheid van het verdeelen der contingentereingen over de diverse qualiteiten van steenkool, derwijze, dat niet zekere mijnen beschermd worden, waar aan andere bescherming wordt geweigerd.

» Wij wezen hooger op de noodzakelijkheid der verlaging van de financieele lasten waaronder zekere met deficit werkende mijnen gebukt gaan. In dit opzicht, zou de Staat nuttig werk verrichten met, langs officieele organismen om — en mits ernstige waarborgen — voorschotten tegen gematigde rente te verstrekken.

» Men zou het den mijnen op het gebied der geldmiddelen heel wat lichter maken, zoo men de voorraden liet warranteeren.

» Een ontwerp is uitgewerkt, dat, onsdunkens, aandacht verdient. »

6° Reductie op de algemeene onkosten door middel van inkrimping der loonen en sociale lasten. In hun overgrootte meerderheid, zijn de mijnbazen van oordeel, dat loonsverlaging een levenskwestie voor de steenkolenindustrie is geworden. Ze zijn daarenboven eenparig de meening toegedaan, dat de sociale lasten dienen verlicht. Al wat arbeider is, heeft zich tegen deze maatregelen verzet. Dit netelig probleem is niet voor loutere technische oplossing vatbaar;

7° Productieverhooging. Ziehier wat het verslag hierover zegt :

« De arbeid der mijnwerkers is een buitengewoon lastige arbeid, dien de wet inperkt tot 45 uren per week. Geen 45 productieve werkuren evenwel. Afgeteld daarvan moet worden, de noodige tijd voor den arbeider om werkvaardig te zijn. Op 7 u. 30' mijntijd, is er maar 5 u. 50' werkelijke arbeidstijd.

» Zonder, dat daarom het wettelijk maximum van 45 uren worde overschreden, zou de arbeidsdag van 7 u. 30' op 8 uren kunnen worden gebracht, met aan den anderen kant, voor den arbeider, één dag vrijaf meer, per drie weken.

» De duur van den werkelijken arbeid per cyclus van drie achtereenvolgende weken, met een totaal van 17 werkdagen van 8 u. mijntijd, zou worden verhoogd met 2 u. 40' volgens de eenen, met 2 u. 44' volgens de anderen. Zodoende, zou de gemiddelde mijntijd per week 45 u. 20' beloopt, in plaats van 45 u.

» Alles wijst er op, dat deze oplossing er moet komen.

» Aan ontvangsten, zouden de mijnen zoowat 80 millioen per jaar meer binnenhalen en het loon van den mijnwerker zou onaangeroerd blijven. Hij

zou, bij betere verdeling der arbeidsuren, meer produceeren, zonder meer te werken en, per drie weken, één dag meer vrijaf hebben.

» Op dezen maatregel moet des te meer nadruk worden gelegd, daar juist de arbeiders verlangen vaker over wat vrijen tijd te beschikken.

» De afwezigheidsplaag die in tal van mijnen heerscht, doet niet alleen jammerlijk de productie krimpen, doch stuurt ook het werk in de war. De voorgestelde oplossing kon wellicht dit voordeel opleveren, dat de mijnwerker zich tevreden zou stellen met de regelmatige verlofdagen en er geen meer neemt die het niet zijn.

» In dit opzicht herhalen we hier graag een suggestie die ons werd gedaan: de betaalde verlofdagen zouden, laten we zeggen, een regelmatigheidspremie moeten zijn; het voordeel dat de mijnarbeider uit de onlangs gestemde wet op de betaalde verlofdagen haalt, zou in verhouding kunnen worden gebracht tot zijn stipsheid op het werk.

» Bij dergelijke oplossing kan de mijnwerker niets dan baat vinden; immers, waar ze hem tot naarstigheid en stiptheid op het werk aanzet, zou ze hem voortaan alle verlies aan loonen besparen. »

Wat nu het buitengewoon geval van de Flénumijnen betreft, hier laten de heeren Tschoffen en Yernaux opmerken, dat de sluiting te wijten is, niet aan de armoede der lagen, doch aan het al te groot en nog steeds toenemende jaarlijksch tekort, dit tengevolge van den al te hoog gebleven kostprijs in weerwil van de technische pogingen om hem te verlagen. De kostprijs per ton, zou met zoowat *fr* 27 moeten worden ingekrompen en dan eerst zou de onderneming leefbaar zijn. Doch om dat te bereiken, zou tot een nieuwe organisatie van den arbeid moeten worden overgegaan. Daarenboven zou een buitengewone toelage moeten worden verleend of een voorwaardelijke jaarlijksche leening tot zolang de zaak niet weer bepaald gezond is, en daarbij versch kapitaal ingebracht ter voltooiing van de technische uitrusting. In den geest der deskundigen, hangen deze eventualiteiten af van de oplossingen waarbij de regering zal stilblijven den dag waarop ze het geheele steenkolenprobleem zal ter hand nemen.

METAALINDUSTRIE.

Tijdens de verslagmaand, is er in zoover beternis gekomen, in den toestand dat hij, zoo onder oogpunt van grondstoffentoevoer als onder dit van de uitvoermogelijkheden, normaal is geworden.

De meest opvallende gebeurtenis is de algemeene verhooging der prijzen, zoo voor het binnenland als bij den uitvoer. Stellig, de oude prijzen waren sedert lang buiten gebruik, doch ditmaal zijn nieuwe minimaprijzen officieel vastgelegd.

Voor het binnenland, bedraagt de hausse zoowat 15 pCt. voor handelsstaal en profielijzer, die op

fr 1.250 gaan liggen; zij beloopt *fr* 175 à *fr* 190 voor plaatijzer; hier gaan de nieuwe prijzen van *fr* 1.475 tot *fr* 1.910 naar gelang van de dikte.

Bij den uitvoer, zijn de nieuwe prijzen in Belgische franken gesteld en liggen zoowat 25 pCt. hooger dan voorheen. Handelsstaal kost *fr* 1.500, poutrellen *fr* 1.475, dik plaatijzer *fr* 1.750 en dun plaatijzer *fr* 1.900. Voor de halffabrikaten, zijn de nieuwe officiele prijzen nog niet vastgesteld. In tal van gevallen, zijn de hooger aangehaalde noteringen reeds met honderd à tweehonderd frank en zelfs meer voorbijgestreefd; dit ligt aan de wanverhouding die momenteel tusschen vraag en aanbod wordt waargenomen.

Sedert einde October, is de toeloop aan bestellingen een stijgende lijn gaan volgen. Aan nieuwe orders ontvingt *Cosibel* 136.000 t., waarvan 68.000 t. voor het buitenland en even zooveel voor het binnenland; de laatste normale maand, Augustus, had 150.000 t. gegeven, waarvan 107.000 t. voor den uitvoer. De proportie aan bestellingen voor het binnenland is dus gevoelig gestegen, wat stellig aan de behoeften van de landsverdediging, die overal den voorrang hebben, moet worden toegeschreven. De cijfers over de eerste helft van November, bevestigen deze evolutie, waar ze tegelijk een ernstigen aangroei van het volume der bestellingen aanwijzen.

De buitenlandsche pers heeft geschreven, dat *Cosibel* tot opheffing van het verkoopmonopolie had besloten, zoodat met den vrijen uitvoer zou kunnen herbegonnen worden. Deze informatie is onjuist. Trouwens, er is steeds een zeker aantal aangenomen exporteurs geweest, wien *Cosibel* eenvoudig liet weten, dat ze zich voortaan tot de verkooporganismen van de fabrieken konden wenden. Daar *Cosibel* met deze verkooporganismen samenwerkt, is de controle van het Kantoor in niets verminderd.

Ook de ijzer- en staalproductie heeft den invloed ondergaan van de moeilijkheden welke het meereendeel der takken van de nationale huishouding hebben ondervonden. En zoo komt het, dat ze, in den loop van September, op een veel lager peil is gaan liggen dan dit waarop ze in de vorige maanden had gestaan. Met October, kwam evenwel redres, waarvan volgende cijfers (*in tons*) getuigen:

	Augustus	September	October
Gietijzer.....	280.340	206.140	255.900
Ruw staal.....	270.510	105.680	254.930
Afgewerkt staal.....	184.520	144.720	195.740
Afgewerkt ijzer.....	2.450	2.000	3.820
Vorm takken.....	5.700	6.080	5.990

De markt van het gietijzer is levendig gebleven en in alle categorieën wordt nieuwe hausse geboekt; zoo ziet men grauw ruwijzer stijgen van *fr* 625 tot *fr* 700 per t.; hematiet-gietijzer, dat, in September, tegen *fr* 900 à *fr* 1.100, werd verkocht, gaat nu tegen

fr 1.050 à fr 1.200 van de hand. Vermelden we hier, dat gietijzer welk in Engeland op 33 1/3 pCt. werd getaxeerd, thans vrij binnenkomt, sedert 10 October.

In de *constructiewerkplaatsen* is, door den band, de toestand betrekkelijk bevredigend. Sommige bouwers van rollend materieel hebben evenwel tekort aan bestellingen; vraag is er genoeg, doch de moeilijkheid ligt in het verzenden, alsmede in de kwestie der betalingen.

De Belgische scheepsbouw heeft zoo pas, vanwege de *Compagnie Maritime Belge*, die een harer grootste eenheden, de *Alex van Opstal*, heeft verloren, een bestelling gekregen van drie gemengde vrachtschepen.

De drie schepen, die onmiddellijk op stapel zullen gaan, moeten binnen de vijftien, achttien en twee en twintig maanden worden geleverd. De bouw van elk schip van deze grootte, vertegenwoordigt zowat 25 millioen aan loonen.

Met het nemen van dit besluit, heeft de *Compagnie* eenigszins het bouwplan gewijzigd, dat ze vóór den oorlog had opgemaakt en waarin slechts de bouw van twee schepen van het *Copacabana*-type, werd voorzien, die uitgerust is om samen met de goederen, ook 145 passagiers te vervoeren. Geoordeeld werd, dat, momenteel, minder aandacht moet worden geschonken aan het vervoeren van passagiers dan aan het goederenvervoer.

De *emailleerderij*-industrie legt niet bijster veel bedrijvigheid aan den dag; sedert de Septemberbeurtenissen, ligt de verkoop volledig stil en het meerendeel der emailleerderijen hebben hun deuren gesloten. Sedert begin November, zijn er evenwel enkele bestellingen binnengekomen ter hernieuwing van de winkelvoorraden, zoodat hier en daar een fabriek terug aan den arbeid is kunnen gaan, in vertraagd tempo.

Besloten werd, dat de verkoopprijs met 10 pCt. zou worden verhoogd, dit om de stijging van den kostprijs voortvloeiend uit de gedwongen inkrimping der productie, ietwat te milderen.

TEXTIELINDUSTRIE.

De grondstofvoorziening is het probleem, dat de geheele bedrijvigheid van onze textielindustrie beheerscht en waaraan tot dusver geen definitieve oplossing werd gegeven. Ondervraagd nopens haar inzichten, gaf de Britsche regering de uitdrukkelijke verzekering, dat de neutrale landen zouden voorzien worden in de mate van hun eigen behoeften. Deze verzekering schenkt maar half voldoening, daar onze textielnijverheden grootendeels voor den uitvoer wer-

ken. En daarenboven is deze verzekering tot dusver nog niet verwezenlijkt. De moeilijkheden die, in zake vervoer en bevrachting, bij den uitvoer werden ondervonden, hebben geen ander uitwerksel gehad dan verscherping van de onzekerheid waarin deze tak van de Belgische industrie verkeert.

Katoenindustrie.

De Amerikaanse katoenmarkten hebben, tijdens de voorbije maanden, hun noteeringen gaandeweg zien oploopen, vooral op termijn, die aan het einde der maand, zowat 50 punten meer noteerde dan aan het begin. De oorzaak ligt bij de hand; aan den eenen kant meer vraag en aan den anderen kant het bericht, dat de regering voorschotten op den oogst zou verstrekken, wat natuurlijk de handelaars tot behoud van hun voorraden aanzette.

In België, zijn de grondstoffenmarkten vrij kalm gebleven; enkele kleine koersschommelingen sedert begin November.

De koersen van het ruwe zijn weinig of niet veranderd, doch de grondstof werd evenwel belast met de verhooging der vrachtprijzen en der verzekeringspremiën. Vrij aanzienlijke hoeveelheden ruwe katoen werden ingevoerd, ofschoon de Britsche en Fransche contrôle oorzaak is geweest van aanzienlijke vertraging en kosten heeft teweeggebracht waarvan de betaling den kostprijs oververmijdelijk is komen verhoogen.

Geen wonder dus, dat, in de maand November, tal van firma's, wegens gebrek aan grondstoffen, de markt hebben verlaten. Aan den anderen kant, werd de vraag schaarscher.

In zake orderpositie zijn de spinnerijen, voor drie à vier maanden, van bestellingen voorzien, zoodat dus de leveringstermijnen verlengd zijn. Er is geen kans meer, behalve voor het leger, dat aanzienlijke hoeveelheden gauw worden geleverd.

Bij den uitvoer is de vraag toegenomen, aanvankelijk snel om naderhand, omstreeks medio November, eenigszins te vertragen. Onder de bestellingen voor het buitenland en inzonderheid voor Nederland, waren er ettelijke reeds lang vóór het uitbreken van den oorlog ingeschreven, terwijl nadere omschrijvingen zoo pas zijn toegekomen.

Zelfde toestand in de weverijen. Tal van ondernemingen fabriceren dekens voor het leger, met 50 pCt. wol. Het werk wordt geleverd door weverijen met een uitrusting voor gemengd werk. Deze fabrieken hebben allen anderen arbeid laten vallen en arbeiden met drie ploegen.

Op de binnenlandsche markt, zijn, in September en October, de spinselprijzen onveranderd gebleven. November bracht neiging tot baisse, zoodat de spinners die de bestellingen van vóór het uitbreken der vijandelikheden uitvoeren, gevaar loopen geen loon naar werken te bekomen, wegens de hausse op de grondstoffen.

De weefselrijzen, die, naar gelang van de kwaliteit, met 10 à 15 pCt. gestegen zijn, worden door de cliënteel fel betwist, schoon voorheen teekenen van hausse waren opgedoken.

Wolindustrie.

In de wolnijverheid, vond de kwestie der ravitaillering tot nog toe geen oplossing.

Van deze kwestie hangt de onmiddellijke toekomst van onzen handel en onze nijverheid af. De onderhandelingen met Londen, een eerste maal onderbroken, werden begin November hervat, doch tot dusver is geen bevredigende oplossing gevonden.

Sedert het begin van den oorlog, zijn de invoeren onbeduidend.

De noteeringen zijn gevoelig gestegen.

De statistische gegevens van de drie drooginrichtingen, te Verviers en omgeving, vertoonen voor de maand October een zeer levendige bedrijvigheid. In België, Duitschland, Scandinavië en Nederland, werden aanzienlijke hoeveelheden afgezet. De verkoop gaat zeer gemakkelijk, want Duitschland koopt tegen gelijk welken prijs. De Belgische handelaars voelen zich gekneld tusschen deze beide keuzen: of de zeer voordeelige vraag van hun Duitsche cliënteel van de hand wijzen, of ze aanvaarden en op den index te worden geplaatst door de Britsche regeering die de Belgische industrieelen, welke ze verdenkt Duitschland te ravitailleren, op een « zwarte lijst » optee- kent.

De Belgische regeering heeft een zeer gepasten maatregel getroffen waar ze het afleveren van vergunningen tot wolvuitvoer, op 15 à 20 pCt. van den voorraad heeft vastgesteld. Het handelt zich slechts om fijne of half-fijne qualiteiten, daar de voorradige wol die voor militaire doeleinden kan worden aangewend, integraal voorbehouden is.

Wegens de Britsche restricties, werken de wolwasscherijen en -kammerijen in vertraagd tempo en zullen de een na de andere hun deuren moeten sluiten.

In al de stadia van de industrie, hebben de firma's hun voorraad gevaloriseerd. De prijzen zijn zelfs gevoelig hooger dan de pariteit der markten van herkomst, doch rekening moet natuurlijk worden gehouden met de moeilijkheid van den wolimport en de onzekerheid van den aanvoer.

De spinnerijen zijn blijkbaar, sedert het begin der crisis, de meest bevoordeelde nijverheidstak. De kaardwolspinnerijen kennen een koortsachtige bedrijvigheid; vooral voor het uitvoeren van legerbestellingen.

De kamwolspinnerijen hebben een orderpositie die hun voor ettelijke maanden aan het werk zal houden. In het meerendeel der fabrieken wordt met versterkte dagploegen gewerkt; ja, hier en daar werd zelfs een nachtploeg gevormd. Garens worden vooral gevraagd

door Nederland, Scandinavië en Duitschland. Zeker is, dat zoo de zaken niet door de uitvoervergunningen werden gestremd, de spinnerijen thans een welvaartsperiode zouden doormaken zooals zij er een hebben gekend in de jaren 1920-1928.

Wat de weverijen betreft, gemakkelijk is het nog steeds niet een juisten kijk te krijgen op den voorspoedsgraad van dezen nijverheidstak. Het is nochtans zeker, dat, bij den huidige zakenstand, de omzet met Nederland en Scandinavische landen flink omhoog is geloopt. Nederland, dat weinig of niets meer in België kocht, heeft aanzienlijke hoeveelheden weefsels besteld, klassieke en fantasieartikelen. Dat de omzet met de Scandinavische landen door de huidige omstandigheden begunstigd wordt, staat buiten kijf. Onze industrieelen hebben zich evenwel eenigszins moeten aanpassen, trouwens, 't zijn de zomerweefsels welke thans worden geleverd en men vergete niet, dat de Noordervolken veel lichtere tinten dragen dan de Belgische cliënteel, zoodat in aller haast een catalogus is moeten opgemaakt worden.

Al de firma's welke aan de aanbestedingen van legerlaken deelnemen, zijn voor ettelijke maanden van werk voorzien, met twee of drie ploegen.

Vlasindustrie.

October bracht op de vlasmarkt een zekere malaise. De vraag hield evenwel fel aan, vooral vanwege het buitenland en het vlas dat aan de markt kwam vond zonder moeite koper, dit wegens de groeiende behoeften der spinnerijen en mangel aan grondstof. Aan het begin van November, was de markt ietwat minder bedrijvig. Sedert medio de maand, is er opnieuw meer leven gekomen en zijn de noteeringen aan het stijgen gegaan. Sedert September, is de bedrijvigheid der spinnerijen en der weverijen, zonder veel veranderingen, blijven aanhouden. Gemeld wordt, dat, in het Gentsche, de productieverhooging zoowat 50 à 60 pCt. zou bedragen en, dat de voorraden in een ongeveer gelijke verhouding zijn teruggeloopt.

Het meerendeel der belangrijke bestellingen dateeren reeds van eenigen tijd terug. De fabrieken werken om, binnen den voorzienen tijd, de bestelde goederen waarvan de omschrijvingen onlangs werden gespecificeerd, te kunnen leveren.

Jute-industrie.

De oorlog is de voorwaarden waaronder deze industrie gewoonlijk werkt, volledig komen omwoelen. De grondstof komt veelal uit Britsch-Indië, wat natuurlijk de moeilijkheden nog aandikt. De toevoer is schaarsch. De Duitsche schepen, welke zich in het vervoeren van dezen vezel hadden gespecialiseerd, hebben in de neutrale havens een schuiloord gezocht, met het gevolg, dat aldaar heel wat grondstoffen liggen die door onze importeurs zijn aangekocht.

De vraag naar jute blijft evenwel overvloedig zoo voor de behoeften van het leger als voor deze van luchtbescherming. Mangel aan vezels dwingt spinners en wevers uit te zien naar event. aanpassing van hun outillage aan de verwerking van vezels van andere herkomst. Men denkt er vooraan meer Kongoleesche jute te verwerken, waarvan de vezel harder is, en waarvan een geringe hoeveelheid is binnengeloopen. Kon deze teelt in Kongo worden uit-

gebreid, dan zou ze heel wat voordeelen opleveren. *Urena-lobata*-vezel verschilt niet zoo heel veel in kwaliteit van den jutevezel uit Britsch-Indië en reeds in normale tijden, bleef de invoer uit Belgisch-Kongo, al maakte hij zichtbaar vorderingen, ver beneden de afzetmogelijkheden in België.

Tal van ondernemingen en spinnerijen hebben, wegens mangel aan grondstoffen, hun bedrijvigheid moeten schorsen.

VIII. — VERVOER (I).

Aan de moeilijkheden welke zich sedert de maand September in het geheele vervoerwezen hebben voorgedaan, kon slechts in geringe mate worden verholpen.

WEGVERVOER.

September zag het spoorwegverkeer zoodanig terugloopen, dat tal van reizigerstreinen zijn moeten afgeschaft worden. Wat het goederenvervoer betreft, hier kon, na de eerste moeilijke dagen van het begin der maand, tengevolge van de mobilisatie van het leger, vanaf de tweede helft van September, ernstige herneeming worden waargenomen, die tot aan het einde der maand is blijven aanhouden.

Aan de hand van de hierna opgestelde cijfers, kunnen de resultaten van de maand September voor de jaren 1938 en 1939 worden vergeleken :

In miljoenen	September 1938	September 1939	Vershil in pCt.
Reizigers-kilometers	530,3	370,6	— 30,1
Tons-kilometers zware goederen.	447,3	465,0	+ 4,0
Verkeersontvangsten	227,5	203,5	— 10,5

Voor de eerste negen maanden, doen zich de resultaten in zake verkeer, als volgt voor :

In duizenden eenheden	1938	1939	Vershil in pCt.
A. — Reizigers-kilometers :			
Gewone reisbiljetten en afslagkaarten	1.760.696	1.499.064	— 14,9
Gewone abonnementen en schoolabonnementen ...	1.278.812	1.240.044	— 3,0
Vereenigingsabonnementen en abonnementen voor 5 en 15 dagen	226.419	201.299	— 11,1
Werkabonnementen	1.455.920	1.347.346	— 7,5
TOTAAL...	4.721.847	4.337.753	— 8,1
B. — Tons-kilometers :			
Zware goederen	3.727.789	(1)4.100.568	+ 10,0
Lichte goederen	82.363	75.616	— 8,2
TOTAAL...	3.810.152	(1)4.176.184	+ 9,6

(1) Voorloopige cijfers.

October bracht weinig of geen verandering in den toestand. Zoo men de soldaten verlofgangers aftelt, is, t.o.v. September, het reizigersverkeer nog geslonken, zoodat de N. M. B. S. de afschaffing der over 't algemeen weinig gebruikte treinen noodgedwongen heeft moeten handhaven. Wat het goederenverkeer betreft, mag de bedrijvigheid van de N. M. B. S. uitstekend worden beschouwd, zoo voor het binnenslandsch als voor het internationaal verkeer.

De in September zeer gespannen toestand der openbare autobusdiensten, is opnieuw normaal geworden, daar de opgeëischte wagens werden vrijgegeven of door andere vervangen. Van de openbare autocardiensten mag worden gezegd, dat ze nagenoeg volledig stilliggen. Wat de ondernemingen van publiek vervoer door middel van autovrachtwagens betreft, hier is de toestand ietwat beter geworden tengevolge van het vrijgeven, door het leger, van een zeker aantal wagens; dit belet evenwel niet, dat er nog zoowat 4.000 opgeëischt blijven die aan beroepsvervoerondernemingen toebehooren.

Ziehier, bij wijze van aanduiding, hoe, in dato 1 October, de bij koninklijk besluit geautoriseerde autobus-, autocar- en autocamiondiensten er voor stonden :

A. Publieke autobusdienst.

Aantal ondernemingen	514
Lengte der lijnen (in kilometer)	9.712,2
Aantal voertuigen	1.296

B. Publieke autocar-dienst.

Aantal ondernemingen	669
Aantal voertuigen (met inbegrip van 653 voertuigen ook gebruikt als autobus).	1.373

C. Publieke vrachtauto-dienst.

Belgische ondernemingen	6.505
Buitenlandsche ondernemingen	497
Aantal voertuigen	11.000

(1) Tal van gegevens voor deze bijdrage, werden aan het *Economisch Maandschrift van den Dienst der Financiën der N.M.B.S.*, November 1939, ontleend.

VERVOER TE WATER (ZEE- EN BINNENVAART).

Zeggen, dat, sedert begin September, de toestand van het zeevervoer aanzienlijk verbeterd is, ware de waarheid geweld aandoen. De gevaren waaraan de zeevaart is blootgesteld, zijn onmetelijk. De vertraging bij de doorvaart tengevolge van omwegen, van de Britsch-Fransche contrôle en van de ladingsmoeilikheden overal, houdt aan. De vrachtgelden zijn hoog en de premiën van de zeevaartassurantie blijven dezelfde.

Geen wonder dus, dat onze havens er niet bijster goed voorstaan, vooral Antwerpen niet. Ofschoon October eenige beterschap bracht, telt de in- en uitvaart slechts 346 schepen, met 665.888 t tegen 1.012 schepen en 2.044.544 t in October 1938.

In de haven van Zeebrugge is de achteruitgang eveneens zeer belangrijk. Met een invaart van 12 schepen en 1.200 t, tegen 55 en 31.000 t, staat er de haven van Oostende niet beter voor.

Hieruit volgt, dat het probleem onzer koopvaardijvloot zich in al zijn scherpste aan 't stellen is.

De Belgische regeering heeft een *Gemengd Verkeerscomité* ingesteld met de opdracht maatregelen op te sporen waarbij van nu af aan voldoende scheepsruimte onder den vorm van bijkomende schepen zou worden verzekerd om in de ravitaillering van België te kunnen voorzien, en de middelen te bestudeeren om zulke schepen in ons bezit te krijgen voor het geval, dat de vrije markt er ons geen meer zou kunnen leveren. Genoemd verkeerscomité, dat door den Minister van Verkeerswezen zal worden voorgezeten, zal bestaan uit ambtenaren, vertegen-

woordigers der reeders en der bevrachters, alsmede uit afgevaardigden van handel en industrie.

Tot dusver werd nog geen beslissing getroffen omtrent aankoop of bevrachting van vreemde scheepsruimte.

De crisis in de binnenscheepvaart, die reeds, in de eerste dagen van den oorlog, opdook, heeft in October geen noemenswaarde ontspanning gekend. Het verkeer op onze binnenwateren is van weinig tel en vooral op de Maas, waar sedert de ontploffing van Val-Benoit, het vervoer tot ongeveer op nihil is geslonken.

Natuurlijk heeft deze toestand op de vrachtgelden ingewerkt, en wel derwijze, dat het Schippersgild zich met de zaak is gaan inlaten en een beweging heeft op touw gezet ten einde de Overheidslichamen te noodzaken maatregelen te treffen om de daling der aan de schippers betaalde prijzen te keer te gaan. Door belanghebbenden werd voorgesteld een door de Regeering gecontroleerde Vrachtenbeurs op te richten, waar de minimanoteeringen zouden worden vastgesteld en die tegen al wie beneden de opgelegde minimaprijzen zou werken, met de gewenschte krachtadigheid zou optreden.

Op het internationaal plan, is er eenig beterschap ingetreden en dit geldt evengoed voor het Fransch-Belgisch verkeer als voor het Rijnverkeer; de kolen-transporten naar Frankrijk zijn weer eenigszins op dreef en aan het einde der maand October, konden, in de haven van Duisburg (Duitschland), een veertigtal Belgische schepen worden geteld, die hun beurt om geladen te worden, lagen af te wachten.

ECONOMISCHE WETGEVING.

Deze rubriek bevat de wetten, besluiten en andere officiële berichten die voor de algemeene economie van het land een bijzonder belang vertoonen en in het Belgisch Staatsblad werden gepubliceerd in den loop van de maand aan deze van de publicatie van ons Tijdschrift voorafgaand.

Alleen de belangrijkste wetten en besluiten worden in extenso overgenomen. De overige wetteksten worden eenvoudig vermeld, met een verklarende nota.

Ten einde het raadplegen te vergemakkelijken,

zijn deze wetten en besluiten onder de volgende hoofden gerangschikt :

- I. *Algemeene economische en sociale wetgeving.*
- II. *Wetgeving betreffende openbare en private financiën.*
- III. *Binnenlandsche handelswetgeving.*
- IV. *Buitenlandsche handelswetgeving.*
- V. *Nijverheidswetgeving.*
- VI. *Arbeidswetgeving.*
- VII. *Internationale wetgeving.*

II. — WETGEVING BETREFFENDE OPENBARE EN PRIVATE FINANCIËN.

Koninklijk besluit van 31 Augustus 1939

waarbij de wet dd. 2 Augustus 1932 gewijzigd bij de koninklijke besluiten dd. 10 Januari 1935 en dd. 22 October 1937, en bij de wet dd. 14 Juli 1938, betreffende den waarborg van goeden afloop voor verrichtingen van den uitvoerhandel en oprichting van een Nationalen Delcredere dienst, wordt afgeschaft en vervangen (Staatsblad, 4 October 1939, blz. 6794).

VOORDRACHT AAN DEN KONING.

Sire,

Het exportprobleem is de laatste jaren meer en meer zorgwekkend geworden.

Over het algemeen lijdt de uitvoer onder de groeiende verspreiding van de industriele bedrijvigheid in de wereld en de tendens naar economische autarcie; de achteruitgang van de verhouding tusschen wereldhandel en wereldproductie is daarvan een afgeleid verschijnsel.

Aan de uitvoerders opgelegde lange krediettermijnen en deviezenreglementeeringen, inzonderheid, bemoeilijken in groote mate de uitvoertechniek.

Een overbevolkt nijverheidsland als België wordt door deze evolutie bijzonder zwaar getroffen; het verzwakken van een uitvoerhandel waarop heel de economische structuur gesteund is, verlamt de nationale productiekrachten en verergert de werkloosheid.

De regeering heeft haar bijzondere aandacht geschonken aan de verdediging en aan de ontwikkeling onzer buitenlandsche afzetgebieden. Zij meent den steun dien zij op dit gebied den nijveraaars en handelaars tot nog toe verleend heeft te kunnen verstevigen. Het opstellen van onderhavig ontwerp van besluit heeft ten doel de nationale exporttechniek te verbeteren door de structurele wederinrichting van het Staatsdelcredere.

Opggericht bij de wet dd. 7 Augustus 1921 en wederingericht bij deze dd. 2 Augustus 1932, gewijzigd bij de koninklijke besluiten dd. 10 Januari 1935 en 22 October 1937 en bij de wet dd. 14 Juli 1938, vervult het delcredere thans een rol van betekenis in de exporttechniek.

Door het dekken van risico's die het vermogen van private ondernemingen te buiten gaan, inzonderheid van zoogezegde politieke risico's vormt het delcredere een gelukkige aanvulling van het privaat financieringsapparaat.

Het heeft aldus niet weinig bijgedragen tot het handhaven van 's lands positie op politiek of economisch minder stabiele afzetgebieden. Het heeft bovendien bijgedragen tot opslorping van de werkloosheid. Zijn functie is aldus én economisch én sociaal.

Het delcredere blijkt een gezonde vorm te zijn van Staatssteun aan de private bedrijvigheid welke hij helpt en aanvult, alsmede een gelukkige uiting van de specifieke zending van den Staat met name het coördineren van 's lands productiekrachten en het bewerkstelligen der nationale welvaart door solidair pogen.

Ten overstaan van de groeiende betekenis van het delcredere in de exportfinanciering en gezien het tot standkomen of de uitbreiding van nieuwe risico's op dit gebied, dient het nochtans gezegd dat de tegenwoordige inrichting der instelling niet meer nauwkeurig aan de functie beantwoordt die haar is opgedragen.

Onderhavig ontwerp van besluit heeft ten doel het delcredere beter in te richten door het aanpassen van zijn wettelijk statuut, het verleen van de tot het vervullen van zijn zending onontbeerlijke financiële middelen en de bepaling van een organisatie die in betere verhouding staat tot de opgelegde taak.

Economisch en juridisch kader van het Staatsdelcredere.

Evenmin als in de wetten van 1921 en 1932, wordt in onderhavig besluit de aard der verrichtingen van den Nationalen Delcredere dienst nauwkeurig omschreven. Om doelmatig haar zending te kunnen vervullen moet bedoelde instelling immers over een ruime bewegingsvrijheid kunnen beschikken. De vormen van de vereischte Staatstusschenkomst moeten zeer verscheiden zijn. De mogelijkheid eener voortdurende en nauwe aanpassing aan nieuwe behoeften wordt daarbij verondersteld. Bijgevolg werd alleen het kader waarin de actie van den Dienst zich moet bewegen duidelijk omlind: het verleen, mits betaling eener gepaste premie door den uitvoerder, van waarborgen die de exportrisico's, daaronder vooral de kredietrisico's, moeten verminderen. Daarom ook worden in dit ontwerp de modaliteiten van den regeeringswaarborg niet in bijzonderheden bepaald.

Het is evenmin wenschelijk gebleken een formeele bepaling van het delcrederecontract in het ontwerp in te lassen.

Hoe zou men een zóó meervormige realiteit als het delcredere in enkele woorden omschrijven? Overigens, zou een eenvoudige formule zooniet onvolledig, dan toch weldra verouderd blijken. De contracten waarbij delcredereverrichtingen thans worden geregeld vertoonen diepgaande onderlinge afwijkingen; waar de eene in hoofdzaak het risico dekken van definitief verlies voortspruitend uit het onvermogen van den schuldenaar, strekken de andere vooral tot dekking van het zoo genaamde politieke risico, inzonderheid van de vertraging in de overdracht der deviezen ingevolge algemeene door het land van den invoerder getroffen maatregelen. Daarenboven, is het domein van het delcredere in zulke mate vatbaar voor uitbreiding en voortdurende wijziging, dat het thans onmogelijk is de formules te voorzien die zich later zullen opdringen.

De uitbouw van een om wille van haar nauwkeurigheid te strakke juridische formule, zou slechts de noodzakelijke plooibaarheid van het delcredere kunnen hinderen. Het recht moet het sociaal nut van de instellingen niet in den weg staan maar wel zich bij haar aanpassen.

Het zij nog gezegd, dat de delcredereverrichtingen, uiteraard, een eigen karakter vertoonen en, in beginsel, afwijken van deze welke door sommige vernoemde contracten geregeld worden, bij voorbeeld de borgtocht en het verzekeringcontract, alhoewel deze, bij eerste aanzien, met het delcredere veel gelijkenis vertoonen. Het juridisch statuut van geen dezer contracten kan dus, als zodanig, op het delcrederecontract worden toegepast. Zulks betekent echter geenszins dat, bij identiteit der gegevens, de regelen van de analogie niet zouden toepasselijk zijn.

Financieele structuur.

De wanverhouding eenerzijds tusschen de geldmiddelen waarover de Nationale Delcredere dienst thans beschikt — een fonds voor order van ongeveer 10 miljoen frank samen met de inkomsten van de betrekkelijk geringe premien die aan de waarborghouders worden opgelegd — en het bedrag zijner verbintenissen anderzijds — thans 1.200 miljoen frank — is opvallend.

Deze wanverhouding is het gevolg van een voortdurende uitbreiding van de delcredereverrichtingen, waardoor het plafond der verbintenissen geleidelijk moest worden verhoogd; zij is niettemin zorgwekkend.

Bovendien, brengt het dekken van de risico's die de Nationale Delcredere dienst krachtens het koninklijk besluit nr 73 dd. 10 Januari 1935 op zich mag nemen, de noodzakelijkheid mede voor den Dienst om over zeer aanzienlijke geldelijke middelen te kunnen beschikken.

Al geschiedt de tusschenkomst van den Nationalen Delcredere dienst meestal onder vorm van voorloopige uitbetalingen, toch volstaan zijn tegenwoordige geldmiddelen geenszins om de verbintenissen na te komen welke hij normalerwijze dient aan te gaan :

de noodige kapitalen bezit hij niet en kan hij evenmin ontleenen. Zoals de toestand nu is, weegt te allen tijde de volle last van het verlenen der noodige kasmiddelen op de Schatkist.

Daar het de bedrijvigheid van den Dienst nutteloos beperkt, heeft het gebrek aan voldoende geldmiddelen een verderfelijken terugslag op economisch gebied. Er is echter meer. Dit gebrek beteekent een bestendige bedreiging voor de Schatkist, welke onverwachts tegenover massieve uitkeeringen kan komen te staan ingeval de eigen inkomsten van den Dienst onvoldoende moesten blijken.

Onderhavig besluit beoogt dezen toestand te verhelpen. Te dien einde, verkrijgt de Dienst, bij wijze van dotatie, den vollen eigendom van 250.000.000 frank, nominale waarde aan obligatiën der geünificeerde 4 pCt. schuld. Hiertoe wordt aangewend een deel der obligatiën welke bij koninklijk besluit nr 20 dd. 27 Juli 1939 aan de Schatkist werden teruggegeven.

Bedoelde dotatie vormt in hoofdzaak een middel tot verkrijgen van krediet, dat de Nationale Delcredereerdienst zal aanwenden om zijn verbintenissen na te komen. Het gaat hier onder andere over de voor het uitkeeren van voorloopige vergoedingen noodige bedragen, bij voorbeeld in geval van tijdelijke blokkade van deviezen.

De Nationale Delcredereerdienst dient verder over zijn financieel evenwicht te waken door het voeren van een voorzichtige en oordeelkundige politiek en door het aanrekenen van premieën die, zonder de gedekte verrichting bovenmate te belasten, nochtans in verhouding staan tot den aard en de hoogte van het risico.

Praktisch, zal de Dienst bij middel der geünificeerde premieën een of meer bijzondere reservefondsen aanleggen bestemd om de verliezen en de lasten te dekken die de verleende waarborgen zouden veroorzaken (art. 18).

Een deel van de opbrengsten der dotatie samen met die der belegde reserves, moeten de administratiekosten van den Dienst bestrijden en mogen, zoo noodig, de bijzondere reservefondsen aanvullen (art. 19). Aldus draagt de gemeenschap er toe bij, in de mate van een gedeelte van de opbrengst der dotatie, de lasten te dekken verbonden aan de werking van een instelling van nationaal belang. Het overschot van deze inkomsten wordt gestort in de algemeene reserve. Deze laatste vult de dotatie aan. Haar functie is dan ook gelijkwaardig: een middel tot verkrijgen van kredieten enerzijds, een basis voor het vaststellen van het plafond der verbintenissen anderzijds, zooals hierna wordt uiteenzet.

Bij de wet van 1932, gewijzigd bij het koninklijk besluit dd. 10 Januari 1935 en bij de wet dd. 14 Juli 1938, werd voor de verbintenissen van den Dienst een algemeen plafond voorzien — 600 miljoen frank, geleidelijk gebracht op 1.200.000.000 frank — en een bijzonder plafond van 100.000.000 frank per land, behoudens afwijking bij koninklijk besluit.

De onderverinding heeft geleerd dat deze grens te strak is en tevens willekeurig. De afzetmogelijkheden voor onze producten op de buitenlandse markten, waarvoor de tusschenkomst van het delcredere gevraagd wordt, zijn immers uiterst veranderlijk.

Het nast dan ook niet het plafond der verbintenissen per land wettelijk vast te stellen. In dit opzicht verdient het de voorkeur vertrouwen te stellen in de voorzichtigheid der beheerders en het toezicht der regering.

In onderhavig ontwerp wordt voor het algemeen plafond der verbintenissen van den Dienst geen onveranderlijk bedrag voorzien. Logischerwijze wordt het in verhouding gebracht met de financiële middelen van den Dienst; het bleek redelijk het vast te stellen op een bedrag gelijk aan zevenmaal de som der dotatie en der algemeene reserve (art. 8).

Gezien een deel van de opbrengst der dotatie en deze van de belegde reserves, in zoover ze niet door de onkosten der werking of door de bijzondere reserves worden ongeslorpt, de algemeene reserve aanvult (art. 19), kunnen de actiemiddelen van den Dienst uitgebreid en bijgevolg het plafond zijner verbintenissen verhoogd worden, dank zij een voorzichtige beheer.

Aldus beantwoordt de financiële organisatie van den Dienst uiterst aard, aan de voorwaarden van soepelheid en voorzichtigheid die het beheer van een financiële instelling van openbaar nut moeten kenmerken. Aldus ook wordt het delcredere in staat gesteld zijn zending ten volle te vervullen; ook worden aan de Schatkist ten opzichte van mogelijke tusschenkomsten harerzijds geen zorgen meer gebaard.

Beheer.

Het ontwerp van besluit geeft de groote lijnen weer van de inrichting van den Dienst (art. 12 tot 15).

Zooals gebruikelijk is voor openbare instellingen, steunt deze inrichting op twee organen waarvan het mandaat en dus ook de verantwoordelijkheid duidelijk bepaald worden.

Het beheer van den Nationalen Delcredereerdienst wordt toevertrouwd aan één raad van beheer, samengesteld uit een voorzitter, een ondervoorzitter en zes leden.

De Minister van Economische Zaken en Middenstand, de Minister van Financiën en de Minister van Buitenlandsche Zaken en Buitenlandsche Handel dragen ieder een lid van den raad voor in hoedanigheid van ministerieel afgevaardigde. Dezelfde Ministers dragen tevens een plaatsvervanger voor van elk dier afgevaardigden. Voor de andere leden worden geen plaatsvervangers voorzien: het systeem der plaatsvervangers is inderdaad onverenigbaar met het beginsel der volstrekte verantwoordelijkheid van de beheerders (art. 12). Alle bestuurs- en beschikkingsmacht berust bij den raad (art. 13).

De bedrijvigheid van den Dienst moet zich evenwel noodzakelijk bewegen binnen het raam der regeeringspolitiek. Ook wordt het aan de regering mogelijk gemaakt, door tusschenkomst van de ministerieele afgevaardigden, haar algemeene richtlijnen mede te deelen (art. 16).

Het bestuur van den Dienst dat, in hoofdzaak, bestaat in het onderzoek der zaken en de uitvoering van de beslissingen van den raad, wordt toevertrouwd aan een directeur bijgestaan door een secretaris (art. 14).

De leden van den raad van beheer en de plaatsvervangende ministerieele afgevaardigden, zooals als de directeur en de secretaris worden door den Koning benoemd en kunnen door Hem worden afgezet (art. 12 en 14).

Werking.

De structureele en financiële wederinrichting van den Dienst zal er niet in geringe mate toe bijdragen de werking er van te verbeteren.

De doelmatigheid der actie van den Dienst hangt echter in groote mate af van de wijze waarop hij te werk zal gaan.

Het huidige ontwerp erkent dit beginsel.

Het bestaan van den Nationalen Delcredereerdienst als openbare instelling met rechtspersoonlijkheid, wordt bevestigd (art. 1). De Dienst wordt gemachtigd alle verrichtingen te doen welke mochten noodig of nuttig blijken tot het verwezenlijken van zijn doel: het project somt de bijzonderste dier verrichtingen op (art. 9). Inzonderheid kan hij, zooals voorheen, samenwerken met private kredietverzekeringondernemingen (art. 10).

De thans opgelegde bestuurlijke formaliteiten vormen een ernstige belemmering voor de werking van den Dienst en soms zelfs — wat onaannemelijk is — beletten zij dezen laatste, zijn verbintenissen met de noodige stiptheid na te komen. In bepaalde gevallen gingen zelfs bestellingen voor onze nijverheid verloren ten gevolge van een laatijdige principieele beslissing.

Dit ontwerp beoogt de nadelige gevolgen dezer nutteloze en schadelijke belemmeringen te verminderen, zonder dat evenwel aan het toezicht van de regering wordt getornd.

Toezicht en controle.

Een instelling van openbaar nut die over een gedeelte van het patrimonium der gemeenschap beschikt en den Staat verbindt, dient noodzakelijkerwijze onderworpen aan het toezicht van de regering en aan de controle van het Rekenhof. Ook hier dienen de eenvoudige voorschriften toegepast welke krachtens een lang gebruik diep in ons publiek recht zijn geworteld.

Aldus voorziet onderhavig ontwerp:

1° Een bestendig preventief toezicht uitgeoefend door de ministerieele afgevaardigden. Deze hebben het recht de beslissingen van den raad welke zij strijdig achten met de wet, met het inrichtingsreglement of met 's Rijks belangen te schorsen en ze te onderwerpen aan het onderzoek van den Minister die hen heeft afgevaardigd. De termijn waarover de bevoegde Minister beschikt om te beslissen werd vastgesteld op vijf werkdagen (art. 16).

Ten einde den Minister van Economische Zaken en Middenstand in staat te stellen persoonlijk toezicht uit te oefenen op de bedrijvigheid van den Dienst, wordt hem, bovendien, elke beslissing onderworpen waarbij een nieuw risico wordt gedekt. Behoudens verzet van den Minister binnen de twee werkdagen volgend op de beteekening der beslissing, is deze uitvoerbaar (art. 13).

2° Een jaarlijksche controle uitgeoefend door het Rekenhof op de rekeningen van den Dienst (art. 22).

Bovendien wordt elk kwartaal een bondige opgave van het actief en het passief aan de Ministers van Buitenlandsche Zaken en Buitenlandsche Handel, van Financiën en van Economische Zaken en Middenstand gestuurd (art. 22).

Ten slotte, wordt zooals in het verleden, elk jaar aan de Wetgevende Kamers een verslag over de werking van den Dienst overgemaakt (art. 22).

Ziedaar de geest en de groote lijnen van het ontwerp van besluit dat de regering de eer heeft aan Uwe Majesteit te onderwerpen met het oog op het verbeteren van een voor den nationalen uitvoerhandel onontbeerlijke instelling, door het aanpassen van haar juridische, financiële en administratieve structuur aan de functie die zij te vervullen heeft.

Gelet op de wet dd. 1 Mei 1939, waarbij aan den Koning bepaalde machten worden toegekend voor het gezondmaken en in evenwicht brengen van de openbare financiën, het bekomen van gunstiger voorwaarden voor de ontwikkeling van 's Lands economie en het voorzien in andere dringende noodwendigheden; — Gelet inzonderheid op artikel 1, IV, lit. b, van gemelde wet dat luidt als volgt: « De tusschenkomst van de regering inzake delcredere, herverzekering en kredietverleening aan de nijverheid uitbreiden en leniger maken »; — Herzien de wet dd. 2 Augustus 1932, gewijzigd bij de koninklijke besluiten dd. 10 Januari 1935 en 22 October 1937 en bij de wet dd. 14 Juli 1938, betreffende den waarborg van goeden afloop voor verrichtingen van den uitvoerhandel en oprichting van een Nationalen Delcredereerdienst; — Op de voordracht en na beraadslaging van Onze in Rade vergaderde Ministers, — Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Artikel 1. De Nationale Delcredereerdienst is een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid.

De Dienst werkt onder Staatswaarborg.

De zetel van den Dienst is gevestigd op het grondgebied van een der gemeenten van de Brusselsche agglomeratie.

Art. 2. De inrichting en de werking van den Dienst worden door den Koning geregeld binnen het raam der bepalingen van onderhavig besluit.

Art. 3. Aan den Dienst wordt opgedragen den uitvoer te bevorderen door het verlenen van waarborgen die de exportrisico's, daaronder vooral de kredietrisico's, moeten verminderen.

Art. 4. De waarborg wordt slechts door den Dienst verleend mits betaling van premieën vastgesteld volgens den aard, de gewichtigheid en den duur van het gedekte risico.

Art. 5. De Dienst verkrijgt, bij wijze van dotatie, den vollen eigendom van 250.000.000 frank, nominale waarde aan obligatiën der geünificeerde 4 pCt. schuld. Hiertoe zal worden aangewend een gedeelte der bij koninklijk besluit nr 20 dd. 27 Juli 1939 aan de Schatkist teruggegeven obligatiën.

Art. 6. De waarden waaruit de dotatie is samengesteld mogen door den Dienst worden gebezigd voor alle verrichtingen welke noodig of nuttig zullen blijken tot het verwezenlijken van zijn doel. Hij mag, mits machtiging van den Minister van Financiën, slechts dan tot de vervreemding er van overgaan, wanneer de bijzondere reserves, voorzien bij artikel 18, voor het dekken van verliezen of lasten niet zouden volstaan en wel in die mate.

Ingeval waarden van de dotatie zouden worden uitbetaald, wordt het uitgekeerde kapitaal door den Dienst aangewend tot het aankopen van waarden waarvan de aard door den Minister van Financiën wordt bepaald.

Art. 7. Elk jaar wordt aan de beschikking van den Dienst een gedeelte van de opbrengst der dotatie overgelaten gelijk aan het bedrag van de gedurende het vorig boekjaar geïnde premiën. Dit gedeelte mag echter niet minder dan één millioen frank bedragen. Het overschot van de opbrengst der dotatie wordt in de Schatkist gestort.

Art. 8. Behoudens bijzondere toelating, verleend bij koninklijk besluit waarover de Ministers in Rade hebben beraadslaagd, mag het totaal der door den Dienst toegestane waarborgen een bedrag niet overschrijden gelijk aan zeven maal de som der dotatie en der algemeene reserve, bestaande op den datum der beslissing van den raad van beheer waarbij de waarborg verleend wordt.

Art. 9. De Dienst mag alle tot het verwezenlijken van zijn doel noodige of nuttige verrichtingen doen.

Hij kan alle overeenkomsten afsluiten, leeningen aangaan, derden in zijn vorderingen subrogeeren, deze cedeeren of er anders over beschikken; alle verlengingen of hernieuwingen van waarborgen toestaan; alle schikkingen, zelfs voorstellen tot concordaat, aannemen; dadingen en compromissen aangaan, alle schuldvorderingen en zekerheden overlaten, van welk verhaal ook afzien.

Deze opsomming is niet beperkend.

Art. 10. De Dienst mag beroep doen op de medewerking van daartoe door hem erkende kredietverzekeringondernemingen.

De voorwaarden der erkenning worden bij koninklijk besluit vastgesteld.

Art. 11. De Nationale Delcrederedienst is van rechtswege gesubrogeerd in al de rechten en vorderingen van den waarborghouder uit hoofde van de verrichting welke het voorwerp van den waarborg uitmaakt, en wel in de mate van zijn daadwerkelijke tusschenkomst.

Art. 12. De Dienst wordt beheerd door den raad van beheer, samengesteld uit een voorzitter, een ondervoorzitter en zes leden, die door Ons worden benoemd en kunnen worden afgezet. De Minister van Economische Zaken en Middenstand, de Minister van Financiën en de Minister van Buitenlandsche Zaken en Buitenlandschen Handel dragen elk een lid van den raad voor in hoedanigheid van afgevaardigde.

Ook wordt door dezelfde Ministers een plaatsvervanger van ieder afgevaardigde voorgedragen, die door Ons wordt benoemd en kan worden afgezet.

Leden van de Wetgevende Kamers en leden van de provincieraden mogen noch als voorzitter, noch als lid van den raad van beheer fungeeren. In dezen raad mag niet meer dan één lid zetelen dat eenigerlei ambt uitoefent in een onder titel I van het koninklijk besluit n° 185 dd. 9 Juli 1935 bedoelde bank of in een handelsmaatschappij of vennootschap met

handelsvorm welke rechtstreeks of onrechtstreeks 25 pCt. van het kapitaal van zulkdanige bank bezit.

Het mandaat van den voorzitter, van den ondervoorzitter en van de leden loopt over drie jaar en kan worden hernieuwd.

De emolumenten of presentiepenningen der leden van den raad van beheer, alsook de plaatsvervangende ministerieele afgevaardigden, worden bij besluit van den Minister van Economische Zaken en Middenstand vastgesteld.

Art. 13. Bij den raad van beheer berust alle bestuurs- en beschikkingsmacht om het doel van den Dienst te verwezenlijken.

De raad stelt het huishoudelijk reglement vast. Hij benoemt de bedienden en zet ze af. Het kader van het personeel wordt evenwel aan de goedkeuring van den Minister van Economische Zaken en Middenstand onderworpen.

Hij beslist over alle verrichtingen en stelt de voorwaarden er van vast.

Nochtans worden de beslissingen, waarbij een nieuw risico wordt gedekt, aan den Minister van Economische Zaken en Middenstand onderworpen. Behoudens verzet van dezen laatste binnen de twee werkdagen volgend op de beteekening er van, en onder voorbehoud van hetgeen bepaald wordt bij artikel 16, zijn bedoelde beslissingen uitvoerbaar.

Art. 14. De Dienst wordt bestuurd door een directeur, bijgestaan door een secretaris.

De directeur en de secretaris worden door den Koning benoemd en kunnen door Hem worden afgezet.

De directeur vervult bij den raad van beheer het ambt van verslaggever en is er mede belast de beslissingen van den raad uit te voeren.

Hij heeft de leiding van het werk der bureau's en oefent er toezicht over uit. Hij vertegenwoordigt den Dienst in openbare en onderhandsche akten. De rechtsvorderingen worden op zijn vervolging en verzoek ingesteld en verdedigd. Hij mag mits toelating van den raad van beheer zijn machtsbevoegdheid voor bepaalde handelingen overdragen. Het inrichtingsreglement bepaalt de handelingen die mede de handteekening moeten dragen van den voorzitter, den ondervoorzitter, van een lid van den raad van beheer of van een door den raad gedelegeerd persoon.

Art. 15. De secretaris neemt het ambt waar van secretaris van den raad van beheer.

Hij staat den directeur bij in zijn taak van leiding en toezicht.

Hij neemt het ambt waar van directeur wanneer deze afwezig of belet is.

Art. 16. De ministerieele afgevaardigden deelen aan den raad van beheer de algemeene lijnen der door den Nationalen Delcrederedienst te volgen politiek mede.

Bij de beraadslagingen van den raad van beheer kunnen zij de beslissingen schorsen welke zij met de wetten, met het inrichtingsreglement of met 's Rijks belangen strijdig achten. In dit geval brengt de ministerieele afgevaardigde die de beslissing heeft geschorst onmiddellijk verslag uit bij den Minister welke hem heeft afgevaardigd. De Minister doet uitspraak binnen de vijf werkdagen na de schorsing. Indien de Minister binnen den voorgeschreven termijn geen uitspraak heeft gedaan mag de geschorste beslissing worden uitgevoerd.

Art. 17. De voorzitter, de ondervoorzitter en de leden van den raad van beheer gaan geenerlei per-

soonlijke verplichting aan in verband met de verbintenissen van den Dienst. Zij zijn slechts voor de uitvoering van hun mandaat aansprakelijk.

Art. 18. Ten einde het hoofd te bieden aan de verliezen en de lasten die de verleende waarborgen kunnen medebrengen, legt de Dienst, bij middel der geïnde premieën, een of meerdere bijzondere reservefondsen aan.

Art. 19. De administratiekosten van den Dienst worden bestreden met het bij artikel 7 bedoeld gedeelte van de opbrengst der dotatie waarbij de opbrengst van de bijzondere reserves wordt gevoegd.

De raad van beheer beschikt over het overschot om, zoo noodig, de bij artikel 18 bedoelde bijzondere reservefondsen te stijven. Het eventueel overblijvende gedeelte wordt in een algemeene reserve gestort.

Art. 20. De algemeene reserve vult de dotatie aan. Zij wordt belegd in door den Staat uitgegeven of door hem gewaarborgde obligatiën. De bepalingen van bovenstaand artikel 6 zijn op de algemeene reserve van toepassing.

Art. 21. De beschikbare gelden van den Dienst worden aan de Nationale Bank en aan het Postcheckkant toevertrouwd.

Met het oog op hun voorloopige belegging mogen deze gelden bij de Algemeene Spaar- en Lijfrentekas of bij de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid gedeponneerd worden.

De waarden waaruit de dotatie is samengesteld en deze waarin de algemeene reserve is belegd, worden aan de Nationale Bank toevertrouwd.

Art. 22. De raad van beheer sluit elk jaar op 31 December de rekeningen van den Dienst af en maakt een verslag op over het beheer tijdens het afgelopen jaar. Deze stukken worden aan de Wetgevende Kamers alsook aan den Minister van Economische Zaken en Middenstand, aan den Minister van Financiën en aan den Minister van Buitenlandsche Zaken en Buitenlandschen Handel overgemaakt.

De raad van beheer stuurt bovendien elken trimester een korte opgave van het actief en het passief van den Dienst aan bovengenoemde Ministers.

De rekeningen worden anderzijds met de bewijsstukken aan de controle van het Rekenhof voorgelegd.

Art. 23. Bij de toepassing van de wetten betreffende de registratie-, de zegel-, de griffie- en de hypotheekrechten, de met het zegel gelijkgestelde taxes alsmede andere rechtstreeksche of onrechtstreeksche belastingen wordt de Nationale Delcredereerdienst met den Staat gelijkgesteld. Inzonderheid zijn de door den Nationalen Delcredereerdienst afgesloten waarborgakten en herverzekeringscontracten vrij van registratie- en zegelrechten.

Art. 24. De wet dd. 2 Augustus 1932, gewijzigd bij de koninklijke besluiten dd. 10 Januari 1935 en dd. 22 October 1937 en bij de wet dd. 14 Juli 1938 wordt afgeschaft en vervangen door onderhavig besluit, welk van kracht wordt een maand na den datum van de bekendmaking er van in het *Staatsblad*.

Art. 25. Het netto bedrag van het fonds voor order voorzien in de bij onderhavig besluit afgeschaft wettelijke bepalingen, wordt aan den Dienst overgemaakt.

De waarborgen en waarborgbeloften verleend door den Nationalen Delcredereerdienst zooals hij tot op den datum van het van kracht worden van dit besluit heeft gewerkt, alsook al zijn rechten, rechtsvorde-

ringen en verbintenissen en meteen het saldo, op dien datum, der rekeningen, op zijn naam, ter Nationale Bank van België en bij het Postcheckkant geopend, worden van rechtswege overgedragen in het patrimonium van den Nationalen Delcredereerdienst zooals deze bij dit besluit wordt ingericht.

Hoogerbedoelde waarborgen worden beheerscht door de bij het verleenen er van vigeerende bepalingen, althans wat hun voorwerp en hun draagwijdte betreft. Evenwel zijn, in zake beheer en werking, de bij dit besluit bepaalde voorschriften toepasselijk op de maatregelen en op de beslissingen welke de Nationale Delcredereerdienst in verband met dezelfde zou treffen.

Art. 26. Onze Minister van Economische Zaken en Middenstand, Onze Minister van Financiën en Onze Minister van Buitenlandsche Zaken en Buitenlandschen Handel zijn belast, elk wat hem betreft, met de uitvoering van dit besluit.

Koninklijk besluit van 1 September 1939

tot uitvoering van het koninklijk besluit n° 42 dd. 31 Augustus 1939, waarbij de wet dd. 2 Augustus 1932, gewijzigd bij de koninklijke besluiten dd. 10 Januari 1935 en 22 October 1937 en bij de wet dd. 14 Juli 1938, betreffende den waarborg van goeden afloop voor verrichtingen van den uitvoerhandel en oprichting van een Nationalen Delcredereerdienst, wordt afgeschaft en vervangen (Staatsblad, 18 October 1939, blz. 7018).

Gelet op het koninklijk besluit nr 42, dd. 31 Augustus 1939, waarbij de wet dd. 2 Augustus 1932, gewijzigd bij de koninklijke besluiten dd. 10 Januari 1935 en 22 October 1937 en bij de wet dd. 14 Juli 1938, betreffende den waarborg van goeden afloop voor verrichtingen van den uitvoerhandel en oprichting van een Nationalen Delcredereerdienst, wordt afgeschaft en vervangen; — Gelet op artikel 2 van bedoeld besluit luidens hetwelk de inrichting en de werking van den Nationalen Delcredereerdienst door den Koning geregeld worden; — Op de voordracht van Onzen Minister van Economische Zaken en Middenstand, van Onzen Minister van Financiën en van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken en Buitenlandschen Handel; — Wij hebben besloten en Wij besluiten:

TITEL I. — INRICHTING VAN DEN NATIONALEN DELCREDEREEDIENST.

Artikel 1. De zetel van den Nationalen Delcredereerdienst, openbare instelling, weder ingericht bij het koninklijk besluit n° 42, dd. 31 Augustus 1939, is gevestigd in een der gemeenten van de Brusselsche agglomeratie.

Beheer.

Art. 2. De Dienst wordt beheerd door een raad van beheer, samengesteld volgens de voorschriften van artikel 12 van het organiek koninklijk besluit n° 42 dd. 31 Augustus 1939.

Het mandaat van voorzitter, ondervoorzitter en leden, benoemd en afzetbaar door den Koning, loopt over drie jaar en kan worden hernieuwd.

Bij voortijdig openvallen van het mandaat van voorzitter, van ondervoorzitter of van lid van den raad, voleindt de nieuwe titularis het mandaat van hem dien hij vervangt; de nieuwe benoeming geschiedt volgens de voorschriften die krachtens voormeld artikel 12 op den oorspronkelijken titularis van het opengevallen mandaat toepasselijk waren.

De Minister van Economische Zaken en Middenstand stelt de aan voorzitter, ondervoorzitter en leden toe te kennen presentiepenningen vast. Hun worden ook de reisonkosten terugbetaald.

De ondervoorzitter vervangt den voorzitter wanneer deze afwezig of verhinderd is.

Art. 3. De raad vergadert mits oproeping door den voorzitter, telkens het beheer van den Dienst zulks vergt en ten minste een maal per maand.

Hij moet vergaderen op verzoek van twee zijner leden of van een ministerieele afgevaardigde.

De beraadslagingen zijn alleen dan geldig wanneer de meerderheid der leden aanwezig is. De beslissingen worden getroffen bij meerderheid van stemmen der aanwezige leden. Behoudens het geval voorzien bij onderstaand artikel 4, mag geen lid zich onthouden. Bij staking der stemmen wordt het voorstel verworpen.

De leden van den raad, de ministerieele afgevaardigden uitgezonderd, mogen zich op een bepaalde vergadering van den raad van beheer, bij volmacht of zelfs mits een eenvoudig schrijven te richten aan den voorzitter, door een ander lid van den raad laten vertegenwoordigen. Geen enkel lid van den raad van beheer kan evenwel meer dan één ander lid vertegenwoordigen.

Art. 4. Wanneer een lid in een aan den raad onderworpen zaak betrokken is, dient hij den raad hiervan kennis te geven en wordt zulks in de notulen der vergadering vermeld. Dit lid mag aan de beraadslaging over deze zaak niet deelnemen.

Wanneer, ingevolge de vorige bepaling, een lid zich heeft teruggetrokken, kan de raad slechts geldig beraadslagen indien de overige leden de bij bovenstaand artikel 3 vereischte aanwezigheidsvoorwaarden vervullen.

Art. 5. De raad van beheer mag, mits goedkeuring van den Minister van Economische Zaken en Middenstand, in zijn schoot een beperkt comité aanstellen waarvan hij het mandaat bepaalt. Ten minste een der ministerieele afgevaardigden maakt van rechtswege deel uit van dit comité.

Art. 6. Aan den raad van beheer is het algemeen beheer der zaken opgedragen. Hij beslist over al de verrichtingen die noodig of nuttig zouden blijken om het doel van den Dienst te verwezenlijken. Zoo noodig, stelt hij de algemeene en bijzondere voorwaarden er van vast.

Bij wijze van uitzondering, zal over dringende waarborgaanvragen kunnen beslist worden zonder dat de raad van beheer er over in vergadering heeft beraadslaagd. De voorzitter, bijgestaan door een ander lid van den raad, kan in dit geval beslissen; den afgevaardigde van den Minister van Economischen Zaken en Middenstand wordt hiervan kennis gegeven. De aldus getroffen beslissing is uitvoerbaar in zoover bedoelde afgevaardigde ze niet schorst, zooals voorzien bij onderstaand artikel 9. Zij wordt, voor kennisgeving, op de dagorde gebracht van de eerstvolgende vergadering van den raad van beheer.

Nochtans, welke de gevolgde proceduur ook weze, worden de beslissingen waarbij een nieuw risico wordt gedekt aan den Minister van Economische Zaken en Middenstand onderworpen. Behoudens verzet van dezen laatste binnen de twee werkdagen volgend op de beteekening er van en onder voorbehoud van hetgeen bepaald wordt bij artikel 9, zijn bedoelde beslissingen uitvoerbaar.

De raad van beheer regelt het aanwenden der geldmiddelen van den Dienst; wat de dotatie betreft, voegt hij zich hierbij naar de voorschriften van artikel 6 van het organiek koninklijk besluit.

Ook regelt hij het beleggen der reserves en het tijdelijk beleggen der beschikbare gelden; hierbij voegt hij zich naar de voorschriften van artikel 21 van voormeld organiek koninklijk besluit.

De raad van beheer richt de bestuursdiensten van den Dienst in. Hij stelt de huishoudelijke reglementen vast. Hij benoemt de bedienden en zet ze af. Het kader van het personeel alsook het barema der wedden worden evenwel aan de goedkeuring van den Minister van Economische Zaken en Middenstand onderworpen.

Hij stelt ieder jaar, ten laatste in de maand December, de begrooting der bestuurslasten voor het volgend jaar vast, en deelt ze mede aan Onzen Minister van Economische Zaken en Middenstand. Eventueel, beslist hij in den loop van het boekjaar over aanvullende kredieten welke noodig mochten blijken en geeft hiervan kennis aan Onzen Minister van Economische Zaken en Middenstand.

Bestuur.

Art. 7. De Dienst wordt bestuurd door een directeur, bijgestaan door een secretaris, beiden benoemd overeenkomstig artikel 14 van het organiek koninklijk besluit.

Aan den directeur is het beheer der loopende zaken opgedragen. Hij vervult bij den raad van beheer het ambt van verslaggever. Hij onderzoekt de aangeboden zaken, wint de noodige inlichtingen in, legt de dossiers aan en doet voorstellen. De directeur is er mede belast de beslissingen van den raad uit te voeren. Hij zorgt inzonderheid voor het opstellen der contracten en waakt over de uitvoering er van. Hij vertegenwoordigt den Dienst in openbare en in onderhandsche akten.

Nochtans, moeten de akten, brieven of bescheiden betreffende de beschikking over gelden of waarden die het voorwerp uitmaken van speciën- of effectenrekeningen geopend ten name van den Dienst, bij de Nationale Bank van België, bij de Algemeene Spaar- en Lijfrentekas, bij de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid, of bij het postcheckambt, benevens de handteekening van den directeur, mede de handteekening dragen van een lid van den raad van beheer of van een persoon door dezen laatste afgevaardigd.

De rechtsvorderingen worden op vervolging en verzoek van den directeur ingesteld en verdedigd.

Hij heeft de leiding van de bestuursdiensten en voert er toezicht over uit. Hij zorgt er voor dat de schrifturen en rekeningen degelijk gehouden worden.

Hij is rekening verschuldigd over de financiën en waarden van den Dienst. Hij is niet tot borgstelling verplicht.

Art. 8. De secretaris neemt het ambt waar van secretaris van den raad van beheer; hij staat den directeur bij in zijn taak van leiding en toezicht en vervangt den directeur wanneer deze afwezig of belet is.

Toezicht en contrôle.

Art. 9. Over de verrichtingen van den Dienst wordt toezicht uitgeoefend door de ministerieele afgevaardigden voorzien bij artikel 12 van het organiek koninklijk besluit.

De ministerieele afgevaardigden kunnen de beslissingen schorsen welke zij met de wetten, met het inrichtingsreglement of met 's Rijks belangen strijdig achten. In dit geval brengen zij onmiddellijk verslag uit bij den Minister welke hen heeft afgevaardigd.

De Minister doet uitspraak binnen de vijf werkdagen na de schorsing. Indien de Minister binnen

den voorgeschreven termijn geen uitspraak heeft gedaan mag de geschorste beslissing worden uitgevoerd.

Bovendien kan de Minister van Economische Zaken en Middenstand, overeenkomstig voormeld artikel 6, zich verzetten tegen een beslissing binnen de twee werkdagen volgend op de beteekening er van.

Art. 10. De raad van beheer sluit elk jaar op 31 December de rekeningen van den Dienst af en maakt een verslag op over het beheer tijdens het afgelopen jaar. Deze stukken worden aan de Wetgevende Kamers alsook aan den Minister van Economische Zaken en Middenstand, aan den Minister van Financiën en aan den Minister van Buitenlandischen Handel overgemaakt.

De rekeningen worden anderzijds met de bewijsstukken aan de contrôle van het Rekenhof voorgelegd.

De raad van beheer stuurt bovendien elk kwartaal een korte opgave van het actief en het passief van den Dienst aan bovengenoemde Ministers.

Art. 11. De waarden der dotatie worden in de rekeningen van den Dienst aan de nominale waarde geboekt.

De Staatsobligatiën of door den Staat gewaarborgde obligatiën waarin de algemeene reserve belegd is, worden tegen aankoopprijs aangerekend in zover deze de aflossingswaarde niet overschrijdt.

TITEL II. — WERKING VAN DEN NATIONALEN DELCREDEREDIENST.

Toepassingsgebied.

Art. 12. De waarborgen van den Nationalen Delcredere dienst worden uitsluitend verleend voor verrichtingen in verband met den uitvoer van waren uit België of uit de kolonie herkomstig of van waren welke in België werden verwerkt.

Alleen die ondernemingen wier zetel in België of in de kolonie gevestigd is en wier bedrijvigheid er wordt uitgeoefend, kunnen er voor in aanmerking komen.

De Dienst kan borgen verlenen met betrekking tot elke schuldvordering rechtstreeks of onrechtstreeks voortspruitend hetzij uit leveringen, hetzij uit met die leveringen verband houdende kosten, hetzij uit werken in het buitenland uit te voeren, welke de uitvoerder op zich genomen heeft.

Behoudens afwijking bij koninklijk besluit, mogen evenwel de kosten der in den vreemde uit te voeren werken in het totaal bedrag van den waarborg voor niet meer dan 25 pCt. tusschenkomen.

Voorwerp.

Art. 13. De Nationale Delcredere dienst wordt er toe gemachtigd de exportrisico's daaronder vooral de kredietrisico's, te dekken.

Te dien einde kan hij tusschenkomen in het verlies of in de schade teweeggebracht door het verwezenlijken van bedoelde risico's en onder meer :

a) Wegens het niet naleven der contractuele verbintenissen door den schuldenaar;

b) Wegens het erkend onvermogen van den schuldenaar;

c) Wegens door den invoerenden staat getroffen algemeene maatregelen op monetair- of wisselgebied waarbij de betaling of de overdracht van de krachtens het contract eischbare sommen wordt belemmerd.

De waarborgen kunnen door den Nationalen Del-

credere dienst verleend of gehandhaafd worden, zelfs in geval van oorlog, oproer of omwenteling of bij het instellen van een moratorium der handels-schulden.

Draagkracht.

Art. 14. Krachtens de gegeven waarborgen komt de Dienst tusschen in de door den waarborghouder geleden schade of verlies. Ook kan een voorloopige tusschenkomst worden verleend, namelijk wanneer, na verstrijking van een vastgestelden termijn, de waarborghouder niet in het bezit gesteld werd van de krachtens het contract eischbare sommen.

Vorm.

Art. 15. Een definitieve waarborg wordt verleend wanneer de uitvoerverrichting afgesloten is. Is zij dit niet wordt de waarborg toegekend onder vorm van belofte.

De raad van beheer van den Nationalen Delcredere dienst bepaalt de algemeene en de bijzondere voorwaarden van de waarborgcontracten, zooals voorzien bij bovenstaand artikel 6. Hij stelt de door den waarborghouder te betalen premie en eventueele rechten vast, rekening houdend met den aard van het risico, met het gewaarborgd bedrag en met den krediettermijn.

Herverzekering.

Art. 16. De Nationale Delcredere dienst is er toe gemachtigd met, overeenkomstig de bij onderstaanden titel III bepaalde voorwaarden, erkende kredietverzekeringmaatschappijen contracten af te sluiten waarbij hij zich verbindt zekere door deze maatschappijen gedekte risico's te herverzekeren.

In het herverzekeringcontract wordt de aard der risico's bepaald die door de herverzekering kunnen worden gedekt.

Bedoelde contracten kunnen echter niet voor langer dan twaalf jaar afgesloten worden; zij worden, voor goedkeuring, door den Minister van Economische Zaken en Middenstand mede onderteeekend. In elk geval moet de Nationale Delcredere dienst zich het recht voorbehouden de contracten steeds te kunnen opzeggen, mits een opzeggingstermijn van ten hoogste een jaar, zonder daartoe redenen te moeten opgeven.

TITEL III. — ERKENNING VAN PRIVATE KREDIETVERZEKERINGSMAATSCHAPPIJEN.

Art. 17. Met het oog op het afsluiten van herverzekeringcontracten kunnen alleen door den Nationalen Delcredere dienst erkend worden de naamlooze vennootschappen, welke tot eenig voorwerp de kredietverzekering hebben en welke aan de hiernavermelde voorwaarden voldoen :

a) Zij dienen regelmatig ingericht te zijn, volgens de in België of in de kolonie vigerende wetten;

b) Hun voornaamste zetel dient in België of in de kolonie gevestigd;

c) De raad van beheer en het college van commissarissen moeten voor het meerendeel uit Belgen bestaan.

Deze voorwaarden moeten vervuld zijn op den dag van het indienen der aanvraag om erkenning.

Art. 18. De naamlooze vennootschappen voor kredietverzekering welke de erkenning aanvragen, moeten een aanvraag richten, in dubbel exemplaar, tot den Nationalen Delcredere dienst.

Zullen bij de aanvraag gevoegd worden, eveneens in dubbel exemplaar, voor echt verklaard en behoorlijk onderteeekend :

1. De statuten, alsook de overeengekomen wijzigingen welke er zouden aangebracht zijn en waarvan de wet de openbaarmaking voorschrijft;

2. Het verslag van den raad van beheer, de balans en de winst- en verliesrekening van het jongste dienstjaar en deze der twee vorige dienstjaren;

3. De lijst der aandeelhouders die hun aandelen niet volgestort hebben, met aanduiding van het aantal hunner aandelen en aanduiding van hun woonplaats;

4. De lijst der leden van den raad van beheer en van het college der commissarissen, met aanduiding van hun nationaliteit;

5. De lijst der Staatsfondsen, der aandelen, obligatiën en andere titels van vereenigingen welke het effectenactief uitmaken;

6. De bankreferentiën of andere;

7. De tekst van de algemeene bepalingen van hun polissen;

8. Het model van de herverzekeringcontracten met andere vereenigingen gesloten.

De vennootschappen die de erkenning aanvragen verbinden zich alle rechtvaardigings- en bewijsstukken en alle inlichtingen te verschaffen welke hen door den Nationalen Delcredereerdienst zullen gevraagd worden aangaande hun financiële toestand en hun verrichtingen.

Art. 19. Onze Minister van Economische Zaken en Middenstand, Onze Minister van Financiën en Onze Minister van Buitenlandsche Zaken en Buitenland-schen Handel zijn belast, elk wat hem betreft, met de uitvoering van dit besluit dat vigeeren zal op den-zelfden dag als Ons besluit n° 42, dd. 31 Augustus 1939.

Koninklijk besluit van 28 September 1939

betreffende het fiscaal regime van lucifers en aansteektoestellen (Staatsblad, 4 October 1939, blz. 6803).

Koninklijk besluit van 28 September 1939

betreffende het fiscaal regime van mineraal water en gashou-dende of schuimende limonade (Staatsblad, 4 October 1939, blz. 6804).

Koninklijk besluit van 28 September 1939

betreffende het fiscaal regime van tabak (Staatsblad, 4 Octo-ber 1939, blz. 6806).

Koninklijk besluit van 28 September 1939

houdende machtiging, ten behoeve van de Nationale Maat-schappij voor den Kleinen Landeigendom, tot uitgifte, onder Rijksgarantie, van een leening nominaal groot 10 miljoen frank (Staatsblad, 12 October 1939, blz. 6918).

VERSLAG AAN DEN KONING.

Sire,

Behoorende tot de allereerste bekommelingen van de regeering, dienen aanleg en inrichting van de kleine landeigendommen door interventie van de Nationale Maatschappij voor den Kleinen Landeigendom verzekerd.

Evenbedoelde maatschappij dient in staat gesteld om haar actie voort te zetten inzonderheid door verleenig van kredieten ter uitbreiding van het klein landbouwbedrijf door aankoop, inrichting of verbetering van de kleine landeigendommen, het productief maken daarvan en het oprichten van tot hun exploitatie noodige gebouwen.

Deze kredieten zijn bestemd voor weinig bemiddelde gezinnen die op het platteland gevestigd zijn of verlangen zich daar weder te vestigen, en bij voorkeur voor de grootste gezinnen.

De sommen waarover de Nationale Maatschappij vooralsnog heeft kunnen beschikken daar zij de haar door den Staat ingewilligde voorschotten zijn volkomen aangevuld.

Om op de bij haar reeds ingekomen en tot einde 1939 nog inkomende aanvragen om krediet te kunnen ingaan, dient zij onmisbaar zich nieuwe middelen te kunnen verschaffen.

Weshalve de regeering ertoe geneigd is de Nationale Maatschappij tot de uitgifte van een leening te machtigen.

Het bedrag van deze leening, nominaal groot 10 miljoen frank, wordt noodig geacht om de van nu af tot einde 1939 aan te wenden uitgaven te dekken. De leening zal worden aangegaan onder in overleg met de Regeering te bepalen voorwaarden. Rijksgarantie zal aan die leening worden verbonden.

Aan dit koninklijk besluit ligt machtiging ten doel van de Nationale Maatschappij tot het uitgeven van dergelijke leening zoodra toelating aan de regeering om daaraan haar garantie te verbinden.

Gelet op het koninklijk besluit van 27 Februari 1935 waarbij een Nationale Maatschappij voor den Kleinen Landeigendom wordt opgericht; — Gelet op de wet van 1 Mei 1939 waarbij aan den Koning bepaalde machten worden toegekend voor het gezondmaken en in evenwicht brengen van de openbare financiën, het bekomen van gunstiger voorwaarden voor de ontwikkeling van 's lands economie en het voorzien in andere dringende noodwendigheden en inzonderheid op artikel 1, I, d en e, van evenbedoelde wet; — Op de voordracht van Onzen Ministerraad, — Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel 1. De Nationale Maatschappij voor den Kleinen Landeigendom wordt gemachtigd om, onder Rijksgarantie, tegen de voorwaarden en per sneden te bepalen in overleg met de regeering, een leening nominaal groot 10 miljoen frank aan te gaan, ten einde de in 1939 aan te wenden uitgaven, door het toekennen van kredieten tot aanleg en inrichting van kleine landeigendommen, te dekken.

Indien, bij het einde van het jaar 1939, nog een niet uitgegeven overschot resteert mag dit voor in 1940 uit te voeren betalingen worden aangewend.

Art. 2. De rentecoupons van bedoelde leening en eventueel de aflossingspremie zijn vrijgesteld, nu en in de toekomst, van alle cedulaire belastingen ten behoeve van den Staat en van alle heffingen ten behoeve van provinciën en gemeenten.

De titels der leening zijn eveneens van het zegelrecht vrijgesteld.

Art. 3. De handteekeningen aan te brengen door de Nationale Maatschappij op de tot vertegenwoordiging van bedoelde leening uit te geven obligatiën mogen door naamstempels worden vervangen.

Art. 4. De voor rente en aflossing van bedoelde leening noodige annuïteit wordt elk jaar op de Rijks-schuldbegrooting uitgetrokken.

Tot gedeeltelijke compensatie van de aldus voor-ziene lasten zal de Nationale Maatschappij vanaf een door den Minister van Financiën te bepalen datum, zes en zestig annuïteiten van 2,24 pCt. berekend tegen den rentevoet van 1,25 pCt. 's jaars, in de Schatkist storten.

Art. 5. Onze Minister van Financiën, Onze Minister van Landbouw en Onze Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg zijn belast met de uitvoering van dit besluit.

Koninklijk besluit van 2 October 1939.

Nationale Bank van België. Goedkeuring der nieuwe sta-tuten (Staatsblad, 2/3 October 1939, blz. 6757).

Koninklijk besluit van 13 October 1939

houdende toekening van 's Rijks garantie voor een uitgifte van kasbons van het Gemeentekrediet van België (Staatsblad, 20 October 1939, blz. 7055).

De regering wordt ertoe gemachtigd 's Rijks garantie te verbinden, in hoofdsom en in rente, aan de kasbons uit te geven door het Gemeentekrediet van België voor een maximum nominaal bedrag van tweehonderd vijftig miljoen frank

(250.000.000 frank) met het oog op het verstrekken van voorschotten aan de gemeenten, en eventueel aan de provinciën, om het dezelfde mogelijk te maken de door de internationale gebeurtenissen berokkende thesauriemoeilijkheden te bestrijden.

III. — BINNENLANDSCHE HANDELSWETGEVING.

Ministerieel besluit van 2 October 1939

betreffende de telling der voorraden van sommige waren (Staatsblad, 2/3 October 1939, blz. 5756).

De Minister van Ravitaillering,
Gelet op het koninklijk besluit dd. 22 September 1939 betreffende de telling van de voorraden van alle waren; — Overwegende dat het onontbeerlijk is de voorraden van sommige eet- en koopwaren te tellen, — Besluit :

Artikel 1. Elkeen die, met het oog op den verkoop, in het bezit is van een der producten opgesomd in onderstaand artikel 3, is er toe gehouden er van een op datum van 5 October 1939 afgesloten schriftelijke aangifte te doen bij het gemeentebestuur van de plaatsen waar elke dier voorraden zich bevinden.

Deze aangiften dienen uiterlijk den 7^{en} October ingediend.

Art. 2. Valt niet onder toepassing van dit besluit, de kleinhandelaar, die maar één loontrekkenden persoon te werk stelt, de(n) echtgenoot(e) en de bloed- en aanverwanten in rechtstreeksche lijn niet inbegrepen.

Art. 3. De in artikel één bedoelde producten zijn: koffie, cichorei, rijst, droge groente, bloem en griesmeel van graan, voedingsdeeg, havermout, zout bestemd voor de voeding, peper, suiker, chocolade, vischconserven, vleeschconserven, verduurzaamde melk, reuzel, tafelolie, zachte of harde zeep, lucifers, voederkoeken en ander samengesteld veevoeder, lijnolie.

Art. 4. De kleinhandelaars onderworpen aan de bepalingen van dit besluit zijn er toe gehouden, elken dag, een opgave op te maken vermeldende, voor elke van de in artikel 4 opgesomde waren, de hoeveelheden er van die den vorigen dag van hun voorraad zijn uitgegaan.

Art. 5. De invoerders, voortbrengers, fabrikanten, verdeelers en in 't algemeen om het even welke handelaars, de bij dit besluit bedoelde kleinhandelaars uitgezonderd, zijn er toe gehouden een speciaal boek te openen waarin zij, dag per dag, de hoeveelheden zullen inschrijven van elk product van hun voorraden uitgegaan. Tegenover de aanduiding van elke uitgegane hoeveelheid, zullen zij den naam en het adres van den koper vermelden.

Zij die tegelijkertijd kleinhandel drijven zullen er toe gehouden zijn, daarenboven, de bij het vorig artikel voorziene dagelijkse opgave op te maken.

Art. 6. De dagelijkse opgaven en het speciaal boek dienen voorgelegd bij elke vordering van de agenten er mede belast over de toepassing van dit besluit te waken.

Art. 7. De gemeentebesturen zullen tegen den 12^{en} October aan het Ministerie van Ravitaillering, aan den Gouverneur der provincie en aan den Arrondissementcommissaris, het totaal mededeelen, per product, van de voorraden in uitvoering van dit besluit aangegeven. Zij zullen, in hun archief, de afzonderlijke aangifte en een exemplaar van de opgave per product bewaren.

Art. 8. De inbreuken op de bepalingen van dit besluit worden opgespoord en gestraft overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 4, 5 en 6 van het vorenvermeld koninklijk besluit van 22 September 1939.

Art. 9. Dit besluit wordt van kracht den dag van de bekendmaking ervan in het *Belgisch Staatsblad*.

Ministerieel besluit van 4 October 1939

tot inrichting van de telling der voorraden van caoutchouc en van banden uit caoutchouc (Staatsblad, 6 October 1939, blz. 6839).

Ministerieel besluit van 27 October 1939

tot aanduiding van de eet- en koopwaren, die aan den omloop niet mogen worden onttrokken (Staatsblad, 29 October 1939, blz. 7187).

Gelet inzonderheid op artikel 4 van de besluit-wet dd. 27 October 1939, is het verboden de hiernavermelde eet- of koopwaren aan den omloop te onttrekken :

Koffie; cichorei; suiker; rijst; chocolade; voedingsdeeg; peper; geconcentreerde en verduurzaamde melk in blikken; bloem (crème) en griesmeel van graan en havermout; maïs; tafelolien; azijn; allerlei vleeschsoorten bewaard in luchtdichte blikken; voederkoeken, meelsoorten, mengsels van meel, mengsels van zaad en samengesteld veevoeder; visch en schaaldieren bewaard in luchtdichte blikken; gedroogde groenten; ingemaakte groenten; reuzel en eetbare vetten; zout geschikt voor de voeding; zetmeel geschikt voor de voeding; zachte zeep, huishoudzeep, zeep in poeder, toiletzeep; lucifers; kaarsen.

Ministerieel besluit van 27 October 1939

waarbij de koopwaren aangeduid worden die aan den omloop niet mogen onttrokken worden (Staatsblad, 29 October 1939, blz. 7186).

Gelet inzonderheid op artikel 4 van de besluit-wet dd. 27 October 1939, is het verboden aan den omloop te onttrekken de hiernavermelde koopwaren :

Zeep tot industrieel gebruik bestemd; stijfisel, ander dan tot de voeding bestemd; zout tot industrieel gebruik bestemd; niet-eetbare dierlijke vetten; zink onder vorm van erts of van metaal; kwikzilver; paraffine; kaarsvet; glycerine; lijnzaad; lijnolie; lool- en kleurstoffen; ruw leder en ruwe vellen; geloid leder en geloide vellen; naalgaarsen.

Besluit-wet van 27 October 1939

ter aanvulling van de maatregelen voor het verzekeren van de bevoorrading van het land en voor het voorkomen en het beteugelen van de misbruiken in den handel van sommige eet- of koopwaren (Staatsblad, 29 October 1939, blz. 7182).

Gelet op de wet van 7 September 1939, waarbij aan den Koning buitengewone machten worden toegekend en inzonderheid op de artikelen 1, 4° en 2 van deze wet; — Gelet op Ons besluit van 3 September 1939 houdende oprichting van het Ministerie van Ravitaillering; — Overwegende dat het noodzakelijk en spoedeisend is de maatregelen aan te vullen genomen voor het verzekeren van de bevoorrading van het land in eet- of koopwaren, onontbeerlijk tot de levensbehoeften van de natie, alsmede voor het voorkomen en beteugelen van de misbruiken in den handel

van deze eet- of koopwaren; — Overwegende dat er gelijkvormige regels dienen bepaald voor het opsporen, het vaststellen en het vervolgen van de inbreuken op de daartoe genomen bepalingen; — Overwegende dat de nieuwe maatregelen en deze die reeds werden vastgesteld, namelijk door de besluit-wet dd. 9 September 1939, tevens dienen samengevat; — Op de voordracht van Onzen Ministerraad, — Wij hebben besloten en Wij besluiten :

HOOFDSTUK I.

Artikel 1. Het is verboden op de nationale markt eet- of koopwaren te verkoopen of te koop te bieden aan een hooger prijs dan den normalen prijs.

De Hoven en Rechtbanken beoordeelen oppermachtig het abnormale karakter van den prijs.

Te dien opzichte houden ze o.m. rekening met de verwezenlijkte winsten, den toestand van de markt en de exploitatiekosten van den handel of van de nijverheid, zooals de productie-, fabricage-, bewerkings- en vervoerkosten.

Art. 2. De Minister van Economische Zaken en Middenstand en de Minister van Ravitailleering kunnen, wat hem betreft, 't zij voor het geheele Rijksg gebied, 't zij voor sommige gedeelten er van, den maximum-verkoop prijs, in het groot of in het klein, vaststellen van de door hen aangeduide eet- of koopwaren.

HOOFDSTUK II.

Art. 3. De Minister van Economische Zaken en Middenstand, alsmede de Minister van Ravitailleering kunnen, elk wat hem betreft, en indien de omstandigheden zulks dringend vereischen, de hoeveelheid van sommige eet- of koopwaren bepalen die mag worden aangeschaft of aangehouden en het vervoer er van reglementeeren.

Art. 4. Het is aan elkeen verboden de door den Minister van Economische Zaken en Middenstand of door den Minister van Ravitailleering aangeduide eet- of koopwaren aan den omloop te onttrekken :

a) Door ze vrijwillig te laten bederven of door ze voor hun gewone bestemming onbruikbaar te maken;

b) Door te weigeren ze te verkoopen met het inzicht winst te halen uit een verwachte prijsstijging;

c) Door den verkoop er van te onderwerpen aan voorwaarden die niet overeenstemmen met de door den Minister van Economische Zaken en Middenstand of door den Minister van Ravitailleering vastgestelde modaliteiten.

HOOFDSTUK III.

Art. 5. De bepalingen van dit hoofdstuk zijn van toepassing op de opsporing, de vaststelling en de vervolging van :

a) De bij hoofdstukken I en II bedoelde inbreuken;

b) De inbreuken bedoeld in de besluit-wet van 22 September 1939 op de bereiding van tarwemeel;

c) De inbreuken bedoeld in de besluit-wet van 22 September 1939 op de telling van de voorraden van alle waren;

d) De inbreuken bedoeld in de besluit-wet van 23 September 1939 tot reglementeering van het gebruik en den verkoop van inlandsche tarwe;

e) De inbreuken op de ter uitvoering van die besluit-wetten genomen besluiten;

f) De inbreuken op de besluiten genomen ter uitvoering van de wet van 16 Juni 1937, waarbij aan den Koning machtiging wordt verleend om de noodige maatregelen te treffen en met oog op het verzekeren van 's land mobilisatie en het beschermen van de bevolking in geval van oorlog, waarvan de uitvoering aan Onzen Minister van Ravitailleering is toevertrouwd.

Art. 6. § 1. Onverminderd de plichten, welke op de ambtenaren van de gerechtelijke politie rusten, zijn

bevoegd om, zelfs individueel, de bij de artikelen 5, 8 en 9, § 3, bedoelde inbreuken door middel van proces-verbaal op te sporen en vast te stellen :

a) De door den Minister van Ravitailleering aangestelde ambtenaren en beambten;

b) De door den Minister van Landbouw aangestelde ambtenaren en beambten van het Ministerie van Landbouw;

c) De door den Minister van Economische Zaken en Middenstand aangestelde ambtenaren en beambten van het Ministerie van Economische Zaken en Middenstand;

d) De ambtenaren en beambten van het bestuur der directe belastingen, van het bestuur der douanen en accijnzen en van het bestuur der registratie en domeinen;

e) Het toezichtspersoneel van het Hoog Comité van toezicht;

f) De inspecteurs van de apotheken;

g) De inspecteurs en controleurs van de voedingswaren;

h) De beëdigde agenten belast met de gemeentepolitie, alsmede de Rijkswachters.

§ 2. Binnen de acht volle dagen na de bekeuring door deze ambtenaren en beambten, wordt een afschrift van de processen-verbaal aan de overtreders overgemaakt.

Art. 7. De in artikel 6 vermelde ambtenaren en beambten, alsmede de ambtenaren der gerechtelijke politie, mogen, bij het vervullen van hun opdracht :

1° Alle nuttige vaststellingen doen, met inbegrip van het opmaken van den inventaris van de eet- of koopwaren in de opslagplaatsen, private entrepôts, fabrieken en werkhuizen, magazijnen, slijterijen en, over 't algemeen, op alle plaatsen waar die zaken worden in bezit gehouden, met handels- of speculatieve doeleinden, tentoongesteld of te koop gesteld;

2° Een telling doen van de huisdieren, geoogste of nog tak- en wortelvaste grondproducten;

3° Te allen tijde in de gebouwen binnen gaan, waar met het oog op de in 1° bedoelde doeleinden in bezit gehouden zaken of in 2° bedoelde eet- en koopwaren zich bevinden.

De huiszoekingen in de private woongelegenheden mogen slechts tusschen 7 en 19 uur geschieden, 't zij in het bijzijn van den vrederechter van het kanton, 't zij mits schriftelijke toelating van dezen magistraat en in het bijzijn van de door hem aangestelden persoon;

4° Alle vervoer, hoe het ook geschiedt, controleeren.

Bij de eerste vordering moeten de vervoerders blijven staan en hun voertuig stilhouden en de noodige hulp verlenen tot het vaststellen van den aard en hoeveelheid van de vervoerde goederen. Kan het onderzoek onmogelijk ter plaatse geschieden, dan moet het vervoer, zoo de optredende ambtenaar of beampte zulks beveelt, naar een plaats worden gebracht, waar het onderzoek kan worden gedaan; dit alles gebeurt op kosten van den vervoerder zoo een inbreuk te zijnen laste wordt vastgesteld;

5° Zonder kosten de noodige monsters opnemen voor het bepalen van den aard der eet- of koopwaren, zoodat voor de bewijsverschaffing omtrent een inbreuk. In voorkomend geval dienen de eigenaars, bezitters of houders van bedoelde koopwaren zonder kosten de noodige recipiënten te verschaffen, om er de monsters in te plaatsen;

6° Zich op eerste vordering doen overleggen en opzoeken alle bescheiden, stukken, of boeken van nut voor het vervullen van hun opdracht en inzonderheid de officieele documenten, de vervoerdocumenten,

de handelsdocumenten, -briefwisseling en -boeken, alsmede in beslag nemen van die documenten welke noodzakelijk zijn om het bewijs van een inbreuk op te sporen; aan de belanghebbenden wordt een ontvangstbewijs der in beslag genomen documenten overhandigd;

7° De overtreders aanhouden wier identiteit niet onmiddellijk kan worden vastgesteld of die geen regelmatige verblijfplaats in het land hebben. De overtreders worden vóór den burgemeester, den politiecommissaris of den commandant der Rijkswachtbrigade gebracht, die zich van hun identiteit vergewist en ze, indien daartoe aanleiding bestaat, ter beschikking van den procureur des Konings stelt.

Indien de overtreder een vreemdeling is zonder regelmatige verblijfplaats in het land, kan een aanhoudingsbevel tegen hem worden uitgevaardigd, zelfs indien het misdrijf met minder dan drie maand gevangenisstraf wordt gestraft. De invrijheidstelling van den beklaagde tegen wien aanhoudingsbevel is uitgevaardigd, moet steeds afhankelijk worden gemaakt van de verplichting om een borgsom te storten;

8° Beslag leggen op alle eet- of koopwaren waarvan verbeurdverklaring kan worden uitgesproken. De beampten stellen onmiddellijk de waren te koop, die niet kunnen bewaard blijven. De procureur des Konings kan bovendien op elk oogenblik van de procedure het te koop bieden van de in beslag genomen waren bevelen. De opbrengst er van wordt geconsigneerd tot dat over het misdrijf een beslissing is getroffen. Die prijs neemt de plaats in van de goederen zoowel wat de verbeurdverklaring als de eventuele restitutie aan de belanghebbenden betreft.

Art. 8. Alle vrijwillige belemmeringen of verhinderingen tot het uitoefenen der functies van de in artikel 6 genoemde ambtenaren, zoomede van de ambtenaren van de gerechtelijke politie worden gestraft met een boete van 100 tot 100.000 frank en met een gevangenisstraf van acht dagen tot één maand of met slechts één van deze straffen.

Bij recidive wordt de boete verdubbeld en loopt de overtreder een gevangenisstraf van vijftien dagen tot drie jaar op.

Art. 9, § 1. De inbreuken bedoeld bij artikel 5 van dit besluit worden gestraft met een gevangenisstraf van vijftien dagen tot drie jaar en met een boete van 100 tot 100.000 frank of met slechts één van deze straffen.

Bij recidive, worden boete en gevangenisstraf verdubbeld; zij worden steeds cumulatief uitgesproken.

§ 2. Verbeurdverklaring van de eet- of koopwaren die het voorwerp van de inbreuk zijn wordt uitgesproken overeenkomstig artikelen 42 en 43 van het Strafwetboek.

De Hoven en rechtbanken zijn er daarenboven toe gemachtigd de verbeurdverklaring uit te spreken zelfs wanneer de eigenaar van de eet- of koopwaren een derde persoon is.

§ 3. Indien de inbreuk door een invoerder, een voortbrenger of fabricant, een verdeeler of handelaar is gepleegd, kan de sluiting van de inrichting worden uitgesproken voor een tijdsbestek dat drie maand niet te boven gaat; de bekendmaking in de dagbladen of door elk ander middel als de radio, van de beslis-

sing houdende veroordeeling alsmede de aanplakking er van in de door de beslissing aangeduide plaatsen kunnen daarenboven op kosten van den veroordeelde worden gelast.

Het verbod om de inrichting te exploiteeren wordt van kracht den derden dag na de bekendmaking der beslissing houdende veroordeeling.

Wordt het overtreden, dan laat de procureur des Konings de zegels op het lokaal leggen of neemt elken anderen passenden maatregel en de overtreder loopt een gevangenisstraf op van acht tot dertig dagen en een boete van 100 tot 100.000 frank.

Geldt het een leurhandelaar, dan kan de intrekking van de kaart voorzien bij artikel 2 van de reglementatie op den leurhandel, gevoegd bij Ons besluit van 26 December 1936, worden uitgesproken voor een tijdperk dat drie maanden niet te boven gaat. Indien de leurhandelaar het verbod om zijn handel uit te oefenen overtreedt, kan hij worden gestraft met de straffen in de vorige alinea voorzien.

§ 4. Artikel 9 van de wet dd. 31 Mei 1888 is noch op de verbeurdverklaring noch op de bij § 3 voorziene straffen van toepassing.

Art. 10, § 1. De bepalingen van boek I van het Strafwetboek, inclusief hoofdstuk VII en artikel 85, zijn toepasselijk op de in de artikelen 5, 8 en 9, § 3, bedoelde inbreuken.

§ 2. Indien de procureur des Konings oordeelt geen hoofdgevangenisstraf te moeten vorderen, kan hij den overtreder uitnoodigen het door hem bepaald bedrag, dat het maximum der opgelegde boete vermeerderd met de opdecimes niet mag te boven gaan, aan een ontvanger, aangeduid door den Minister van Financiën, te betalen. De overtreder dient daarenboven, op uitnoodiging van den procureur des Konings en binnen den door hem bepaalden tijd, te verklaren afstand te doen van de verbeurdverklarde voorwerpen of van het door den procureur des Konings bepaald gedeelte dier voorwerpen; indien de voorwerpen niet zijn in beslag genomen, moet hij ze op de aangeduide plaats terugbrengen.

De betaling en, eventueel het afstaan of afgeven voorzien in bovenstaande alinea, uitgevoerd binnen den voorgeschreven tijd, doet de strafvordering te niet gaan.

De aan den procureur des Konings verleende bevoegdheid kan niet meer worden uitgeoefend, indien de zaak reeds is aanhangig gemaakt bij het met vonnis belaste gerecht.

HOOFDSTUK IV.

Art. 11. Worden ingetrokken, de besluit-wet van 9 September 1939, alsmede alle bepalingen van de in litt. b tot f inclusief van artikel 5 bedoelde besluiten, die strijdig zijn met die van dit besluit.

Art. 12. Onze Minister van Economische Zaken en Middenstand en Onze Minister van Ravitaillering zijn, elk wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in werking treedt den dag van de bekendmaking er van in het *Belgisch Staatsblad*.

Dit besluit houdt op van kracht te zijn op den dag bij koninklijk besluit bepaald voor het terug op vredesvoet stellen van het leger.

IV. — BUITENLANDSCHE HANDELSWETGEVING.

Koninklijk besluit van 29 September 1939

betreffende den in-, uit- en doorvoer van zekere goederen (Staatsblad, 1 October 1939, blz. 6741).

Eenig artikel. De uit- en doorvoer van navermelde producten worden, vanaf 1 October 1939, onderworpen aan het voorafgaandelijk overleggen van een speciale machtiging uitgereikt door het Departement van Economische Zaken en Middenstand of door zijn afgevaardigden :

Verduurzaamde vruchten, geheel, in delen of in stukken, met of zonder toevoeging van suiker, elders niet genoemd (nr 225 van het toltarief); werken uit jute (nrs 571 tot 573 en ex 577); touwwerk, koorden, touwtjes en artikelen van touwslagerij (nrs 601 tot 604); dekens uit loutere wol of vermengd (nrs 517, 624 en ex 509bis); vloeibaar broom (nr 281); ruw of geraffineerd jodium (nr 283); kwikzilver (nr 285); roode of witte fosfor (nr 286); kwikzilverprotoxyde (rood oxyde) (nr 301); watervrij arsenikzuur (wit arsenik) (nr 303); mangaanbioxide (nrs ex 305 en ex 423); gekristalliseerd azijnzuur (nr 307a); boorzuur, natuurlijk of ander (nr 307b1 en 2); fluorwaterstofzuur (nr 307e); melkzuur (nr 307f); oxaalzuur (nr 307i); fosforzuur (nr 307j); salicylzuur (nr 307k); wijnsteenzuur (nr 307n); sodabicarbonaten (nr 314); calomel (zoete kwik) (nr 315f); kwikchloruur en -bichloruur (bijtend sublimaat) (nr 315j); galvaniseeringsbezinksel (nr ex 315g); ammoniakchlorozuurzout (nr 316a); sodasulfiet (het bisulfiet en het hyposulfiet inbegrepen) (nr 320c): 1) vloeibaar; 2) droog of watervrij; magnesia (Epsom- of Sedlitzzout) (nr 321e); potassiummanganaat en -permanganaat (nr 330); sodacodylaat (nr 344a); resorcine (nr 348); benzoëzuur (nr 350); naphтол, benzol-naphтол (nr 352); amyalkohol en dergelijke alcoholen (butyl-, propylalkohol, enz.), scheikundig zuivere (nr 356); ruwe methylalkohol (methyleen) (nr 357); gezuiverde methylalkohol (nr 358); mierenhaldehyd (formaldehyd, formol) in oplossing aan 40 graden of minder (nr 360); trioxymethyleen; hexamethyleentetramine (nr 361); colloidum (nr 368); chloroform, chloraal, gehydeed chloraal (nr 369); bromoform (nr 370); iodoform (nr 371); creosoot, creosootcarbonaten (van hout) (nr 374); galaccol, galaccolcarbonaten (nr 375); natuurlijke alcaloïden (nr 377); verscheidene kleurstoffen (nrs 396, 398 en 399); tankwagons (ex-nr 1033, ex-nr 901 en ex-nr 1064); lucifers (nr 1206).

Ministerieel besluit van 29 September 1939

waarbij de uit- en doorvoer van zekere goederen afhankelijk wordt gesteld van het voorafgaandelijk overleggen eener speciale machtiging (Staatsblad, 1 October 1939, blz. 6741).

De invoer, de uitvoer of de doorvoer van de hiernavermelde producten wordt onderworpen aan het voorafgaandelijk overleggen van een speciale machtiging :

Scheikundige producten; kleurstoffen, verven, lak, vernis en mastiek; lucifers; machines van allen aard; materieel voor spoorwegen.

Ministerieel besluit van 10 October 1939

waarbij de uit- en doorvoer van zekere goederen afhankelijk wordt gesteld van het voorafgaandelijk overleggen eener speciale machtiging (Staatsblad, 11 October 1939, blz. 6906).

De uit- en doorvoer van navermelde producten worden, vanaf 11 October 1939, onderworpen aan het voorafgaandelijk overleggen van een speciale machtiging uitgereikt door het Departement van Economische Zaken en Middenstand of door zijn afgevaardigden :

Lijmhuid (huidafknipsel en dergelijke afval van vellen) (nr 24 van het toltarief); coke van steenkool (nr 185b); zwavelantimonium (ex nr 319e); potaschromaat en -bichromaat, natriumchromaat en -bichromaat (nr 328); hout in de schors voor de vervaardiging van papierpap en van houtvezels (nr 635).

V. — NIJVERHEIDSWETGEVING.

Koninklijk besluit van 29 Augustus 1939.

Reglement betreffende de motorvoertuigen bestemd voor vervoer van zaken voor rekening van anderen en tegen bezoldiging (Staatsblad, 1 October 1939, blz. 6726).

Koninklijk besluit van 30 Augustus 1939.

Reglement betreffende de diensten tot bezoldigd vervoer van personen, niet zijnde openbare autobus- en autocardiendiensten, met voertuigen of minder gecarrosseerd (Staatsblad, 1 October 1939, blz. 6731).

Ministerieel besluit van 5 October 1939

houdende wijziging van het besluit van 23 September 1939 betreffende de uitbreiding van sommige teelten (Staatsblad, 7 October 1939, blz. 6859).

De Minister van Landbouw, Gelet op de besluit-wet van 23 September 1939 betreffende de uitbreiding van sommige teelten; — Herzien het ministerieel besluit van denzelfden datum betreffende die zaak; — Besluit :

Artikel 1. Lid 4 en lid 5 van artikel 3 van het voormeld ministerieel besluit van 23 September 1939 worden vervangen door den volgende tekst :

« De landbouwers die in de volstrecte onmogelijkheid zouden zijn hun verplichtingen na te komen richten onmiddellijk een gemotiveerde vraag tot vrijstelling aan den burgemeester der gemeente. Die vragen worden aan de tellingscommissie voorgelegd die de ingeroepen redenen onderzoekt en erover beslist ten laatste op 10 October 1939.

» De vrijstellingen kunnen geheel of gedeeltelijk zijn.

» In de streken waar de bezaaiingen verplichtend moeten uitgebreid worden in vergelijking tot het jaar 1938 kunnen de commissies vrijstellingen verleenen zoodat die uitbreiding, voor de gansche gemeente, teruggebracht wordt van 50 pCt. op 30 pCt. voor de tarwe en van 40 pCt. op 30 pCt. voor de rogge, zonder verplichting tot compensatie.

» In de streken waar de bezaaiingen verplichtend moeten behouden blijven op het peil van het jaar 1938 kunnen de commissies vrijstellingen verleenen tot beloop van 15 pCt. van het totaal der aan de gemeente opgelegde oppervlakte, zonder verplichting tot compensatie.

» Indien de verleende vrijstellingen die perken te buiten gaan geschiedt er compensatie, doch enkel in de mate waarin de perken overschreden zijn. Te dien einde verdeelt de commissie de te compenseren oppervlakten onder de niet vrijgestelde bedrijven en in verhouding tot de aan ieder van hen opgelegde bezaaiingen.

» De bijkomende belastingen die uit die verdeling voortvloeien worden door den burgemeester aan de belanghebbenden medegedeeld bij middel van een bericht overeenkomstig het model II gevoegd bij het ministerieel besluit van 23 September 1939. »

Art. 2. Voor de toepassing der bepalingen betreffende de uitbreiding of het behoud der bezaaiingen wordt spelt gelijkgesteld met tarwe in de gemeenten gelegen in de rechterlijke kantons Beauraing, Ciney, Dinant, Durbuy, Florennes, Fosses, Marche, Nandrin, Rochefort en Walcourt.

VI. — ARBEIDSWETGEVING.

Koninklijk besluit van 30 September 1939.

Wet van 14 Juni 1921, tot invoering van den achturedag en van de acht-en-veertigurenweek. Artikel 5. Bedrijven waarin de normale grenzen van den arbeidsduur niet toepasselijk blijven. Ondernemingen van vervoer van gezwingeld vlas en kroten (Staatsblad, 2/3 October 1939, blz. 6770).

Artikel 1. De wekelijksche acht-en-veertigurenarbeid van het transportpersoneel, werkzaam in de ondernemingen voor vervoer van gezwingeld vlas en kroten, mag op ongelijke wijze over de zes werkdagen der week worden verdeeld, onder voorwaarde dat de dagelijkse arbeidsduur tien uren niet overschrijdt.

Art. 2. Ten einde de contrôle te vergemakkelijken dienen de bedrijfshoofden, die van deze vergunning gebruik maken, den werkelijken arbeidsduur, dag voor dag en per werkman, in een speciaal register aan te teekenen.

Art. 3. De bepalingen van artikel 2, alinea's 2 en 3, en van artikel 10, alinea 1, der wet van 14 Juni 1921, betreffende de invoering van de Zaterdagmiddagsrust, behouden hun volle kracht. In geval van toepassing dier bepalingen wordt het bij dit besluit bepaald dagelijksch maximum voor de andere dagen der week met een uur vermeerderd.

Art. 4. De beschikkingen van het koninklijk besluit van 5 Maart 1923, waarbij het wordt toegelaten in de vrachtrijdersondernemingen 100 overuren per jaar te laten verrichten, gelden niet meer voor de bij onderhavig besluit bedoelde ondernemingen.

Besluit-wet van 28 October 1939

tot aanvulling van de wetgeving op het te werkstellen der werklozen (Staatsblad, 30/31 October 1939, blz. 7214).

VIJRSLAG AAN DEN KONING.

Sire,

De tewerkstelling van de werklozen door de openbare besturen was reeds het voorwerp van het koninklijk besluit nr 289 door Uwe Majesteit op 30 Maart 1926 genomen krachtens de wet van 31 Juli 1934, verlengd en aangevuld bij die van 7 December 1934, 15 Maart en 30 Maart 1935, welke den Koning zekere machten toekent met het oog op het economisch en financieel herstel en de verlaging der openbare lasten. Deze wetgeving werd verder aangevuld bij een ministerieel besluit op 31 Augustus 1939 door den Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg en den Minister van Binnenlandsche Zaken onderteeikend.

Wanneer zij werklozen aanstellen om werken uit te voeren die normaal niet worden toevertrouwd aan privaatondernemingen, ontvangen de provinciën, gemeenten en commissies van openbaren onderstand ingevolge deze regeling, van den Nationalen Dienst voor Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling een subsidie van fr 11,50 à fr 15 per te werk gestelde werkloze en per gewerkte dag; op voorwaarde echter dat zij aan zulke werklozen tenminste hetzelfde minimumloon uitbetalen als dat hetwelk voor gelijkaardige werken door de gewestelijke klachtencommissie is voorzien.

Alhoewel deze aanmoediging enkele goede uitslagen heeft opgeleverd, zijn deze laatste, vooral in de huidige omstandigheden, onvoldoende. Daarom oordeelen wij het dringend noodig dat nieuwe aanvullende maatregelen worden getroffen krachtens de machten U bij de wet van 7 September 1939 toegekend.

Een besluit-wet dd. 30 September 1939 behelsde reeds bepalingen op grond waarvan de provinciën en gemeenten werklozen mogen bezigen voor werken in verband met de landsverdediging of de passieve volksbescherming, zonder dat deze werklozen daarom de werkloosheidsvergoedingen moeten derven. Het ontwerp van besluit-wet dat wij de eer hebben U voor te leggen heeft ten doel: 1° deze bepalingen eveneens tot de openbare besturen van het Rijk, de openbare instellingen en de inrichtingen van openbaar nut uit te breiden; 2° ze toepasselijk te maken op alle openbare werken die in eigen beheer kunnen uitgevoerd worden; 3° de werklozen tot deze tewerkstelling te verplichten op gevaar de werkloosheidsvergoedingen en tegemoetkomingen te verliezen. Het ontwerp van besluit-wet voorziet tevens dat de werklozen van de tewerkstellende besturen of instellingen een bijkomende tegemoetkoming van fr 5 per dag zullen ontvangen en slechts vijf uren per dag zullen moeten arbeiden tenzij de omstandigheden, ten aanzien van werken voor de landsverdediging of de passieve bescherming, een langeren arbeidsduur noodzakelijk maken.

De voorgestelde maatregelen zullen bijdragen tot de veiligheid en de bescherming van het grondgebied en tevens de economische en financiële belangen van het land bevorderen. Zij zijn noodzakelijk en dringend. Daarmee zij gezegd dat zij beantwoorden aan de voorzieningen der wet van 7 September 1939, waarbij den Koning de macht is toegekend om bij in Ministerraad overlegd besluit wetskrachtige maatregelen te treffen.

Gelet op de wet van 7 September 1939, waarbij aan den Koning buitengewone machten zijn verleend, en inzonderheid op artikel 1, 1° en 3°, dier wet; — Gelet op het koninklijk besluit nr 289 van 30 Maart 1926, houdende regeling van de tewerkstelling der werklozen door de openbare besturen; — Herzien het koninklijk besluit van 31 Mei 1933, omtrent de tusschenkomst der openbare besturen, de contrôle en de strafbepalingen ter zake werkloosheid; — Herzien de besluitwet van 30 September 1939, betreffende de vrijwillige deelneming der verzekerde werklozen aan de werken voor de landsverdediging of de passieve bescherming; — Gelet op het reglement op de burgerlijke opelschingen goedgekeurd bij koninklijk besluit van 1 Februari 1938; — Gelet op het advies van het directiecomité van den Nationalen Dienst voor Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling; — Overwegende dat het dringend noodzakelijk is de maatregelen ter verzekering van de veiligheid en de verdediging van het grondgebied aan te vullen door aan de openbare besturen de mogelijkheid te openen om, buiten de voorwaarden door de geldende wetgeving gesteld, voor het uitvoeren van werken met betrekking tot de verdediging van het grondgebied en de passieve bescherming der bevolking op de medewerking der met werklozensteun begiftigde personen beroep te doen; — Overwegende dat s lands economische en financiële belangen tevens vereischen dat de voorwaarden, waaronder de openbare besturen de werklozen kunnen werkstellig maken, zonder verwijl worden verruimd; — Op de voordracht van Onze Ministers, die er in den Raad hebben over beslist, — Wij hebben besloten en Wij besluiten:

AFDEELING I. — *Tewerkstellen der werklozen.*

Artikel 1. De Staat, de provinciën, de gemeenten, de openbare instellingen en de inrichtingen van openbaar nut kunnen de tegen werkloosheid verzekerde werklozen werkstellig maken voor het uitvoeren van werken betreffende de landsverdediging of de passieve bescherming der bevolking of van alle werken van openbaar nut, welke in eigen beheer kunnen uitgevoerd worden.

Art. 2. De Rijksbesturen, de provinciën, de gemeenten, de openbare instellingen en de inrichtingen van openbaar nut, welke werklozen willen te werk stellen voor het uitvoeren van bij voorgaand artikel bedoelde werken, dienen een aanvraag in bij den Nationalen Dienst voor Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling onder overlegging van de eventueel vereischte toelatingen.

Onze Ministers tot wier wederzijdsche bevoegdheid de werkloosheid, de provincie- en gemeentezaken, de landsverdediging, de openbare werken, de sociale voorzorg en de volksgezondheid behooren stellen de indieningswijzen der aanvragen en de voorwaarden waaronder de Nationale Dienst voor Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling de aangevraagde arbeidskracht zal leveren, vast.

Van het gevolg, dat de Nationale Dienst voor Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling aan de aanvraag heeft gegeven, wordt binnen acht dagen aan het belanghebbend bestuur of de betrokken inrichting kennis gegeven.

Luidt het gunstig, dan wordt het te gelijker tijd medegedeeld aan het gewestelijk bureau binnen wiens gebied de werken moeten uitgevoerd worden. Dit bureau wijst onverwijld de werklozen aan, die voor die werken zullen worden gebezigd.

Art. 3. De overeenkomstig het bepaalde in artikelen 1 en 2 te werk gestelde werklozen blijven in het genot van den werklozensteun waarop zij normaal, zonder deze tewerkstelling, aanspraak zouden kunnen maken.

De werkstellig gemaakte werklozen ontvangen van belanghebbend bestuur of inrichting een bijkomende tegemoetkoming, in speciën of in natura, ter waarde van fr 5.

De tewerkstelling duurt vijf uren per dag. Voor de werken betreffende de landsverdediging of de passieve volksbescherming kan echter deze tijd, in spoedeisende gevallen, met zooveel opgevoerd worden als de omstandigheden vereischen.

Art. 4. Het bedrag der in voorgaand artikel bedoelde tegemoetkoming wordt, in weerwil van het bepaalde in artikel 7 van Ons besluit van 31 Mei 1933 betreffende de tusschenkomst der openbare besturen, de contrôle en de strafbepalingen ter zake werkloosheid, niet van den werkloozensteun afgetrokken.

Het bedrag der bijkomende vergoeding moet aangegeven worden in den inkomenstaat van den betrokken werklooze of van het gezin waartoe hij behoort. Het komt nochtans niet in aanmerking voor de berekening van den staat van behoefte bedoeld in Ons besluit van 31 Mei 1933 tot wijziging van het werkloosheidsregime, noch voor de berekening van de bij artikel 24 van hetzelfde besluit gestelde grens.

Art. 5. De werkloozen te werk gesteld overeenkomstig de voorwaarden gesteld in de onderhavige afdeling, zoomede de hen te werk stellende openbare besturen en instellingen, zijn, wegens deze tewerkstelling, niet gebonden door de verplichtingen voortvloeiende uit de wetten op de sociale verzekeringen, de gezinstoelagen en de betaalde verlofdagen. De werkloozen blijven nochtans gehouden tot de verplichting voorzien bij artikel 6 der wet van 15 December 1937 betreffende de verzekering tegen ouderdom en vroegtijdigen dood.

De betrokken openbare besturen en instellingen zijn, wegens die tewerkstelling en om het even hoelang zij duurt, gehouden tot de verplichtingen volgende uit de bij Ons besluit van 28 September 1931 samengevatte wetten op de vergoeding der schade voortspruitende uit arbeidsongevallen, met dien verstande dat de gebezigde werklooze, die door een arbeidsongeval getroffen is, wat de schadevergoeding van het ongeval betreft, aangezien wordt als hebbende een gemiddeld dagloon getrokken gelijk aan het minimum dat voor gelijkaardige werken bij de jongste loonregeling, vastgesteld in uitvoering van artikel 24 van Ons bovengenoemd besluit dd. 31 Mei 1933, gewijzigd bij dat van 14 Juli 1933, voorzien wordt.

Art. 6. De werklooze die zonder geldige reden het werk, hem overeenkomstig artikel 2 toegewezen, weigert uit te voeren of in den steek laat, wordt verwezen naar de klachtencommissie voorzien bij Ons besluit van 15 Mei 1936.

De commissie doet uitspraak overeenkomstig dit besluit, met toepassing van de geldende bepalingen omtrent de werkloosheid en onder voorbehoud dat de bij artikel 3 hierboven bedoelde vergoedingen en tegemoetkomingen ten aanzien van de artikelen 26, 7°, en 27 van Ons meergenoemd besluit van 31 Mei 1933, gewijzigd bij dat van 29 Januari 1935, moeten beschouwd worden als de belooning welke met de gebruikelijke voorwaarden der streek overeenstemt.

Art. 7. De bij Ons besluit van 15 Mei 1936 ingestelde commissies beschikken op al de betwistingen welke omtrent de bij artikel 3 voorziene bijkomende tegemoetkomingen oprijzen.

Art. 8. Aan het einde van elk kwartaal stelt de Minister van Binnenlandsche Zaken, op advies van den Nationalen Dienst voor Werkloosheidsverzeke-

king en Arbeidsbemiddeling, de lijst vast der gemeenten wier krachtinspanning met betrekking tot het werkstellig maken der werkloozen, voor onvoldoende moet gehouden worden.

De terugbetaling, welke deze gemeenten op grond van artikel 40 van bovenbedoeld besluit van 31 Mei 1933, gewijzigd bij dat van 23 Januari 1937, te doen hebben, wordt in den loop van het volgende kwartaal verdubbeld.

AFDEELING II. — *Facultatieve medewerking van de werkloozen aan het bestuur van sommige sociale diensten.*

Art. 9. De erkende mutualiteitsverenigingen, de erkende werkloozenkassen, de Officieele Verzekeringkas tegen werkloosheid, de erkende compensatiekassen voor kindertoelagen, de erkende mutualiteitskassen en -afdeelingen voor kindertoelagen, zoomede andere private instellingen belast met een socialen dienst van openbaar nut, welke door den Minister, tot wiens werkkring de werkloosheidszorg behoort, tot het genot van de bepalingen van deze afdeling zijn toegelaten, kunnen, na instemming van den Nationalen Dienst voor Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling, verzekerde werkloozen in dienst nemen om ten gevolge der legermobilisatie terug onder de wapenen geroepen leden van haar personeel tijdelijk te vervangen, mits betaling van een toeslag van fr 5 per vollen arbeidsdag en zonder dat zulke werkloozen kunnen werkloozensteun moeten derven.

Art. 10. De bepalingen van artikel 4 zijn toepasselijk op den toeslag voorzien bij artikel 9.

Art. 11. De bepalingen van artikel 5 zijn toepasselijk op de werkloozen te werk gesteld overeenkomstig artikel 9 zoomede op de instellingen, die ze werkstellig maken.

AFDEELING III. — *Algemeene bepalingen.*

Art. 12. De besluit-wet van 30 September 1939 betreffende de vrijwillige deelneming van de verzekerde werkloozen aan werken voor de landsverdediging of de passieve bescherming, wordt opgeheven.

Art. 13. Onze Ministers tot wier respectieve bevoegdheid de werkloosheid, de provincie- en gemeentezaken, de landsverdediging, de openbare werken, de sociale voorzorg en de commissies van openbaren onderstand behooren zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van deze besluitwet, welke in werking treedt den dag waarop zij in het *Staatsblad* is bekendgemaakt en vervalt den dag vastgesteld bij koninklijk besluit voor het terugbrengen van het leger op vredesvoet.

Ministerieel besluit van 30 October 1939

omtrent de bij de besluit-wet van 28 October 1939 voorziene tewerkstelling van de werkloozen (*Staatsblad*, 30/31 October 1939, blz. 7218).

DOORLOOPENDE MAANDSTATISTIEKEN

(Voor Inhoudstafel, zie op de laatste bladzijde van het Tijdschrift.)

BEVOLKINGSSTATISTIEK VAN BELGIË.

Bron: Ministerie van Binnenlandsche Zaken — Centrale Dienst voor de Statistiek.

TIJDVAK	Geboorten	Sterfgevallen	Geboorte-overschot	BINNEN- EN BUITENLANDSCHE TREK		Bevolking op het einde van het jaar	Aantal huwelijken
				Immigratie	Emigratie		
1934.....	131.736	96.851	34.885	15.994	18.486	8.275.552	62.692
1935.....	126.304	102.132	24.172	16.397	16.240	8.299.940	63.160
1936.....	125.511	101.695	23.816	17.655	13.510	8.330.959	64.749
1937.....	125.495	104.163	21.332	22.185	14.199	8.361.220	63.435
1938.....	130.604	108.682	21.922	14.491	16.110	8.386.553	61.402
1938 Zeven eerste maanden.....	77.609	66.643	10.966				34.670
1939 Zeven eerste maanden.....	77.525	73.036	4.889				33.375
1939 Januari.....	11.029	10.590]	439				3.358
Februari.....	10.658	13.189	— 2.531 *				4.380
Maart.....	11.688	14.001	— 2.313 *				2.257
April.....	11.192	10.164	1.028				7.209
Mei.....	11.259	9.285	1.974				6.085
Juni.....	10.594	8.679	2.615				4.609
Juli.....	11.105	7.828	3.377				5.477
Augustus.....							

(*) Overschot der sterfgevallen op de geboorten.

GELDMARKT.

I. — DISCONTOVOET EN RENTESTAND VOOR BELEENINGEN (in %).

TIJDVAK	OFFICIEEL RENTETARIEF VAN DE NATIONALE BANK			PARTICULIER DISCONTO	CALL MONEY	PROLONGATIERENTE (bij de Caisse Gén. de Rep. et de Dépôts)		PROLONGATIERENTE op Belgische fondsen ter Bours van Brussel genoteerd (gemidd. jaarrente)			
	Disconto		Voorschotten en beleeningen op Belgische overheidsfondsen			Handelspapier	in de markt	Contant-waarden	Termijn-waarden	Eerste helft van de maand	Tweede helft van de maand
	Geaccepteerde wissels en warranten (2)	Niet-geaccepteerde wissels en promessen (2)									
Jaargemiddelden :											
1937.....	2,—	2,50	3,—	1,157	0,552	5,50	4,63	—	—		
1938.....	2,61	3,20	3,70	2,386	0,760	5,82	4,96	—	4,57		
Maandgemiddelden (1) :											
1938 Augustus.....	3,—	3,50	4,—	2,889	0,885	6,—	5,—	5,03	4,88		
September.....	3,—	3,50	4,—	3,255	1,038	6,—	5,—	7,60	—		
October.....	2,92 (4)	3,50	4,—	3,—	0,865	6,—	5,—	4,38	3,36		
November.....	2,50	3,50	4,—	2,008	0,518	6,—	5,—	4,40	4,02		
December.....	2,50	3,50	4,—	2,213	0,50	6,—	5,—	3,66	4,—		
1939 Januari.....	2,50	3,50	4,—	2,—	0,50	6,—	5,—	3,52	4,07		
Februari.....	2,50	3,50	4,—	1,98	0,52	6,—	5,—	4,42	3,64		
Maart.....	2,50	3,50	4,—	3,28	1,06	6,—	5,—	4,—	4,70		
April.....	3,28 (5)	4,28 (5)	4,78 (5)	4,28	2,125	6,—	5,—	8,53	15,48		
Mei.....	3,37	4,37	4,87	3,99	2,203	6,87	5,87	6,87	5,16		
Juni.....	3,—	4,—	4,50	2,794	1,38	6,—	5,—	4,24	3,39		
Juli.....	2,58 (6)	3,58 (6)	3,66 (6)	2,297	1,142	6,—	5,—	3,33	3,65		
Augustus.....	2,50	3,50	3,50	2,242	1,026	6,—	5,—	4,11	—		
September.....	2,50	3,50	3,50	3,222	1,4013	6,—	6,—	—	—		
October.....	2,50	3,50	3,50	3,188	1,375	6,—	6,—	—	—		
Weekcijfers :											
1939 October 2.....	2,50	3,50	3,50	3,250	1,375	6,—	6,—	—	—		
9.....	2,50	3,50	3,50	—	—	6,—	6,—	—	—		
16.....	2,50	3,50	3,50	3,125	1,375	6,—	6,—	—	—		
23.....	2,50	3,50	3,50	3,250	1,375	6,—	6,—	—	—		
30.....	2,50	3,50	3,50	3,125	1,375	6,—	6,—	—	—		

(1) Prolongatierente bij de « Caisse Générale de Reports et de Dépôts » : rente per eind van de maand; overige gegevens : maandgemiddelden.

(2) Tot en met 26 October 1938, gold het disconto voor accepten eveneens voor de bij een bank gedomicilleerde niet-geaccepteerde wissels. Vanaf dezen datum geldt voor hen het disconto voor niet-geaccepteerde wissels. Sedert 2 Januari 1939, worden alle wissels getrokken ter gelegenheid van verkoopen op afbetaling tegen het maximum-tarief verdisconteerd.

(3) Van 1 tot 9 Mei, respectievelijk
2 -2,50-3 %
4 -4,50-5 %
Vanaf 30 Mei,
3 -3,50-4 %

(4) Van 1 tot 26 October : 3 %; van 27 October tot 16 April 1939 : 2,5 %.

(5) Van 17 April tot 10 Mei,
4 -5 -5,50 %
Vanaf 11 Mei,
3 -4 -4,50 %

(6) Vanaf 6 Juli,
2,50-3,50-3,50 %

II. — RENTEVOET DER AANBESTEDINGEN VAN SCHATKISTCERTIFICATEN EN BONDS
OP KORTEN TERMIJN (in %).

3

TIJDVAK	STAAT (Certificaten op 3 maanden)		KOLONIE (1) (3 maanden)		HERDISCONTEERING- EN WAARBORGINSTITUUT.				Regie der Telegrafen en der Telefonen (Kasbons op 3 maanden)
	van	tot	van	tot	2 maanden		3 maanden		
					van	tot	van	tot	
Jaarcijfers (uiterste rentevoeten) :									
1937.....	0,45	1,905	0,485	1,—	0,40	1,375	0,485	1,75	—
1938.....	1,316	2,81	3,—	3,25	1,375	1,75	1,625	1,70	—
Maandcijfers (uiterste rentevoeten) :									
1938 Augustus.....	2,75	2,81	3,—	3,25	—	—	—	—	—
September.....	2,60	2,75	—	—	—	—	—	—	—
October.....	2,18	2,6875	—	—	—	—	—	—	—
November.....	1,61	2,02	—	—	—	—	—	—	—
December.....	1,56	1,81	—	—	1,65	1,75	1,70	1,875	—
1939 Januari.....	1,51	1,67	—	—	—	—	1,53	1,625	1,96
Februari.....	1,48	1,54	—	—	—	—	—	—	—
Maart.....	1,91	2,40	—	—	—	—	—	—	—
April.....	2,49	2,50	—	—	—	—	—	—	—
Mei.....	2,48	2,49	—	—	—	—	—	—	—
Juni.....	2,475	2,50	—	—	—	—	—	—	—
Juli.....	2,27	2,44	—	—	—	—	—	—	—
Augustus.....	2,23	2,50	—	—	—	—	—	—	—
September.....	2,50	2,62	—	—	—	—	—	—	—
October.....	2,73	2,75	—	—	—	—	—	—	—
Recente aanbestedingen :									
1939 1 September.....		2,50	—	—	—	—	—	—	—
8 —.....		2,50	—	—	—	—	—	—	—
15 —.....		2,62	—	—	—	—	—	—	—
22 —.....		2,62	—	—	—	—	—	—	—
29 —.....		2,62	—	—	—	—	—	—	—
6 October.....		2,73	—	—	—	—	—	—	—
13 —.....		2,75	—	—	—	—	—	—	—
27 —.....		2,74	—	—	—	—	—	—	—

(1) De vlottende schuld van de Kolonie bestaat gedeeltelijk uit Schatkistbons, uitgegeven door rechtstreeksche onderhandelingen of door middel van aanbesteding.

III. — RENTESTANDEN VOOR BANKDEPOSITO'S EN TEGOED TER ALGEMEENE SPAAR-
EN LIJFRENTOKAS.

Netto interestvoeten, in %.

4

TIJDVAK	BANKEN. — Depositorrekeningen :						ALGEM. SPAAR- EN LIJFRENTOKAS (tegoed op spaarboekjes)			NATION. MAATSCH. VOOR KREDIET AAN DE NIJVERHEID	
	daadelijk opvraag- baar	veertien- daagsche rekeningen	met vijftien dagen vooropzeg	op één maand	op drie maanden	op zes maanden	tot 20.000 fr.	20.000 tot 100.000 fr.	méér dan 100.000 fr.	op één jaar	op twee jaar en méér
Jaargemiddelde :											
1937.....	0,50	1,046	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,75	1,25	2,29	2,29
1938.....	0,50	1,10	1,16	1,40	1,60	2,12	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Maandcijfers (1) :											
1938 Augustus.....	0,50	1,20	1,18	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
September.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
October.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
November.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
December.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
1939 Januari.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Februari.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Maart.....	0,50	1,15	1,13	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
April.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,— (*)	2,— (*)
Mei.....	0,50	1,30	1,18	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	3,—	3,—
Juni.....	0,50	1,30	1,18	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	3,—	3,—
Juli.....	0,50	1,30	1,18	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	3,—	3,—
Augustus.....	0,50	1,30	1,25	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	3,—	3,—
September.....	0,50	1,30	1,25	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	3,—	3,—
October.....	0,50	1,30	1,25	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	3,—	3,—

(1) MAANDCIJFERS : Veertiendaagsche rekeningen : rentevoet van de « Caisse Générale de Reports et de Dépôts », derde en vierde week der maand; rekeningen daadlijk opvraagbaar, met vijftien dagen vooropzeg, en op 1, 3 en 6 maanden : gemiddelde rentevoeten der voornaamste creditinstellingen.

(*) Sedert 10 Mei, rentevoeten gewijzigd als volgt : 3 pCt. netto.

WISSELMARKT EN MARKT DER EDELE METALEN.

I. — NOTEERINGEN VAN EDELE METALEN TE LONDEN.

DATUM	Goud		ZILVER		Verhouding $\frac{\text{goud}}{\text{zilver}}$
	In sh. en d. per ons (1) fijn goud	In franken per kg. (3) fijn goud	In d. per ons (1) voor 222/240 lijn	In franken (2) per kg. fijn	
1937 4 Januari	141/8	33.114,01	21 1/4	447,49	74,—
1938 3 Januari	139/5	33.043,32	19 1/4	411,03	80,39
1938 1 September.....	143/0 1/2	33.099,11	19 1/4	401,29	82,48
3 October	144/8 1/2	33.058,78	19 1/2	401,33	82,37
2 November	146/1 (4)	33.047,07	19 1/2	397,41	83,16
1 December	148/6 1/2 (4)	33.065,92	20 1/16	402,34	82,18
1939 3 Januari	150/0 1/2 (4)	33.146,57	21 1/8	420,44	78,84
1 Februari	148/7 1/2 (4)	33.063,57	19 15/16	399,58	82,75
1 Maart	148/5 (4)	33.225,99	20 7/16	412,19	80,61
1 April	148/6 (4)	33.211,82	20	402,97	82,42
1 Mei	148/6 (4)	32.871,64	20 3/16	402,58	81,65
1 Juni	148/5 (4)	32.811,44	19 15/16	397,09	82,65
1 Juli	148/6 1/2 (4)	32.877,83	18 1/16	360,17	91,28
1 Augustus	148/6 1/2 (4)	32.898,77	16 13/16	335,46	98,07
6 September	168/0 (5)	31.827,31	21 1/16	359,48	88,54
3 October	168/0 (5)	32.171,64	21 5/8	373,08	86,23
1 November	168/0 (5)	32.542,98	23 1/4	405,74	80,21

- (1) 1 ons troy = 31,103481 gram.
 (2) Berekend op grond van den pondenkoers te Brussel, den dag der noteering. Vanaf November 1938 op den koers van den belga te Londen, om 11 uur.
 (3) Berekend op grond van den pondenkoers te Brussel, den dag van de noteering. Vanaf November 1938 geschiedde deze berekening op de basis van den fixingkoers te Londen, om 11 uur, en op den koers van den belga te Londen, om hetzelfde uur. — Met ingang van September 1939 geschiedt de berekening op grond van den door de Bank of England vastgestelden koers.
 (4) Fixingkoers te Londen, om 11 uur.
 (5) Koers door de Bank of England bepaald.

II. — CONTANTWISSELKOERSEN OP DE BEURS TE BRUSSEL.

TIJDVAK	LONDEN 1 £ = 48,6111 belg.	PARIS	NEW-YORK (kabel) 1 \$ = 5,8996 belg.	AMSTERDAM 100 fl. = 401,5083 b.	ZURICH	BERLIJN 100 Rm. = 237,946 b.	STOCKHOLM 100 Kr. = 267,6893 b.	OSLO 100 Kr. = 267,6893 b.	KOPENHAGEN 100 Kr. = 267,6893 b.	PRAAG 100 Kc. = 20,719 b.	MILAN 100 Lt. L. = 31,0492 b.	WARSAU 100 Zi. = 112,056 b.	BUKAREST 100 lei = 5,9748 b.	LISSABON	MONTREAL
											(1)	(2)			
Jaargemiddelde:															
1937	29,2951	23,9985	5,9252	326,2083	135,9224	238,3191	151,0473	147,1945	130,8009	20,7233	31,1857	112,3291	4,3699	26,5089	5,9257
1938	28,9306	17,0488	5,9180	325,6103	135,3787	237,7908	149,1259	145,3616	129,1842	20,5575	31,1373	111,6648	4,3684	26,2705	5,8877
Maandgemidd.															
1938 Augustus	28,9260	16,2011	5,9252	323,6216	135,6368	237,6318	149,1450	145,2773	129,2248	20,4930	31,1786	111,3523	4,37	26,2614	5,9074
September	28,4399	15,9302	5,9281	319,8391	134,0416	238,3489	146,7152	142,9068	127,0364	20,5018	31,1790	111,3489	4,37	25,8405	5,9000
October	28,1938	15,7669	5,9139	321,6655	134,3598	236,9579	145,2869	141,6583	125,9000	20,4129	31,1187	111,3464	4,37	25,6102	5,8629
November	27,8214	15,5754	5,9137	321,3200	133,9218	236,0026	143,3321	139,7882	124,2224	20,2911	31,1049	111,4013	4,37	25,2403	5,8701
December	27,7277	15,6298	5,9360	322,6733	134,2512	238,0024	142,8190	139,2986	123,8179	20,3490	31,2250	112,1190	4,36	25,1800	5,8858
1939 Januari	27,6259	15,6084	5,9205	320,9875	133,6693	237,4364	142,2561	138,7986	123,3455	20,3086	31,1410	112,0784	—	25,0564	5,8759
Februari	27,7909	15,7043	5,9307	318,0237	134,4787	238,0137	143,1562	139,6235	124,0940	20,3470	31,1805	111,6975	—	25,2110	5,9027
Maart	27,8536	15,7605	5,9437	315,6504	134,4720	238,5304	143,4898	139,9480	124,3674	—	31,2647	112,2489	—	25,2739	5,9252
April	27,8059	15,7357	5,9409	315,6094	133,2767	238,4097	143,2578	139,0944	124,1528	—	31,2603	111,2941	—	25,1706	5,9157
Mei	27,5048	15,5630	5,8750	314,8821	132,0879	235,7619	141,6600	138,1733	122,7921	—	30,9192	110,8842	—	24,9271	5,8555
Juni	27,5208	15,5773	5,8788	312,4907	132,5357	235,9216	141,7480	138,3098	122,8938	—	30,9313	110,0273	—	24,9614	5,8663
Juli	27,5517	15,5907	5,8845	313,3465	132,7065	236,2145	141,9237	138,4207	122,9975	—	30,9591	110,3300	4,17	24,9770	5,8739
Augustus	27,1133	15,3652	5,8966	314,7900	132,8438	236,6357	141,8607	136,3586	121,3000	—	30,9834	109,6538	—	24,8357	5,8769
September	23,3810	13,1889	5,8809	312,6476	132,7684	231,9000	140,3524	133,4286	114,7286	—	30,2206	105,—	—	21,6829	5,2661
October	24,0170	13,6156	5,9800	317,7375	134,1932	239,5602	142,5111	135,9966	115,8659	—	30,1395	—	—	21,8345	5,3820
Dagnoteeringen:															
1939 October 2	23,81	13,51	5,945	316,75	134,10	237,50	141,80	135,10	114,95	—	29,9625	—	—	21,63	5,375
3	23,915	13,565	5,955	316,95	134,20	238,00	142,00	136,00	116,00	—	29,9625	—	—	21,65	5,42
4	24,035	13,63	5,965	317,175	133,85	238,50	142,25	135,80	115,75	—	30,075	—	—	21,84	5,43
5	24,21	13,70	5,985	319,20	134,50	240,00	142,70	136,10	115,70	—	30,075	—	—	22,05	5,49
6	24,20	13,71	5,985	318,55	134,55	238,90	142,70	136,05	116,20	—	30,1659	—	—	22,05	5,49
9	24,0475	13,64	5,985	318,20	134,025	239,00	142,575	136,025	116,00	—	30,1659	—	—	21,93	5,47
10	24,17	13,70	5,985	318,00	134,30	239,40	142,75	136,00	116,00	—	30,1659	—	—	21,99	5,45
11	24,16	13,70	5,985	318,00	134,35	239,80	142,725	136,10	115,75	—	30,1659	—	—	22,00	5,475
12	24,15	13,685	5,985	317,95	134,425	239,825	142,60	136,10	115,80	—	30,1659	—	—	22,00	5,43
13	24,1075	13,6625	5,985	317,825	134,20	240,00	142,57	136,00	115,40	—	30,1659	—	—	22,00	5,38
16	24,00	13,615	5,985	317,925	134,15	240,00	142,60	135,825	115,90	—	30,1798	—	—	21,77	5,35
17	23,90	13,5375	5,973	317,20	134,025	239,00	142,30	135,70	115,25	—	30,1798	—	—	21,75	5,30
18	23,765	13,475	5,9515	316,00	133,55	238,20	141,85	135,30	116,00	—	30,1432	—	—	21,40	5,285
19	23,83	13,5175	5,955	316,10	133,65	238,40	142,00	135,80	115,50	—	29,967	—	—	21,55	5,3275
20	23,91	13,555	5,9665	316,80	133,775	238,90	142,075	135,90	116,00	—	30,0616	—	—	21,70	5,30
23	23,885	13,54	5,96875	316,70	133,70	240,00	142,25	135,75	116,50	—	30,075	—	—	21,70	5,3275
24	24,05	13,645	5,9925	318,05	134,25	240,00	142,65	136,25	116,50	—	30,075	—	—	21,90	5,37
25	24,095	13,66	5,996	318,25	134,40	239,90	142,75	136,325	115,80	—	30,1886	—	—	21,90	5,345
26	24,045	13,63	5,996	318,225	134,40	240,50	142,85	136,25	115,75	—	30,1886	—	—	21,90	5,30
27	24,0325	13,625	5,995	318,275	134,40	240,70	142,875	136,30	116,00	—	30,24345	—	—	21,90	5,34
30	24,0575	13,635	6,02	319,40	134,90	242,00	143,50	136,90	116,30	—	30,349	—	—	21,90	5,35
31	24,0	13,605	6,00	318,70	134,55	241,80	142,875	136,35	116,00	—	30,349	—	—	21,85	5,34

- (1) Italiaanse lira: noteering in uitvoering van het K. B. dd. 11 December 1935, art. 3.
 (2) Geen omzetten.

III. — TERMIJNWISSELKOERSEN.

TIJDVAK	AGIO (+) OF DISAGIO (—):										2°) IN % VAN DEN CONTANTKOERS				
	1°) IN BELGA, VOOR :										£	Fr. fr.	\$	N. G.	Zw. fr.
	1 £		100 Fr. fr.		1 \$		100 Ned. Guld.		100 Zwitsersche fr						
	Bieden (acheteur)	Laten (vendeur)	Bieden (acheteur)	Laten (vendeur)	Bieden (acheteur)	Laten (vendeur)	Bieden (acheteur)	Laten (vendeur)	Bieden (acheteur)	Laten (vendeur)	(Gemiddelde der bied- en laatkoersen)				

a) Wisselkoers op één maand.

1938 Jaargemidd.	+0,0789	+0,0896	-0,0877	-0,0781	+0,0199	+0,0200	+1,1268	+1,1744	+0,5154	+0,6751	+0,29	-0,49	+0,34	+0,35	+0,44
Maandgemiddelden :															
1938 Augustus	+0,0600	+0,0656	-0,1037	-0,0727	+0,0147	+0,0171	+0,8235	+0,9625	+0,6870	+1,0857	+0,22	-0,50	+0,27	+0,27	+0,65
September	+0,1156	+0,1090	-0,0767	+0,0606	+0,0256	+0,0229	+1,3000	+1,4273	+0,8947	+1,1600	+0,39	-0,43	+0,41	+0,43	+0,77
October	+0,0180	+0,0232	-0,1453	-0,1131	+0,0067	+0,0105	+0,4236	+0,7100	+0,2545	+0,3818	+0,07	-0,82	+0,15	+0,18	+0,24
November	+0,0012	+0,0023	-0,0762	-0,0600	+0,0048	+0,0061	+0,3136	+0,4000	+0,1250	+0,2750	+0,006	-0,44	+0,09	+0,11	+0,15
December	+0,0211	+0,0271	+0,0027	+0,0105	+0,0117	+0,0142	+0,6389	+0,8357	—	—	+0,09	+0,04	+0,22	+0,23	—
1939 Januari	+0,0063	-0,0032	-0,0108	-0,0063	+0,0072	+0,0079	+0,3841	+0,4962	—	—	-0,02	-0,05	+0,13	+0,14	—
Februari	+0,0120	+0,0169	-0,0021	-0,0050	+0,0075	+0,0056	+0,3875	+0,2531	—	—	+0,05	-0,02	+0,11	+0,10	—
Maart	+0,1878	+0,1850	+0,9947	+0,0953	+0,0444	+0,0448	+2,2556	+2,0727	—	—	+0,07	+0,60	+0,70	+0,69	—
April	+0,3591	+0,3575	+0,1625	+0,1794	+0,0864	+0,0246	+3,5000	+1,3000	—	+0,4500	+1,29	+1,09	+0,93	+0,76	+0,34
Mei	+0,0755	+0,0753	+0,0479	+0,0359	+0,0244	+0,0209	+1,4600	+1,1062	—	+0,6000	+0,27	+0,27	+0,39	+0,41	+0,45
Juni	+0,0375	+0,0413	+0,0158	+0,0218	+0,0135	+0,0154	+0,4125	+0,5687	—	—	+0,14	+0,12	+0,25	+0,16	—
Juli	+0,0243	+0,0265	+0,0040	+0,0096	+0,0128	+0,0134	+0,2833	+0,3139	—	—	+0,09	+0,04	+0,22	+0,10	—
Augustus	+0,0312	+0,0263	-0,0071	-0,0033	+0,0050	+0,0060	+0,0444	+0,0917	—	—	-0,11	-0,03	+0,09	+0,02	—
September	-0,0283	-0,0250	-0,0100	—	+0,0150	+0,0200	+0,1333	+0,2000	—	—	-0,11	-0,04	+0,30	+0,05	—
October	-0,0060	-0,0012	-0,0142	-0,0027	+0,0149	+0,0205	+0,3786	+0,5111	—	—	-0,04	-0,06	+0,30	+0,14	—
Dagnoteringen :															
1939 October 2	—	-0,01	-0,03	pari	+0,01	—	pari	—	—	—	-0,04	-0,11	+0,17	—	—
3	—	-0,01	—	—	—	—	—	—	—	—	-0,04	—	—	—	—
4	—	-0,01	—	pari	+0,01	—	pari	—	—	—	-0,04	—	+0,17	—	—
5	-0,02	—	—	pari	+0,01	—	—	—	—	—	-0,08	—	+0,17	—	—
6	pari	—	—	—	+0,01	—	—	—	—	—	—	—	+0,17	—	—
7	—	+0,01	-0,02	—	+0,02	—	+0,40	—	—	—	+0,04	-0,15	+0,33	+0,13	—
9	—	+0,01	-0,02	—	+0,02	—	+0,40	—	—	—	+0,04	-0,15	+0,33	+0,13	—
10	+0,01	+0,02	-0,01	—	+0,02	—	+0,40	—	—	—	+0,06	-0,07	+0,33	+0,13	—
11	pari	+0,01	-0,01	—	—	+0,025	+0,40	—	—	—	+0,02	-0,07	+0,42	+0,13	—
12	pari	—	-0,01	—	+0,01	+0,020	+0,40	—	—	—	—	-0,07	+0,25	+0,13	—
13	—	pari	-0,01	pari	+0,014	+0,020	—	+0,60	—	—	—	-0,04	+0,28	+0,19	—
14	-0,02	—	-0,01	—	+0,014	—	—	+0,40	—	—	-0,08	-0,07	+0,23	+0,13	—
16	-0,005	pari	—	pari	+0,016	+0,024	—	+0,40	—	—	-0,01	—	+0,33	+0,13	—
17	-0,01	pari	—	pari	—	+0,020	—	+0,40	—	—	-0,02	—	+0,33	+0,13	—
18	—	-0,005	—	pari	+0,016	+0,022	—	+0,40	—	—	-0,02	—	+0,32	+0,13	—
19	-0,005	—	-0,01	—	+0,02	—	+0,40	—	—	—	-0,02	-0,07	+0,34	+0,13	—
20	—	pari	-0,01	—	—	+0,02	+0,40	—	—	—	—	-0,07	+0,34	+0,13	—
21	—	pari	-0,01	—	—	+0,02	+0,40	—	—	—	—	-0,07	+0,34	+0,13	—
23	—	pari	—	pari	+0,014	+0,02	+0,50	—	—	—	—	—	+0,28	+0,16	—
24	—	pari	—	pari	+0,016	—	+0,50	—	—	—	—	—	+0,27	+0,16	—
25	-0,01	pari	—	pari	—	+0,016	+0,50	—	—	—	-0,02	—	+0,27	+0,16	—
26	—	pari	—	pari	+0,015	—	+0,60	—	—	—	—	—	+0,25	+0,19	—
27	—	-0,01	-0,02	pari	—	+0,02	—	+0,60	—	—	-0,04	-0,07	+0,33	+0,19	—
28	—	-0,005	—	-0,02	+0,015	+0,02	—	+0,60	—	—	-0,02	-0,15	+0,29	+0,19	—
30	—	-0,015	—	-0,01	+0,018	+0,02	—	+0,60	—	—	-0,06	-0,07	+0,32	+0,19	—
31	—	-0,01	—	-0,01	+0,02	—	+0,60	—	—	—	-0,04	-0,07	+0,33	+0,19	—

b) Wisselkoers op drie maanden.

Jaargemiddelden :	+0,0036	+0,0084	-0,6187	-0,5950	+0,0118	+0,0131	+0,5987	+0,6951	+0,0645	+0,2669	+0,02	-2,53	+0,21	+0,20	+0,12
1938	+0,2544	+0,2607	-0,2306	-0,2169	+0,0599	+0,0624	+3,4801	+3,6135	+1,2580	+1,4783	+0,89	-1,31	+1,03	+1,09	+1,01
Maandgemiddelden :															
1938 Augustus	+0,3382	+0,3700	-0,2065	-0,1532	+0,0776	+0,0831	+4,4250	+4,5588	+1,9040	+2,3200	+1,22	-1,11	+1,36	+1,39	+1,56
September	+0,4395	+0,4459	-0,1556	-0,1620	+0,0988	+0,0969	+5,4308	+5,6333	+1,8737	+2,2364	+1,56	-1,01	+1,65	+1,73	+1,53
October	+0,0960	+0,1085	-0,3725	-0,3662	+0,0312	+0,0411	+1,8909	+2,4842	+0,8056	+1,0325	+0,36	-2,34	+0,61	+0,68	+0,70
November	+0,0291	+0,0330	-0,2408	-0,2237	+0,0233	+0,0254	+1,2538	+1,3833	+0,5000	+0,8750	+0,11	-1,49	+0,41	+0,41	+0,51
December	+0,0983	+0,1064	-0,0074	+0,0055	+0,0474	+0,0480	+2,3588	+2,5105	—	—	+0,37	-0,06	+0,80	+0,75	—
1939 Januari	+0,0139	+0,0125	-0,0487	-0,0303	+0,0266	+0,0270	+1,4125	+1,4600	+0,6000	+1,0000	+0,05	-0,25	+0,45	+0,45	+0,60
Februari	+0,0707	+0,0479	-0,0162	-0,0274	+0,0285	+0,0238	+1,2136	+0,7633	—	—	+0,21	-0,14	+0,44	+0,31	—
Maart	+0,5859	+0,5611	+0,2884	+0,2693	+0,1411	+0,1246	+6,7176	+6,3667	—	—	+2,06	+1,77	+2,22	+2,07	—
April	+0,7692	+0,6356	+0,4740	+0,2697	+0,1676	+0,0808	+8,6000	+3,9200	—	+1,3500	+2,53	+2,36	+2,09	+1,08	+1,01
Mei	+0,2355	+0,2564	+0,1096	+0,1080	+0,0728	+0,0661	+4,0556	+3,2625	+1,2000	+1,6000	+0,89	+0,70	+1,18	+1,16	+1,06
Juni	+0,1662	+0,1752	+0,0750	+0,0867	+0,0555	+0,0573	+2,0750	+2,1711	—	—	+0,62	+0,52	+0,96	+0,68	—
Juli	+0,0910	+0,0874	+0,0171	+0,0345	+0,0365	+0,0416	+1,0111	+1,0500	—	—	+0,32	+0,17	+0,66	+0,33	—
Augustus	-0,0562	-0,0329	-0,0064	-0,0066	+0,0219	+0,0210	+0,2700	+0,3800	—	—	-0,16	-0,04	+0,36	+0,10	—
September	-0,0725	-0,0666	—	pari	+0,0592	+0,0762	+0,1333	+0,2000	—	—	-0,30	—	+1,15	+0,05	—
October	-0,0067	-0,0011	-0,0392	-0,0300	+0,0644	+0,0647	+0,9412	+1,5833	—	—	-0,02	-0,25	+1,08	+0,40	—
Dagnoteringen :															
1939 October 2	—	-0,01	—	pari	+0,065	—	pari	—	—	—	-0,04	—	+1,09	—	—
3	—	-0,03	—	—	—	—	—	—	—	—	-0,13	—	—	—	—
4	-0,06	—	—	pari	+0,07	—	pari	—	—	—	-0,25	—	+1,17	—	—
5	—	-0,055	—	pari	—	+0,065	—	—	—	—	-0,23	—	+1,09	—	—
6	-0,04	pari	—	—	+0,065	—	—	—	—	—	-0,08	—	+1,09	—	—
7	+0,015	—	-0,03	—	+0,08	—	+0,80	—	—	—	+0,06	-0,22	+1,34	+0,25	—
9	+0,01	—	-0,04	pari	+0,08	—	+0,80	—	—	—	+0,04	-0,15	+1,34	+0,25	—
10	+0,07	+0,08	-0,02	—	+0,08	—	+0,80	—	—	—	+0,31	-0,15	+1,34	+0,25	—
11	—	+0,06	-0,02	—	—	+0,08	+0,80	—	—	—	+0,25	-0,15	+1,34	+0,25	—
12	+0,01	+0,02	-0,01	—	—	+0,07	+0,80	—	—	—	+0,06	-0,07	+1,17	+0,25	—
13	—	pari	-0,01	—	—	+0,06	—	+1,60	—	—	—	-0,07	+1,00	+0,50	—
14	-0,02	—	-0,01	—	+0,06	—	—	+1,40	—	—	-0,08	-0,07	+1,00	+0,44	—
16	—	-0,015	—	-0,02	+0,08	+0,07	—	+1,40	—	—	-0,06	-0,15	+1,09	+0,44	—
17	-0,025	-0													

KAPITAALMARKT.

I. — NOTEERINGEN VAN ENKELE PUBLIEKE FONDSEN (*) (VERGELIJKENDE TABEL).

AARD DER EFFECTEN	Noteering voor	NOTEERING PER		
		4 Septemb. 1939	2 October 1939	3 Novemb. 1939
A. — Binnenlandsche schuld.				
I. — RECHTSTREKSCHE BELGISCHE STAATSSCHULD (Rente bij te rekenen).				
2 1/2 % Schuld	100,—	56,25	50,—	48,30
3 % Schuld, 2 ^e reeks	100,—	70,50	66,25	65,75
3 1/2 % Schuld 1937	100,—	76,25	68,—	68,50
Geïnificeerde 4 % Schuld, 1 ^{ste} reeks	100,—	85,30	72,50	71,50
Geïnificeerde 4 % Schuld, 2 ^e reeks	100,—	85,30	72,50	71,50
2 1/2 % Schatkistbons op 5 jaar 1937	100,—	—	—	—
4 % Lotenleening van 1932	525,—	478,—	423,—	405,—
4 % Lotenleening van 1933	1.050,—	958,—	860,—	830,—
Lotenleening (voorloopige getuigschriften) 1938 (2)	500,—	438,—	381,—	391,—
II. — INDIRECTE STAATSSCHULD EN DOOR DEN STAAT GEWAARBORDE SCHULD (Rente bij te rekenen)				
4 % Lotenleening der Verwoeste Gewesten 1921	250,—	206,50	184,—	180,—
4 % Lotenleening der Verwoeste Gewesten 1922	262,50	227,50	195,—	191,—
4 % Lotenleening der Verwoeste Gewesten 1923	525,—	472,—	414,—	401,—
6 % preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (Zwitserse schude)	500,—	532,—	481,—	483,—
6 % preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (Nederlandse schude)	500,—	533,—	482,—	483,—
4 % preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (Belgische schude)	500,—	421,—	357,—	350,—
(*) 3 % Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, coupon Januari-Juli	100,—	60,—	52,10	54,—
1/4 % Intercommunale Maatschappij van den Linker Schelde-Oever (IMALSO)	100,—	—	—	70,—
4 % Nationale Maatschappij voor Waterdistributie	100,—	—	—	68,—
III. — RECHTSTREKSCHE KOLONIALE SCHULD.				
Renteloos : Belgisch Congo, Lotenleening 1888	100,—	—	115,—	117,—
<i>Rente bij te rekenen :</i>				
2 1/2 % Koloniale Schuld 1887	100,—	—	—	—
3 % Koloniale Schuld 1904	100,—	—	—	60,—
4 % Koloniale Schuld 1906	100,—	81,—	70,—	68,50
4 % Koloniale Schuld 1936	100,—	81,—	69,50	68,—
(*) 3 1/2 % Koloniale Schuld 1937	100,—	71,—	66,—	64,—
IV. — DOOR DE KOLONIE GEWAARBORDE SCHULD (Rente bij te rekenen).				
6 % Congo Supérieur aux Grands Lacs (met recht tot omwisseling) (1)	500,—	—	—	—
4 % Congo Supérieur aux Grands Lacs (zonder recht tot omwisseling)	500,—	406,—	—	337,—
(*) 4 % Vervoer te water (Unatra), Winstbedeelende obligatiën	500,—	—	—	402,—
(*) 4 % Kivu (Spoorweg), kapitaal	1.000,—	805,—	—	—
(*) 4 % Buurtspoorwegen van Congo, pref.	500,—	—	—	—
V. — PROVINCIËN EN GEMEENTEN.				
<i>Rente bij te rekenen :</i>				
(*) 4 1/2 % Gemeentekrediet 1871 tot 1879	100,—	—	97,—	99,50
(*) 3 % " " 1886 tot 1911	100,—	71,50	65,—	65,—
(*) 4 % " " 1912 tot 1918	100,—	—	—	68,50
4 % " " 1927 tot 1929	100,—	77,—	—	68,—
4 % " " 1931 (Januari-Juli)	100,—	—	71,50	68,—
4 % " " 1932	100,—	—	67,75	68,45
4 % " " 1937	100,—	77,—	(3) 71,50	—
4 % Kasbons Gemeentekrediet 1934, terugbetaalbaar à 103 %	100,—	—	80,—	92,45
4 % " " 1938, " 100 %	100,—	—	85,—	83,—
4 % Gemeentekrediet, 1938, Lotenleening (voorloopige getuigschriften)	500,—	—	—	413,—
<i>Rente in de noteering begrepen :</i>				
3 % Provincie Antwerpen 1891	100,—	—	—	75,10
4 % Provincie Oost-Vlaanderen 1930	100,—	—	—	—
4 % Stad Antwerpen 1930 (Januari-Juli)	100,—	—	68,30	68,30
4 % " " 1933, terugbetaalbaar à 103 %	100,—	—	87,—	89,05
4 % " " 1936 (coupon 31 December)	100,—	76,—	65,95	66,05
4 % " " 1937	100,—	—	67,55	67,30
4 % Brussel 1930	100,—	—	66,75	67,05
4 % Brussel 1936, terugbetaalbaar à 103 %	100,—	—	—	83,—
4 % Brussel 1938	100,—	92,75	82,95	88,05
4 % Gent 1929	100,—	—	67,25	68,15
4 % Gent 1936	100,—	75,55	—	65,95
4 1/2 % Luik 1917	100,—	86,—	69,—	73,50
4 % Luik 1919	100,—	—	68,55	67,—
4 % Luik 1929	100,—	—	68,40	67,30
4 % Luik 1937	100,—	—	—	68,05
4 1/2 % Luik 1939 (kasbons)	100,—	96,95	94,85	96,30
<i>Lotenleeningen. — Rente in de noteering begrepen :</i>				
2 1/2 % Antwerpen 1887, terugbetaalbaar à 110	100,—	—	57,50	62,25
2 % Antwerpen 1903, terugbetaalbaar à 110	100,—	—	—	—
2 1/2 % Brussel 1902, terugbetaalbaar à 110	100,—	—	56,—	61,—
2 % Brussel 1905, terugbetaalbaar à 110	100,—	—	44,—	52,—
(*) 2 % Kanaal en Zeevaartinstellingen van Brussel 1897	100,—	—	46,50	50,75
2 % Gent 1896	100,—	—	—	50,—
2 % Luik 1897	100,—	55,—	43,50	50,—
B. — Buitenlandsche Staatsschuld.				
I. — LEENINGEN IN \$.				
6 % Belgische Schuld 1955	100 \$	—	—	(5) 86 1/2
6 1/2 % Belgische Schuld 1949	100 \$	—	—	(5) 90 1/2
7 % Belgische Schuld 1955	100 \$	—	—	(5) 96 3/4
II. — LEENINGEN IN £.				
4 % Leening 1936	100 £	—	52,—	59 1/2
4 % Leening 1937	100 £	—	—	60 1/2
III. — LEENINGEN IN FRANSCHE FRANKEN.				
5 1/2 % Buitenlandsche leening 1932 (Fransche goudfranken)	1.000 F.fr.	—	—	(5) 1.840 Bf.
5 1/2 % Buitenlandsche leening 1934 (Fransche goudfranken)	1.000 F.fr.	—	—	(5) 1.850 Bf.
5 % Buitenlandsche leening conversie 1934	1.000 F.fr.	—	—	(6) 850 F.fr.
IV. — LEENINGEN IN NEDERLANDSCHE GULDENS.				
3 1/2 % Leening 1937	100 N.G.	(4) 73,—	62 7/8	63 3/4

(*) Over 't algemeen genieten de coupons der leeningen vrijdom van belasting, deze welke aan de belasting van 2 pCt. zijn onderworpen, zijn met een sterretje geteekend.

(1) Interest tot 4 pCt. gewaarborgd.

(2) Rentevoer 3 1/2 pCt. gedurende de eerste tien jaren; vanaf het elfde jaar zal de interest op 4 pCt. gebracht worden.

(3) Tegen deze noteering werden de verkoopers niet of slechts gedeeltelijk voldaan.

(4) Noteering per 5 September 1939.

(5) Noteering per 8 November 1939.

(6) Noteering per 19 October 1939.

II. — MAANDELIJSCHE INDEXCIJFERS VAN DE BEURS TE BRUSSEL.

15

DATUM	VASTRENDEBERENDE FONDSEN (30)					NIET - VASTRENDEBERENDE FONDSEN (120)												
	Algemeen indexcijfer	Recht- en onrechtstr. Belgische Staatsleening.	Provincie- en gemeente-leeningen	4 % Obligaties (*) 17,25 % belasting	6 % Obligaties belastingvrij	Algemeen indexcijfer	Verzekeringen, banken en financiële instelling.	Onroerende goederen, hypotheeken en hotelwezen	Tramwegen	Buurtspoorwegen	Tramwegen en electric. (Iruis)	Gas- en electriciteit	Metaalnijverheid	Steenkolennijnen	Zink, lood en mijnen	Glas- en spiegelglas-fabrieken	Textielnijverheid en zijdefabrieken	Koloniale waarden

Indexcijfer op basis van de notering der vorige maand.

1939 2 October.....	93	87	94	96	94	94	91	95	84	81	80	88	115	93	87	107	115	76
3 November...	99	97	101	98	100	101	96	101	100	100	102	104	102	105	99	97	103	103

Indexcijfer op basis van de notering op 3 Januari 1938.

1938 1 September ...	119	116	127	143	103	36	26	24	27	22	55	70	116	21	55	22	30	29
3 October	118	114	126	141	102	38	29	24	28	23	58	79	117	21	56	23	30	31
3 November ...	120	117	129	141	105	38	27	24	26	22	57	78	128	22	59	22	30	29
1 December....	120	116	129	143	104	37	26	23	26	22	56	77	122	22	59	22	29	30
1939 3 Januari.....	119	114	128	141	104	35	25	23	25	21	55	72	119	21	56	21	27	29
1 Februari.....	118	115	128	140	103	33	25	22	24	21	55	66	109	19	52	19	24	27
1 Maart.....	118	113	128	141	103	34	24	23	26	22	56	66	106	20	53	19	25	28
3 April.....	116	111	125	140	100	32	24	22	25	21	54	60	101	19	49	17	24	26
1 Mei.....	114	109	123	137	101	31	23	21	25	20	52	64	97	17	45	17	23	26
1 Juni.....	116	110	125	138	103	33	24	22	25	20	55	74	115	18	49	18	24	26
3 Juli.....	116	109	125	138	103	30	21	20	23	19	52	62	103	15	44	16	22	23
1 Augustus....	116	113	125	138	102	31	22	19	23	19	52	71	105	16	44	16	23	24
4 September...	115	111	122	135	101	29	19	19	21	17	50	62	96	13	40	16	21	22
2 October.....	107	97	116	130	95	27	18	18	18	14	40	54	110	12	35	17	25	16
3 November...	106	94	117	128	95	27	17	18	18	14	41	56	112	13	34	16	25	17

(*) De belasting bedraagt 17,25 pct. sedert 21 Januari 1939. (Wet van 18 Januari 1939.)

III. — NOTEERINGEN, RENDEMENTEN EN INDEXCIJFERS VAN DE VOORNAAMSTE OBLIGATIETYPEN.

16

DATUM	TOONAANGEVENDE TYPEN								OBLIGATIES van maatschappijen Allerlei typen		
	Koers				Opbrengst (t. o. v. den koers alleen)				Gemiddeld netto rendement	Gemiddelde beurs-waarde	Index. gemiddelde beurs-w. 3-1-1938 = 100
	I Gemeinl. Schuld 4 %	II Koloniale Schuld 1936 4 %	III Provinc., steden en gemeenten 4 %	IV Nijverheids-ondernem. 4 ½ %	I Gemeinl. Schuld 4 %	II Koloniale Schuld 1936 4 %	III Provinc., steden en gemeenten 4 %	IV Nijverheids-ondernem. 4 ½ %			
1938 1 September ..	87,25	83,25	85,78	93,—	4,58	4,80	4,66	4,84	4,88	95,34	94
3 October	86,75	85,50	82,86	88,72	4,61	4,68	4,83	5,07	5,08	91,70	91
3 November ...	89,—	85,—	87,38	96,29	4,49	4,71	4,58	4,67	4,77	97,54	96
1 December....	89,37	84,35	86,52	95,26	4,48	4,74	4,62	4,72	4,83	96,40	95
1939 3 Januari.....	88,80	84,—	85,36	94,23	4,52	4,75	4,69	4,78	4,87	95,03	94
1 Februari.....	88,75	82,—	85,61	92,03	4,51	4,82	4,67	4,89	4,84	94,49	93
1 Maart.....	87,60	83,—	85,08	90,49	4,57	4,82	4,70	4,97	4,89	93,54	92
3 April.....	86,50	81,25	83,08	86,43	4,62	4,92	4,81	5,21	5,09	89,90	89
1 Mei.....	85,25	82,—	81,19	85,87	4,69	4,88	4,93	5,24	5,10	89,69	89
1 Juni.....	85,25	82,90	83,57	90,30	4,69	4,83	4,79	4,98	4,96	92,19	91
3 Juli.....	84,—	81,50	82,25	88,66	4,76	4,91	4,86	5,08	5,01	91,15	90
1 Augustus....	86,15	84,50	83,06	88,19	4,64	4,73	4,82	5,10	5,04	90,72	90
4 September...	85,80	82,—	79,29	85,10	4,66	4,88	5,04	5,29	5,16	88,71	88
2 October.....	72,50	69,50	70,62	72,75	5,52	5,75	5,65	6,18	5,84	78,78	78
3 November...	71,50	68,—	71,12	69,27	5,59	5,88	5,62	6,50	6,07	76,24	75

N. B. — Voor de samenstelling: zie Maartnummer 1939, op blz. 187.

**IV. — UITGIFTEN VAN DE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE NIJVERHEIDS-
EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN.**

a) Retrospectief overzicht
(duizenden franken).

17

TIJDVAK	OPRICHTINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN						KAPITAALSVERHOOGINGEN (Naamlooze vennootschappen) (commandit. vennootschappen op aandelen) (personenvennootsch. met beperkte aansprak.)			
	naamlooze en commanditaire op aandelen			personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid			Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhooging.	Gestort bedrag op nomin. waarde
	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde				
1937.....	452	350.879	284.968	937	327.861	316.285	473	5.056.092	3.797.925	3.655.773
1938.....	367	243.321	210.138	1.263	331.881	324.532	321	1.506.970	1.354.377	1.275.638
1938 9 eerste maanden.....	280	185.961	159.384	793	212.699	206.688	237	1.128.554	1.048.235	985.953
1939 9 eerste maanden.....	235	163.863	141.342	897	200.719	193.827	184	613.900	501.061	407.270
1938 Juli.....	37	30.797	25.654	81	19.098	18.208	26	107.423	134.319	131.158
Augustus.....	14	2.790	2.593	70	31.587	31.208	14	109.775	80.174	74.849
September.....	28	16.110	15.398	90	19.517	19.232	15	262.210	75.466	72.586
October.....	30	11.606	10.246	96	22.893	22.673	16	39.090	27.983	27.586
November.....	23	22.980	18.664	104	30.123	29.558	19	119.380	67.362	62.141
December.....	34	22.774	21.844	270	66.166	65.613	49	219.946	210.797	199.958
1939 Januari.....	28	26.035	21.335	121	31.059	29.029	26	65.042	40.572	36.706
Februari.....	32	17.029	14.273	86	20.549	20.303	15	27.422	8.412	7.590
Maart.....	32	19.145	17.458	133	21.185	20.651	25	64.747	49.390	42.638
April.....	18	27.415	24.190	118	23.518	23.148	20	168.625	110.317	57.691
Mei.....	30	21.019	18.225	100	18.240	17.657	34	102.226	71.018	65.178
Juni.....	30	10.175	8.833	129	21.825	20.912	18	48.945	89.555	89.357
Juli.....	28	23.979	21.202	124	38.123	37.187	21	37.092	55.173	55.155
Augustus.....	28	12.466	10.826	59	19.320	18.358	12	71.601	45.599	22.130
September.....	9	6.600	5.000	27	6.900	6.582	13	28.200	31.625	30.825

TIJDVAK	OBLIGATIE-UITGIFTEN		Gezamen- lijke uitgiffen	UITGIFTE- PREMIËN (1)	ANDERE STORTINGEN DAN IN GELD		UITGIFTEN bestemd voor aflossing van oude leeningen (4)	Netto uitgiffen (5)
	Aantal	Nominaal bedrag			Nominaal bedrag	Inbreng in natura (2)		
1937.....	47	2.021.550	6.498.215	400.495	721.690	2.331.933	2.370.828	1.254.620
1938.....	21	392.190	2.321.769	6.375	572.606	808.173	152.600	675.594
1938 9 eerste maanden.....	19	340.975	1.787.870	6.375	405.821	715.761	152.500	425.293
1939 9 eerste maanden.....	10	40.600	906.843	—	345.313	200.198	—	237.528
1938 Juli.....	1	6.000	190.214	—	28.582	118.314	—	34.124
Augustus.....	—	—	114.551	—	31.360	72.495	—	4.795
September.....	2	34.500	145.593	—	60.555	19.125	10.000	52.036
October.....	1	49.215	111.697	—	26.655	22.590	—	60.475
November.....	1	2.000	122.465	—	47.533	44.375	—	20.455
December.....	—	—	299.737	—	92.697	25.447	—	69.371
1939 Januari.....	4	16.900	114.566	—	32.236	12.801	—	158.933
Februari.....	—	—	45.990	—	22.135	3.350	—	16.681
Maart.....	2	3.200	92.920	—	38.154	24.692	—	21.101
April.....	2	12.500	173.750	—	53.718	8.750	—	55.061
Mei.....	1	3.000	113.277	—	30.238	46.450	—	27.372
Juni.....	—	—	121.555	—	28.907	80.650	—	9.545
Juli.....	—	—	117.275	—	83.353	6.850	—	23.341
Augustus.....	1	5.000	82.385	—	39.257	1.655	—	15.402
September.....	—	—	45.125	—	17.320	15.000	—	10.087

- (1) In de gestorte bedragen niet begrepen.
(2) In de oprichtingen en kapitaalsverhoogingen begrepen.
(3) In de kapitaalsverhoogingen begrepen.
(4) In de kapitaalsverhoogingen en de obligatie-uitgiffen begrepen.
(5) Omvatten de volgestorte bedragen op aandelen, de obligatie-uitgiffen, de uitgifte-premiën, vermindert met de stortingen andere dan in specie en de emissies tot terugbetaling van vroegere leeningen.

IV. — EMISSIES VAN DE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE NIJVERHEIDS- EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN.

b) Detail der uitgiften
(duizenden franken).

SEPTEMBER 1939.

BEDRIJFSKLASSEN	OPRICHTINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN (1)					KAPITAALSVERHOOGINGEN (naamloze vennootschappen (command. vennoot. op aand.) (personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid)			OBLIGATIE- UITGIFTEN			Uitgifte- premiën (in de gestorte bedrag- en niet begre- pen)	ANDERE STORTINGEN DAN IN SPECIE			ONTBINDINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN (1) (naamloze) (commanditaire op aand.) (personenvennootschapp. met beperkte aansprakelijkheid)		KAPITAALS- VERMINDE- RINGEN (naamloze vennootsch.) (comm. venn. op aandeel.) (personen- vennootsch. m. beperkte aansprakel.)					
	naamloze en commanditaire op aandeelen			personenvennootsch. met beperkte aansprakelijkheid		Aantal	Oud kapitaal	Nomin. vergroo- ting	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nomin. bedrag		waarvan conversie- leenin- gen	Inbreng in natura		Inlijving van reserves (in de kapitaalsverho- gingen begrepen)	Liquidaties		Samensmel- tingen		Aantal	Bedrag	
	Aantal	Nomin. bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nomin. bedrag									Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal		Bedrag	Kapitaals- verhoogingen	Oprichtingen van vennootschappen	Aantal			Bedrag
														naamloze en commanditaire op aandeelen	personen- vennootschapp. met beperkte aan- sprakelijkheid								
1. Private banken																							
2. Verzekeringen																							
3. Financiële inrichtingen	2	850	850	1	1.000	1.000	2	300	240	240			744	960	40		1	1.500			2	1.140	
4. In-, uitvoer				1	50	50	1	500	200	200													
5. Handel in metalen																							
6. Handel in kleeftoffen en meubel.				3	420	180																	
7. Handel in eetwaren	2	550	550	2	119	119	1	450	300	300				113			1	300					
8. Diverse handel	2	2.100	2.100	9	1.419	1.341	2	4.100	1.400	1.400				890		1.000	2	92			1	180	
9. Suikerfabrieken							1	2.000	10.000	10.000						10.000							
10. Maalderijen																							
11. Bierbrouwerijen				1	1.000	1.000																	
12. Stokerijen																							
13. Andere voedingsnijverheden				2	210	210																	
14. Steengroeven																							
15. Kolenmijnen																							
16. Mijnbouw																	1	1.000					
17. Gas																							
18. Electriciteit																							
19. Electricische constructie																							
20. Hôtels, bioscopen, schouwburgen	2	1.100	1.100	1	50	50	1	50	25	25			150				1	175			1	76	
21. Drukkerijen, publiciteit				1	50	50								36									
22. Textielbedrijf																							
23. Kunstmat. en ceramische mater.																							
24. Metaalnijv., mechan. constructie.				3	1.940	1.940	3	14.050	15.210	15.210				1.920	10.680	4.000	1	75					
25. Gebouwen, openbare werken																	1	60	1	16.000			
26. Papierijverheden																							
27. Plantages en kolon. vennootsch.	1	2.000	400				1	6.250	3.250	3.250													
28. Chemische nijverheden																							
29. Houtbewerkingsindustrie				1	500	500	1	500	1.000	200				500			1	150					
30. Leerlooierijen, riemfabrieken																							
31. Automobielen																							
32. Glas- en kristalfabrieken																							
33. Spiegelgieterijen																							
34. Diverse nijverheden				1	92	92											2	875			1	1.792	
35. Spoorwegen																							
36. Buurtpoorwegen																							
37. Scheepvaart, vliegwezen																							
38. Telegrafen, telefonen																							
39. Electricische tramwegen																							
40. Autobussen																							
41. Overige transportbedrijven				1	50	50								49									
42. Diverse andere nijverheden																							
TOTAAL...	9	6.600	5.000	27	6.900	6.582	13	28.200	31.625	30.825				894	5.706	10.720	15.000	11	4.227	1	16.000	5	3.188

(1) Samenwerkende vennootschappen en creditverenigingen : opgericht met een minimumkapitaal van fr 74.570; 2 ontbonden met een minimumkapitaal van fr 205.000.

IV. — UITGIFTEN VAN DE BELGISCHE EN CONGOLESCHE NIJVERHEIDS-
EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN.

c) Ingedeeld naar de ligging en naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd kapitaal

(duizenden franken).

SEPTEMBER 1939.

17

INDELING	OPRICHTING. VAN VENNOOTSCH.					KAPITAALSVERHOOGINGEN (Naamlooze vennootsch.) (Command. vennootsch. op aandelen) (Personenvennootsch. met beperkte aansprakelijkheid)			OBLIGATIE- UITGIFTEN		Uitgifteparamen (in de gestorte bedragen niet begrepen)	ANDERE STORTINGEN		ONTBIN- DINGEN		KAPITAALSVERMINDERINGEN Bedrag		
	naamlooze en commanditaire op aandelen			personenvenn. met beperkte aansprakelijkheid		Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhooging	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal		Nominale bedrag	waaraan conversie- leeningen	Inbreng in natura (1)	Inlijving van reserves (2)		Liquidaties	Samensmeltingen
	Aantal	Nominale bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominale bedrag													

1. — Naar hun geografische ligging.

België	8	4.600	4.600	27	6.900	6.582	12	21.950	28.375	27.575	—	—	—	17.320	15.000	4.227	16.000	3.188
Belgie en buitenland	1	2.000	400	—	—	—	1	6.250	3.250	3.250	—	—	—	—	—	—	—	—
Kongo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTAAL...	9	6.600	5.000	27	6.900	6.582	13	28.200	31.625	30.825	—	—	—	17.320	15.000	4.227	16.000	3.188

2. — Naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd kapitaal.

1 miljoen en —	7	2.600	2.600	26	5.100	4.782	10	15.950	4.375	3.575	—	—	—	5.520	1.000	2.727	—	1.396
van 1 tot 5 miljoen .	2	4.000	2.400	1	1.800	1.800	1	6.250	3.250	3.250	—	—	—	1.800	1.000	1.500	—	1.792
van 5 tot 10 miljoen .	—	—	—	—	—	—	1	2.000	10.000	10.000	—	—	—	—	10.000	—	—	—
van 10 t. 20 miljoen .	—	—	—	—	—	—	1	4.000	14.000	14.000	—	—	—	10.000	4.000	—	16.000	—
van 20 tot 50 miljoen .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
van 50 tot 100 miljoen .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
100 miljoen en meer .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTAAL...	9	6.600	5.000	27	6.900	6.582	13	28.200	31.625	30.825	—	—	—	17.320	15.000	4.227	16.000	3.188

(1) In de oprichtingen en kapitaalsverhogingen begrepen.

(2) In de kapitaalsverhogingen begrepen.

18
19

V. — OVERHEIDSLEENINGEN EN LEENINGEN UITGEGEVEN
DOOR INSTELLINGEN VAN OPENBAAR NUT.

VI. — HYPOTHEEK-
INSCHRIJVINGEN (1).

TIJDVAK	RECHTSTREEKSCHE LEENINGEN		BANKVERRICHTINGEN VAN HET GEMEENTECREDIET				TIJDVAK	Bedrag naar de gonde inschrijvings- rechten berekend
	VAN		Voorschotten en terugbetalingen op leeningen toegestaan voor de betaling van :					
	PUBLIEKRECHTELIJKE LICHAMEN (2)		Buitengewone uitgaven		Gewone uitgaven			
	in België	in het buitenland	Uit rekening genomen	Netto terugbetaald	Netto voorschotten	Netto terugbetaald		
	(duiz. franken)	(millioenen)	(duizenden franken)					(duiz. frank.)
1937.....	6.955.000	Ned. G. 48 £ 5	451.491	205.369	200.606	206.350	1937 Maandgem...	211.092
1938.....	2.534.875		699.505	258.243	231.272	237.796	1938 Maandgem...	232.768
1938 Juli	250.000	—	65.551	17.636	18.628	15.840	1938 Juli	236.207
Augustus...	—	—	67.847	19.274	20.145	25.848	Augustus...	207.602
September...	—	—	63.467	26.997	22.348	18.015	September...	231.556
October...	1.000.000	—	36.289	17.849	13.619	36.747	October...	210.985
November...	675.000	—	52.109	11.470	11.426	38.898	November...	190.178
December...	—	—	60.431	79.389	17.451	28.864	December...	223.407
1939 Januari...	—	—	29.424	26.897	24.142	28.237	1939 Januari...	208.370
Februari...	—	—	43.892	19.221	25.173	17.517	Februari...	173.873
Maart	—	—	46.030	27.098	22.699	9.724	Maart	244.488
April	(3) 50.000	—	33.182	15.771	45.992	10.356	April	234.217
Mei	—	—	36.735	11.211	27.813	8.152	Mei	223.450
Juni	—	—	56.715	12.256	26.336	6.058	Juni	209.628
Juli	—	—	59.545	19.432	20.544	20.395	Juli	163.723
Augustus...	—	—	43.691	17.817	23.604	18.158	Augustus...	275.805
September..	—	—	41.636	8.300	37.715	11.142	September...	154.655

(1) Incl. de hernieuwingen aan het eind van het vijftiende jaar; deze beloopt ongeveer 1 pCt. van het totaal; excl. de wettelijke hypotheeken.

(2) Leeningen van Staat, Kolonie, provinciën en gemeenten, instellingen van openbaar nut, zoals de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, de Nationale Maatschappij voor Watervoorziening, het Gemeentekrediet, enz.

(3) Leening Stad Luik, kasbons op 2 jaar, groot 50 miljoen, 4,50 pCt., tot de prijs van 98,25 uitgegeven.

RIJKSFINANCIËN.

I. — OPBRENGST VAN DE BELASTINGEN (volgens het « Belgisch Staatsblad »).

a) Ontvangsten zonder onderscheid van begrootingsjaar (die der gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(millioenen franken).

25

TIJDVAK	Rechtstreeksche belastingen	Douanen en accijnzen	Registratierechten	Globale ontvangsten van het tijdvak	Globale geaccumuleerde ontvangsten van Januari tot en met de aangeduide maand
1937.....	2.998	3.027	3.653	9.679	—
1938.....	3.281	3.059	3.330	9.670	—
1938 Juli.....	221	264	266	751	5.496
Augustus.....	236	261	253	750	6.246
September.....	253	255	285	793	7.039
October.....	391	266	279	936	7.975
November.....	337	255	251	843	8.817
December.....	291	281	281	853	9.670
1939 Januari.....	453	246	269	968	968
Februari.....	197	214	254	665	1.633
Maart.....	217	273	296	786	2.419
April.....	283	245	259	787	3.206
Mei.....	295	244	257	796	4.002
Juni.....	221	277	269	767	4.769
Juli.....	316	265	272	853	5.623
Augustus.....	212	257	264	734	6.356
September.....	203	215	248	666	7.023

b) Totale ontvangsten van de begrootingsjaren 1938 en 1939 vóór 30 September 1939 geïnd (gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(millioenen franken).

	Begrootingsjaar 1938 (2)		Begrootingsjaar 1939		September 1939	
	Geïnde ontvangsten	Budgetaire ramingen	Geïnde ontvangsten	Budgetaire ramingen	Ontvangsten voor rekening van	
					begrootingsjaar 1938 (2)	begrootingsjaar 1939
I. Rechtstreeksche belastingen.....	3.141	2.844	1.917	1.824	—	203
II. Douanen en accijnzen.....	3.061	3.094	2.212	2.362	—	215
waarvan douanen.....	1.544	1.650	1.124	1.173	—	95
accijnzen.....	1.297	(1) 1.430	948	(1) 1.181	—	109
III. Registratie.....	3.330	3.967	2.389	2.798	—	248
waarvan registratie en overschrijvingen.....	486	515	320	372	—	19
erfenissen.....	244	200	190	232	—	22
zegel en gelijkgestelde taxes.....	2.561	3.225	1.850	2.162	—	204
Totaal...	9.532	9.905	6.518	6.984	—	666
Verschil in vergelijking met de budgetaire ramingen.....	— 373		— 466			

NOTA. — Het tijdperk van invordering der rechtstreeksche belastingen duurt langer dan het kalenderjaar; het indienen der verklaringen door den belastingplichtige en het opmaken der rollen door het beheer, nemen inderdaad een zekeren tijd in beslag. Voor deze belastingsoort zijn de cijfers dus maar definitief na het afsluiten van het begrootingsjaar.

(1) Accijnzen en bijzondere verbruikstaxes.

(2) Het begrootingsjaar 1938 is geëindigd op 31 Maart 1939.

**II. — DRIEMAANDELIJKSCHE TOESTAND VAN HET FONDS TOT DELGING
DER STAATSSCHULD.**

26

	3 ^e kwartaal 1938	4 ^e kwartaal 1938	1 ^{ste} kwartaal 1939	2 ^e kwartaal 1939
Verrichtingen in speciën. (<i>millioenen franken</i>)				
ONTVANGSTEN.				
Gewone dotaties voor de delging der geconsolideerde (gevestigde) schuld	175	126	250	145
Niet aangewende excedenten van de dotatie van Amerikaansche 6 ½ % te besteden aan het aanleggen van een productieve reserve (artikel 16 der wet van 24 Juli 1927)...	—	—	1	—
Geïnde interesten en coupons	3	—	2	—
Netto-opbrengst van de reserve van de 6 ½ % Amerikaansche leening	4	0,4	5	0,5
Cessie van stukken uit de portefeuille	19	—	2	0,5
Cessie van stukken aangekocht krachtens artikel 24 van het koninklijk besluit van 11 Mei 1935.	164	302	218	180
Interesten op titels verkregen krachtens het koninklijk besluit van 11 Mei 1935	11	—	21	3
Cessie van titels verkregen krachtens art. 11, 2 ^e lid, der wet van 23 Juli 1926	—	1	—	—
Interesten en amortisatie van de portefeuille der oude pensioenkassen (artikel 1 van de koninklijke besluiten n ^{rs} 221 en 222 van 27 December 1935)	13	8	26	5
Ontvangsten van het kwartaal				
	389	438	581	334
UITGAVEN.				
Kostprijs der stukken van de geconsolideerde (gevestigde) schuld voor de delging ingekocht of terugbetaald	174	171	127	231
Terugbetaling aan de Schatkist van een deel der dotatie aangaande geconverteerde Amerikaansche leeningen	—	0,2	—	—
Kosten betreffende de delging der geconsolideerde (gevestigde) schuld	0,3	0,2	0,3	—
Algemeene onkosten	0,1	0,1	0,1	—
Kostprijs der stukken verkregen krachtens artikel 24 van het koninklijk besluit van 11 Mei 1935.	173	290	193	169
Kostprijs der stukken aangekocht krachtens artikel 11, 2 ^e lid, der wet van 23 Juli 1926 ..	39	2	—	—
Storting in het Regularisatiefonds door afhoudingen van de opbrengst van 1938	—	—	31	4
Storting in de Schatkist van de netto-opbrengst der reserve van 6 ½ % Amerikaansche in 1938.	—	—	10	—
Storting in de Schatkist van de interesten en de amortisatie van de portefeuille der oude pensioenkassen	29	13	8	26
Interestcoupons op stukken aangekocht door het Regularisatiefonds van de Rentenmarkt....	—	2	—	—
Kostprijs der titels verkregen voor de portefeuille	—	—	2	—
Uitgaven van het kwartaal				
	418	479	376	430
Batig saldo op het einde van het kwartaal				
	507	463	620	524
Verrichtingen in effecten (<i>millioenen franken</i>).				
DELGING DER GECONSOLIDEERDE (GEVESTIGDE) SCHULD.				
Nominaal kapitaal der stukken ingekocht of terugbetaald voor de delging gedurende het kwartaal.	169	129	143	251
CONVERSIE DER VLOTTENDE SCHULD.				
Bedrag der Schatkistbons omgezet in preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen tot op het einde van het kwartaal	4.175	4.175	4.175	4.175
PREFERENTE AANDELEN VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN.				
Nominaal kapitaal der stukken : a) tegen specie uitgegeven	324	324	324	324
b) tegen niet afgestempelde Schatkistbons ingeruild	4.175	4.175	4.175	4.175
Beschikbaar saldo op het einde van het kwartaal	4.999	4.999	4.999	4.999
	1	1	1	1
Totaal der eerste uitgifte (artikel 2 der wet van 24 December 1927)	5.000	5.000	5.000	5.000
Niet uitgegeven	5.000	5.000	5.000	5.000
Nominaal kapitaal der aan het Delgingsfonds afgegeven stukken (artikel 11 der wet van 23 Juli 1926).	10.000	10.000	10.000	10.000
EFFECTENPORTEFEUILLE OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL.				
Waarden aangekocht krachtens artikel 11, 2 ^e lid, der wet van 23 Juli 1926	115	120	117	117
PORTEFEUILLE VAN DE RESERVE VAN DE 6 ½ % AMERIKAANSOHE LEENING OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL.				
Waarden aangekocht ter uitvoering van artikel 16 der wet van 24 Juli 1927	269	269	269	267
PORTEFEUILLE VAN HET REGULARISATIEFONDS VAN DE RENTENMARKT OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL.				
Waarden verkregen ter uitvoering van artikel 24 van het koninklijk besluit van 11 Mei 1935	1.012	1.001	1.012	1.005
PORTEFEUILLE VAN DE OUDE PENSIOENKAS OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL.				
Waarden gedeponoerd in het amortisatiefonds ter voldoening aan artikel 1 der koninklijke besluiten n ^{rs} 221 en 222 van 27 December 1935	1.041	1.040	1.034	1.032
DEPOSITO'S DOOR STICHTINGEN VOOR DE AFLEVERING VAN INSOHRIJVINGEN OP NAAM 4 % 3^e BEEKS.				
Waarden gedeponoerd in het amortisatiefonds krachtens het koninklijk besluit n ^o 267 van 28 Maart 1936	335	335	335	335

**II. — DRIEMAANDELIJSCH TOESTAND VAN HET FONDS TOT DELGING
DER STAATSSCHULD**
(vervolg).

26

	Per 30 Septemb. 1938	Per 31 Decemb. 1938	Per 31 Maart 1939	Per 30 Juni 1939
Balans (duizenden franken).				
ACTIVA.				
Banken, postchèquerekening en kas	199.743	191.452	210.191	154.230
Tijdelijke beleggingen in buitenlandse deviezen	3.648	918	743	861
Delgingsreserve aangelegd bij buitenlandse bankiers	53.201	38.066	127.431	38.269
Terugbetaling van bij uitloting aflosbare titels, om te slaan	14.305	—	47.010	92.621
Nog te innen vervallen dotaties	891	142	—	4.757
Betalingsordonnantien in portefeuille	—	5	—	—
Te innen voorgesloten interesten	—	—	1	—
Te innen voorgesloten belastingen en kosten	332	29	9	—
Beleggingen der reserve van de 6 ½ % Amerikaansche leening	234.912	234.911	234.009	233.031
Effectenportefeuille (tegen kostprijs)	507.032	465.524	620.294	523.770
	104.717	105.786	105.455	105.117
Totaal activa ...	611.749	571.310	725.749	628.887
PASSIVA.				
Saldi van aan de delging te besteden dotaties :				
a) in Belgische franken	182.952	152.756	102.304	195.869
b) in deviezen	53.201	38.066	127.431	38.269
Reserve van de 6 ½ % Amerikaansche leening	238.842	239.238	234.397	234.782
Regularisatiefonds van de Rentenmarkt	14.608	25.063	35.297	45.230
Opbrengst van de portefeuille van de oude pensioenkassen	13.117	8.128	26.405	4.998
Beschikbaar saldo :				
Niet aangewend deel van de netto-opbrengst der uitgiffen van preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen	54.083	54.083	54.083	54.083
Vrijwillige bijdragen	4.104	4.104	4.104	4.104
Excedent der inkomsten op de lasten	58.187	58.187	58.187	58.187
	50.844	49.872	51.728	51.552
Totaal passiva ...	611.749	571.310	725.749	628.887

Winst- en verliesrekening
(duizenden franken).

DEBIT.				
Beheerkosten	102	95	119	101
Kosten in verband met de delging	311	152	333	107
Interest coupons op titels aangekocht krachtens artikel 11, 2 ^o lid, der wet van 23 Juli 1926	—	724	—	—
Excedent der inkomsten op de lasten voor het kwartaal	413	971	452	208
	2.234	—	1.856	—
Totaal ...	2.647	971	2.308	208
CREDIT.				
Gefinde interesten en coupons	2.647	—	2.308	32
Excedent der lasten op de inkomsten voor het kwartaal	—	971	—	176
Totaal ...	2.647	971	2.308	208
Batig saldo op het einde van het kwartaal	50.844	49.872	51.728	51.552

HET INKOMEN EN HET SPAREN.

I. — RENDEMENT DER BELGISCHE NAAMLooZE VENNOOTSCHAPPEN.

a) September 1939:

30

RUBRIEKEN	AANTAL VENNOOTSCHAPPEN			Gestort kapitaal	Reserves	NETTO RESULTAAT		Uitgekeerde bruto winst	Obligatie- schuld (2)	Bruto obligatie- coupons (1)
	getelde	met winst	met verlies			winst	verlies			

A. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in België.

1a Particuliere banken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1b Banken van openbaar nut..	—	—	—	—	11,401	24,002	—	12,048	—	—
2. Verzekeringen	1	1	—	1,000	117	43	—	40	—	—
3. Financiële inrichtingen	17	14	3	131,043	26,631	9,007	62	4,864	93,484	2,431
4. Invoer, uitvoer	1	—	1	200	178	—	4	—	—	—
5. Handel in metalen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6. Handel in kleerst. en meubel.	2	2	—	160	92	8	—	—	—	—
7. Handel in eetwaren	6	5	1	5,800	1,233	279	4	143	146	9
8. Diverse handel	48	34	14	28,102	21,330	2,358	297	832	—	—
9. Suikerfabrieken	8	7	1	24,942	27,917	3,288	413	1,549	—	—
10. Maalderijen	2	2	—	1,200	375	78	—	36	—	—
11. Bierbrouwerijen	3	2	1	7,100	2,153	363	97	312	1,500	75
12. Stokerijen	1	1	—	2,100	376	163	—	168	—	—
13. Andere voedingsnijverheden.	8	6	2	12,212	479	855	137	362	5,130	72
14. Steengroeven	6	2	4	7,089	3,356	169	728	39	215	11
15. Kolennijven	1	1	—	1,000	8,028	600	—	307	61,397	2,953
16. Mijnbouw	—	—	—	—	—	—	—	—	2,000	100
17. Gas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18. Electriciteit	—	—	—	—	—	—	—	—	16,774	794
19. Electriche constructie	2	1	1	2,050	76	61	13	11	—	—
20. Hotels, bioscopen, schouwvb.	11	9	2	21,869	9,855	676	404	380	—	—
21. Drukkerijen, publiciteit	2	2	—	1,649	224	226	—	177	2,412	121
22. Textielnijverheid	20	15	5	33,698	545	838	868	496	3,310	154
23. Kunst- en cer. bouwstoffen.	6	3	3	3,824	244	153	131	184	2,551	129
24. Metaaln. en mechan. onstr.	23	17	6	51,680	32,232	8,847	639	4,524	174,745	7,959
25. Gebouw (openb. werken)...	3	2	1	5,366	93	556	3	527	—	—
26. Papiernijverheden	—	—	—	—	—	—	—	—	8,500	382
28. Chemische nijverheden	7	5	2	12,100	3,538	817	242	433	1,000	50
29. Houtnijverheden	4	4	—	14,600	2,044	1,422	—	518	—	—
30. Leerlooier. en riemfabrieken.	3	2	1	10,503	4,041	232	667	203	—	—
31. Automobielen	1	1	—	6,000	581	444	—	420	—	—
32. Glasblazerijen en kristalfabr.	4	3	1	252,080	20,447	16,622	23	15,021	—	—
33. Spiegelgieterijen	1	1	—	7,976	2,557	4,133	—	3,813	—	—
34. Diverse nijverheden	22	18	4	32,535	12,744	1,723	674	1,252	2,500	125
35. Spoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36. Buurtspoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37. Scheepvaart en vliegwezen..	1	1	—	—	1,677	502	—	300	—	—
38. Telegrafien, telefonen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39. Electriche tramwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	1,412	51
40. Autobussen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41. Andere vervoerondernem...	1	—	1	200	215	—	40	—	—	—
42. Diverse andere nijverheden.	—	—	—	—	—	—	—	—	2,000	80
TOTAAL...	215	161	54	678.078	193.525	78.465	5.446	48.959	379.076	15.496

B. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in Congo.

1. Bank, financ. vennootschap.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Handelsvennootschappen ..	2	1	1	11,500	350	1,328	901	1,125	—	—
3. Nijverheidsvennootschappen.	—	—	—	—	—	—	—	—	70,452	4,227
4. Landbouwvennootschappen.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Openbare diensten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTAAL...	2	1	1	11.500	350	1.328	901	1.125	70.452	4.227

C. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in het buitenland.

1. Electriciteit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Spoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	977	39
3. Tramwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4. Plant. en kolon. vennootsch.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Diverse vennootschappen...	2	1	1	22,500	544	466	1	420	9,884	655
TOTAAL...	2	1	1	22.500	544	466	1	420	10.861	694
Algemeen totaal...	219	163	56	712.078	194.419	80.259	6.348	50.504	460.389	20.417

(1) Daareboven is er gedurende de maand September betaald : (duizenden franken)

Coupons van binnenlandsche Staatsleeningen	7,500
Coupons van leeningen van de Kolonie	14,660
Coupons van provinciën en gemeenten	8,612
Coupons van verscheidene leeningen	229,182
TOTAAL...	259,954

Coupons van buitenlandsche Staatsleeningen .....

(2) De getelde leeningen slaan op andere vennootschappen dan deze opgegeven in de vorige kolommen.

I. — RENDEMENT DER BELGISCHE NAAMLooZE VENNOOTSCHAPPEN (vervolg).

30

b) Retrospectief overzicht.

TIJDVAK	AANTAL VENNOOTSCHAPPEN			Gestort kapitaal	Reserves	NETTO RESULTAAT		Uitgekeerde bruto-winst	Obligatie-schuld (1)	Obligatie-coupons (bruto)
	getelde	met winst	met verlies			winst	verlies			
(Duizenden franken)										
Jaar 1937	7.611	5.887	1.724	45.890.185	17.761.760	5.289.888	469.276	3.787.107	9.223.488	476.458
Jaar 1938	7.694	5.879	1.815	48.321.151	17.837.626	6.179.386	435.372	4.296.989	8.134.056	384.070
1938 9 eerste maanden	5.934	4.589	1.345	34.551.102	13.159.948	4.524.847	257.664	3.135.166	6.106.798	291.289
1939 9 eerste maanden	5.947	4.262	1.685	35.404.595	12.628.908	3.620.111	388.330	2.826.790	5.889.214	268.214
1938 Juli	418	330	88	5.924.694	1.889.757	936.934	45.700	646.614	979.321	43.497
Augustus	170	125	45	1.168.178	343.321	99.087	12.180	68.757	494.033	22.256
September	238	172	66	887.013	338.430	99.188	12.968	65.034	458.104	21.984
October	539	404	135	4.448.324	1.218.677	524.528	68.168	355.354	1.007.432	43.252
November	265	207	58	4.307.131	2.175.520	645.802	13.761	462.563	381.990	17.896
December	286	211	75	3.206.246	1.133.301	306.146	28.479	232.467	637.836	31.633
1939 Januari	115	95	20	945.378	241.946	126.774	4.347	77.723	980.310	45.922
Februari	187	145	42	619.122	113.121	42.032	19.707	26.279	567.252	25.659
Maart	1.298	947	351	5.143.110	2.549.165	505.073	45.435	389.062	456.287	22.048
April	1.679	1.183	496	8.792.056	2.010.671	815.296	91.459	620.109	1.029.369	43.312
Mei	1.218	867	351	8.944.179	4.680.939	1.016.669	85.025	805.868	403.807	18.349
Juni	638	453	185	3.185.604	791.710	303.074	31.873	227.661	550.427	25.768
Juli	426	295	131	5.803.852	1.726.228	646.262	47.697	565.657	937.177	44.340
Augustus	167	114	53	1.259.216	320.709	84.672	56.439	65.927	504.193	22.199
September	219	163	56	712.078	194.419	-80.259	6.348	50.504	460.389	20.417

(1) Voor de maandelijksche resultaten, slaan de getelde leeningen op andere vennootschappen dan deze opgegeven in de vorige kolommen.

II. — ALGEMEENE SPAAR- EN LIJFRENTKAS.

a) Inlagen op persoonlijke spaarboekjes (1)

(duizenden franken).

31

TIJDVAK	Inlagen	Uitbetalingen	Saldi	Tegoed der inleggers op het einde van het tijdvak (2)	Aantal spaarboekjes op het eind van 't jaar
1937	3.501.365	2.800.663	700.702	12.489.170	5.844.595
1938	3.331.391	3.496.925	-165.534	12.670.559	5.973.360
1938 Augustus	252.373	237.395	14.978	12.545.255	
September	157.456	544.487	-387.031	12.158.224	
October	392.378	328.208	64.170	12.222.394	
November	284.011	188.739	95.272	12.317.666	
December	249.353	243.383	5.970	12.323.636	
1939 Januari	317.844	200.562	117.282	12.787.841	
Februari	207.216	215.326	-8.110	12.779.731	
Maart	193.282	406.173	-212.891	12.566.840	
April	131.289	442.557	-311.268	12.255.572	
Mei	224.931	214.043	10.888	12.266.460	
Juni	258.622	186.882	71.740	12.338.200	
Juli	219.371 (3)	188.184 (3)	31.187 (3)	12.365.577 (3)	
Augustus	162.883 (3)	363.512 (3)	-200.629 (3)	12.164.948 (3)	
September	75.447 (3)	450.184 (3)	-374.737 (3)	11.790.211 (3)	
October	94.370 (3)	173.622 (3)	-79.252 (3)	11.710.959 (3)	

(1) Deze cijfers geven enkel de bewegingen van het sparen aan.

(2) De tegoeden van de jaren 1937 en 1938 omvatten de gekapitaliseerde renten van het dienstjaar.

(3) Benaderingscijfers.

b) Stortingen ingeschreven op de rekeningen der aangeslotenen ter Lijfrentekas

(duizenden franken).

TIJDVAK	HANDARBEIDERS en vrije stortingen, buiten het raam van de verplichte verzekeringswetten (wetten van 16 Maart 1865 en 15 December 1937)	BEDIENDEN (wetten van 10 Maart 1925 en 18 Juni 1930)	MIJNWERKERS (wetten bij koninklijk besluit van 25 Augustus 1937 samengeordend)	Totaal		
1937	298.675	44.386	14.241	357.302		
1938	317.907	48.116	18.114	384.137		
1938 April	27.831	4.093	}	}		
Mei	27.031	3.898				
Juni	24.399	3.886				
Juli	25.398	3.867				
Augustus	25.367	3.840				
September	25.500	3.795				
October	26.837	4.148				
November	25.562	3.972				
December	26.814	4.323				
1939 Januari	27.272	3.781			4.575	92.342
Februari	25.707	3.778			4.538	96.214
Maart	27.379 (1)	4.080			4.575	96.214
April	26.119 (1)	3.977 (1)	4.538	96.214		
Mei	25.390 (1)	3.942 (1)	4.538	96.214		
Juni	23.910 (1)	4.018 (1)	4.538	96.214		
Juli			4.538	96.214		
Augustus			4.538	96.214		
September			4.538	96.214		

(1) Benaderingscijfers.

III. — DRIEMAANDELIJSCH LOONINDEXCIJFER. (Basis : loongemiddelden van 1933 = 100.)

TIJDVAK	ALGEMEEN INDEXCIJFER	INDEXCIJFER PER BEDRIJFSKLASSE																						INDEXCIJFERS der gemiddelde uurloonen per nijverheidsgroep				
		Cokesovens	Groeven, cementfabrieken, marmerebewerking	Metaalnijverheden					Aardewerfabrieken steenbakkerijen	Glaasnijverheden	Chemische nijverheden	Voedingsnijverheden	Textielnijverheden			Bouwlijverheid en openbare werken	Hout en meubelen	Huiden en leder	Tabak	Papier		Kunstwerk en gevoelige instrumenten	Vervoer			Gas en electriciteit	productie-goederen	verbruiks-goederen
				IJzerindustrie	Niet-IJzerhoudende metalen	Gietijzen, machinebouw en metaalbew	Samen	Wol, katoen, hennep en jute					Wol, tapijten, breiwerk, confectie	Samen	Fabrieken					Drukkerij en transformatie	Havenwerkers, sleepers		Spoorwegen (1)	Samen (1)				

a) Indexcijfer van het gemiddeld uurloon.

1937 Maart	106	111	102	116	112	103	109	101	104	107	103	104	100	102	103	99	109	108	107	102	101	121	97	101	102	108	103
Juni	109	114	104	125	114	104	113	108	105	109	105	105	100	102	106	101	112	104	—	104	105	122	105	108	106	106	104
September	113	118	108	129	119	110	118	112	106	112	108	107	107	107	108	102	113	108	122	106	109	122	107	110	107	114	107
December	115	121	108	129	121	112	119	115	108	114	108	109	108	109	111	105	115	109	115	106	114	130	113	116	110	117	109
1938 Maart	116	123	112	130	121	115	121	110	112	115	108	111	110	111	112	106	116	113	115	108	117	127	110	113	111	118	111
Juni	116	123	111	132	121	113	121	109	112	116	109	112	110	111	112	108	115	112	—	109	115	125	109	112	111	118	111
September	117	123	108	132	121	113	121	110	110	117	109	112	111	111	114	109	115	113	—	110	115	125	115	115	111	118	110
December	118	126	114	135	121	113	122	114	113	118	109	114	112	113	115	138	117	113	116	111	112	125	115	117	114	119	112
1939 Maart	118	123	110	133	120	113	122	114	111	116	109	117	114	116	115	109	117	111	—	109	113	124	116	118	115	119	112
Juni	118	122	109	135	119	113	122	110	112	115	108	114	111	112	116	109	117	105	—	110	114	122	109	112	113	118	111
September	*118	123	109	133	120	112	121	113	115	116	*108	*114	*109	*112	115	111	*116	108	116	107	115	*118	117	*117	113	*118	*111

b) Indexcijfer der loonen van geschoolde of gespecialiseerde werklieden.

1937 Maart	108	108	104	117	111	107	111	99	106	106	101	109	95	102	103	106	106	110	108	103	97	120	—	—	102	108	103
Juni	111	112	105	127	113	109	116	102	107	109	103	110	96	103	106	106	110	109	—	104	98	122	—	—	106	108	106
September	115	115	111	136	117	115	123	104	109	111	106	112	101	107	108	107	112	113	124	106	102	128	—	—	107	115	107
December	117	117	113	133	120	117	123	106	106	114	106	115	102	109	110	111	114	115	127	105	110	128	—	—	111	117	109
1938 Maart	118	116	114	132	120	120	124	107	112	114	106	116	104	110	111	111	116	115	127	106	112	125	—	—	112	118	111
Juni	118	114	114	136	120	117	124	106	110	116	107	116	105	111	113	112	114	115	—	107	110	127	—	—	112	117	111
September	118	114	116	145	120	115	127	106	111	116	107	115	104	110	114	115	115	116	—	108	110	128	—	—	112	119	111
December	120	117	118	142	120	115	126	108	113	117	108	117	106	111	115	114	116	115	126	108	110	129	—	—	113	120	112
1939 Maart	120	115	114	140	119	116	125	109	110	115	107	120	109	115	115	112	116	115	—	109	111	128	—	—	114	118	112
Juni	120	114	115	141	119	116	126	109	111	115	106	118	106	112	116	114	117	111	—	108	113	127	—	—	113	117	112
September	*119	114	115	137	119	116	124	111	113	116	*107	*115	*106	*110	115	114	*117	115	126	107	115	*126	—	—	113	*118	*111

c) Indexcijfer der loonen van werklieden zonder vak of zonder specialisering.

TIJDVAK	ALGEMEEN INDEXCIJFER	INDEXCIJFER PER BEDRIJFSKLASSE																						SCHOMMELING volgens regime (2)				
		I	II	III																								
1937 Maart	111	108	99	123	114	109	115	105	119	113	104	106	105	105	106	103	110	109	106	105	121	126	—	—	107	109	104	102
Juni	114	112	101	141	116	109	122	114	119	116	106	106	106	106	109	103	112	108	—	108	122	123	—	—	102	112	106	103
September	118	115	106	147	121	114	127	116	117	119	108	108	109	108	112	107	115	113	122	110	127	125	—	—	103	115	110	104
December	119	117	108	140	123	117	126	112	113	122	109	111	111	111	114	107	116	115	115	110	134	128	—	—	115	117	112	106
1938 Maart	120	116	110	142	123	120	128	116	118	123	109	113	111	112	115	109	118	115	115	114	136	123	—	—	116	119	114	107
Juni	120	114	107	145	122	118	128	118	116	123	109	112	112	116	109	116	115	115	—	114	133	124	—	—	114	119	113	108
September	121	114	107	151	122	118	131	118	119	124	108	113	111	112	118	110	117	116	—	116	134	124	—	—	115	119	113	108
December	121	116	110	143	123	119	128	112	119	125	110	115	112	114	118	110	121	116	116	114	133	126	—	—	118	120	114	109
1939 Maart	122	116	108	142	121	119	128	112	116	123	109	120	113	116	119	112	120	116	—	114	133	133	—	—	119	119	115	109
Juni	121	113	107	144	121	118	128	121	115	123	109	118	112	115	118	110	119	112	—	114	134	122	—	—	118	119	114	108
September	*121	112	107	144	120	118	128	121	116	122	*109	*116	*113	*115	118	111	*110	115	116	105	134	*122	—	—	118	*119	*114	*109

(1) Wij beschikken niet over gegevens voor de berekening van de indexcijfers der loonen van de geschoolde en ongeschoolde arbeiders van de spoorwegen. Alleen het gemiddeld loon is ons bekend.

(2) Regime I : schommelingen volgens het indexcijfer van de kleinhandelsprijzen of barema's van de verkoopprijzen.

Regime II : paritaire commissies of andere verzoeningsorganismen.

Regime III : individuele beslissingen van werkgevers of vraag en aanbod.

* Voorloopige cijfers.

LOOP DER ZAKEN.

I. — BEDRIJVIGHEID VAN DE VERREKENKAMERS.

35

TIJDVAK	VERREKENKAMERS					Omloopsnelheid van het geld in de banken (3)	LIQUIDATIEKAS VAN DE BEURS VAN BRUSSEL			
	BRUSSEL EN PROVINCIE			BRUSSEL			CONTANT			TERMIJN
	Aantal kamers op het eind v. h. tijd.	Aantal verrekende stuks (duizenden)	Verrekende kapitalen (miljoenen franken)	Aantal verrekende stuks (duizenden)	Verrekende kapitalen (miljoenen franken)		Aantal zittingen	Aantal deelnemers op het eind v. h. tijd.	Geliquid. bedrag (miljoenen franken) (1)	Geliquid. bedrag (miljoenen franken) (1)
1937 Maandgemiddelde	38 (2)	343	31.057	167	22.648	5,45	20	320 (2)	1.152	174
1938 Maandgemiddelde	38 (2)	332	32.201	164	24.275	6,56	21	305 (2)	513	82
1938 Augustus	38	326	31.781	161	24.620	—	22	300	363	68
September	38	320	34.021	157	24.430	7,36	22	300	380	86
October	38	334	36.304	162	28.471	—	21	305	647	94
November	38	320	26.223	157	19.469	—	19	305	409	54
December	38	344	30.484	169	22.346	6,37	21	305	405	47
1939 Januari	38	331	28.298	166	20.949	—	21	305	409	46
Februari	38	300	25.700	147	19.039	—	19	305	332	46
Maart	38	345	36.907	170	28.302	6,50	23	305	617	79
April	38	314	32.919	153	24.757	—	18	305	361	49
Mei	38	331	31.921	162	24.691	—	20	305	351	40
Juni	38	330	33.174	159	25.742	7,10	22	305	304	34
Juli	38	312	31.848	150	24.440	—	20	305	253	27
Augustus	38	300	31.322	142	22.202	—	21	300	276	38
September	38	272	29.426	121	21.960	—	21	300	416	59
October	38	299	34.694	140	27.256	—	22	295	256	37

(1) In dit bedrag zijn de aankopen of de verkoopen maar één maal geteld.

(2) Op 31 December.

(3) Verhouding van het totaal bedrag der in den loop van het aangeduide kwartaal verrekende bedragen tot het saldo, per eind trimester, der deposito-rekeningen op zicht en op minder dan 30 dagen.

II. — POSTCHEQUE- EN GIROVERKEER

(miljoenen franken).

36

TIJDVAK	Aantal rekeningen op 't einde van het tijdvak	Globaal tegoed (daggemiddelde)	CREDIT		DEBET		Algemeene beweging	Verrichtingen zonder gebruik van specie %	Omloopsnelheid (2)
			Stortingen	Giro's	Cheques en diversen	Giro's			
1937 Maandgemiddelde	(1) 412.126	3.666	4.925	12.303	4.900	12.409	34.627	89,0	4,72
1938 Maandgemiddelde	(1) 433.553	3.594	5.041	12.494	5.016	12.508	35.060	89,0	4,80
1938 Augustus	424.609	3.548	4.652	11.866	4.715	11.874	33.107	90,2	4,50
September	426.460	3.484	5.492	13.044	5.813	13.055	37.404	93,8	5,21
October	428.217	3.504	5.990	14.215	5.829	14.208	40.242	87,9	5,50
November	430.560	3.621	4.511	11.763	4.471	11.783	32.528	88,3	4,68
December	433.553	3.654	5.297	12.021	4.833	12.941	35.993	88,5	4,50
1939 Januari	437.067	4.006	5.193	13.742	5.106	13.755	37.797	88,7	4,53
Februari	439.587	3.964	4.021	11.541	4.133	11.553	31.249	89,0	4,12
Maart	441.743	3.888	4.952	13.025	4.875	13.045	35.896	87,7	4,27
April	442.776	4.003	5.192	13.721	5.269	13.737	37.919	88,5	4,95
Mei	443.009	3.940	4.548	12.633	4.656	12.637	34.474	89,4	4,39
Juni	443.620	3.746	4.642	12.504	4.597	12.513	34.259	89,3	4,39
Juli	443.620	3.819	5.006	13.013	4.885	13.018	35.921	89,1	4,88
Augustus	444.243	3.603	5.485	14.153	5.686	14.177	39.501	89,7	5,51
September	445.125	3.523	4.603	12.213	4.755	12.207	33.779	88,3	4,63
October	445.969	3.747	5.551	14.032	5.168	14.031	38.783	88,8	4,93

(1) Op 31 December.

(2) Verhouding per type-maand van 25 dagen, van den debet-omzet tot het gemiddeld dagelijksch tegoed.

III. — GEVAARLIJKE OF HINDERLIJKE INRICHTINGEN.

Bron : *Arbeidsblad.*

Aanvragen om vergunning.

37

TIJDVAK	Voor het Rijk	Brabant	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	West-Vlaanderen	Hene-gouwen	Namen	Luxemburg	Luik
1937	4.272	1.135	722	92	786	480	413	151	42	451
1938	3.744	976	704	100	378	408	472	114	28	564
1938 Juni	383	78	62	17	47	44	34	22	5	74
Juli	329	82	59	14	21	51	56	6	3	37
Augustus	336	85	65	7	16	34	70	10	2	47
September	277	80	52	3	17	25	39	14	1	46
October	276	81	42	13	31	21	35	7	2	44
November	248	62	59	9	8	23	44	5	4	34
December	249	76	59	1	27	23	17	10	—	36
1939 Januari	258	80	42	12	25	35	19	4	3	38
Februari	231	50	38	12	25	27	27	9	3	40
Maart	334	73	39	16	47	43	61	11	6	38
April	323	100	45	3	31	38	45	2	2	57
Mei	315	80	43	15	44	37	50	5	6	35
Juni	331	83	32	9	44	43	66	5	3	46
Juli	255	56	40	9	27	42	43	2	1	35
Augustus	307	59	65	7	42	35	62	10	5	37

**IV. — VERHOUDING VAN DE ONBETAALDE TOT DE DOOR DE NATIONALE BANK VAN BELGIE
TER INCASSEERING AANGEBODEN WISSELS.**

TIJDVAK	AANTAL DER			BEDRAG DER		
	Aangeboden wissels	Onbetaalde wissels	%	Aangeboden wissels	Onbetaalde wissels	%
				<i>(duizenden franken)</i>		
1937.....	1.117.161	69.857	6,25	4.644.274	99.390	2,14
1938.....	1.473.634	100.453	6,82	8.145.032	157.898	1,94
1938 Juli.....	141.215	9.353	6,62	978.256	15.194	1,55
Augustus.....	121.944	7.950	6,52	807.139	11.972	1,48
September.....	121.865	11.417	9,37	554.951	19.701	3,55
October.....	152.369	10.462	6,87	877.433	17.178	1,96
November.....	128.356	7.950	6,19	849.872	13.569	1,60
December.....	113.350	8.406	7,42	674.074	12.114	1,80
1939 Januari.....	80.260	5.934	7,39	379.226	8.810	2,32
Februari.....	72.894	5.704	7,83	296.515	7.828	2,64
Maart.....	96.952	7.470	7,70	629.823	14.042	2,23
April.....	117.728	9.228	7,84	893.051	19.598	2,19
Mei.....	127.107	9.305	7,32	1.124.731	21.380	1,90
Juni.....	114.856	7.991	6,96	957.359	19.723	2,06
Juli.....	90.607	5.748	6,34	662.459	12.148	1,83
Augustus.....	76.142	10.065	13,22	372.922	16.145	4,33
September.....	129.434	17.504	13,52	666.883	40.194	6,03

**V. — FAILLISEMENTEN,
BEKRACHTIGDE ACCOORDEN TOT VOORKOMING VAN FAILLISEMENT,
ZAKEN ONDER GECONTROLEERD BEHEER.
GEPUBLICEERD IN DEN « MONITEUR DU COMMERCE BELGE ».**

a) Retrospectief overzicht.

TIJDVAK (13 weken)	Uitgesproken faillissementen			Accoorden tot voorkoming van faillissement			Zaken onder gecontroleerd beheer		
	1937	1938	1939	1937	1938	1939	1937	1938	1939
Eerste tijdvak.....	165	180	175	39	29	43	11	—	—
Tweede tijdvak.....	138	145	207	23	35	43	—	—	—
Derde tijdvak.....	111	118	140	17	23	42	—	—	—
Vierde tijdvak.....	146	179	—	29	44	—	—	—	—
Totaal...	580	622		108	131		11	—	

b) Gedetailleerde opgave per bedrijfsgroep.

OCTOBER 1939.

GROEP	AANTAL											
	FAILLISEMENTEN						ACCOORDEN TOT VOORKOMING VAN FAILLISEMENT					
	Physische personen	Personen-vennootschappen	Naamloze vennootschappen	Personenvennootschap, met beperkte aansprakelijkheid	Samenwerkende vennootschappen	Totaal	Physische personen	Personen-vennootschappen	Naamloze vennootschappen	Personenvennootschap, met beperkte aansprakelijkheid	Samenwerkende vennootschappen	Totaal
A. Handelsverrichtingen.....	31	1	2	2	—	36	4	1	—	—	—	5
B. Bankzaken en financiële ver-richtingen.....	1	—	—	1	1	3	—	—	—	—	—	—
C. Nijverheden.....	10	5	4	—	1	20	—	—	—	—	—	—
D. Vennootschappen wier hoofd-bedrijf in Congo gelegen is..	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—
Totaal...	42	6	6	3	3	60	4	1	—	—	—	5

PRIJZEN.

I. — INDEXCIJFERS DER GROOTHANDELSPRIJZEN.

a) Officieel indexcijfer in België. — Algemeen indexcijfer en per bedrijfsgroep.

Basis : April 1914 = 100.

Bron : *Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.*

45

TIJDVAK	Algemeen indexcijfer	Voedingsproducten	Brandstoffen	Teer en derivat.	Producten der metaalbedrijven	Petroleum en derivaten	Producten der aardwerkbedrijven	Producten der glasbedrijven	Scheikundige producten	Kunstmeststoffen	Vetstoffen
<i>Aantal producten</i>	125	16	4	3	15	7	9	2	12	4	7
1937 Maandgemiddelde	684	632	839	648	759	1.000	871	549	599	448	570
1938 Maandgemiddelde	630	559	873	605	695	967	865	549	617	503	463
1938 Augustus	620	546	862	581	671	926	859	549	621	495	464
September	622	544	858	581	682	922	858	549	620	509	460
October	617	529	837	571	689	910	859	549	609	519	442
November	610	514	837	560	685	906	859	549	602	520	436
December	607	528	855	538	678	905	847	549	591	524	419
1939 Januari	604	515	855	534	667	906	852	549	578	527	414
Februari	599	508	855	527	666	908	849	549	573	529	414
Maart	600	509	855	512	671	907	854	549	573	532	416
April	602	518	835	512	673	914	852	549	571	533	417
Mei	599	511	835	513	664	914	855	549	571	521	415
Juni	597	504	838	504	668	914	860	549	569	521	416
Juli	591	499	841	498	671	915	864	614	565	503	411
Augustus	594	502	843	498	691	915	859	614	565	500	404
September	706	653	871	683	779	1.115	859	266	615	527	627
October	735	639	871	729	807	1.266	854	626	632	530	706

TIJDVAK	PRODUCTEN DER VEZELBEDRIJVEN					Bouwmaterialen	Harsproducten	Producten der huiden en lederb.	Tabak	Producten der papierbedrijven	Ruwe rubber
	Algemeen indexcijfer	Wol	Vlas	Jute	Katoen						
<i>Aantal producten</i>	19	5	5	2	7	13	2	9	1	1	1
1937 Maandgemiddelde	704	781	877	407	657	768	692	599	492	902	164
1938 Maandgemiddelde	592	606	842	365	520	774	534	476	513	736	125
1938 Augustus	585	598	838	375	505	774	515	466	455	655	138
September	591	593	898	371	497	774	505	465	455	655	136
October	583	583	852	386	493	771	530	478	500	660	141
November	567	579	821	361	490	773	520	468	500	650	138
December	571	572	857	357	488	772	520	461	545	644	133
1939 Januari	583	560	929	400	480	775	532	466	545	644	130
Februari	567	547	852	439	469	773	538	462	545	644	133
Maart	563	548	826	449	465	773	555	465	545	644	134
April	570	530	826	558	463	772	548	461	545	644	133
Mei	563	530	788	501	476	772	526	471	545	644	133
Juni	557	529	755	484	463	772	508	471	545	644	135
Juli	549	538	715	472	480	765	485	471	545	644	138
Augustus	534	533	668	472	472	768	510	472	545	644	140
September	672	674	815	585	613	822	722	576	636	715	143
October	722	686	973	585	613	842	894	626	727	747	152

b) Indexcijfers der groothandelsprijzen in het buitenland.

TIJDVAK	ENGELAND (Board of Trade) Basis : 1930	FRANKRIJK (Statistique Générale de la France) Basis : Juli 1914	NEDERLAND (Centraal Bureau voor de Statistiek) Basis : 1913	ZWITSERLAND (Office fédéral de l'industrie des arts et métiers et du travail) Basis : Juli 1914	ZWEDEN (Kommerskollegium) Basis : 1913	DUITSCHLAND (Statistisches Reichsamt) Basis : 1913	VER. STATEN (Bureau of Labor) Basis : 1926
1937 Maandgemiddelde	109	563	97	111	137	106	86
1938 Maandgemiddelde	101	640	92	107	130	106	79
1938 Juli	101	652	90	106	130	106	79
Augustus	99	644	90	105	128	106	78
September	98	646	91	106	127	106	78
October	99	654	91	106	128	106	78
November	98	657	91	106	127	106	78
December	98	666	92	106	127	106	77
1939 Januari	97	676	91	106	127	106	77
Februari	97	677	91	105	127	106	77
Maart	97	681	91	105	127	107	77
April	97	682	92	106	128	106	76
Mei	98	693	92	107	129	106	76
Juni	98	685	91	106	130	107	76
Juli	98	677	91	107	131	107	75
Augustus	98	672	90	107	133	107	
September	105			117			

II. — INDEXCIJFERS DER KLEINHANDELSPRIJZEN EN VAN DE KOSTEN VAN LEVENSONDERHOUD.

a) Indexcijfers der kleinhandelsprijzen in België.

Basis : April 1914 = 100.

Bron : *Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.*

TIJDVAK	Voor het Rijk	Antwerpen	Brussel	Gent	Luik
1937 Maandgemiddelde	735	778	791	733	732
1938 Maandgemiddelde	761	801	828	760	766
1938 15 Juli	755	794	820	756	758
15 Augustus	755	794	819	755	760
15 September	764	804	828	766	769
15 October	769	810	839	771	770
15 November	772	813	838	772	770
15 December	768	807	835	766	773
1939 15 Januari	769	807	835	768	774
15 Februari	759	798	826	758	763
15 Maart	754	795	822	755	758
15 April	751	791	817	752	753

b) Nieuwe indexcijfers der kleinhandelsprijzen in België.

Basis : 1936-1938 = 100.

Bron : *Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.*

DATUM	Voor het Rijk	Brabant		Antwerpen		Luik		Oost-Vlaanderen		West-Vlaanderen	Hene-gouwen	Lim-burg	Luxem-burg	Namen
		Pro-vincie	Stad Brussel	Pro-vincie	Stad Antwerpen	Pro-vincie	Stad Luik	Pro-vincie	Stad Gent					
1939 15 Januari ...	105,8	105,9	105,6	104,5	103,9	107,0	106,9	105,5	105,8	104,3	106,0	106,8	105,6	106,4
15 Februari ...	104,4	104,2	104,0	103,5	103,1	105,2	104,8	104,2	104,5	103,3	105,5	105,1	104,4	105,0
15 Maart	103,6	103,5	103,4	102,8	102,5	104,4	104,0	103,6	104,1	102,5	104,6	104,4	103,6	103,7
15 April	103,1	103,0	102,8	102,4	102,2	103,6	103,3	103,1	103,8	102,1	103,9	104,1	103,1	103,1
15 Mei	102,9	102,9	102,7	102,3	102,1	103,5	103,3	102,9	103,8	102,0	103,9	103,8	102,6	102,5
15 Juni	103,1	102,8	102,5	102,5	102,4	103,8	103,8	103,2	104,1	102,5	104,0	104,3	102,4	102,5
15 Juli	103,5	103,0	102,7	102,8	102,5	103,8	103,7	103,6	104,5	102,9	104,5	104,6	102,8	102,9
15 Augustus ..	103,3	102,9	102,6	102,7	102,5	103,7	103,6	103,2	104,2	102,8	104,2	104,6	102,8	103,4
15 September ..	103,9	103,5	103,2	103,6	103,7	103,9	103,2	104,1	105,6	103,8	104,6	105,5	102,6	103,7
15 October ...	110,1	110,0	109,6	110,2	110,0	110,4	109,9	110,0	111,0	109,1	110,6	110,9	108,8	110,0

c) Indexcijfers van de kosten van levensonderhoud in België.

Arbeidersbudgetten, 3^e categorie : gezinnen welke beschikken over een inkomen van 30 frank tot minder dan 40 frank, per verbruikseenheid en per veertien dagen.

Basis 1921 = 100.

Bron : *Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.*

TIJDVAK	Algemeen indexcijfer	Voeding	Huisvesting en huisraad	Verwarming en verlichting	Kleeding	Behoeften van hygiënischen, maatschappelijken en zedelijken aard
1937 Maandgemiddelde	199	175	404	186	239	181
1938 Maandgemiddelde	205	180	405	194	246	183
1938 Augustus	202	176	405	194	247	183
September	205	180	405	195	246	183
October	207	183	405	196	246	183
November	209	186	405	196	247	183
December	208	184	405	198	247	183
1939 Januari	209	186	405	199	247	183
Februari	205	180	406	199	247	183
Maart	203	176	407	199	247	183
April	200	172	407	195	247	183
Mei	198	168	407	196	249	184
Juni	199	170	406	197	249	184
Juli	200	171	406	196	249	184
Augustus	199	170	407	198	249	184
September	199	170	407	201	250	184
October	206	179	408	204	257	185

d) Indexcijfers van de kosten van levensonderhoud en van de kleinhandelsprizen in het buitenland.

46

TIJDVAK	GROOT-BRITANNIË (Ministry of Labour)	FRANKRIJK (Statistique Générale de la France)		NEDERLAND (Centraal Bureau voor de Statistiek)	ZWITSERLAND (Office fédéral de l'industrie, des arts et métiers et du travail)	ZWEDEN	DUITSCHLAND (Statistisches Reichsamts)	VEREEN. STAT. (National Industrial Conference Board)
	Kosten van levensonderh.	Detailpr. (gepond. ind. v. 34 artikelen Gemid. v. 300 sted.)	Kost. v. levensonderh. (eenvorm. gemaakte type-budgetten)	Kosten van levensonderh.	Kosten van levensonderh. (34 steden)	Kosten van levensonderh. (49 steden)	Kosten van levensonderh.	Kosten van levensonderh.
	Basis: Juli 1914 = 100	Basis: Juli 1914 = 100	Basis: 1930 = 100	Basis: tijdvak 1911/13 = 100	Basis: Juni 1914 = 100	Basis: Juli 1914 = 100	Basis: 1913/14 = 100	Basis: 1923 = 100
1937 Gemiddelde ...	154	572	102,4	137,3	137	162	125,1	88,5
1938 Gemiddelde ...	156	658	116,6	138,6	137	166	125,6	86,4
1938 Juli	156	—	—	138,7	137	166	126,8	86,5
Augustus	156	657	117,2	138,4	136	—	126,5	85,9
September	155	—	—	138,7	137	—	125,2	86,9
October	156	—	—	138,3	137	167	124,9	86,8
November	156	690	120,3	137,4	137	—	125,0	85,6
December	155	—	—	138,3	137	—	125,3	85,8
1939 Januari	155	—	—	—	137	167	125,8	85,4
Februari	153	709	122,3	—	136	—	125,7	85,1
Maart	153	—	—	138,2	136	—	126,0	84,9
April	153	—	—	—	136	—	125,9	85,1
Mei	153	698	122,5	—	137	168	126,1	84,8
Juni	156	—	—	136,—	137	—	126,5	84,7
Juli	155	—	—	—	138	169	127,3	84,9
Augustus	155	—	—	—	137	—	127,3	—
September	165	—	—	—	138	—	—	—

III. — GROOTHANDELSPRIJZEN VAN ENKELE NIJVERHEIDSPRODUCTEN.

Bronnen: Kolen: Office belge des Charbons (O.B.C.). — IJzerindustrie: Binnenlandsche prijzen: Echo de la Bourse. — Prijzen bij den uitvoer: Cosibel.

47

TIJDVAK	Binnenlandsche prijzen (in franken per metrische ton).										Prijzen bij den uitvoer (in goud-£ per Engelsche ton).									
	KOLEN					IJZERINDUSTRIE (*)					IJZERINDUSTRIE									
	Fijne vette gas- en cokskolen	Geschnitte vette huishoudkolen	Type C Belg. Staat	Fijne gewasschene stoom 0/10	Geschnitte halfvette huishoudkolen	Ruw mager gruis voor pulvero's	Magere gewasschene grein, stoom 5/10	Magere nootjes voor huishoud 60/80	Billettes	Largets	Handelsstaal	Profielijzer	Dik plaatijzer	Dun plaatijzer herkookte open oven	Billettes	Largets	Handelsstaal	Profielijzer	Dik plaatijzer	Dun plaatijzer
1937 Maandgem.	131	179	136	121	202	85	137	227	869	991	1.014	1.014	1.248	1.666	4-1-2	4-1-1	5-0-5	4-12-8	—	—
1938 Maandgem.	147	188	151	126	209	93	142	237	877	986	1.100	1.100	1.300	1.720	4-0-1	3-15-8	4-17-10	5-0-7	5-15-7	7-7-8-9
1938 Augustus ..	144	190	149	123	209	89	138	236	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-19-2	2-3-18-4	4-15-8	4-15-6	5-9-5	5-7-6-9
September ..	139	192	149	122	212	88	139	242	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-18-0	3-14-1	4-16-8	4-13-2	5-8-8	7-1-2
October ..	143	191	149	123	212	90	139	243	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-12-10	3-13-11	4-16-8	4-13-9	5-4-7	7-6-8
November ..	143	192	149	123	212	91	139	243	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-11-2	2-3-9-2	4-16-0	4-12-4	5-7-7	7-2-8
December ..	148	196	149	128	216	95	143	244	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-8-5	3-10-8	4-14-10	4-13-9	5-6-4	7-7-10
1939 Januari ..	148	196	149	128	216	95	143	244	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-7-9	3-6-7	4-10-10	4-10-15	5-2-8	8-7-6-4
Februari ..	148	195	149	128	216	96	143	242	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-5-8	3-5-1	4-7-11	4-8-9	4-19-5	7-3-5
Maart ..	148	194	149	128	216	94	143	242	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-7-3	3-7-8	4-6-3	4-5-0	4-17-5	7-7-1
April ..	149	187	154	128	202	95	143	227	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-4-0	3-7-0	4-5-8	4-3-2	4-17-8	7-6-9
Mei ..	149	187	154	128	206	95	142	229	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-6-6	3-6-2	4-6-4	4-0-3	4-16-1	7-5-6
Juni ..	149	194	154	129	211	95	143	233	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-6-6	3-4-6	4-6-5	3-19-11	4-15-8	8-7-8-7
Juli ..	—	—	—	—	—	—	—	—	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-6-8	3-4-6	4-6-7	4-18-11	4-15-8	8-7-8-7
Augustus ..	—	—	—	—	—	—	—	—	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-6-8	3-5-5	4-6-7	4-18-11	4-15-8	8-7-8-7
September ..	—	—	—	—	—	—	—	—	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-6-0	3-4-9	4-4-0	3-19-10	4-18-3	7-4-5
October ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.250	1.250	1.475	1.910	—	—	4-17-10	4-11-4	4-5-8	1-7-7-11

(*) Vanaf October 1939, minima prijzen.

IV. — PRIJZEN VAN LANDBOUWPRODUCTEN.

a) Gemiddelde prijzen van granen en andere landbouwproducten op de regelende markten van België (« Belgisch Staatsblad »).

48

TIJDVAK	TARWE	ROGGE	HAVER	WINTER-GERST	AARDAPPELEN		DRUGE CICHOREI-BOONEN (laatste oogst)	TARWE-STROO	RUV VLAS	ONGEZOUT. HOEVE-BOTER (verkocht per kg.)	ONONT-VETTE WOL	VERSCH. EIKRENN
	(laatste oogst)				Gelder-sche-muizen	Industrie	(laatste oogst)					
	in franken per 100 kg.										in fr. per kg.	
1937 Maandgemiddelde ..	135,62	123,44	114,66	117,21	40,38	39,05	117,02	25,63	97,47	22,66	23,72	0,56
1938 Maandgemiddelde ..	121,57	90,23	98,47	93,80	39,07	43,10	85,80	23,49	104,44	23,—	16,44	0,63
1938 Juli	123,77	82,—	108,46	81,79	41,25	62,55	91,62	25,40	108,25	19,57	15,50	0,59
Augustus	113,98	76,25	94,09	78,76	30,75	38,18	85,57	21,91	118,19	20,90	15,35	0,68
September	112,67	67,60	78,93	76,12	24,88	31,71	75,87	19,49	108,30	22,84	15,06	0,74
October	111,41	64,43	77,40	75,13	25,62	31,53	81,62	18,89	102,43	24,89	15,12	0,84
November	109,98	62,64	75,83	73,31	25,29	30,84	68,20	19,09	104,83	25,28	14,81	0,84
December	109,32	64,17	76,57	74,89	26,76	31,28	67,—	18,81	103,80	26,23	14,25	0,75
1939 Januari	110,53	63,96	78,85	74,52	31,53	35,34	66,12	19,07	109,28	25,03	13,94	0,70
Februari	111,62	61,52	76,31	73,61	32,35	35,48	67,50	20,09	113,13	24,80	14,37	0,49
Maart	116,63	59,93	75,92	74,35	31,55	35,33	71,60	20,92	108,06	22,87	14,40	0,45
April	119,73	60,47	79,13	75,92	35,65	39,28	76,72	20,37	104,41	19,94	13,50	0,46
Mei	119,69	58,92	81,31	75,89	29,12	34,68	74,75	20,53	104,90	18,48	13,—	0,46
Juni	118,23	59,04	80,—	75,38	23,97	30,57	73,30	19,62	101,89	18,87	12,90	0,52
Juli	117,06	59,40	78,06	73,66	35,25	35,05	75,16	19,44	101,98	18,57	13,31	0,55
Augustus	117,17	53,77	64,13	68,04	29,09	37,08	77,25	18,04	91,88	18,94	13,20	0,56
September	123,71	106,70	86,15	117,05	31,30	35,44	106,04	22,27	104,21	19,10	15,69	0,67

b) Gemiddelde prijzen der granen op de graanbeurzen van Kortrijk, Brussel, Charleroi, Namen en Luik.
Bron: Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.

TIJDVAK	TARWE (goede handelskwaliteit)	ROGGE	HAYER	GERST	SPELT
	(in franks per 100 kg.)				
1937 Maandgemiddelde	133,43	119,99	113,22	116,45	96,49
1938 Maandgemiddelde	120,97	79,50	95,92	91,84	91,59
1938 Augustus	114,65	73,08	93,07	77,13	95,—
September	116,94	64,98	75,65	74,80	81,71
October	114,16	62,15	73,08	74,06	80,66
November	112,10	60,29	72,33	71,73	81,85
December	111,65	61,94	73,94	73,36	83,55
1939 Januari	113,17	61,41	76,02	72,67	82,37
Februari	114,90	57,70	72,45	71,26	78,87
Maart	121,71	57,31	73,35	72,23	76,—
April	123,65	58,63	77,60	73,74	76,—
Mei	123,65	57,70	79,18	74,18	75,50
Juni	122,35	56,81	77,02	73,12	—
Juli	121,74	58,—	74,83	73,—	—
Augustus	105,—	52,33	60,65	68,24	—
September	122,63	106,05	85,22	122,78	86,83
October	134,11	115,56	87,41	148,10	99,—

VOORTBRENGING.

I. — VOORTBRENGING DER STEENKOLENMIJNEN EN METAALBEDRIJVEN.

Bron: Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg.

TIJDVAK	STEENKOLENMIJNEN									Gemiddeld aantal extractie- dagen	Voorraad op 't einde der maand (duiz. tons)
	GEMIDDELD AANTAL ARBEIDERS (duizenden)		NETTO HOEVEELHEID OPGEDOLVEN STEENKOLEN PER BEKKEN (duiz. tons)								
	onder- grondsche	onder- en boven- grondsche	Bergen	Centrum	Charleroi	Namen	Luik	Kempen	TOTAAL		
1937 Maandgemiddelde	86,5	124,9	421	364	652	34	450	552	2.473	24,6	605
1938 Maandgemiddelde	91,4	130,3	408	355	665	33	459	545	2.465	24,1	1.934
1938 Juli	91,0	130,1	358	309	586	28	456	497	2.233	21,7	2.293
Augustus	89,3	127,4	380	315	615	32	383	510	2.234	22,4	2.380
September	87,8	125,9	371	346	669	34	464	502	2.388	24,4	2.351
October	91,1	130,4	427	367	670	34	470	558	2.526	24,8	2.204
November	94,3	134,1	407	364	678	33	480	568	2.531	24,0	2.234
December	92,1	131,5	421	358	690	33	481	583	2.566	24,8	2.222
1939 Januari	94,5	133,8	441	387	704	34	503	595	2.664	25,4	2.333
Februari	91,0	130,2	385	320	632	31	452	537	2.357	22,8	2.506
Maart	92,8	132,3	451	370	717	36	511	630	2.724	25,9	2.696
April	93,6	134,0	400	352	644	31	456	569	2.452	23,2	2.524
Mei	93,6	133,9	422	358	677	32	468	613	2.569	24,0	2.274
Juni	93,8	133,4	403	386	712	33	491	638	2.662	24,9	2.311
Juli	90,1	129,6	339	308	606	33	469	567	2.321	22,7	2.275
Augustus	88,8	127,1	310	343	640	27	375	598	2.292	22,3	2.212
September	81,4	116,8	349	356	648	31	433	591	2.409	25,6	1.923

TIJDVAK	COKES		BRIKETTEN		Hoogovens in werking (aan het eind van het tijdvak)	VOORTBRENGING DER METAALNIJVERHEID (duiz. tons)					
	Voort- brenging (duiz. tons)	Gemiddeld aantal arbeiders	Voort- brenging (duiz. tons)	Gemiddeld aantal arbeiders		Gietijzer	Ruw staal	Stukken gegoten staal	Afgewerkte staalwaren	Afgewerkte ijzerwaren	Blik
1937 Maandgemidd.	489	3.974	155	893	47 (1)	320	315	7,7	231	3,0	—
1938 Maandgemidd.	392	3.775	142	870	37 (1)	205	184	6,0	145	2,5	0,2
1938 Juli	372	3.676	125	893	35	198	179	5,2	150	2,1	—
Augustus	363	3.696	125	839	35	196	176	5,6	149	2,2	—
September	356	3.625	139	848	35	197	180	6,6	156	2,8	—
October	384	3.685	136	862	36	216	201	6,3	179	2,9	0,2
November	380	3.685	136	839	36	222	213	5,7	188	2,3	0,2
December	406	3.768	136	836	37	232	214	5,5	176	2,6	0,3
1939 Januari	406	3.745	132	818	37	231	204	5,9	162	3,2	0,3
Februari	360	3.681	105	814	37	203	193	5,9	152	2,5	0,6
Maart	371	3.673	123	772	35	222	217	7,5	174	3,1	0,6
April	362	3.647	110	782	37	225	213	6,0	169	2,5	0,6
Mei	417	3.662	121	803	42	270	274	6,7	195	2,7	0,7
Juni	436	3.741	117	793	44	286	298	7,0	200	2,7	0,7
Juli	471	3.836	96	768	46	295	291	5,4	196	2,1	0,8
Augustus	470	3.860	110	754	45	280	277	5,8	185	2,4	—
September	419	3.761	126	735	38	206	206	6,1	145	10,6	—

(1) Op 31 December.

II. — DIVERSE PRODUCTIES.

56

TIJDVAK	KATOEN Halfjaar- lijksche productie van gesponnen katoen (tons)	WOL		BIERBROUWE- BIJEN Hoeveelheden aangegeven meel (tons)	STOKERIJEN Voort- gebrachte alcohol (hectoliters)	MARGARINE EN BEREIDE VETTEN		
		Drooginrich- tingen van Verviers, van Dison en van het Oosten (reeds gedroogd of enkel gewogen) (tons)	Kamwol- voorraden in de "façon", wolkammerijen (eind der maand) (tons)			Voort- brenging (tons)	Voor verbruik verklaard (tons)	Voor den uitvoer verklaard
1937 Maandgemiddelde	36.300 (1) 36.200 (2)	2.511	2.952	16.829	32.904	4.558	4.516	17
1938 Maandgemiddelde	29.100 (1) 32.600 (2)	2.274	3.801	16.087	38.730	5.089	5.072	17
1938 Juli	29.100 (1)	2.165	3.689	16.423	39.302	4.586	4.638	7
Augustus		2.027	3.753	18.171	37.539	4.282	4.228	23
September		2.316	3.525	14.489	40.379	5.558	5.910	23
October		2.836	3.626	16.771	30.674	5.311	5.263	30
November	32.600 (2)	2.674	3.879	15.869	42.032	5.779	5.597	12
December		2.631	3.951	13.696	48.340	6.452	6.553	17
1939 Januari		2.607	4.264	15.407	45.055	6.126	6.158	10
Februari		2.671	3.765	13.699	41.533	5.092	5.086	7
Maart		2.825	3.785	17.911	43.619	5.473	5.395	10
April		2.617	3.323	16.732	41.054	4.568	4.569	7
Mei	34.500 (1)	2.692	3.314	16.966	37.676	4.312	4.071	7
Juni		3.021	3.551	18.190	25.919	4.546	4.422	19
Juli		2.439	3.399	16.943	40.047	4.363	4.503	5
Augustus		2.589	3.648	15.642	43.303	5.497	5.629	22
September		2.767	4.468	11.088	32.023	4.772	4.681	4

TIJDVAK	SUIKER				VISSCHERIJ		LUCIFERS		
	Voortbrenging		Voorraden (raffinade- en ruwe suiker) (eind der maand) (tons)	Voor verbruik verklaard	Omzetten ter mijn van Oostende		Fabricage	Verbruik	Uitvoer (met onthefing van de accijns)
	Ruwe suiker	Raffinade- suiker			Hoeveelheden	Waarde			
(tons)				(tons)	(duiz. fr.)	(miljoenen lucifertjes)			
1937 Maandgemiddelde	18.675	15.938	111.567	17.210	2.286	7.164	4.703	1.830	2.739
1938 Maandgemiddelde	15.099	18.745	124.816	17.612	2.481	7.445	3.956	1.725	2.334
1938 Juli	—	18.142	93.620	20.422	2.021	5.973	3.242	1.396	1.886
Augustus	9	17.797	69.211	16.773	3.061	8.246	3.423	1.915	2.422
September	17	17.211	49.212	19.191	4.071	7.705	4.121	2.096	2.482
October	50.708	22.248	68.435	21.263	3.031	8.128	5.302	2.810	3.489
November	120.898	27.371	161.138	18.841	2.812	7.208	4.893	1.522	2.302
December	8.949	19.236	158.699	15.193	2.179	7.453	3.992	1.513	2.105
1939 Januari	552	17.929	152.301	14.641	2.258	8.362	3.963	1.453	2.447
Februari	292	15.843	141.351	12.899	2.352	7.792	4.325	1.555	2.065
Maart	86	19.969	128.891	19.211	2.658	9.814	5.118	1.764	3.820
April	123	20.241	113.897	20.708	2.289	6.719	4.823	2.161	2.518
Mei	—	21.821	98.829	17.722	2.464	6.395	4.780	1.575	3.639
Juni	3	20.461	74.464	17.026	2.077	5.595	5.637	1.571	3.366
Juli	—	19.024	53.389	23.579	2.077	5.695	4.515	1.830	2.609
Augustus	7	21.677	25.579	20.112	2.662	7.067	5.109	2.000	3.695
September	91	17.462	9.655	27.823	7.665	2.556	5.515	2.827	3.854

- (1) Productie van het halfjaar 1 Februari-31 Juli.
(2) Productie van het halfjaar 1 Augustus-31 Januari.

III. — BOUWBEDRIJVIGHEID.

TIJDVAK	BOUWVERGUNNINGEN VEBLEEND IN STEDELIJKE CENTRA (53 CENTRA — 114 GEMEENTEN)		
	Nieuwbouw	Herbouw en verbouwingen	Totaal
1937 Voor het jaar	8.196	18.002	26.198
1938 Voor het jaar	8.585	16.416	25.001
1938 Juni	943	1.507	2.450
Juli	666	1.468	2.134
Augustus	816	1.379	2.195
September	575	1.438	2.013
October	566	1.024	1.590
November	533	1.072	1.605
December	424	1.012	1.436
1939 Januari	505	951	1.456
Februari	721	1.149	1.870
Maart	940	1.528	2.468
April	646	1.261	1.907
Mei	573	1.259	1.832
Juni	572	1.282	1.854
Juli	454	1.208	1.662
Augustus (1)	440	1.099	1.539
September (1)	109	495	604

- (1) Onvolledige cijfers (112 gemeenten op 114).

57

IV. — VOORTBRENGING VAN ELECTRISCHEN STROOM.

TIJDVAK	TOTALE PRODUCTIE (Centrales van 100 kWh. en meer) Bron : Ministerie van Openbare Werken en Werkverschaffing						PRODUCTIE van de 121 voornaamste industriële centrales Bron : Association des Centrales Electriques industrielles de Belgique	
	Aantal centrales	PRODUCTIE (duizenden kWh.)					Totale productie (duiz. kWh.)	Gemiddelde dagproductie (miljoenen kWh.)
		Unie der electrische bedrijven van België	Verbond der industriële centrales	Niet aangesloten maatschap- pijen	Gemeen- telijke regieën	Totaal		
1937 Maandgemiddelde	343 (1)	198.932	213.803	28.234	21.424	462.393	—	—
1938 Maandgemiddelde	338 (1)	194.288	198.624	26.321	20.616	439.848	—	—
1938 Juli	338	170.957	186.980	25.199	14.900	398.036	167.445	6,86
Augustus	338	184.379	186.630	24.640	17.509	413.157	168.155	6,46
September	338	194.731	196.347	25.724	18.251	435.048	177.218	6,81
October	338	204.253	213.638	27.740	22.782	468.413	187.878	7,22
November	338	207.337	214.280	28.483	24.364	474.464	189.212	7,88
December	338	218.200	216.357	28.107	27.447	490.111	189.698	7,02
1939 Januari	355	217.255	214.820	29.772	26.635	488.482	189.775	7,18
Februari	355	195.481	192.896	27.778	22.632	438.787	170.454	7,10
Maart	354	218.876	214.659	31.650	23.918	488.903	190.151	7,31
April	354	192.663	200.369	28.867	19.996	441.875	177.113	6,81
Mei	354	182.439	218.713	29.710	18.165	449.017	192.685	7,70
Juni	354	178.536	227.097	28.831	18.017	452.481	199.800	7,68
Juli	354	173.089	222.932	27.476	15.720	439.217	195.995	7,54
Augustus	354	189.844	216.605	28.318	18.411	453.077	189.417	7,58
September	351	177.409	209.001	29.085	18.512	434.081	183.616	7,06

(1) Op het eind van het jaar.

V. — GASDISTRIBUTIE (1)

(duizenden kubieke meters).

Bron : Ministerie van Openbare Werken en Werkverschaffing.

TIJDVAK	GEMEENTEBEDRIJVEN		GASVERDEELINGSMAATSCHAPPIJEN		Gasvoort- brengende nijverheids- maatschappijen die rechtstreeks verbruikende inrichtingen voeden	TOTAAL
	die zelf het gas dat zij verdeelen, geheel of gedeeltelijk voortbrengen (voortgebr. gas)	die het gas dat zij verdeelen, aankopen (aangekocht gas)	die zelf het gas dat zij verdeelen geheel of gedeeltelijk voortbrengen (voortgebr. gas)	die het gas dat zij verdeelen geheel of gedeeltelijk aankopen (aangekocht gas)		
1937 Maandgemiddelde	5.894	468	1.238	40.170	16.317	64.086
1938 Maandgemiddelde	5.915	463	1.208	39.810	9.876	57.273
1938 Juli	6.248	670	1.417	41.521	7.756	57.611
Augustus	6.294	801	1.492	41.447	7.900	57.934
September	6.173	536	1.322	41.301	5.966	55.298
October	6.222	402	1.179	39.702	9.277	56.782
November	5.815	358	1.103	38.283	9.378	54.937
December	6.419	386	1.255	42.688	9.494	60.242
1939 Januari	6.209	398	1.116	41.226	9.758	58.707
Februari	5.490	356	996	37.663	9.082	53.587
Maart	5.720	384	1.064	41.497	9.716	58.371
April	5.265	438	1.006	38.404	11.231	56.344
Mei	5.422	449	1.098	39.790	13.207	60.056
Juni	5.959	515	1.333	42.600	14.498	64.905
Juli	5.904	632	1.423	43.799	17.886	69.645
Augustus	5.979	722	1.438	43.753	18.395	70.287
September	5.540	407	1.217	39.884	15.632	62.679

(1) Deze statistiek betreft de verdeling van gas, verkregen door droge distillatie van steenkool. Zij omvat dus niet het soortgelijk gas, voortgebracht in de mijn-, metaal- en chemische cokesfabrieken of in de andere bedrijven en door de voortbrengers voor eigen gebruik gebezigd.

VERBRUIK.

N. B. — Voor het verbruik van suiker, lucifers, margarine en toeberedende vetstoffen, zie tabel n° 56.

I. — INDEXCIJFERS VAN DEN VERKOOP AAN DE VERBRUIKERS.

Basis : maandgemiddelde van 1927 = 100 (1).

TIJDVAK	GROOTE WARENHUIZEN						Winkels met bijhuizen		COOPERATIES EN PATROONSWINKELS					
	Kleding		Meubelen		Huishoudelijke artikelen en andere (1)		Voedingswaren		Bakkerij		Voedingswaren		Kleding	
	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938
October	108	99	132	116	124	126	135	140	85	68	147	146	211	220
November	85	76	118	101	147	121	142	135	80	66	136	140	158	155
December	86	76	138	118	182	182	162	164	87	72	167	180	164	174
	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939
Januari	85	74	129	103	123	127	132	133	74	63	148	154	158	162
Februari	72	65	117	110	101	99	123	128	73	59	140	143	127	119
Maart	109	95	129	129	125	130	136	146	81	71	150	163	166	165
April	100	89	130	100	123	126	140	146	73	64	153	161	184	176
Mei	99	99	136	119	124	134	136	139	71	64	146	152	167	163
Juni	88	86	114	105	123	130	137	138	72	67	148	150	142	141
Juli	77	81	120	103	138	147	141	149	72	64	147	158	130	127
Augustus	55	50	96	84	124	142	137	158	67	61	142	176	114	123
September	76	99	114	71	137	171	150	(*) 223	69	65	175	212	164	237

(1) Basis van de indexcijfers van de groote warenhuizen (huishoudelijke artikelen en verscheidene) = het maandgemiddelde over 1934.

(*) Voorloopig cijfer.

II. — TABAKSVERBRUIK.

(Fabricage en invoer.)

TIJDVAK	Sigaren	Sigarillos	Sigaretten	Rook-, snuif- en pruimtabak (tons)
	(millioenen stuks)			
1937.....	192	584	5.258	12.945
1938.....	195	615	5.108	13.201
1937 2 ^o kwartaal	43	140	1.395	3.283
3 ^o id.	46	153	1.406	3.420
4 ^o id.	57	159	1.252	3.274
1938 1 ^{ste} id.	47	152	1.263	3.223
2 ^o id.	48	200	1.444	3.246
3 ^o id.	42	133	1.312	3.299
4 ^o id.	57	129	1.089	3.433
1939 1 ^{ste} id.	45	117	1.070	3.152
2 ^o id.	40	135	1.376	3.436
3 ^o id.	39	130	1.404	3.654

III. — SLACHTINGEN IN DE 13 VOORNAAMSTE SLACHTHUIZEN VAN HET LAND.

TIJDVAK	Groot vee (Ossen, stieren, koeien, vaarzen)	Paarden	Kalveren	Varkens, biggen	Schapen, lammeren, geiten
1937 Maandgemiddelde	16.561	656	12.727	29.991	6.957
1938 Maandgemiddelde	16.457	778	10.957	23.066	6.304
1938 Juli.....	15.070	683	11.065	22.379	2.443
Augustus.....	18.004	761	13.252	23.308	2.882
September.....	16.057	788	9.578	18.897	3.953
October.....	18.822	1.002	9.333	23.356	10.229
November.....	17.740	856	9.665	23.217	13.537
December.....	15.260	919	8.904	21.624	13.636
1939 Januari.....	16.012	917	12.212	22.581	8.968
Februari.....	15.186	822	13.043	20.001	6.588
Maart.....	18.069	871	16.844	23.553	5.573
April.....	14.831	770	14.353	18.357	3.701
Mei.....	19.493	903	16.135	25.312	3.330
Juni.....	15.120	767	13.323	22.733	2.117
Juli.....	16.003	871	11.685	24.663	2.231
Augustus.....	19.068	975	13.045	25.295	2.308
September.....	26.433	1.075	10.910	24.704	3.399

VERVOER.

I. — BEDRIJVIGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN.

a) Bedrijfsontvangsten en -uitgaven

(millioenen franken).

TIJDVAK	ONTVANGSTEN				UITGAVEN	SALDO	UITBATINGS- COEFFICIENT
	Reizigers	Goederen	Buitengewone inkomsten	Totaal			
1937 Maandgemiddelde	69,8	149,4	4,9	224,1	221,0	3,1	98,63
1938 Maandgemiddelde	70,2	136,7	5,0	211,9	220,2	— 14,4	106,78
1938 Juli	92,9	123,0	5,2	221,1	226,8	— 5,7	102,56
Augustus	99,9	126,9	4,4	231,2	221,8	9,4	95,94
September	79,9	143,3	4,8	227,9	220,7	7,2	98,84
October	67,3	151,6	4,7	223,6	220,1	3,5	98,43
November	54,5	148,8	4,2	207,5	219,9	— 12,4	105,95
December	57,8	141,5	5,5	204,8	225,7	— 20,9	110,20
1939 Januari	66,8	139,2	8,5	214,7	226,8	— 12,2	105,62
Februari	53,9	126,5	6,0	186,5	217,6	— 31,2	116,70
Maart	62,4	145,9	6,2	214,5	229,0	— 14,5	106,76
April	70,8	142,3	5,8	218,8	220,9	— 2,0	100,92
Mei	71,9	151,9	6,6	230,4	220,2	10,2	95,57
Juni	69,3	151,7	6,0	227,0	220,4	6,6	97,10
Juli	94,2	141,0	6,2	241,4	220,6	20,9	91,36
Augustus	89,0	139,7	6,4	235,2	218,7	16,5	92,98
September (1) ..	54,0	143,7	5,8	203,5	217,3	— 13,8	106,78

(1) Voorloopige cijfers.

TIJDVAK	b) Aantal wagens aan de nijverheid geleverd (1).				c) Transportstatistiek. 1° Algemeen spoorverkeer.						
	A	B	C	A + C	REIZIGERS		ZWARE GOEDEREN				
					Aantal (duizenden)	Reizigers- Km. (millioen.)	Ton (duizenden)	Ton-km. (millioenen)			
							Belgisch binnenl. vervoer	Internat. vervoer	Doorvoer	Totaal	
1937 Maandgemidd.	438.774	132.576	108.493	547.267	16.870	512	6.090	205	204	110	519
1938 Maandgemidd.	388.982	114.745	90.664	479.647	16.234	497	5.250	186	154	88	429
1938 Juli	358.683	97.474	81.402	440.085	15.939	584	4.782	171	129	75	375
Augustus	377.312	101.951	87.807	465.119	16.818	653	4.911	175	139	73	386
September	399.858	118.692	96.075	495.933	16.173	530	5.440	196	165	86	447
October	433.676	135.446	97.584	531.260	16.004	485	5.907	204	171	93	468
November	424.833	122.017	94.742	519.575	16.093	475	5.940	205	167	105	477
December	382.513	134.608	91.991	474.504	15.068	450	5.226	177	176	118	471
1939 Januari	368.597	130.560	89.095	457.692	16.780	496	4.990	170	167	97	434
Februari	339.856	108.450	79.899	419.755	14.292	417	4.573	155	148	82	385
Maart	392.725	118.072	87.221	479.946	15.660	461	5.246	179	167	85	431
April	376.007	128.090	84.736	460.743	14.966	463	5.237	186	167	83	436
Mei	400.619	140.343	95.620	496.239	16.125	505	5.727	191	196	109	496
Juni	406.538	129.738	100.441	506.979	15.105	493	5.848	190	204	120	514
Juli	368.714	112.613	94.553	463.267	15.346	569	5.310	172	200	84	456
Augustus	379.086	114.627	92.876	471.982	15.274 (2)	563 (2)	5.283	178	184	86	448
September	390.057	143.102	71.524	461.581							

A. — Aantal wagens aan de nijverheid afgeleverd en belast bij het vertrek aan de Belgische stations (incl. deze voor het vervoer van kolen, cokes en briketten).

B. — Aantal wagens meer speciaal voor het vervoer van kolen, cokes en briketten afgeleverd.

C. — Aantal geladen wagens komend van vreemde netten en bestemd, 't zij voor stations van het net van de Maatschappij, 't zij voor stations van andere netten.

(1) Spoorwagens van de Nationale Maatschappij en van particulieren.

(2) Excl. heropgeroepen militairen.

I. — **BEDRIJVIGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN**

(vervolg).

c) **Transportstatistiek (vervolg).**

2° **Vervoer der voornaamste zware goederen.**

A. — **Gezamenlijk verkeer.**

70

TIJDVAK	(duizenden tons)										
	Totaal	Landbouw- en voedings- producten	Brand- stoffen	Ertsen	Metaal- waren	Bouw- materialen, glas en spiegelglas	Producten der groefbe- drijven, zand, kiezels en aarde	Textiel, leerlooi- er, kleding	Chemische en artseni- kundige producten	Nijver- heidsvetten en oliën, petroleum, teer	Vershil- lende
1937 Maandgemidd..	6.090	379	2.434	572	653	556	777	65	202	82	370
1938 Maandgemidd..	5.250	347	2.161	401	439	476	794	54	191	66	320
1935 September	5.251	258	2.117	416	492	493	845	131	143	59	297
December	5.055	326	2.236	449	564	378	525	47	162	61	307
1936 Maart	5.563	298	2.276	453	536	541	734	50	215	68	392
Juni	3.767	227	1.486	328	355	366	556	29	128	53	239
September	5.482	281	2.152	435	542	534	822	104	192	63	367
December	5.942	385	2.679	511	609	443	629	67	188	72	359
1937 Maart	6.147	341	2.472	536	672	592	726	64	255	98	391
Juni	6.316	243	2.515	567	826	594	898	53	175	61	384
September	6.251	289	2.434	584	664	630	869	100	198	71	412
December	5.985	330	2.370	674	608	456	747	49	275	106	370
1938 Maart	5.547	301	2.110	424	428	555	996	51	228	81	373
Juni	5.000	207	1.954	388	422	509	983	39	125	56	317
September	5.440	284	2.232	378	429	496	864	81	268	63	345
December	5.226	315	2.506	408	547	374	450	52	200	70	304
1939 Maart	5.246	307	2.180	368	517	455	727	55	216	68	353
Juni	5.848	244	2.446	550	639	495	872	46	155	55	346

B. — **Belgisch binnenlandsch verkeer.**

TIJDVAK	(duizenden tons)										
	Totaal	Landbouw- en voedings- producten	Brand- stoffen	Ertsen	Metaal- waren	Bouw- materialen, glas en spiegelglas	Producten der groefbe- drijven, zand, kiezels en aarde	Textiel, leerlooi- er, kleding	Chemische en artseni- kundige producten	Nijver- heidsvetten en oliën, petroleum, teer	Vershil- lende
1937 Maandgemidd..	3.527	253	1.692	11	186	350	610	13	94	30	288
1938 Maandgemidd..	3.250	231	1.523	10	130	312	673	12	85	26	248
1938 Juni	3.171	111	1.360	11	149	347	848	7	64	27	246
Juli	3.013	125	1.327	9	116	317	779	6	74	23	237
Augustus	3.071	143	1.373	13	130	317	694	38	89	23	251
September	3.384	183	1.566	12	134	322	737	26	98	26	280
October	3.709	532	1.734	11	136	295	640	9	83	25	235
November	3.766	804	1.648	11	131	277	550	8	71	24	242
December	2.962	177	1.743	7	133	212	353	8	75	23	231
1939 Januari	2.909	148	1.795	8	130	201	369	9	82	25	232
Februari	2.729	131	1.468	13	122	231	410	9	98	23	224
Maart	3.225	162	1.574	12	146	288	623	9	119	24	268
April	3.259	135	1.711	21	130	270	641	8	87	27	229
Mei	3.321	115	1.741	10	136	297	684	8	67	25	238
Juni	3.384	118	1.679	10	154	314	750	9	71	27	252
Juli	3.050	123	1.515	22	122	296	617	8	76	28	243
Augustus	3.166	149	1.569	21	134	296	614	33	95	27	228

II. — HAVENVERKEER.

TIJDVAK	a) Haven van Antwerpen.											
	Bronnen : Havendienst van Antwerpen en « Bulletin over den Handel met de vreemde landen ».											
	ZEEVAART						BINNENVAART					
	In			Uit			In			Uit		
Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen		Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Laadvermogen (duizenden steren)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Laadvermogen (duizenden steren)	Goederen (duizenden metrieke tons)	
			geladen	ledig (op ballast)								
1937 Maandgemidd..	1.032	2.093	1.193	864	167	1.177	4.129	1.422	469	3.994	1.378	422
1938 Maandgemidd..	980	2.012	989	846	134	975	3.699	1.222	382	3.562	1.187	368
1938 Juni	925	1.868	1.034	794	138	878	3.748	1.234	400	3.702	1.224	368
Juli	980	2.042	934	842	117	868	3.802	1.244	306	3.597	1.194	298
Augustus	1.009	2.115	1.068	883	132	889	3.747	1.214	373	3.610	1.225	402
September	1.025	2.142	1.012	855	139	993	3.921	1.252	368	3.589	1.135	405
October	1.012	2.042	926	915	132	1.042	3.916	1.220	376	3.757	1.198	318
November	987	1.987	1.000	838	143	1.166	3.780	1.234	399	3.463	1.148	314
December	1.007	2.097	1.027	870	163	1.145	3.195	1.064	399	3.207	1.045	355
1939 Januari	1.018	2.240	1.004	847	155	952	3.910	1.245	269	3.662	1.224	302
Februari	939	1.931	924	841	119	932	3.664	1.126	392	3.503	1.134	331
Maart	1.046	2.124	903	901	136	1.002	4.054	1.284	361	3.950	1.246	285
April	1.040	2.107	926	926	132	921	3.960	1.290	399	3.852	1.253	346
Mei	1.093	2.212	994	954	122	1.084	3.996	1.373	438	3.721	1.297	342
Juni	1.066	2.233	1.137	931	131	1.199	4.266	1.397	464	3.876	1.279	432
Juli	1.018	2.051	937	894	126	1.168	3.836	1.259	344	3.834	1.266	407
Augustus	983	1.950	990	858	139	1.135			421			380
September	258	523										

TIJDVAK	a) Haven van Antwerpen (vervolg).				b) Haven van Gent.							
	Bron : Havendienst van Antwerpen.				Bron : Havendienst van Gent.							
	OPGELEGDE ZESCHEPEN (op het eind van de maand)				ZEEVAART						BINNENVAART	
	Aantal schepen		Tonnenmaat (duizenden registertons)		In			Uit			GOEDEREN (duizenden metrieke tons)	
totaal	Belgische	totaal	Belgische	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Gelost	Geladen	
1937 Maandgemidd..	(1) 5	(1) —	(1) 19	(1) —	185	189	243	186	190	94	212	186
1938 Maandgemidd..	(1) 15	(1) 3	(1) 37	(1) 3	151	162	191	151	162	87	170	127
1938 Juni	20	1	48	1	134	167	216	128	163	69	168	142
Juli	27	7	63	13	137	171	198	132	159	53	180	117
Augustus	27	6	69	13	117	141	168	127	151	83	179	133
September	22	5	57	11	157	201	196	146	180	75	172	99
October	18	4	44	7	147	160	174	151	175	101	163	116
November	16	3	38	3	163	172	241	161	166	77	150	124
December	15	3	37	3	158	163	204	162	174	103	152	106
1939 Januari	12	2	33	2	141	163	151	141	157	116	144	82
Februari	12	2	31	2	131	124	171	134	134	88	133	128
Maart	10	2	25	2	161	137	139	160	134	78	124	142
April	9	2	17	2	153	141	161	154	138	59	131	125
Mei	5	2	5	2	148	144	152	149	147	76	131	120
Juni	5	2	5	2	177	165	133	172	157	116	140	122
Juli	4	2	4	2	168	184	220	160	183	117	146	165
Augustus	4	2	4	2			227			112	117	154

(1) Op het eind van het jaar.

II. — HAVENVERKEER (vervolg).

71

TIJDVAK	c) Haven van Brugge-Zeebrugge. Bronnen: <i>Havendienst van Brugge en « Bulletin over den Handel met de vreemde landen ».</i>						d) Haven van Groot-Brussel. Bron: <i>Havendienst van Brussel.</i>						
	ZEEVAART			BINNENVAART			ZEEVAART			BINNENVAART			
	Binnengekomen zeeschepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	GOEDEREN (duizenden metrieke tons)		GOEDEREN (duizenden metrieke tons)	Gelosten	BINNENGEKOMEN		VERTROKKEN			GELOST EN GELADEN GOEDEREN (duizenden metrieke tons)	
			Gelosten	Geladen			Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)		Goederen (duizenden metrieke tons)
1937 Maandgemiddelde...	172	189	59	34	21	4	72	37	32	73	38	39	579
1938 Maandgemiddelde...	131	163	37	26	13	2	52	28	22	52	28	29	492
1938 Juli	142	177	43	20	13	2	59	38	39	58	36	29	544
Augustus	155	222	49	25	11	3	46	22	18	46	22	19	519
September	133	165	41	26	10	3	44	23	23	45	24	21	492
October	127	150	33	31	10	2	58	30	19	52	25	29	492
November	130	145	35	28	15	2	66	36	26	67	36	42	450
December	166	208	34	36	16	1	58	38	35	60	39	43	387
1939 Januari	146	185	27	39	16	3	60	40	25	63	41	39	462
Februari	134	162	38	33	19	3	45	23	15	46	27	33	453
Maart	146	183	26	27	15	3	48	22	17	47	22	23	543
April	133	166	21	30	11	2	50	30	17	49	27	33	481
Mei	134	191	31	37	14	3	65	30	27	61	30	32	498
Juni	128	156	42	28	15	4	63	32	27	62	31	29	504
Juli	159	235	65	19	13	3	84	39	38	85	40	31	489
Augustus	123	174	44	29	10	2	80	41	30	79	38	40	499
September	27	46					40	29	20	45	32	36	485
October	25	33					46	26	16	46	29	33	559

TIJDVAK	e) Haven van Oostende.															
	ZEEVAART						BINNENVAART						STAATSPAKETBOOTEN			
	BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN			BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN			BINNENGEKOM.		VERTROKKEN	
	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Tonnenmaat	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Tonnenmaat	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Aantal reizigers (duizenden)	Aantal schepen	Aantal reizigers (duizenden)
1937 Maandgemiddelde...	71	39	10	71	39	21	107	20	8	109	3	—	100	32	101	33
1938 Maandgemiddelde...	69	41	10	69	41	20	88	16	7	86	3	—	95	27	95	27
1938 Augustus	102	72	7	104	74	26	107	22	8	99	2	—	182	78	183	96
September	85	62	2	84	61	21	92	17	9	89	3	—	127	27	127	47
October	55	31	13	56	31	22	80	14	7	80	2	—	63	7	62	8
November	54	31	11	56	32	26	83	16	8	85	2	—	62	5	62	6
December	71	33	19	68	33	20	63	11	6	66	2	—	64	11	64	7
1939 Januari	58	31	10	62	32	19	69	12	6	62	1	—	63	7	63	11
Februari	47	27	21	46	25	14	66	12	7	65	3	—	56	5	56	6
Maart	52	32	12	54	35	11	74	11	3	89	7	—	63	6	63	7
April	49	32	3	48	31	17	86	17	8	79	1	—	74	19	75	20
Mei	52	33	11	52	33	17	93	17	7	82	3	—	71	16	71	16
Juni	79	67	6	76	64	18	112	21	8	114	6	—	92	18	93	21
Juli	111	94	26	115	97	20	109	20	9	95	3	—	154	51	154	43
Augustus	121	105	20	116	103	27	110	22	13	107	9	3	173	58	174	73
September	22	14		24	16		52	10		59	3		34	2	34	3
October	12	12		12	12		72	16		66	6		14	1	14	2

BUITENLANDSCHE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSCHE ECONOMISCH UNIE MET DE OVERIGE LANDEN.

I. — SAMENVATTING NAAR DE VIJF GROEPEN DER ALGEMEENE NOMENCLATUUR AANGENOMEN DOOR DE OVEREENKOMST VAN BRUSSEL VAN 31 DECEMBER 1913.

75

TIJDVAK	GEWICHT (duizenden tons)					WAARDE (millioenen franken)						GEMID- DELDE PRIJS PER TON (franken)	INVOER- (+) OF UITVOERBALDO (-) VAN DE HANDELSBALANS (millioenen franken)	VERHOUDING VAN UIT- TOT INVOER IN PCT.
	Levende dieren	Voe- dings- mid- delen en dranken	Ruwe of enkel toebe- reide stoffen	Fabri- katen	Totaal	Levende dieren	Voe- dings- mid- delen en dranken	Ruwe of enkel toebe- reide stoffen	Fabri- katen	Onbew. goud en zilver gouden en zilver. munt	Totaal			
INVOER														
1937 Voor het jaar	12,0	4.076	34.063	835	38.986	34,0	5.419	15.869	6.163	405,5	27.893	715		
1938 Voor het jaar	8,6	3.777	27.110	659	31.555	28,2	4.660	12.612	5.395	471,7	23.167	734		
1938 Juli	0,7	289	2.219	54	2.562	2,1	370	943	417	54,3	1.786	697		
Augustus....	0,9	321	2.202	56	2.579	3,2	395	1.127	389	46,4	1.961	760		
September ..	0,7	344	2.267	47	2.659	2,2	401	1.001	409	32,6	1.845	694		
October.....	0,3	372	2.226	57	2.655	1,7	414	999	423	18,6	1.855	699		
November...	0,3	382	2.249	52	2.683	1,4	408	1.004	425	56,7	1.895	706		
December....	0,3	337	2.234	51	2.622	2,0	381	1.161	424	17,6	1.986	757		
1939 Januari....	0,1	296	2.283	54	2.633	0,9	334	1.224	441	70,8	2.071	787		
Februari....	0,3	304	2.098	54	2.456	1,5	319	1.061	459	41,3	1.841	750		
Maart.....	0,3	359	2.166	65	2.590	1,4	367	1.120	519	40,4	2.047	790		
April.....	0,2	307	2.150	62	2.519	1,-	318	927	425	38,7	1.709	678		
Mei.....	0,2	347	2.489	63	2.897	1,6	365	995	443	33,5	1.839	633		
Juni.....	0,1	416	2.381	59	2.857	0,7	388	962	418	29,0	1.798	630		
Juli.....	0,8	272	2.533	56	2.862	3,2	260	885	397	41,-	1.587	572		
Augustus....	0,0	279	2.469	52	2.802	3,2	261	1.057	399	56,2	1.777	651		
UITVOER														
1937 Voor het jaar	6,3	730	18.516	5.758	25.010	67,4	1.364	11.252	12.523	310,0	25.516	1.020	- 2.377	91,5
1938 Voor het jaar	5,5	604	17.209	4.189	22.008	67,4	1.134	9.790	10.502	231,1	21.724	937	- 1.443	93,8
1938 Juli	0,5	35	1.352	331	1.719	5,5	73	704	825	15,5	1.623	944	- 104	90,8
Augustus....	0,5	29	1.429	321	1.780	6,3	61	858	788	11,0	1.725	969	- 236	88,0
September ..	0,4	36	1.499	343	1.879	5,6	72	829	849	20,0	1.776	945	- 68	96,3
October.....	0,4	52	1.665	360	2.078	4,3	91	905	941	18,2	1.959	943	+ 103	105,6
November...	0,5	56	1.546	404	2.007	6,1	99	892	923	26,0	1.946	969	+ 50	102,6
December....	0,3	90	1.331	383	1.805	4,4	137	919	963	23,4	2.047	1.134	+ 61	103,0
1939 Januari....	0,3	51	1.277	338	1.667	4,2	98	802	823	21,8	1.749	1.050	+ 322	84,5
Februari....	0,5	42	1.289	317	1.649	5,3	92	907	823	23,4	1.851	1.122	+ 9	100,5
Maart.....	0,5	39	1.345	368	1.752	5,6	80	900	881	25,5	1.892	1.079	+ 155	92,4
April.....	0,5	35	1.356	359	1.750	5,1	69	725	838	20,0	1.656	946	- 53	96,9
Mei.....	0,4	41	1.656	406	2.103	4,9	79	940	979	16,8	2.020	960	+ 178	109,7
Juni.....	0,5	52	1.870	451	2.374	4,8	88	886	1.056	25,8	2.061	868	+ 263	114,6
Juli.....	0,7	30	1.695	425	2.151	7,4	61	812	989	19,6	1.889	869	+ 224	113,6
Augustus....	0,6	41	1.715	427	2.184	5,0	74	958	969	24,7	2.031	932	+ 208	111,4

II. — SAMENVATTING NAAR DEN GRAAD VAN VOLTOOIING DER PRODUCTEN
(rangschikking aangenomen door den Raad van den Volkenbond op 17 September 1935).

76

TIJDVAK	GEWICHT (duizenden tons)				WAARDE (millioenen franken)			
	Ruwe artikelen	Artikelen welke een verwerking hebben ondergaan		Totaal (1)	Ruwe artikelen	Artikelen welke een verwerking hebben ondergaan		Totaal (1)
		gewone verwerking	grootere verwerking			gewone verwerking	grootere verwerking	
INVOER.								
1937 Voor het jaar	29.755	8.557	752	39.065	13.754	7.641	5.860	27.662
1938 Voor het jaar	24.452	6.432	670	31.555	11.297	6.267	5.163	23.167
1938 Juni	2.024	521	50	2.595	913	521	433	1.906
Juli	1.988	526	48	2.562	844	550	399	1.786
Augustus	2.005	521	53	2.580	1.063	436	349	1.939
September	2.100	516	43	2.658	890	535	388	1.845
October	2.039	533	83	2.655	900	531	404	1.855
November	2.054	552	77	2.683	937	483	418	1.895
December	1.946	626	50	2.623	1.011	545	372	1.987
1939 Januari	1.979	602	52	2.633	1.022	558	421	2.071
Februari	1.873	511	51	2.455	976	428	393	1.839
Maart	1.961	568	60	2.589	982	522	504	2.048
April	1.914	544	59	2.517	774	478	415	1.708
Mei	2.240	598	59	2.898	856	591	447	1.839
Juni	2.198	604	55	2.857	844	515	409	1.798
Juli	2.245	543	53	2.840	708	446	395	1.592
Augustus	2.233	545	50	2.828	794	523	402	1.776

UITVOER.								
1937 Voor het jaar	11.462	11.716	1.833	25.011	5.021	11.846	8.666	25.689
1938 Voor het jaar	11.041	9.281	1.682	22.008	4.394	9.321	7.873	21.724
1938 Juni	906	671	172	1.743	346	657	633	1.648
Juli	846	742	131	1.719	317	686	614	1.623
Augustus	939	717	123	1.779	344	682	701	1.734
September	963	775	142	1.875	362	780	624	1.777
October	1.103	829	143	2.077	413	857	682	1.960
November	1.023	840	144	2.007	382	869	669	1.945
December	857	789	157	1.805	411	866	761	2.040
1939 Januari	787	761	118	1.667	368	794	575	1.749
Februari	761	767	121	1.649	374	710	753	1.851
Maart	971	636	145	1.752	398	750	724	1.888
April	910	697	141	1.749	339	731	576	1.656
Mei	1.139	801	163	2.103	409	917	683	2.017
Juni	1.244	961	168	2.374	378	840	728	2.053
Juli	1.051	961	127	2.147	326	884	662	1.882
Augustus	830	1.197	155	2.184	263	1.030	581	1.889

(1) Incl. onrangschikbare of aan bijzondere voorwaarden onderworpen artikelen.

WERKLOOSHEID.

I. — MAANDCIJFERS.

Bron: Nationale Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

80

MAAND	Aantal werkloze verzekerden								Verloren werkdagen			
	Absolute cijfers				Gemiddelden per 100 verzekerden				Per 1.000 verzekerden en per week		In % van het totaal der mogelijke werkdagen	
	Geheel werkloos		Gedeeltelijk werkloos		Geheel werkloos		Gedeeltelijk werkloos					
	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938
September	90.574	124.010	84.282	144.074	9,9	13,0	9,3	15,1	687	950	11,5	15,8
October	91.993	135.847	81.504	154.827	10,1	14,1	8,9	16,1	686	958	11,4	15,9
November	115.564	150.892	110.178	156.470	12,7	15,5	12,1	16,1	872	1.123	14,5	18,7
December	136.298	167.145	147.510	232.788	14,9	16,9	16,1	23,6	1.114	1.420	18,6	23,7
	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939
Januari	146.678	173.299	178.668	218.334	15,9	17,4	19,4	21,9	1.213	1.318	20,2	22,0
Februari	141.499	166.851	164.444	178.051	15,3	16,7	17,8	17,8	1.195	1.208	19,9	20,1
Maart	131.007	152.735	136.510	148.688	14,2	15,1	14,8	14,7	1.038	1.092	17,3	18,2
April	121.734	144.932	136.141	145.062	13,1	14,3	14,7	14,3	992	1.056	16,5	17,6
Mei	121.763	150.021	171.217	157.655	13,1	14,8	18,4	15,6	1.014	1.073	16,9	17,9
Juni	115.382	144.188	158.064	146.928	12,3	14,2	16,8	14,5	956	1.010	15,9	16,8
Juli	114.555	144.651	152.286	156.804	12,1	14,3	16,1	15,4	936	990	15,6	16,5
Augustus	118.750	150.791	149.096	163.355	12,5	14,9	15,7	16,1	899	1.021	15,0	17,0

II. — WERKLOOSHEID PER PROVINCIE.

Bron : Nationale Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

a) Aantal gecontroleerde werklozen (daggemiddelde).

STATISTISCHE MAAND	Week		Aantal werkdagen	Voor het RIJK		ANTWERPEN		BRABANT		WEST-VLAANDEREN		OOST-VLAANDEREN		HENEGOUWEN		LUIK		LIMBURG		LUXEMBURG		NAMEN	
	van	tot		Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal
	1939 April	—		—	24	171.384	181.039	39.494	40.559	21.471	22.570	27.423	28.748	39.113	43.126	25.859	26.647	10.393	11.684	3.285	3.294	906	906
Mei	—	—	28	174.059	186.993	41.520	42.800	22.226	23.541	27.169	28.961	40.044	45.734	25.182	26.217	10.363	12.102	3.199	3.212	779	779	3.577	3.647
Juni	—	—	24	163.867	175.250	38.995	40.068	20.921	22.146	24.141	25.769	37.445	42.318	26.718	27.581	9.091	10.738	2.834	2.846	656	656	3.066	3.128
Juli	—	—	29	163.532	173.732	38.473	39.494	21.248	22.432	25.470	26.981	38.556	40.553	25.842	26.740	9.525	11.048	2.774	2.785	699	699	2.945	3.000
Augustus	—	—	23	165.850	176.033	39.315	40.334	21.529	22.719	25.688	27.428	37.402	41.389	25.656	26.358	9.550	10.954	3.028	3.050	826	826	2.916	2.975
(*) September	—	—	24	203.355	222.834	48.162	49.537	25.467	27.189	36.281	42.532	42.489	49.137	29.648	31.087	12.636	14.631	3.655	3.674	1.238	1.238	3.779	3.856
(*) October	—	—	29	180.279	193.978	43.802	45.151	23.877	25.401	33.458	37.556	37.173	41.425	25.227	26.175	10.374	11.823	2.846	2.861	894	895	2.628	2.693
1939 Augustus	7	12	6	161.807	171.015	38.618	39.596	21.175	22.279	24.876	26.372	36.128	39.641	25.514	26.252	9.063	10.407	2.882	2.890	801	801	2.750	2.807
	14	19	5	164.514	175.385	36.348	37.252	21.529	22.695	25.143	27.392	37.970	42.527	26.308	27.052	10.068	11.518	3.165	3.180	807	807	2.906	2.962
	21	26	6	159.933	168.855	37.957	38.930	21.022	22.110	24.955	26.340	36.558	39.947	23.909	24.617	9.108	10.434	2.823	2.829	752	752	2.849	2.906
	28	2	6	176.923	188.723	43.958	45.044	22.390	23.787	27.459	29.603	39.048	43.630	26.620	27.628	10.048	11.553	3.303	3.323	939	939	3.158	3.222
September	4	9	6	206.773	226.809	49.934	51.296	25.915	27.688	33.342	38.556	44.371	52.199	30.848	32.438	13.352	15.512	3.975	3.990	1.228	1.229	3.808	3.892
	11	16	6	213.950	235.018	50.488	51.920	26.701	28.457	38.374	44.995	44.445	51.858	31.403	33.024	12.983	15.103	3.834	3.855	1.403	1.403	4.319	4.403
	18	23	6	199.906	219.327	46.146	47.511	25.000	26.729	37.040	43.781	41.546	47.709	28.887	30.263	12.602	14.554	3.539	3.559	1.239	1.240	3.907	3.981
	25	30	6	192.793	210.381	46.081	47.421	24.252	25.883	36.369	42.795	39.593	44.784	27.453	28.622	11.609	13.356	3.272	3.292	1.081	1.081	3.083	3.147
October	2	7	6	186.093	202.443	44.830	46.190	23.322	24.937	35.743	41.568	38.353	43.170	26.317	27.367	11.021	12.621	2.858	2.871	1.014	1.014	2.635	2.705
	9	14	6	181.171	195.812	44.493	45.816	23.614	25.196	34.227	38.864	37.448	41.969	25.620	26.264	10.224	11.717	2.690	2.705	817	819	2.398	2.462
	16	21	6	181.289	191.293	44.302	45.650	23.902	25.386	33.592	37.234	37.365	41.508	25.422	26.306	10.148	11.573	2.868	2.881	960	961	2.730	2.791
	23	28	6	177.771	190.057	43.051	44.379	24.132	25.586	32.154	35.399	36.543	40.485	24.784	25.664	10.411	11.779	3.076	3.090	886	887	2.734	2.798
	30	4	5	175.072	187.276	42.333	43.719	24.413	25.893	31.575	34.715	36.158	39.994	24.351	25.272	10.064	11.424	2.740	2.757	793	794	2.645	2.708

b) Aantal opgeteekende dagen werkloosheid (duizenden dagen).

STATISTISCHE MAAND	Week		Aantal werkdagen	Voor het RIJK		ANTWERPEN		BRABANT		WEST-VLAANDEREN		OOST-VLAANDEREN		HENEGOUWEN		LUIK		LIMBURG		LUXEMBURG		NAMEN	
	van	tot		Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal
	1939 April	—		—	24	3.916	4.128	898	925	492	517	625	653	895	984	594	602	239	271	75	76	20	20
Mei	—	—	28	4.828	5.176	1.149	1.186	620	659	752	799	1.110	1.262	698	726	289	337	89	90	21	22	100	101
Juni	—	—	24	3.876	4.140	924	950	499	528	571	607	881	993	629	649	217	256	68	68	15	15	72	74
Juli	—	—	29	4.688	4.995	1.105	1.126	614	647	727	765	1.049	1.189	741	769	274	311	82	80	19	20	84	87
(*) Augustus	—	—	23	3.766	3.995	890	912	492	519	591	620	848	936	582	601	217	248	69	69	19	19	66	68
(*) September	—	—	24	4.817	5.276	1.129	1.169	606	647	859	1.008	1.006	1.160	719	743	295	340	87	88	28	28	90	92
(*) October	—	—	29	5.176	5.539	1.238	1.277	689	734	965	1.084	1.069	1.188	729	756	300	341	82	82	26	26	75	79
1939 Augustus	7	12	6	961	1.015	229	235	126	133	147	156	214	234	152	157	54	62	17	17	5	5	16	17
	14	19	5	815	869	179	183	107	113	136	136	188	210	130	146	49	56	16	16	4	4	14	15
	21	26	6	945	997	222	228	126	132	147	155	216	236	142	134	54	62	17	17	4	4	17	17
	28	2	6	1.045	1.114	260	266	133	141	161	173	230	256	158	164	60	68	19	19	6	6	19	19
September	4	9	6	1.224	1.338	292	307	153	164	197	228	263	308	184	194	74	83	24	24	7	7	23	23
	11	16	6	1.270	1.395	297	306	160	170	228	248	264	307	188	197	77	90	22	23	8	8	26	26
	18	23	6	1.183	1.298	270	278	149	159	220	260	244	280	173	181	75	87	21	21	7	7	23	24
	25	30	6	1.140	1.245	270	278	144	154	214	252	235	265	174	171	69	80	20	20	6	6	18	19
October	2	7	6	1.103	1.200	262	270	139	149	213	248	227	255	157	163	66	75	17	17	6	6	16	16
	9	14	6	1.076	1.163	260	268	141	151	204	232	223	249	151	157	61	70	16	16	5	5	14	15
	16	21	6	1.077	1.153	259	267	143	152	200	222	223	247	152	157	61	69	17	17	6	6	16	17
	23	28	6	1.054	1.126	252	260	144	153	191	209	216	239	148	153	62	70	18	18	5	5	16	17
	30	4	5	866	927	205	212	122	129	157	173	180	198	121	126	50	57	14	14	4	4	13	14

(*) Voorloopige cijfers.

BANKSTATISTIEKEN.

I. — BELGIE EN BELGISCH-CONGO.

a) Nationale Bank van België.

Voornaamste posten van de weekstaten
(millioenen franken).

85

TIJDVAK	Goudvoorraad	Buitenlandsche deviezen en goudwaarden	Wissels		Beleeningen op Belgische staatsfondsen	Vorderingen op den Staat	Bankbiljetten in circulatie	Rek.-courantsaldi		Totaal der opeisbare schulden	Dekkingspercentage	Discontovoet voor geaccepteerde wissels (1)	Rentevoet voor beleening op overheidsfondsen (2)
			binnenlandsche	buitenlandsche				Diverse	Van 's Rijks-schatkist				
Jaargemiddelde :													
1938.....	15.945	4.717	1.486	16	286	742	21.812	2.118	227	24.157	66,01	2,61	3,70
Maandgemiddelde :													
1938 Augustus.....	15.164	4.537	1.245	15	249	735	21.159	1.655	67	22.881	66,27	3,—	4,—
September.....	15.564	4.877	1.412	14	414	735	22.681	1.202	76	25.959	64,96	3,—	4,—
October.....	16.393	5.057	2.335	13	276	735	23.334	1.962	456	25.752	63,66	2,92	4,—
November.....	17.065	4.512	1.632	11	242	735	22.547	2.016	605	25.168	67,80	2,50	4,—
December.....	17.207	4.580	1.103	11	227	735	22.076	2.137	641	24.854	69,23	2,50	4,—
1939 Januari.....	17.157	4.618	952	11	181	729	21.941	2.286	413	24.640	69,63	2,50	4,—
Februari.....	17.341	4.604	873	11	190	722	22.122	2.363	256	24.741	70,09	2,50	4,—
Maart.....	15.659	3.775	1.433	11	464	722	21.604	1.362	95	23.061	67,91	2,50	4,—
April.....	15.318	2.807	2.392	15	729	722	22.152	791	51	22.994	66,62	3,20	4,70
Mei.....	15.428	2.480	2.877	19	530	722	22.300	685	90	23.075	66,86	3,32	4,82
Juni.....	15.828	3.313	1.970	16	311	722	22.167	914	106	23.187	68,26	3,—	4,50
Juli.....	16.585	3.981	1.214	13	313	712	22.741	1.037	51	23.829	69,60	2,58	3,66
Augustus.....	17.810	4.385	1.190	17	489	709	24.048	1.542	32	25.622	69,51	2,50	3,50
September.....	18.162	4.664	2.254	21	1.089	709	27.186	1.065	23	28.274	64,24	2,50	3,50
October.....	18.089	4.393	2.582	19	758	709	27.032	934	12	27.978	64,65	2,50	3,50
Weekcijfers :													
1939 5 October.....	18.158	4.628	2.277	21	879	709	27.234	862	18	28.114	64,59	2,50	3,50
12 id.....	18.181	4.386	2.641	18	767	709	27.105	1.036	15	28.156	64,57	2,50	3,50
19 id.....	18.002	4.351	2.649	17	754	709	26.937	934	11	27.882	64,56	2,50	3,50
26 id.....	18.016	4.208	2.760	18	631	709	26.850	907	3	27.760	64,90	2,50	3,50

(1) Sedert 6 Juli 1939, is het disconto voor geaccepteerde wissels of documentaire wissels en bankaccepten in vertegenwoordiging van verkopen in het buitenland van in België gefabriceerde producten op 1,50 pCt. bepaald.

(2) Sedert 6 Juli 1939, is de rente voor beleeningen op Belgische Overheidsfondsen met maximum 120 dagen looptijd, vastgesteld op 2,50 pCt.

b) Bank van Belgisch-Congo.

Voornaamste posten van de maandstaten
(millioenen franken).

TIJDVAK	DEKKINGSVOORRAAD			Diverse kasgelden en tegoed bij banken	Wissels op Congo, op België en op andere landen	Debiteuren	Circulatie (Bankbiljetten en munten)	CREDITEUREN		Dekkingspercentage
	Gouden munt en muntmateriaal	Gouddeviezen	Totaal					dadelijk opvraagbaar	op termijn	
1937 Jaargemiddelde.....	98,3	67,4	165,7	344,1	174,4	168,3	342,6	559,5	58,6	48,39
1938 Jaargemiddelde.....	165,9	17,1	173,0	246,3	226,4	169,3	377,2	502,5	64,5	45,85
1938 31 Maart.....	135,9	47,0	182,9	286,0	187,7	173,1	376,0	501,8	83,6	48,64
30 April.....	135,9	47,0	182,9	283,9	178,6	170,4	363,9	510,9	69,8	50,25
31 Mei.....	165,9	17,0	182,9	281,8	165,7	165,7	369,2	494,5	60,9	49,54
30 Juni.....	165,9	—	165,9	285,7	179,1	167,7	378,2	492,8	56,3	43,87
31 Juli.....	165,9	—	165,9	360,4	173,7	163,1	380,1	565,0	61,6	43,64
31 Augustus.....	165,9	—	165,9	254,8	240,0	158,3	374,4	519,0	61,2	44,32
30 September.....	165,9	—	165,9	190,0	292,0	155,6	369,0	497,6	61,0	44,96
31 October.....	165,9	—	165,9	134,2	319,9	160,2	363,1	481,0	50,9	45,68
30 November.....	165,9	—	165,9	149,8	293,8	184,9	364,6	503,8	52,9	45,49
31 December.....	165,8	—	165,8	193,0	244,7	188,9	395,8	488,1	46,9	41,90
1939 31 Januari.....	165,8	5,0	170,8	212,2	267,4	167,6	398,4	504,1	49,7	42,88
28 Februari.....	165,8	5,0	170,8	232,6	262,1	164,4	401,3	523,0	48,2	42,58
31 Maart.....	165,8	—	165,8	267,8	211,6	167,1	387,6	530,6	51,3	42,79
30 April.....	165,8	—	165,8	275,6	197,0	171,6	376,9	529,1	42,0	44,—
31 Mei.....	165,8	—	165,8	282,2	221,9	172,4	380,7	562,7	41,2	43,56

c) Driemaandelijksche staten der Belgische banken (1).
 1° Globale staten door de Bankcommissie gepubliceerd
 (in millioenen franken).

RUBRIEKEN	1935	1936	1937			
	31 December	31 December	31 Maart	30 Juni	30 September	31 December
ACTIVA.						
BESCHIKBARE EN VLOTTENDE MIDDELEN :						
Niet gestort kapitaal	251.	231	231	229	220	224
Kas, Nationale Bank, Postrekeningen	4.455	3.756	2.924	2.962	2.048	2.975
Bankiers debiteuren	3.135	4.473	4.156	4.440	5.077	4.605
Te innen wissels	4.450	4.402	4.444	4.698	4.558	4.446
Debiteuren	8.133	7.903	8.291	8.429	8.385	7.990
Belgische overheidsfondsen	3.122	4.459	4.710	4.680	4.399	3.800
Buitenlandse overheidsfondsen	120	152	207	278	119	86
Bankaandelen	337	333	322	324	327	259
Andere aandelen	487	494	485	475	483	478
Obligaties	3	30	19	9	22	18
Syndicale participaties en te realiseeren waarden	27	34	78	107	160	88
Belegde wettelijke reserve	109	122	123	139	139	140
Diversen	1.505	2.009	2.218	2.186	2.516	2.012
<i>Totaal beschikbaar en vlottende middelen...</i>	<i>26.140</i>	<i>28.458</i>	<i>28.208</i>	<i>28.956</i>	<i>28.432</i>	<i>27.121</i>
VASTGELEGDE MIDDELEN :						
Oprichtings- en eerste inrichtingskosten	5	3	3	3	3	4
Gebouwen, materieel en meubilair	521	579	576	575	583	597
<i>Totaal vastgelegde middelen...</i>	<i>526</i>	<i>582</i>	<i>579</i>	<i>578</i>	<i>586</i>	<i>601</i>
Algemeen totaal activa...	26.666	29.040	28.787	29.534	29.048	27.722
PASSIVA.						
OPVRAAGBAAR :						
Bankiers crediteuren	2.528	2.959	2.596	2.637	2.566	2.340
Deposito's en crediteuren dadelijk opvraagbaar en op minder dan dertig dagen	16.067	17.312	17.004	17.881	17.292	16.348
Deposito's en diverse crediteuren op meer dan dertig dagen....	3.036	3.300	3.586	3.377	3.302	3.288
Obligaties en kasbons	69	56	58	64	64	61
Diversen	1.463	2.073	2.185	2.188	2.444	2.274
<i>Totaal opvraagbaar...</i>	<i>23.163</i>	<i>25.700</i>	<i>25.429</i>	<i>26.147</i>	<i>25.668</i>	<i>24.306</i>
NIET OPVRAAGBAAR :						
Maatschappelijk kapitaal	2.827	2.795	2.798	2.810	2.804	2.845
Wettelijke reserve	128	131	126	146	139	140
Niet beschikbare reserves	4	1	1	2	1	—
Beschikbare reserves	352	374	388	391	398	392
Reserfonds	192	39	45	38	38	37
Inschrijvingen op kapitaalsverhoogingen.....	—	—	—	—	—	2
<i>Totaal niet opvraagbaar...</i>	<i>3.503</i>	<i>3.340</i>	<i>3.358</i>	<i>3.387</i>	<i>3.380</i>	<i>3.416</i>
Algemeen totaal passiva...	26.666	29.040	28.787	29.534	29.048	27.722

(1) Voor de omloopssnelheid van het geld in de banken, zie tabel n° 35.

c) Algemeene driemaandelijksche staat der Belgische banken (1)

door de Nationale Bank van België gepubliceerd.

(millioenen franken).

85

RUBRIEKEN	30 Juni 1938	30 Sept. 1938	31 Dec. 1938	31 Maart 1939	30 Juni 1939
ACTIVA.					
A. Spaargelden (artikel 15, koninklijk besluit 42).....	—	—	—	—	—
B. Beschikbare en vlottende middelen :					
Kas, Nationale Bank, Postrekeningen	1.162	1.493	2.106	1.263	978
Daggeld	477	314	579	524	785
Bankiers	3.591	3.040	2.686	3.320	3.006
Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen	503	294	517	477	409
Andere te innen waarden op korten termijn	1.566	1.509	1.539	1.693	1.617
Wissels	3.054	2.190	3.747	3.283	3.365
Prolongaties en voorschotten op effecten	1.398	1.347	1.292	1.322	1.135
Debiteuren wegens verstrekte acceptaties	995	895	872	1.017	956
Diverse debiteuren	5.501	5.447	5.272	5.604	5.475
Effecten	5.516	5.174	4.838	4.926	4.607
a) Belegde wettelijke reserve	142	141	144	148	149
b) Belgische overheidsfondsen	4.280	4.025	3.710	3.770	3.498
c) Buitenlandsche overheidsfondsen	54	58	44	66	34
d) Bankaandelen	335	334	335	334	324
e) Andere fondsen	704	616	605	608	602
Diversen	285	286	168	204	226
Niet gestort kapitaal	50	50	52	52	54
Totaal beschikbare en vlottende middelen ...	24.097	22.040	23.668	23.685	22.613
C. Vastgelegde middelen :					
Oprichtings- en eerste inrichtingskosten	4	4	5	5	5
Gebouwen	335	335	329	333	331
Participaties in de dochtermaatschappijen voor immobiliën	171	171	171	171	171
Vorderingen op dochtermaatschappijen voor immobiliën	119	117	116	100	98
Materieel en meubilair	14	15	13	13	13
Totaal vastgelegde middelen ...	643	642	634	622	618
Algemeen totaal activa ...	24.740	22.682	24.302	24.307	23.231
PASSIVA.					
A. Spaargelden (artikel 15, koninklijk besluit 42)	—	—	—	—	—
B. Opvraagbaar :					
Bevoorrechte of gewaarborgde schuldeischers	194	297	128	413	219
Daggeld	61	26	10	50	28
Bankiers	1.230	1.215	1.473	1.336	1.299
Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen	177	230	300	259	227
Geaccepteerde wissels	995	895	873	1.019	958
Andere te betalen waarden op korten termijn	388	459	389	850	536
Crediteuren wegens wissels ter incasso	930	878	819	800	801
Deposito's crediteuren	16.700	14.610	16.313	15.635	15.286
a) Dadelijk opvraagbaar en op ten hoogste 30 dagen	14.769	12.868	14.592	13.993	13.798
b) Op meer dan 30 dagen	1.931	1.742	1.721	1.642	1.487
Obligaties en kasbons	63	61	55	32	29
Nog te storten op fondsen en participaties	249	261	255	247	246
Diversen	443	441	380	357	268
Totaal opvraagbaar ...	21.430	19.373	20.995	20.998	19.899
C. Niet opvraagbaar :					
Kapitaal	2.687	2.686	2.685	2.676	2.678
Niet beschikbare reserve wegens uitgiftepremie	64	64	64	64	64
Wettelijke reserve (artikel 13, koninklijk besluit 185)	145	145	146	151	152
Beschikbare reserve	373	371	376	377	393
Reservefonds	41	42	36	41	46
Totaal niet opvraagbaar ...	3.310	3.309	3.307	3.309	3.333
Algemeen totaal passiva ...	24.740	22.682	24.302	24.307	23.231

(1) Omloopsnelheid van het geld in de banken, zie tabel nr 35.

II. — BUITENLANDSCHE CIRCULATIEBANKEN.

86

a) Discontovoet van de voornaamste circulatiebanken.

	Sedert	%		Sedert	%
België	6 Juli 1939	2,50	Joego-Slavië	1 Februari 1935	5,—
Bulgarije	15 Augustus 1935	6,—	Letland (1)	1 Januari 1939	5,—
Dantzig	2 Januari 1937	4,—	Litauen	15 Juli 1939	6,—
Denemarken	10 October 1939	5,50	Nederland	29 Augustus 1939	3,—
Duitschland	22 September 1932	4,—	Noorwegen	22 September 1939	4,50
Estland	1 October 1935	4,50	Polen	18 December 1937	4,50
Finland	3 December 1934	4,—	Portugal	11 Augustus 1937	4,—
Frankrijk	4 Januari 1939	2,—	Roemenië	5 Mei 1938	3,50
Griekenland	4 Januari 1937	6,—	Spanje	5 December 1938	4,—
Groot-Brittannië	26 October 1939	2,—	Sweden	1 December 1933	2,50
Hongarije	29 Augustus 1935	4,—	Bohemen en Moravië	1 Januari 1936	3,—
Indië	30 November 1935	3,—	Vereenigde Staten (Feder. Reserve Bank of New-York)	27 Augustus 1937	1,—
Italië	18 Mei 1936	4,50	Zwitserland	26 November 1936	1,50
Japan	11 Maart 1938	3,46			

(1) Discontovoet voor handelshuizen. Voor creditinstellingen : 4 1/2 pCt.

b) Banque de France.

Weekstaten

(in millioenen franken).

DATUM	Munt en muntmateriaal	Tegoed in het buitenland	Wisselportefeuille en publieke waarden			Beleeningen op effecten	Voorloopige renteloze voorschotten aan den Staat (terugbetaalbaar krachtens artikel 8 van overeenkomst van 12-11-38)	Voorloopige voorschotten aan den Staat (overrekenk. van 29 September 1938 goedgekeurd bij decreet van 1 September 1939)	Bankbiljetten in circulatie	Creditsaldi in rekening-courant	Dekkingspercentage
			Gedisconteerd handelspapier		Aangekocht verhandelbaar papier						
			binnenlandsch	buitenlandsch							
1937 Jaargemidd. . .	56.812	15,1	9.374	16,4	1.393	3.856	—	—	88.288	17.726	53,40
1938 Jaargemidd. . .	—	21,9	10.513	20,3	1.475	3.740	—	—	101.704	23.291	—
1938 : Gemiddelde van 1-1 tot 10-11.	56.086	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45,90
Gemiddelde van 17-11 tot 31-12	87.265	—	—	—	—	—	20.627	—	—	—	61,01
1938 4 Augustus . . .	55.808	23,9	6.334	17,3	1.194	3.675	—	—	101.351	16.818	47,23
8 September . . .	55.808	24,5	9.166	17,3	1.358	3.717	—	—	102.900	18.714	45,89
6 October . . .	55.808	10,0	18.416	24,6	1.967	3.988	—	—	118.290	23.707	39,30
10 November . . .	55.808	12,2	12.941	26,5	1.997	4.005	—	—	108.771	26.987	41,11
17 November . . .	87.264 (1)	13,5	12.070	25,8	2.253	3.971	20.627	—	107.349	37.785	60,13
8 December . . .	87.265	19,1	10.783	22,7	2.500	3.708	20.627	—	108.779	33.911	61,16
1939 5 Januari . . .	87.265	14,6	7.923	23,1	2.677	3.686	20.627	—	111.520	29.081	62,07
9 Februari . . .	87.266	15,3	7.743	20,2	3.012	3.422	20.627	—	111.253	27.877	62,72
9 Maart . . .	87.266	14,0	6.830	18,4	3.037	3.371	20.627	—	113.886	24.336	63,13
6 April . . .	87.266	13,8	6.651	17,5	3.873	3.397	20.577	—	120.303	18.775	62,75
4 Mei . . .	92.266	15,6	7.476	16,8	3.862	3.441	20.577	—	125.353	19.460	63,71
8 Juni . . .	92.266	14,7	6.964	15,5	3.631	3.408	20.577	—	121.287	23.517	63,72
6 Juli . . .	92.266	14,0	6.420	14,7	3.481	3.557	20.577	—	123.478	20.379	64,14
10 Augustus . . .	97.266	13,8	6.441	14,1	3.595	3.502	20.577	—	123.733	25.939	64,99
7 September . . .	97.266	7,2	20.101	19,7	4.520	3.824	20.577	—	146.149	20.239	58,46
5 October . . .	97.266	17,2	13.185	19,7	4.309	3.724	20.473	3.300	145.716	18.094	59,38

Discontovoet { huidige : 2 % sedert 4 Januari 1939.
vorige : 2 1/2 % sedert 25 November 1938.

(1) Herwaardeering van den goudvoorraad op basis van 27,5 mgr. goud van 0,900 fijn per frank.

c) Bank of England.
Weekstaten
(in duizenden £).

86

DATUM	Metaalvoorraad		Beleggingen van het «Banking Department»				Bank- biljetten in circulatie	Deposito's				Verhoud. v. d. goudv. v. h. Bank. Dep. tot het saldo van haar dep. %
	Goud (Issue Departm.)	Gouden en zilveren munt (Banking Departm.)	Door den Staat gewaar- borgde fondsen	Disconto en beleening	Andere waarden	Totaal		Openbare organismen	Banken	Andere deposito's	Totaal	
1937 Jaargemidd.	321.351	1.071	98.357	6.855	21.164	126.376	479.590	19.514	97.155	37.243	153.912	29,6
1938 Jaargemidd.	326.411	995	103.168	9.581	20.986	133.735	485.562	18.200	106.224	36.230	160.654	28,0
1938 10 Augustus	326.412	1.137	109.716	9.238	21.544	140.498	489.993	19.315	106.079	34.513	159.907	23,4
7 Septemb.	326.414	1.421	101.336	5.354	22.073	128.763	480.115	32.151	91.259	34.852	158.262	30,1
5 October.	326.414	1.344	121.871	10.205	22.477	154.553	505.784	12.055	109.703	37.141	158.899	13,8
9 Novemb.	326.414	1.292	101.571	11.103	20.979	133.653	482.690	15.937	109.498	35.504	160.939	27,9
7 Decemb.	326.416	1.198	66.136	17.871	21.503	105.510	487.752	18.628	102.945	35.944	157.517	44,3
1939 4 Januari.	326.416	685	71.381	48.906	22.380	142.667	488.071	20.503	135.955	37.241	193.699	35,6
11 Januari.	126.414	652	96.171	22.122	22.321	140.614	475.644	19.214	118.139	36.653	174.006	29,5
8 Februari.	126.414	890	77.636	20.649	22.357	120.642	474.998	15.351	103.950	35.490	154.791	33,7
8 Maart ...	226.033	1.041	89.246	3.360	22.395	115.001	479.178	11.449	97.424	35.804	144.677	33,1
5 April ...	226.160	1.105	100.351	8.485	21.509	130.345	491.451	16.042	91.947	40.529	148.518	24,1
10 Mei	226.160	703	114.126	8.102	21.245	143.473	495.894	19.059	101.356	36.279	156.694	19,7
7 Juni	226.160	587	114.176	7.801	22.608	144.585	498.371	18.401	100.623	36.104	155.128	18,2
5 Juli	226.414	671	118.706	8.789	22.465	149.960	505.722	19.301	96.477	37.561	153.339	13,9
9 Augustus	246.417	637	114.831	5.955	21.533	142.319	521.877	31.846	81.654	35.929	149.429	16,8
6 Septemb. (1)	102	586	123.721	6.017	25.213	154.951	549.886	15.029	111.267	41.235	167.531	18,3
4 October.	165	735	113.616	2.392	22.335	138.343	538.749	15.346	106.034	40.867	162.247	25,9

(1) Overdracht van goud naar het Egalisatiefonds.

Discontovoet { huidige : 2 %, sedert 26 October 1939.
vorige : 3 %, sedert 28 September 1939.

d) Nederlandsche Bank.
Weekstaten
(in miljoenen guldens).

DATUM	Munt en munt- materiaal	Wissels		Beleening			Bank- biljetten	Credit- saldi inrekening- courant	Dekkings- percentage
		Binnen- landsche	Buiten- landsche	op titels	op goederen en ceelen	Totaal			
1937 Jaargemiddelde	1.158	17,2	3,2	183	2,8	186	828	555	83,71
1938 Jaargemiddelde	1.484	10,0	4,8	295	1,3	296	944	870	81,79
1938 5 September	1.500	9,3	4,9	294	1,2	296	952	876	82,06
10 October	1.495	18,5	4,0	289	1,3	290	1.069	757	81,85
7 November	1.502	15,7	4,0	307	1,3	308	1.016	835	81,15
5 December	1.486	10,9	3,6	306	1,6	307	1.010	819	81,28
1939 9 Januari	1.489	8,4	3,6	305	1,7	307	988	839	81,47
6 Februari	1.489	8,1	3,1	299	1,7	301	993	828	81,77
6 Maart	1.442	7,4	3,1	244	1,3	245	988	730	83,91
11 April	1.317	11,0	2,7	208	0,9	209	1.022	535	84,51
8 Mei	1.227	11,6	2,7	215	1,0	216	1.056	422	83,02
5 Juni	1.227	11,6	2,7	209	0,7	210	1.034	436	83,48
10 Juli	1.151	10,1	2,2	222	0,9	223	1.025	382	81,81
7 Augustus	1.154	9,9	1,8	214	1,2	215	1.014	387	82,34
4 September	1.139	84,5	1,6	247	1,4	248	1.206	303	75,44
9 October	1.113	35,2	1,6	225	1,6	227	1.129	291	78,39
6 November	1.115	17,9	1,6	212	1,7	213	1.114	272	80,44

Discontovoet { huidige : 3 %, sedert 20 Augustus 1939.
vorige : 2 %, sedert 3 December 1936.

e) Nationale Bank van Zwitserland.
Weekstaten
(in millioenen Zwitsersche franken).

DATUM	Goud- voorraad	Tegoed in het buitenland	Binnen- landsche wissels	Beleening	Correspon- denton	Bank- biljetten in circulatie	Andere terstond opvorderbare verplichting.	Dekkings percentage
1937 Jaargemiddelde	2.638	182	12,0	32,5	12,3	1.382	1.480	98,56
1938 Jaargemiddelde	2.852	394	35,7	22,8	15,5	1.558	1.807	96,46
1938 6 Augustus	2.794	388	4,9	20,1	3,8	1.512	1.761	97,21
7 September	2.847	374	11,0	20,4	4,5	1.546	1.775	96,98
7 October	2.851	311	110,4	26,8	4,6	1.803	1.565	93,86
7 November	2.873	302	96,0	24,8	3,7	1.696	1.668	94,38
7 December	2.890	284	95,8	27,5	4,1	1.670	1.697	94,26
1939 7 Januari	2.890	281	140,1	19,7	5,0	1.675	1.717	93,46
7 Februari	2.813	255	148,9	18,8	4,4	1.620	1.673	93,18
7 Maart	2.813	265	114,3	24,3	5,2	1.642	1.631	94,03
5 April	2.633	249	171,5	25,9	7,0	1.741	1.405	91,60
6 Mei	2.472	264	172,5	32,0	3,9	1.748	1.237	91,67
7 Juni	2.471	266	36,1	28,8	4,2	1.699	1.148	96,18
7 Juli	2.469	271	37,8	29,5	5,5	1.711	1.141	96,07
7 Augustus	2.461	274	41,6	26,8	4,3	1.711	1.135	96,12
7 September	2.419	283	61,9	48,7	5,0	2.067	787	94,71
7 October	2.419	278	86,6	45,4	5,2	2.043	823	94,10

Discontovoet (huidige : 1 1/2 %, sedert 26 November 1936
vorige : 2 %, sedert 9 September 1936.

f) Reichsbank.
Weekstaten
(in millioenen RM.).
1° Tot 15 Juni 1939.

DATUM	Goud- voorraad	Deviezen als goud- dekking geldende	Pasmunt	Waarden tot bijkomende dekking	Wissels	Beleeningen op onderpand	Gediscont. Schatkist- bons	Bank- biljetten in circulatie	Verschill. opeisbare schulden	Dekkings- percentage van goud en deviezen
1937 Jaargemiddelde	68,8	5,8	192	133	4.893	43,3	14,7	4.778	739	1,35
1938 Jaargemiddelde	70,8	5,6	174	394	6.039	45,0	11,3	6.228	983	1,06
1938 6 Augustus	70,8	5,6	142	549	6.063	38,7	2,6	6.429	958	1,03
7 September	70,8	5,4	133	550	6.378	28,5	0,2	6.690	948	1,00
7 October	70,8	5,7	92	550	7.337	19,6	0,8	7.541	887	0,91
7 November	70,8	5,8	121	548	7.020	32,9	0,5	7.423	918	0,92
7 December	70,8	5,6	134	548	7.252	47,1	0,1	7.629	1.003	0,88
1939 7 Januari	70,8	5,7	168	554	7.225	44,1	1,5	7.705	950	0,88
7 Februari	70,8	5,9	203	671	6.761	43,8	1,2	7.549	1.064	0,89
7 Maart	70,8	5,7	179	677	7.084	37,9	0,2	7.737	1.027	0,87
6 April	70,8	5,6	121	668	7.776	37,8	2,3	8.165	1.060	0,83
8 Mei	70,8	5,9	123	659	7.473	48,5	1,2	8.252	1.219	0,81
7 Juni	70,8	5,7	153	921	7.174	34,1	2,3	8.102	1.117	0,82

2° Sedert 23 Juni 1939.

DATUM	Dekkingsreserve aan goud en deviezen	Bezit aan wissels, cheques en Schat- kistwissels	Papier aangekocht krachtens § 13, n° 3 (als toegevoegde dekking dienend)	Beleeningen op onderpand	Pasmunt	Bankbiljetten in circulatie	Verschillende opeisbare schulden	Dekkings- percentage van goud en deviezen t. o. v. de gezamenlijke opeisbare verplichtingen
1939 7 Juli	76,6	7.779	925	57,3	133	8.531	987	0,80
7 Augustus	76,6	8.188	919	24,9	125	8.799	1.036	0,77
7 September	76,8	10.592	1.063	32,0	63	10.970	1.611	0,61
7 October	76,7	9.754	1.349	20,9	237	10.695	1.395	0,63

Discontovoet (huidige 4 %, sedert 22 September 1932.
vorige : 5 %, sedert 28 April 1932.

g) Federal Reserve Banks.

Weekstaten

(in millioenen \$).

86

DATUM	MUNTVOORRAAD		WISSELS		Nationale publieke fondsen	Bankbiljetten in circulatie (Federal Reserve Notes)	Deposito's (aangesloten banken, Schatkist, enz.)	Dekkings- percentage (1)
	Goud- certificaten op de Schatkist	Andere reserves	in herdisconto van de member- banks	in de open markt gekocht				
1937 Jaargemiddelde	8.939	207	13,0	3,4	2.504	4.221	7.326	80,0
1938 Jaargemiddelde	10.423	402	8,6	0,5	2.564	4.200	8.980	82,1
1938 6 Juli	10.645	374	8,0	0,5	2.564	4.175	9.207	82,3
10 Augustus	10.642	394	6,9	0,5	2.564	4.136	9.249	82,4
7 September	10.640	356	7,1	0,5	2.564	4.212	9.147	82,3
5 October	10.976	367	7,3	0,5	2.564	4.263	9.437	82,8
9 November	11.327	352	7,8	0,5	2.564	4.356	9.654	83,4
7 December	11.672	346	6,0	0,5	2.564	4.422	9.950	83,6
1939 4 Januari	11.848	365	4,3	0,5	2.564	4.441	10.146	83,7
8 Februari	11.989	442	7,4	0,5	2.564	4.345	10.437	84,1
8 Maart	12.194	415	3,3	0,5	2.564	4.343	10.597	84,4
5 April	12.582	361	2,6	0,6	2.564	4.398	10.891	84,7
3 Mei	13.128	364	3,5	0,6	2.564	4.465	11.362	85,2
7 Juni	13.401	350	3,5	0,6	2.564	4.476	11.618	85,4
5 Juli	13.543	318	4,6	0,6	2.551	4.543	11.649	85,6
9 Augustus	13.923	349	4,9	0,5	2.443	4.551	11.950	86,5
6 September	14.461	308	6,0	0,5	2.594	4.684	12.505	85,9

Discontovoet van de Federal Reserve Bank of New-York { huidige : 1 %, sedert 27 Augustus 1937.
vorige : 1,50 % sedert 2 Februari 1934.

(1) Verhouding muntvoorraad tegenover opesbare schulden

h) Sveriges Riksbank.

Toestand op het eind van ieder maand

(in millioenen Kr.).

TIJDVAK (op het einde van het jaar of van de maand)	Metaalvoorraad (1)		Rekening-courant in het buitenland	STAATS- FONDSEN		BETAALBARE WISSELS EN WAARDEN		Bekeringen en voor- schotten in rekening- courant	Bankbiljetten in circulatie	REKENING-COURANTSALDI				Emisierect (2)	VERHOUDING, IN %	
	In het buitenland bewaarde goud niet in den metaalvoorraad begrepen	Rekening-courant in het binnenland		Zweedsche	Vreemde	Zweedsche	Vreemde			Staat	Handelsbanken	Andere rekeningen	Buitenlandsche banken		vandemetaalvoor- raad tot de bijet- tencirculatie	van de metaal- voorraad tot het emissierect
	1936	459	69,8	259	29,7	70,4	12,2	391	25,3	893	278	204	15,4	3,0	1.269	51,45
1937	471	68,1	256	6,1	39,6	12,8	749	25,4	980	311	434	6,4	61,4	1.291	48,02	36,45
1938 Augustus	528	89,6	301	66,0	41,2	11,8	511	22,7	971	260	512	2,7	56,4	1.406	54,34	37,65
September	573	110,7	548	72,0	32,8	12,2	411	25,9	1.083	248	678	2,9	69,3	1.496	52,89	38,30
October	591	115,9	473	82,0	31,8	13,2	385	28,0	1.028	237	673	4,1	71,1	1.531	57,49	38,58
November	591	115,8	491	87,0	32,1	14,1	351	32,7	982	484	452	3,2	89,5	1.533	60,18	38,55
December	591	115,8	414	102,0	34,0	13,2	386	36,8	1.061	418	428	3,4	83,7	1.533	55,76	38,58
1939 Januari	594	135,5	448	112,0	36,0	12,3	298	39,9	979	350	583	3,4	87,5	1.538	60,63	38,62
Februari	595	135,3	468	117,0	36,2	12,1	259	42,7	991	345	564	3,1	87,6	1.541	60,06	38,64
Maart	596	135,2	490	127,0	38,9	12,6	231	47,6	1.054	324	524	3,6	69,1	1.543	56,59	38,66
April	601	146,6	488	137,0	49,8	12,8	153	51,4	1.041	347	500	3,2	72,1	1.551	57,66	38,72
Mei	614	144,6	526	147,0	45,9	13,2	87	56,3	1.012	506	397	3,5	66,2	1.572	60,68	39,08
Juni	615	146,5	550	152,1	45,7	12,5	50	57,2	1.059	490	368	4,3	63,0	1.570	58,12	39,20
Juli	621	146,1	560	162,1	45,5	11,2	22	59,2	1.025	350	544	4,9	64,0	1.567	60,60	39,65
Augustus	633	148,9	545	182,1	43,6	11,3	19	60,5	1.126	338	483	3,2	58,7	1.589	56,24	39,86
September	634	152,3	470	180,0	43,6	13,0	15	78,4	1.259	320	327	3,4	53,6	1.547	59,35	40,99
October	626	106,1	392	203,0	43,3	13,8	17	111,5	1.243	291	246	3,4	31,4	1.485	50,17	42,19

Discontovoet { huidige : 2 1/2 %, sedert 1 December 1933.
vorige : 3 %, sedert 1 Juni 1933.

(1) De metaalvoorraad omvat het door de Bank in het binnenland aangehouden goud, alsmede het in het buitenland gedeponeerde goud (ten hoogste 15 pct. van de totale dekkingsvoorraad).
(2) De bank mag bankbiljetten in omloop brengen voor een bedrag gelijk aan het dubbel van haar metaalvoorraad + (sedert 30 Juni 1933) 350 miljoen kronen.

i) Japansche Bank.
Weekstaten
(in millioenen yens).

DATUM	MUNT EN MUNTMATERIAAL			Speciaal fonds voor buitenlandsche valuta	Gedisconteerde wissels	Voorschotten aan den Staat	Voorschotten	Voorschotten op buitenlandsch papier	Obligaties van de Schatkist	Bijzettencirculatie	DEPOSITO'S VAN DE REGERING			Andere deposito's	Overige verplichtingen	Gezamenlijke verbintenissen	Dektingspercentage (munt en muntmateriaal) verbintenissen
	Gouden munt en goudmunt- materiaal	Andere	Totaal								Rekening- courant	Diverse	Totaal				
1937 Jaargemiddelde	624	46	670	—	535	154	29,9	86,1	676	1.532	217	129	346	72	163	2.113	% 31,7
1938 Jaargemiddelde	665	41	706	(1) 300	456	2,9	30,4	30,8	1.251	1.930	278	150	428	112	132	2.602	27,1
1938 4 Juni.....	801	49	850	—	441	2,9	30,8	30	1.127	1.837	201	119	320	127	136	2.420	35,1
9 Juli.....	801	47	848	—	434	2,9	30,4	23	1.090	1.871	131	139	270	113	136	2.390	35,5
6 Augustus ...	501	46	547	300	486	2,9	32,1	23	1.141	1.965	179	157	336	70	147	2.518	21,7
10 September ..	501	46	547	300	468	2,9	30,4	15	1.366	1.843	452	178	630	122	139	2.734	20,0
8 October.....	501	44	545	300	482	2,9	30,5	15	1.441	1.940	411	201	612	143	140	2.835	19,2
5 November...	501	47	548	300	477	2,9	30,5	25	1.571	2.042	430	200	630	89	215	2.976	18,4
10 December...	501	49	550	300	418	2,9	30,6	15	1.495	2.105	187	216	403	202	120	2.830	19,4
1939 7 Januari.....	501	46	547	300	403	2,9	30,7	22	1.845	2.318	306	251	557	148	145	3.168	17,3
4 Februari.....	501	36	537	300	420	2,9	30,5	25	1.619	2.246	265	295	560	85	121	3.012	17,8
4 Maart.....	501	34	535	300	416	2,9	30,2	31	1.627	2.234	225	323	548	89	170	3.041	17,6
8 April.....	501	26	527	300	407	2,9	30,6	15	1.650	2.162	323	298	621	110	137	3.030	17,4
6 Mei.....	501	37	538	300	402	2,9	30,1	15	1.499	2.142	226	213	439	134	162	2.877	18,7
10 Juni.....	501	39	540	300	399	2,9	30,4	29	1.475	2.060	277	230	507	180	128	2.875	18,8
15 Juli.....	501	47	548	300	397	2,9	30,6	22	1.560	2.194	331	257	588	99	113	2.994	18,3
19 Augustus ...	501	46	547	300	387	2,9	30,2	29	1.497	2.244	227	285	512	84	119	2.959	18,5
9 September ..	501	49	550	300	390	2,9	30,3	58	1.630	2.284	325	286	611	81	137	3.113	17,7

Discontovoet { huidige : 3,46 %, sedert 11 Maart 1938.
vorige : 3,285 %, sedert 7 April 1936.

(1) Deze post, komt in de weekstaten slechts sedert 23 Juli 1938 voor.

III. — BANK VOOR INTERNATIONALE BETALINGEN, TE BAZEL.

STAAT in duizenden Zwitsersche goud-franken [eenheden van 0,29032258... gr. fijn goud
(art. 5 der statuten)].

87

	Per 30 September 1939		Per 31 October 1939	
ACTIVA.				
I. <i>Goud in baren</i>	16.523	3,4	17.532	3,9
II. <i>Kas</i> : Specie en tegoed bij banken	27.337	5,5	15.851	3,5
III. <i>Call-gelden</i>	11.536	2,3	13.814	3,0
IV. <i>Herdiscontabel papier</i> : 1° Handelswissels en bankaccepten	123.090	25,1	109.498	24,2
2° Schatkistpapier	52.072	10,6	48.521	10,7
	176.062		158.019	
V. <i>Fondsen op termijn tegen interest uitgezet</i> : Op ten hoogste 3 maanden	32.979	6,7	26.575	5,9
VI. <i>Wissels en onderscheiden beleggingen</i> : 1° Op ten hoogste 3 maanden : a) Schatkistpapier	32.485	6,6	23.205	5,1
b) Onderscheiden beleggingen	68.270	13,8	64.575	14,3
2° Op 3 tot 6 maanden : a) Schatkistpapier	33.294	6,8	50.845	11,2
b) Onderscheiden beleggingen	28.216	5,7	27.942	6,2
3° Op méér dan 6 maanden : a) Schatkistpapier	37.013	7,7	22.040	4,9
b) Onderscheiden beleggingen	25.860	5,2	25.658	5,7
	226.008		214.265	
VII. <i>Andere activa</i> : 1° Borg door centrale banken op gecedeerde wissels verleend	570	0,1	6.233	1,4
2° Andere posten	2.457	0,5		
	3.027			
TOTAAL ACTIVA ...	493.472	100,0	452.289	100,0

PASSIVA.

	Per 30 September 1939		Per 31 October 1939	
I. <i>Kapitaal</i> : Geautoriseerd en geëmitteerd kapitaal : 200.000 aandelen van 2.500 Zwitsersche franken ieder	500.000		500.000	
Aandelen met 25 % volgestort.....	125.000	25,3	125.000	27,6
II. <i>Reserves</i> : 1° Wettelijke reserve.....	5.117		5.117	
2° Dividend-reservefonds	6.659		6.659	
3° Algemeen reservefonds.....	13.317		13.317	
	25.093	5,1	25.093	5,6
III. <i>Lang loopende deposito's</i> : 1° Deposito's op rekening van de Trust der annuïteiten	153.096	31,0	153.096	33,8
2° Deposito der Duitsche regeering	76.548	15,5	76.548	16,9
3° Waarborgfonds der Fransche regeering	21.262	4,3	—	
	250.906		229.644	
IV. <i>Kort loopende en dadelijke opvraagbare deposito's</i> : 1° Circulatiebanken voor eigen rekening : a) Op 3 maanden maximum	11.789	2,4	2.677	0,6
b) Op zicht	28.380	5,8	17.497	3,9
2° Circulatiebanken voor rekening van derden : Dadelijk opvraagbaar	40.169		20.174	
	1.393	0,3	1.539	0,3
3° Andere deposanten : a) Op drie tot zes maanden. — Deposito der Fransche regeering (Saargebied) ..	697	0,1	697	0,2
b) Op ten hoogste 3 maanden	26	0,0	26	0,0
c) Dadelijk opvraagbaar.....	886	0,2	886	0,2
	1.609		1.609	
V. <i>Deposito's op zicht (goud)</i>	10.688	2,2	10.664	2,4
VI. <i>Verschillende posten</i> : 1° Garantie op gecedeerde wissels	1.168	0,2	38.566	8,5
2° Andere posten	37.446	7,6		
	38.614			
TOTAAL PASSIVA ...	493.472	100,0	452.289	100,0

NOTA. — In dezen staat is niet begrepen het goud voor rekening van circulatiebanken bewaard en de fondsen dienende tot betaling van de internationale leeningen waarvan de Bank voor Internationale Betalingen trustee of fiscaal agent is.

INHOUDSTAFEL DER DOORLOOPENDE MAANDSTATISTIEKEN.

	Tabel		Tabel
BEVOLKINGSSTATISTIEK VAN BELGIË	1	III. — Groothandelsprijzen van nijverheidsproducten	47
GELDMARKT.		IV. — Prijzen van landbouwproducten	48
I. — Discontovoet en rentestand voor belevingen	2		
II. — Rentevoet der Schatkistcertificaten en kortlopende bons	3	VOORTBRENGING.	
III. — Rentestanden voor bankdeposito's en tegoed ter Algemeene Spaar- en Lijfrentekas	4	I. — Steenkoolmijnen en metaalproductie ..	55
WISSELMARKT EN MARKT DER EDELE METALEN.		II. — Diverse producties	56
I. — Noteering der edele metalen te Londen.	9	III. — Bouwbedrijvigheid	57
II. — Contantwisselkoersen op de Beurs te Brussel	10	IV. — Electriciteit	58
III. — Termijnwisselkoersen	11	V. — Gas	59
a) wisselkoers op één maand;		VERBRUIK.	
b) wisselkoers op drie maanden.		I. — Indexcijfers van den verkoop aan de verbruikers	65
KAPITAALMARKT.		II. — Tabakverbruik	66
I. — Noteeringen van enkele publieke fondsen	14	III. — Slachtingen	67
II. — Indexcijfer van de Beurs te Brussel ..	15	VERVOER.	
III. — Noteeringen, rendementen en indexcijfers van de voornaamste obligatietypen	16	I. — Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen	70
IV. — Kapitaaluitgiften in België en Belgisch-Congo	17	a) Uitbatingsontvangsten en -uitgaven;	
a) retrospectief overzicht;		b) Wagons aan de nijverheid geleverd;	
b) detail der uitgiften;		c) Verkeer :	
c) ingedeeld naar de belangrijkheid van het kapitaal.		1° algemeen spoorverkeer;	
V. — Overheidsleeningen	18	2° zware goederen :	
VI. — Hypotheekinschrijvingen	19	A) gezamenlijk verkeer;	
RIJKSFINANCIËN.		B) binnenlandsch verkeer.	
I. — Oprengst van de belastingen	25	II. — Havenverkeer	71
II. — Toestand van de Fonds voor Delging der Staatsschuld	26	a) Antwerpen;	
HET INKOMEN EN HET SPAREN.		b) Gent;	
I. — Rendement der Belgische naamloze vennootschappen	30	c) Brugge-Zeebrugge;	
a) detailgegevens per bedrijfsklasse;		d) Groot-Brussel;	
b) retrospectief overzicht;		e) Oostende.	
II. — Algemeene Spaar- en Lijfrentekas	31	BUITENLANDSCHE HANDEL.	
a) inlagen op particuliere spaarboekjes;		I. — Indeeling aangenomen door de overeenkomst van Brussel	75
b) stortingen ingeschreven op de rekeningen der aangeslotenen ter Lijfrentekas.		II. — Indeeling naar den graad van verwerking der producten	76
III. — Driemaandelijksch loonindexcijfer	32	WERKLOOSHEID.	
LOOP DER ZAKEN.		I. — Algemeen overzicht	80
I. — Verrekenkamers	35	II. — Indeeling per provincie	81
II. — Postchèque- en giroverkeer	36	BANKSTATISTIEKEN.	
III. — Gevaarlijke of hinderlijke inrichtingen. — Aanvragen om vergunning	37	I. — België en Belgisch-Congo	85
IV. — Onbetaalde wissels	38	a) Nationale Bank van België;	
V. — Faillissementen en accoorden tot voorkoming van faillissement	39	b) Bank van Belgisch-Congo;	
a) retrospectief overzicht;		c) Driemaandelijksche staten der Belgische banken, door de Nationale Bank gepubliceerd.	
b) detail per bedrijfsklasse.		II. — Buitenlandsche circulatiebanken	86
PRIJZEN.		a) Discontovoet;	
I. — Indexcijfers der groothandelsprijzen ..	45	b) Staat van de Banque de France;	
a) in België;		c) » Bank of England;	
b) in het buitenland		d) » Nederland. Bank;	
II. — Indexcijfers der kleinhandelsprijzen en van de kosten van levensonderhoud	46	e) » Zwitsersche Nationale Bank;	
a) kleinhandelsprijzen in België;		f) » Reichsbank;	
b) nieuwe indexcijfers der kleinhandelsprijzen in België;		g) » Feder. Res. Banks;	
c) kosten van levensonderhoud in België;		h) » Sveriges Riksbank;	
d) kosten van levensonderhoud en kleinhandelsprijzen in het buitenland.		i) » Japanscho Bank.	
		III. — Bank voor Internationale Betalingen ...	87

Abonnementsprijs per jaargang : 100 frank voor België.
120 frank voor het buitenland.

Losse exemplaren : fr. 7,50 voor België.
fr. 9,— voor het buitenland.

Prijs van het speciaal nummer : « Overzicht van den economischen toestand
van België », in den loop van het voorafgaande jaar :
20 frank voor België.
25 frank voor het buitenland.

De betaling moet vooraf geschieden door overmaking op postgirorekening
n° 500 van de Nationale Bank van België.

De abonneuten worden verzocht op te geven welke uitgave zij wenschen
te ontvangen : de Nederlandsche of de Fransche.

Voorheen Drukkerijgesticht.
TH. DEWARICHET
J., M., G. en L. Dewarichet,
Brs & Zrs, maat. in gez. naam
Wildewoudstr. 16, Brussel.

17524